Antidotarium [Tractatulus quid pro quo.-Sinonima] / [Nicolaus].

Contributors

Nicolaus, Salernitanus, active 12th century.

Publication/Creation

[Venice] : [N. Jenson?], [1471]

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/qeeg9sw6

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
https://wellcomecollection.org

XVIII
12

VIII 5

XVIII

H H
l
13

EPB 5e. ~~17~~ 16

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

EPB 5.e.17.

Accession Number

Press Mark

1) NICOLAUS SALERNITANUS
Klebs 703.1

2) ABULCASIS. 3rd & 8th leaves
wanting from Sig [a]. Klebs 5.1

XVIII 3

G. k. 22

INCIPIT ANTIDOTARIVM NICOLAI.

GO Nicolaus rogatus aquibus/dam ī pratica medicine ſtudere uolētibus: ut eos recto ordīe mo/dum conficiendi diſpenſandiq; docerem: & certam eis traderem doctrinā: ī qua de ſingulis uſua/lium medicinarū: unā tantum uel duas aut plures libras conficere ſcirent: & quantum de unoquoq; genere gūmarum herbarū ſeminum & ſpecierum inter omnes medicinas ſubſcriptas acciperent: eis in ſcriptis redigerē: necnon quibus egritudinibus proprie ipſe medicine ꝓbate fuerint. Illorū tandē precibus adductus: talem eis tradidi doctrinā. Et primo de ſpeciebus. Tria igitur requirūtur in ipſa diſpenſatione. Primū ut omnia equaliter pōderētur tam ī ſpeciebus q̄ in gūmis & herbis ſecundum ꝓ/prium pondus uniuſcuiuſq;. Secūdo ut non ſint nimia uetuſtate cōſūpta. Tertiū ut radices: herbe: & ſemina congruis temporibus ſint collecta. & in congruis locis repoſita. ita ut a fumo precipue & a nimia humectatiōe & humido loco corrūpi non poſſīt. In cōficiendo autē tria conſiderātur ſimiliter mellis puritas & omne quod ſufficiat. & eq̄lis pul/ueris cribellatio. & ſyrupi ad aque coſūptionē fiat decoctio. In puritate mellis duo actendunt. i. ne ſit

LONDON MEDICAL SOCIETY

354/1

aquosū aut nimis coctū. sed q̃ sufficit: nihil aliud est dicere nisi ut specierum puluerem colligere tantū ualeat & cōseruare. Tribus nāq; de causis ponit mel in medicinis. Prima namq; ad conseruandum ē. nā pre ceteris liquoribus mel conseruatiuū est. Secunda quia mundificatiuū est ualde. Tertia qa sua dulcedine specierum amaritudinem temperat. Pulueris aūt cribellatio duobus modis debet fieri. nā in electuariis subtilissīe debet cribellari: in aliis uero medicinis grossior debet esse: & maxime in laxatiuis. predicte uero doctrīe magna & multiforis cōsistit utilitas. Nā cū aliqua īdigeremus medicīa eā aut totā aut ptē oporteret facere: aut certe ab alia psōa carissimā: aut forte corruptā emere cogerēur. aut eā facere totā aut oīo īutilē. aut certe esset īpossibile. necessario aūt carere ea: aut aliquod istorū īcōueniētiū nos oporteret īcurrere. sed huius sciētia non solū hec uitabunt īcomoda: uerū ét multa īueniūt comoda. Hac nāq; doctrina bona fiet medicīa. & demū pfecte opabit corpori adhibita: nec nō leuior erit expēsa. Scire aūt q̃tū de unoquoq; genere gūmarū & herbarū seminū & spērū īter omēs accipiāt medicīas nō ē īutile. phoc. ēī. facilis & certa erit noticia emptionis: leue precium & moderata dispensatio.

Aurea quando dat caput a langore leuatur.

a Vrea alexādrīa dicta est ab auro. alexandrīa

ab Alexādro pitissimo phylosopho iuēta ē. ꝓprie
ualet ad ōne capitis uitium ex frītate maxīe: & ad
ōem reūaticā passiōē que a capite ad oculos & au-
res & gīgiuas descēdit: & ad grauedīē oīū mēbrorū
que fit de eodē hūore. dat eūti dormitū cū uīo ca-
lido. xviii. ps cōfecta ē libr. ii. Recipe asari carpobal-
sāi iusqāi añ. ʒ. ii. & ℥. gār. opii mirre cipi añ. ʒ. ii.
balsāi cīamomi folii zedoare zīziberis costi coralli
casie lignee euforbii dragagāti turis meu storacis
calamite saliūce cardamomi siselei napei saxifragie
aneti āisi añ. ʒ. i. ligni aloes reubarbari alipte casto-
rei spice galāge opopōacis anacardi mastic sulfuris
uiui piōie yrīgi rose thimi acori pulegii aristo. lōge
gētiāe corticis mādragore camedreos fu baccarū lau-
ri amei dauci macropipis leucopipis xilobalsami
karui amomi petrosellini semīs leuistici rute semīs
sinoni añ. ʒ. i. & ℥. auri purificati argētimeri albarū
margaritarū blacte bizantie ossis de corde cerui añ
℈. i. & ℊna. xiiii. eboris limat̄e calami aromatici pi-
retri añ ℊna. viiii. mellis quod sufficit. det ī modū
auellāe febricitātibus cū aq̄ calida: non febricitāti-
bus cum uino calido.

Curat quartanā si sumit̄ hoc adrianū.

ADrianū dictū est q̄ ab Adriano īpatore rōa-
norū cōpositū fuit. ualet ꝓprie ad ōē uitium
capitis ex frītate & ad ℊuedīē oculorū & obscuritatē
cōtra emiℊneam: dat̄ cū uino calido: ubi cocta sit

ſaluia ī ſero ī modū auellāe . det ēt q̄rtanariis cum decoctiōe gētiāe uel pigami āte horā acceſſiōis. dat ēt accipitri lapidē habēti. Sed ſi homini hñti lapidē det cū uīo ī quo cocta ſit ſaxifragia uel miliū ſolis. decīa ꝑs confecta ē libr̄.i .Recipe opii tebaici .ʒ.iii. caſie lignee iuſqami ābor̄ añ.ʒ.ii.& ḡna.vi . & tertiā ꝑtē unius ḡni ſiſeleos ſēīs apii añ .ʒ.i.&.ϑ.ſ.& ḡna.ii.folii origāi draḡ. añ.ʒ.i.opobal.petroſelini macis ſtoracis calami zīziberis xilobalſami ciperi carpobalſāi añ .ʒ. i. muſci ḡna.vi.ſeminis maratri calāi aromatici añ. ϑ .ii.& ḡna.ii.cīamōi ſpice croci coſti reupōtici piretri acori dauci cretici aniſi añ ʒ .ſ. & ḡna.vi.caſtorei.ʒ.i.&.ſ. ſerapini mirre roſe cardamomi amomi rute agreſtis ſeminis ameos añ ϑ.i.ḡna.iiii . caſefiſ.ϑ. i .Alii addunt lilifagi.ʒ. ii. mellis quod ſufficit.

Catarrū frīdū mire ſoluit hoc acharistū.

Charistū ſine munere īterpretat̄.& ꝓprie dat̄ cōtra catar̄ & cōtra ōē uitiū pectoris ex frīgate.maxīe aſmaticis arteticis tuſſiētibus.cōfrt̄ fluxū patiētibus flāticū ꝑ os datū ī ſero cū uino albo calido.vi.ꝑs ē libr̄.i.Recipe coſti galbāi opii fenicō īdi yſopi ſemīs lini añ ; ʒ.i. ſpice ćć coralli xilobalſami caſiefiſ.xilocaſſie calami aromatici reupōtici mirre ſtoracis calamite opopōacis bdelii armōiaci olibani cicidon celcite abrotani acori aſari blacte roris. ſiriaci ſquille dāpnidon piretri amomi aniſi

psillii ozimi dauci leuistici matatri micōis mellāo
pipis macropipis leucopipis floris siriaci añ.℈.ii.
elēpnii.℈.i.&.ʒ.elli.ni. zīziberis añ.℈.i.mel quod
sufficit.

Diffintiēdos subuenit athanasie.

AThanasia .i. īmortalis ꝑprie ualet ad fluxū
sāguis mulieris.datʒ cū succo plātagis ;q suc-
cus debet prius duci super lapidē molarē cū lapide
emathitis tādiu donec ī saguīeū colorē uertatʒ:& cū
tali succo distēperata medicīa detʒ.& eadē bombice
ī tīcta & sepius in uulua missa sāguīē cōstrīgit.hoc
qdē facit emothoicis cū tali ordīe distēpata:& nari-
bus actracta fluxū sāguis nariū sistit . Sexta ps cō-
fecta ē libr.i . Recipe cīāomi casie añ.ʒ.iii . & gna
vi.cc.oriētalis qnāti storacis calidi fu sileris iusqāi
apii dauci anisi opii añ.ʒ.i.&.ʒ.& gna.iii.spice fo-
lii castorei mirre lapidis emathitis sāguis dracōis
coralli rubei mumie costi boli smiphiti lēpnias asa-
ri acori corticis mādragore pulegii baccarum lauri
meu macropipis leucopipis petroselini añ.ʒ.i.mel-
lis quod sufficiat.dosis eius ē.ʒ.iii. cū succo plāta-
ginis ꝑpīata liētericis discītericis & ad diariā ualet:

AAlcācalon istud febribus cōfert ꝑacutis.

ALcācalon.i. unctum bonū. datʒ patientibus.
acutas febres cū syru.uio.uel aq fra.datʒ tertiāariis
& duplici tertiane cū duobus.℈.aut tribus bōi reu-
barbari. & aq tepida distēpatū & bibitū mirabiliter

medet.& dat cõtra caliginẽ oculorꝫ patientibus ex fumo et calore: uel ex acuta febre epatycis yctericis. dat cũ succo scariole uel feniculi: aut cũ decoctiõe capillorꝫ ue.viii.ꝑs ẽ libr.ii. Recipe mirabolãorũ citrin. kebul . cortic . añ.ʒ.vii. indorꝫ.ʒ.vii. squinãti portulace uiolarꝫ scariolarꝫ añ.℥.ʃ.bellirici emblici añ.ʒ.i & ḡna.vii.masticis.ʒ.ii.&.℈.i.tamarīdi ℥.iii.floris nenufaris berberis ben rubei reubarbari añ.ʒ.i & ḡna.iiii.medulle casiefis.℥. iiii. cõficit sic ī duabus libr aque pone syrup.uiol .℥.ʃ. & bulliat donec aliquantulũ coloretur aqua.postea ab igne depõat & colet de eadẽ aq̃ accipiat quod sufficiat ad abluendũ casiafis.& tamarindos cola ꝑ catiam. & cũ alia aqua addat libr .i. &.ʃ.zuchari & bulliat usq; ad aque cõsumptionẽ . postea addatur lotura casiefis.& tamarindorꝫ. & iterũ bulliat ad spissitudinem . Si uis probare si coctũ sit : ponatur super marmore : &si adhereat quasi mel coctũ est:& tũc ab igne deponatur.& aliquantulum in frigidari ꝑmittatur . deinde supradictarum specierũ puluis super spargatur . & cum spatula agitetur donec incorporetur. dosis eius est.ʒ.iii.ut superius dictũ ẽ. sero et mane cum aqua tepida datur.

Istud antidotum confert canis mulierum.

ANtimarõ.i.cõtra mortẽ ꝙ facit cephalargicis litargicis stõaticis sciaticis podagricis & dematrice laborãtibus discolaratis nefreticis: & oĩbus

qui de tenui aut uiſcoſo flāte affliguntur:& his q
cibos nō digerūt flegma & colerā purgat & aquo-
ſos hūores cū uētoſitate.viii.pars confecta ē libr̄.i.
Recipe aloes .ʒ.v. &.ſ.& g̃.vi.caſiefiſ.ʒ.i.& g̃.vi.&
ſ.maratri maſticis añ .℈.ii.g̃.v.ćć.ʒ.ſ.aſari.℈.ii.&
g̃.v &.ſilobal.℈.ii.& g̃.ii.&.ſ. cīamomi.℈.ii.& g̃.
v.yreos .ʒ .i.aaron dragūtee añ.℈.i. & g̃na.ii.&.ſ.
agarici colloqntide nitri euforbii caſtorei añ.℈.ii.
& g̃na.v.alexādrii apii petroſelini añ.℈.ii.& g̃na.v
ellebori ni.ʒ.ſ.diagridii.℈.ii . &.g̃na.v.cocognidii
.℈.ii.g̃.v. mel quod ſufficit.

ANtidotum . i . contradatum emagogum.i.
ſanguinem menſtrualem ducens :ualens ad
multas mulierum paſſiones .matricem que non
uſu purgatur purgat mirabiliter : mēſtrua educit .
& fetus in utero occidit :q̃ poſtea extrahit .& poſt
partum que non ſunt purgata purgat.& ad ſalutē
perducit petram in ueſica rumpit & purgat.urinā
mouet.ſtranguiriam ſanat. epatis enfraſim curat.
ſeliroſim in ſplene ſanat : & ad omnia interiora
magnum bonum facit & ad ſtomaci indigeſtionē.
& eos ſanat qui colicam patiūtur.nefreticis pdeſt.
hoc autem qui biberit ſanitatem obtinebit:uel ali-
quādo emoroidas prouocat . uiam totius corporis
aperit: & fetum mortuum & ſecūdinam educit.&
ueſicam purgat.ſtomacum calidum facit .uento-
ſitatem conſumit.uomitum compeſcit.tamen in

mulieribus nihil operat fortius ad omnia que illis
ſunt utilia: propter quod cauendum ē patientibus
emoroidas: aut fluxum uētris: aut diſcinteriā. nōa
pars confecta eſt libr.i. Recipe aſari acori amomi
ſemīs atriplicis maratri añ.℈.i.& gna.vi.aniſi.℈.ii
ariſtol.lō. artemiſie caſiefiſ. añ.℈.ii.& gna .xiiii .
centauree minoris.℈.i.& gna.vi.centauree maioris
℈.ii . dauci cretici . ℈.ii.ellī ni. ℈.i. foliorum lauri
℈.i.ſ.& gna .iii. liqricie.ʒ.i.& ℈.i.lupini.ʒ.ii.me-
lācii.℈.ii.mirre.℈.ii. & gñ.xiiii.orobi.℈.i.ſtipteree
℈.ii.macedōici.℈.ii.& gna.xiiii.piretri.℈.ii.& gna
xiiii.piperis.ʒ.i.&.℈.ii.gna.vii.ſeminis rute .℈.ii.
& gna .xiiii.ſpice.℈.ii.& gna.xiiii . pulegii.℈ .ii.&
gna.xiiii.pionie.℈.i.& grana .vii.ciperi.℈.i.ſinoni
℈.ii.ſqnāti.℈.i.grana.xiii.gari.℈.ii.radicis caparis
cimini zinzeberis añ.℈.i.apii ſaume añ.℈.ii.& gna
xiii.xilobal.℈.i.grana.xiiii.mel quod ſufficiat.dat
in modum auellane maioris cum aqua calida poſt
balneum ſi cum febre eſt.ſi uero ſine febre cū uīo
aut mulſa dabis.

BLanca dicta eſt.quoniā albos purgat hūores
.i.flegmaticos : ualet cephalargicis & oculo-
rū doloribus & ſāguinolētis & tumoribus & lippis.
optīe facit cōtra oīa que turbant fantaſiā rationē &
memoriā.utilis ē tremuloſis epiléticis & paralitic.
nōa ps cōfecta ē libr.i. Recipe terbētine opopōac
galbani aſe.ſerapini caſtorei ātīonii ſulfuris bdelii

aſpalti armõiac̃ ſtorac̃ liqde carnis leonis diagridii euforbii agarici interior̃ colloquintide ellī ni.polipodii tapſie piretri ſquinãti paucedani aſari cipi pionie betõice camedreos polii amomi leuiſtici ſẽinis rute ſanguinis draconis añ.ʒ.i.cinamomi gar̃. mac̃.cardamomi aniſi maratri balſãi añ.℈.i. & .ſ. ambre g̃na.v.mel quod ſufficit . datur cũ uino in quo cocta ſit ſaluia aut herba paraliſis : in ſero in modum caſtanee.

BEnedicta dicitur quoniã ab omnibus a qbus ſumitur ẽ benedicta :ſi detur habentibus infirmitates contra quas inuenta fuit.ualet ad guttã arteticã podagricis ex frigiditate. renes & ueſicam purgat . media pars confecta ẽ libr̃.ii. Recipe turbit eſule zuchari añ.ʒ.x.diagridii hermodactili ro. añ·ʒ.v.gar̃.ſpice zinziberis c̃c̃. ſaxifragie macropiperis amomi gardamomi petroſelini litoſpmatis ſalis gemme galange macis carui feniculi ſparagi bruxi granorũ ſolis añ.ʒ.i.mel quod ſufficit . dat̃ in ſero cum uino calido ad modũ caſtanee.

COnfectio alipte muſcate alipta .i. mixtura. ualet pueris patientibus aſma & cõſtrictionẽ pectoris . & etiam non ualentibus lac retinere . fit īde optimum fumigiũ & odriferum .quo utuntur apoſtolici & imperatores in cappellis ſuis.& intrat ī precioſiſſimis medicīs & electuariis. Recipe laudani puriſſimi.℥.iii. ſtoracis cal. optime.℥.i. &.ſ.

ſtoracis rubee.i. ligni aloes optimi.℥.ii.ambre.ʒ.i.
cāphore.℈.i.&.ſ.muſci.℈.ſ.aque ro.quod ſufficit.
Cōfice ſic ī diebus canicularibus pone ſtoracē cala-
mitam & ſtoracem rubeum & laudanum ī catino
ad ſolem coopto cum pāno ſubtiliſſimo ne puluis
poſſit attingere.& cum molliſicata fuerint ad ſolē
pone ī mortario ereo calefacto ad ſolem cū piſtillo
ferreo ſimiliter calefacto . & fortiter inſimul con-
terantur donec ad nigrum deueniāt colorem.poſt-
ea addes puluerem ligni aloes . & inſimul fortiter
contere & camphore ſimiliter.poſtea contere muſ-
cum ī tribus.℥. aque ro.& de hac aqua aliquātulū
madefactū marmor prius bene lotum & calefactū
ad ſolem .& accipe .℥.i.cum tabula planiſſima de
eadem aqua madefacta ſuper marmor diu agitet
donec ad ſubtilitatem iunci deueniat : hoc modo
facias ſuper marmore madefacto & tabula de eadē
aquaſupra dicta . & cum repoſueris ſuperparge
de illa aqua.ualet ut ſupra diximus.

Confectio gallie muſcate : que intrat in pre-
cioſiſſimis medicinis & electuariis . Recipe
maſticis.℥.ii.gummi.℥.i.camphore.℈.i.hec autem
bene terantur ſubtiliſſime & cribrentur & trociſci
inde fiant cum aqua ro . & ſiccentur ad umbram.
& poſtq̄ fuerint deficcati terantur ſubtiliſſime . &
miſceātur cū .iiii.℥.olei ſambaci bulliti & colati ad
medietatem.deīde miſce cum ſpeciebus iſtis bene

tritis. Recipe cinamomi gar̄ nucis muſcate añ.ʒ.
.ſ. & omnibus iſtis cōmixtis & bene manibus ma-
laxatis fiant trociſci in medio concaui & cū ſigillo
ſigillati ad pondus unius.ʒ.&.ſ.& poſtea ungatur
aqua ro.cum muſco.

Confectio nere ita fit. Recipe ambre orietā-
lis uel occidentalis .ʒ.i. ligni aloes optimi.ʒ.
iii.muſci.℈.ſ. camphore gna.v.Conficiantur ſic i-
ueniatur caciola ad modum cacie qua colatur
ſyrupus uel mel tamē nō perforata.& ibi apponat̄
ābra :& ſuper prunas liqueat.& liquefacta ab igne
deponatur . & poſtea lignum aloes puluerizatum
ſubtiliſſime admiſceatur. deinde addatur muſcus
diligenter malaxando cum manibus.& ad ultimū
camphora tīn unaq̄q; puluerizata . poſtea diligen-
ter malaxando cum manibus extrahat̄ ſuper cōcā
eneam cōcauam & ſigillatam extendatur . & cum
infrigidatum fuerit . inde extrahatur & fruſtatim
incidat̄ .ualet dolori matricis ſi ꝑ inferiora fumū
recipiat.& ē precioſius īcēſū quod īter cetera repit̄.
ualet etiam ſatis ad concipiendum.

Catolicon ualet epaticis ſpleneticis . datur in
acutis & peracutis.qa mollificat.digerit con-
fortat.Recipe ſene mūdate medulle caſiefiſ. tāarī-
dor̄ reubarbari ellī añ.ʒ.iii.polipodii aniſi liqricie
ſēīum cōīum cādi penidii.ʒ.i.ſyru.quod ſufficit
ī quo ponāt̄ polipodii.ʒ.viii. fēiculi.ʒ.iii.ī libr̄.iii.

aque & ſyrupizēt cū.℈.ii.zuchari.

Iamargariton dī a duobus margaritarū generibus pforatarū & non perforatarū : que ibi intrāt.ualet cardiacis triſtibus ad omnē cordis debilitatē & ſtomaci.x. pars cōfecta ē libr.i. Recipe gar cīāōi ſpice galāge ligni aloes liqricie trociſcorū diarodō diaui.añ.ʒ.i.&.ſ.nuc muſ.mac.alipte zedoarie reubarbari ſtoracis cal.añ.ʒ.i.margaritarū pforatarū & non pfo. zīziberis oſſis de corde cerui eboris blacte bizancie añ.ʒ.ſ.muſci ābre cardamōi leuiſtici baſilicōis ſēīs añ.℈.i.mius g.ii.camphore gna.vi. mel ro.quod ſufficit .datur in eſtate cum rodoſtomate uel frigida.ī hyeme cum uino mane & meridie .ualet ut ſupius diximus maxīe ptiſicis etiam conſumptis.

Iacamerō.i.ducēs hominē de morte ad uitā. quod facit aſmaticis arteriacis tuſſientibus tipſicis & omnē ī becillitatē ſtōi emendat . debiles lūbos cōfortat.luxuriā prouocat. & ōē quod ī diarodon iulii laudat adīplet.x. pars cōfecta ē libr.ii. Recipe antofoli zīziberis añ.ʒ.v.&.℈.i.& gna.xvi. cīamōi gar añ.ʒ.iiii.&.℈.i.& gna.xiii.galāge ſpice zedoare coſti piretri coralli rubei drag reupontici ſaliūce āacardi oſſiū dactilorū carpoba.āiſi ami fructus.i.iunipi añ.ʒ.i.&.℈.ii.& g.viii.leucopipis melāo pipis macropipis añ.ʒ.i.&.℈.ii.&.g.viii. līate auri puri & argēti meri oſſis de corde cerui añ.℈.ii.

&.ʃ. muſci.raſur̃ eborſ añ.℈.i.&g̃.vii.ābre.℈.i.mel quod ſuffic̃.dāt̃ de eo.ʒ.iii. māe uel ueſpe cū uīo.

Diamorō a moris celſi dēū a moris rubi bacīū. ualet ad ōém cām palati & gutturis.cadētem uuā ſubleuat.& hūoroſā deſiccat.medietatis ē libr̃ i. Recipe mororum celſi libr̃.ʃ.moraꝝ bati libr̃.i. mellis libr̃.ʃ. ſape.℥.iii. Confice ſic ſuccū mororū cum melle & ſapa ī uaſe eneo ſtagnato ad prunas ſuauiter decoque.cū autē ſcire uolueris ſi coctū ſit pōe ex eo guttā ſr̃ marmore donec gutta marmori īuiſcata appareat & adhereat.tunc cola . & in uaſe ſtagnato uſui cōſerua.& cū opus fuerit gargarizet̃.

Diantos dicit̃ quia fit de floribus dēdrolibani uiolarum & ro.añ.ualet triſtibus macilentis. cardiacis . multum letificat.& conualeſcentes ex egritudinibus miro modo cōfortat.vi.confecta eſt libr̃.ii.&.ʃ. Recipe florū roris marini.℥.i.ro.uiol. liquiricie añ.ʒ.vi. gar̃.ſpice nuc̃ muſcate galange cīāōi zīziberis zedoarie macis ligni aloes cardamōi āiſi āeti añ.℈.iiii.mel quod ſufficit.dat̃ māe &me ridie febricitātibus cū fr̃a:nō febricitātibus cū uīo.

Diaſatiriō dr̃ aſatirionū radicibus.ſatiriaſis ēī grece erectio uirge latine dr̃.pprie dat̃ illis q debilitatē patiūt̃ renū.& libidinē mirabiliter puocat ex aliq̃ occaſiōe predicta ſīe mora reſtaurat.viii. cōfecta ē libr̃ .i.&.ʃ. Recipe ſatirionū teſticuloꝝ uiridiū baucie nuc̃ īdice piſtaceaꝝ ſecacul pineaꝝ

enucleatarꝫ añ.ʒ xii.garī.zz āisi eruce sēīs līgue auis
añ .ʒ.v . cīāomi caudarꝫ stincorꝫ uiridiū sēīs bulbi
añ.ʒ.ii.&.ʃ.musci ḡ.vii.Conficit sic in tātū mellis
dispūati quod sufficit.ponāt testiculi satirionum
& baucie & secacul unaq̄q; ꝑ se ī supradicto melle
pōant prius bene contrita.& cū spatula bene com-
misceant.& bulliant deinde aliquātulum .deinde
addāt pinee & pistacee bene trite .& cū aliquātulū
bullierit ab igne deponatur.& puluis predictarum
specierum cōmiscendo adiūgatur.ad ultimū uero
muscū distēperatum cū aqua ro.apponatur.& sic
usui reseruet.det in sero cū uino dulci uel cōdito
coclearium unum.

Diaprunis uel diamascenon dicitur a prunis :
que ibi ītrāt.dat acutis & ꝑacutis patiētibus:
& maxīe causion & sinoce īprīcipio.& in augmēto
& statu egritudīs.cōfectio eius ē libr.ii.&.ʃ.Recipe
prunorꝫ damascēorꝫ uiridiū numero.c.que pōi de-
bent ī stagnato: & tantum aque ꝑ bene copiantur
ut bulliant quousq; dissolui uideantur . tunc ab
igne deponātur.& cum aliquantulum infrigidata
fuerint ab aqua extrahantur. & in cribro super ca-
tinum posito pruna ponantur . & manibus tam
fricentur : ut nihil preter ossa & cortices in cribro
rēaneāt.& fiat syrupus.ī aq̄ illa ī q̄ decocta fuerint
pruna ponatur.ʒ.i.uiolarꝫ.& iterꝫ bullire ꝑmittat

& abſtractis uiolis ponāt ibi libr.ii.zuchari & libr
.i.de pulpis prunorū.& coquantur ad ſpiſſitudiē.
Incipiente inſpiſſari adde.ʒ.i tamarindorū & caſ-
ſiefiſ. medulle.ʒ.i.diſſolute & colate cū ſupradcā
decoctione prunorꝫ.memēto tamē ꝙ ī aq̄ prunorꝫ.
bulliat.ʒ.ſ.uiolarꝫ.ut dictū eſt.& cū ad pfectionē
decoctionis puenerit ſēp agregando cum ſpatula:
poſtea ſupſpargat puluis iſtarꝫ ſpeciebꝫ. Recipe
ſādalorꝫ alborꝫ &ru.ſpodii.&reubar.cīnamomi añ
.ʒ.iii.ro. uiol. ſeminis portulace ſcariole ſeminis
berber ſucci liqric. drāg.añ.ʒ.ii.ſēinū citroli melo.
& cucurbi. mūdatorꝫ.añ.ʒ.i.datur ōi hora diei cū
frīa ſine diagridio ad mōū caſtanee.Si laxatiū face-
re uolueris pōāt ī ūaq̄q; libr.ʒ.viii.diagridi qñ ab
igne depōit,dat ī declīatiōe febriū laxatiuū ad purgationē ī matutinali hora ad modum caſtanee cū aqua calida.

Oiapraſſiū dr a praſſio uiridi ꝙ ibi plus ītrat q̄ de aliis ſpeciebus.ualet ad ōe pectoris frītatē. & maxīe ad catarrū & ad cerebri frigiditatē. ſanat capitis uirtigines & oculorꝫ caliginē: & palatū & artarias.& ad ōēm ſpecīē catarri. que fit ex frigiditate mire ꝓdeſt dētium dolorē mitigat.octaua decīa ps cōfecta ē.iiii. Recipe praſſii uiridis.ʒ.v.&.ſ. drāg.pineārꝫ mūdatarꝫ. amigdolarū piſtacearū. cārniū dactilorū ficuū pīguiū.paſſularꝫ enucleatarū añ.ʒ.iii.&.ſ.cināōi gar. nuciſ.muſ.macis ligni

aloes galāge zīziberis zedoarie ſpice liqricie reupō-
tici anacardi ſtoracis cal. maſticis mirre galbani ter-
bētine yreos ariſtol. ro. radicū capar gētiane melāo
piperis aniſi feniculi aneti ſemīs apii macedonici
ſaxifragie añ. ʒ. ii. ermodactilorꝫ origāi paucedani
ſqnāti cardamomi leucopipis carui leuiſtici uīce-
toxici añ. ʒ. i. ſ. et. g̃. ii. ſ. balſāi pulegii diptāi coſti
piretri ſatiregie baſiliconis pionie macropiperis
amōi ſinōi orobi añ. ʒ. i. g̃. ii. & terciā ptē alterius
xilobalſami caſief. coralli raſure eboris carpoba.
dauci cretici añ. ʒ. ſ. muſci ābre oſſis decorde cerui
añ. g̃. xiiii. mellis deſpūati quod ſuficit. Cōficit ſic
ī libr. iiii. mellis deſpūati pōe praſſiū ſupra dictū
aliquātulū cōtuſū. ʒ. vi. & quartā ptē pinee recētis
cū reſina ſua & de uino uetuſtiſſīo optīo. ℥. iii. &
bulliat īſimul lēto igne ad uini cōſūptionē uel do-
nec pinea apiat & carice bene purgate ītus & extra
& dactili eodē mō purgati & paſſe ſine granulis ſu-
is pinee & amigdole & piſtacee: oīa iſta bñ mūdata
piſtēt: tamē unūquodq; pſe piſtet & poſtea īſīul
miſceāt ī mortario & addat ibi tbentina: & īſimul
piſtēt & cū predicto melle calido ī eodē mortario
paulatī poſito diſtēperēt. & poſt addat puluis ſu-
pradictarꝫ ſpecierꝫ & diu cōficiāt. ſtorax uero cum
modico melle liq̄facta cōfectioni ſupmiſce ſine in-
termiſſione. ad ultimū balſamū ambrā & muſcū
ſupmitte. & iterū bñ cōmiſce & uſui reſerua. datur

ī ſero cū uino calido ī quo coctus ſit yſopus et drg.

Dialibanū dicit ab olibano qa olibanū ibi intrat. ualet ad ōes capitis paſſiones lachrymas potēter ſtrīgit. dolorē emigneū & ſuperciliorū ſanat. et ſquinatiā curat datū cū decoctione tipſane .vi. pars cōfecta ē libr.i. Rec. caſtorei opii iuſqāi añ.ʒ.iiii caſie lignee .ʒ.ii.℈.ii. folii cc turis maſculi añ ʒ.ii. reupō. amomi añ.ʒ.i.℈.ii. mirre.ʒ.i.ſ. ſpice piretri euforbii leucopipis añ.℈.iii.ſ. pionie ſtoracis macropipis añ.ʒ.i. mel quod ſufficit dat ſero cū uīo calido ī quo coctū ſit olibanū et ſaluia.

Diarodon abbīs a roſis dicit que ibi intrant plus q de aliis ſpēbus. nomē accepit abbatis ab abbate de curia cōpoſitū. dat pprie icterīcis epaticis ptiſicis ethicis et cardiacis q patiūt ex calore de acutis. et ad calefactionē ſtomaci pulmoīs et totius corporis. et cōualeſcētibus ex lōgis et acutis egritudinibus mirabiliter auxiliatur. et ps .vi. cōfca ē libr.ii Rec. ſādalorū al. et ru. añ.ʒ.ii.ſ. dragū gūmi ara. ſpodii añ.℈.ii. aſari ſpice maſticis cardamomi croci. xiloaloes gar. gallie muſ. aniſi maratri cinamomi ſucci liqricie reubar. ſeīnis baſilicoīs berberis ſcariole portulace papaueris albi citroli melo. cucūe. et cucurbite añ.℈.i. oſſis de corde cerui margaritarū añ.℈.ſ. zuch. cādi roſarū añ.ʒ.i.ʒ.iii. cāphore terciā ptē unius.℈.&.g.vii. muſci.g.iii.ſ. ſyrupi facti de aqua ro. quod ſufficit dat mane et

meridie cũ rodoſtõate uel cũ farina ſi opus fuerit.

Iapenidion dr̃ a penidiis q̃ ibi ītrant plus q̃ de aliis ſpeciebus. ualet ad omne uitiũ pulmõis et tuſſis. et raucedinẽ uocis factã ex ſiccitate. ptiſicis ſubuenit. vi. ꝑs cõfecta ẽ libr̃. i: Rec. pẽidiorũ. ʒ. xvi. ſ. pinearũ et amigdolarũ mũdatarũ ſẽinis papaueris albi añ. ʒ. iii. et. ℈. i. cinamomi gariofoli. zizíberis ſucci liqricie dragg̃. gũmi arabici ãidi ſẽis citrolo. melo. cucu. cucurbit. pr̃gatarꝫ. añ. ʒ. i. ſ. cãphore terciã ꝑtẽ ſyrupi uiola. quod ſufficit. Cõficit̃ ſic. ī una libr̃ aque bulliãt. ʒ. iii. uiolarũ donec aliquãtulũ cõficiant̃. poſtea colet̃. et colature addat̃ libr̃. i. zuchari. et bulliat donec īcipiat īſpiſſari. tũc addãt̃ pinee et amigdole. et ſemina melo. citrol. cucũe et cucurmia queqꝫ ꝑſe bene contuſa cũ ſpatula ſẽp mouẽdo. deīde addãt̃ penidie ſubtiliter puluerizate. et cũ liquefacte fuerint: illud groſſum quod ſũpnatat cũ cacia colãdo ī mortario bene iterũ terat̃ et cõmiſceat̃ bene agitãdo. deīde cãphora ãmiſceat̃. et ad ultimũ puluis predictarũ ſpẽꝫ cũ predicto ſyrupo agitãdo in mortario moueat̃ donec īcorporet̃. det̃ mane et ſero cũ ptiſſana calida: nõ habẽtibus calorẽ cũ uino calido.

Iaciminum dicit̃ qa plus ibi ẽ de cimĩo q̃ de aliq̃ ſpecie. ualet precipue ad pectoris et ſtomaci frigiditatẽ et capitis. uẽtoſitatẽ īteſtinorum ſoluit. quartanariis febriẽtibus mirabiliter ꝑcurat

xii.ps libr.i.Re.cūii pridie ī aceto īfusi et exsiccati
.ʒ. viii.℈.i.cinamōi garo. añ.ʒ.ii.ʃ. zinzibe. melão
piperis.añ.ʒ.ii.g̃.v.galāge tibre calamenti.añ.ʒ.i.
.℈.ii ameos leuistici. añ.ʒ.i.g̃.xviii. macropipis
.ʒ.i.nardi carui mastic.añ.℈.ii.ʃ.mel quod sufficiat. dosis.ʒ.iii.dat post cōmestione cū uino.

Diacastoreū a castoreo dr quod ibi recpit.ualet cōtra guissiā cphalicā epilētic uertigiosis. auxiliat emignicis & monopagicis.pdest doloribus.palisi ōium mēbrorū emēdat: et maxīe capīs. enfraxi splenis et epis et rēū soluit.et ōibus egritudinibus secundum frm nocētibus obstat.xvi.ps libr.ii. Rec. castorei mirab. añ.ʒ.iii.minus g̃.i .ʃ.ase. mirre euforbii añ.ʒ.i. et gna. xvii. aloes. ʒ.i.ʃ.minus g̃.i.folii antimomii piretri liquiricie dragā.calami aromatici nitri galbāi sqnāti opopanac spice serapini nucis.mus. casief. piperis longi albi et ni.xilob. carpob. coloqntide reupōtici storacis calami.zīzibr. cinamomi añ.ʒ.i.et.g̃.ii. staxifragie dauci maratri petroselini apii seminis sileris dāpno cocti.sinoni petrolei storacis ru.sanguinis dracōis cardamōi turis maioris et mīoris agarici masticis sal. armōaci zedoarie anisi añ.℈. .i.g̃.viiii.saturegie ysopi camedreos pulegii origāi balsamite. ocimi brance ursine diptāi rute semiis aristol.lō.et.ro.aarō.mabathematicō asari saluie rose bdelii añ.g̃.xvii. epithimi polipodii opob.

añ.ḡ.xiii.elipiados caparis.añ.grana.xi. paucedāi absithii .añ.ḡ.vii. anacardi sauie gētiane corticis mādragore añ.ḡ.xi.yreos.ḡ.iii.et tertiā pte unius. mel quod sufficit.dat ī modū auellāe capitalibus passionibus cū apozimate lilifagi.epaticis cū decoctione absinthii uel eupatorii . spleneticis cum aqua caparis uel calamēti.nefreticis granorū solis uel macedōici.accipiat sūmo mane. et ieiūet usq; ad horam nonam patiens.

Iacostum dicitur a costo: quod ibi intrat. ualet proprie spleneticis et ydropicis et leucoflāntic . et yposaree que fit sine calore sūt. proprie ualet splenetic . nefreticis et strāguiriosis op optimū est.xii.pars.libr.i. Rec.anisi apii asari. añ.ʒ.ii.et.℈.ii.squināti melano piperis mirre.añ. .ʒ.ii.ʃ.reubarb.cc.aristol.ro.et lōge añ.ʒ.ii.&.℈.ii costi .ʒ.i.ʃ. cinnamomi casieli .añ.ʒ.i.et.℈.i.mel quod sufficit.dat cū decoctiōe caparis uel scolopēdrie sero et mane.dosis ē.ʒ.ii.cum uino calido.

Iadragātum a dragāto nomen accepit.sanat omne uitium pectoris et pulmōis quod fit ex calore maxīe tipsic ethicis pleureticis pipleumonicis.& ad ōem tussim que fit ex caliditate uel siccitate. & ad omnē līgue & gutturis aspitate. cū uero sumit tādiu īore teneat: donec ibi dissoluat. medietas est libr.ii. Rec . dragg. albi.ʒ.ii. gūi arabici al.ʒ.i.ʒ.ii . amili.ʒ.ʃ.liquiricie.ʒ.ii. semīs

melo.citro. cucur.añ.ʒ.ii. pēidiarꝫ .℥.iiii. cāphore .ϑ.ſ.ſyrupi gilēi quod ſufficit.Cōficit ſic ſēina cū aqua pōāt ſuper zucharū tantum tñ de aqua q̄ poſſit zucharꝫ coopiri. & bulliāt uſq; ad diſſolutionem zuchari.poſtea colēt p pānū rariſſimū.& colatū ad decoctionē ſyru. coq̄t. poſtea tūdat in mortario bene miſcēdo pulueré ſpecieꝫ .

Oiaris dicit ab yreos. pdeſt diſnoicis artariacis tuſſientibus . uocē perditā reſtaurat ſi fuerit ex frigiditate.xii.pars eſt libr.iii. Rec . yris .℥.i. pulegii yſopi liquiricie añ.ʒ.vi. dragg amigdal. pineaꝫ cinnamōi zīzi. piperis.añ.ʒ.iii. caricarū. carniū dactilorū paſſarū emūdatarū añ.ʒ.iiii.ſ. ſtorac.ru.ʒ.ii.&.ϑ.i.mel quod ſufficit.ſūatur ſero cū uino calido .

Oiacalamētū a calamēto dictū eſt.ualet precipue ad omne uitiū pectoris ex frigiditate : maxīe hiis qui in ſenili ſūt etate . ualet etiā tuſſientibus ex ffa cā & quartanariis:ſi ex eo utūt poſt prandiū:et poſt cenā ī ſero cū uino cū duobus.ϑ. dyagridii & euforbii.vi.ī modū nucis ante duas horas acceſſiōis cum apozimate pigani uel roris marini quod preſtat quotidiāariis.xv.ps ē libr.ii. Rec.calamenti pulegii yſopi melāo piperis ſiſelei petroſelii añ.ʒ.iiii.&.ϑ.ii.leuiſtic.ʒ.i.&.ϑ.i.apii. ſeminis.ϑ.i.ameos thimi aneti cinamomi zīzib. añ.ϑ.ii.mel quod ſufficit dat poſt prādiū ī cenā .

Oiapapauer quod mirabiliter prodeſt ethicis. thiſicis nimiū uigilātibus. cōfca eſt libr̄.iiii. Recipe ſucci li qricie dragg̃·gummi arabici añ.ʒ.x. ſemīs papaueris albi penidiorꝫ.añ.ʒ.xx.amigdolarū dulciū mūdatarū.ʒ.x. amidi ſeminis citoniorꝫ portulace añ.ʒ.v.ſeminis melo.& cucurb.& cucume.lactuce malue añ.ʒ.viii.fac puluerē cōfice cū ſucco uiolarum uel ſapa.

Hoc nimiū cōfert ad uentris ſolutionem.

Oiacodiō dicit̄ a codia: papauer nigrū īterpretat̄ quod ibi ītrat. ꝓprie dat̄ omni ſolutiōi uētris maxīe diſcintericis cū decoctione aque pluuialis in qua ſit ſpodium coctū uel cū aqua ro.& lientericis cū careno.xii.pars.libr̄.ii. Rec. capita papauerū nō nimis uiridiū nec nimis ſiccorꝫ nūero.xii.ro.ʒ.iiii.ʒ.cc.acacie liqri.añ.ʒ.i.boli.℥.ʒ.cīnamomi ſimphiti ypoquiſtidos balauſtie.añ.ʒ.i. myrtillorum.℥.i.coralli ru.& albi.ſumac.ſāguinis draconis lacce roris ſyriaci.añ.℈.ii.ʒ.ſeminis portulace.ʒ.ʒ.Conficit̄ ſic.capita papauerū ponāt̄ in tātundem aque pluuialis quod bñ coperiant̄. & ꝑ tres dies ibi dimittāt̄.& ī ipſa aqua uſq; ad t̄tiā partē bulliāt.& poſtea colēt̄.& ī colatura pōat̄ libr̄ .i.ʒ.mellis myrtīi. & ītali melle ſupr̄dicto admiſceāt̄.Cōfectio mell.myrtini talis ē in duabus libr̄ mellis diſpūati ponat̄ una libr̄ ſucci myrtilorū.& coquat̄ ad ſucci cōſūptionē.& poſtea colet̄. doſis

eius.ʒ.iiii.uel.vi.
Maniacum multū fugat hec diasene tumultum.

Iasene dr̄ qa plus de sene ponitur ibi quā de alia specie. ualet ꝓprie multicis maniacis cardiacis: & tristibus. tota confectio uenit libr̄.i. Rec.sene.℥.iii. auellanarū assatarū nūero.l.serici cōbusti .ʒ.ii. lapis armenici.ʒ.i.lapis lazuli.ʒ.iii. zuchari.℥.vi.cinamomi.℥.i.gar̄.galāge pipis spice ozimi zīzi.folia gariofoli cardamomi croci zedoarie floris roris marini macropipis añ.ʒ.ii. mellis quod suffic̄.detur cū aqua ī qua īfusum ē sene ꝑ noctē sub diuo.Cōficit̄ sic cū melle auellane bene puluerizate & dispūato melle ad ignem decoq̄t̄. deide puluis species admisceat̄.quod ualet quartanaris et magis spleneticis.

Diacitoniten.

Iacitoniten dr̄ a citoniis uñ fit.ualet ad debilitatē stōaci si fuerit ex frigiditate. appetitū cōfortat si nō deficit ex abūdātia hūorū. uomitū abstinet. uētositatē precordiorū emēdat. & bonū colorē facit.& debilitatē stōaci reparat. liētericis ꝓdest. ualet etiā his q nimiā solutionē hñt.facit maxīe delicatis hōibus & nobilibus.yliosis cōfert. bonū odorē & colorē prestat.nota quod si stōacus laborat ex debilitate uirtutis digestiue dʒ.dari post cibū. si uero ex debilitate retētiue añ cibū. Rec. citoniorū ī aqua elixatorum a cortice exteriori &

anucleis ĩterioribus mũdatorũ libr̃.iii. mellis dis-
pũati.libr̃.iiii.ʒ.supra dicta citonia bñ ut dixĩus
mũdata:et fortiter trita ĩ mortario ĩ caldario cum
predicto melle sup ignem ponãtur. & cum spa-
tula semper agitando bulliant donec inspis-
sari ĩcipiãt.Si uis scire qñ coctũ fuerit: ponat̃ ali-
quãtulũ super marmor ĩfusũ aqua.ro.si nõ ĩuis-
cat̃ ut colligere ualeas coctũ é. & tũc ab igne depo-
nat̃.& puluis has specierũ cũ spatula sẽp agitãdo
supspargat̃. Rec. cinamõi.ʒ.ʒ.zĩzi.ʒ.i. galange
piperis.añ.ʒ.ʒ.garo.nucismus.añ.ʒ.iii. spice ligni
aloes mac̃.cardamõi liqr̃.añ.ʒ.ii.zedoarie añ.ʒ.i.
deĩde sup marmor ĩfusũ aqua.ro. cum aliq̃tulo
musci distẽpatũ supra marmor spargat̃.& cũ ĩfri-
gidatũ fuerit cũ cultello frustatĩ ĩcidat̃.& si laxati-
uũ facere uolueris.ĩ unãq̃q; libr̃ apponat̃.ʒ.ʒ.sca-
monee trite.tamẽ cũ fuerit calidũ añq̃ supra mar-
mor ponat̃ scamonea bñ cõmisceat̃.laxatiuũ det̃
cum uino calido ĩ sero.simplex aũt det̃ mane post
prãdiũ:& post cenã.

Oialacca ualet ad frigiditatẽ stomaci enfraxĩ.
tumorẽ & duritiẽ epĩs & splenis emendat: &
oĩa que ydropicis minãt̃.pficit nefretic̃.& calculo-
sis subuenit. & mestruis ĩpat. Rec.liqritie.ʒ.vii.
spice.ʒ.iiii. costi. melanopiperis.añ.ʒ.ii.ʒ. lacce
.ĉĉ. zĩzi.galbani.dauci.siselei.petroselini.añ.ʒ.ii.
calami aro. casie lignee masticis. bdelii carpob.

añ.ʒ.ii.cinamõi. gar̃. amigdolarũ amararũ rute.
añ.ʒ.i.ʒ.aloes epatici mirre. ysopi.fu.meu. came/
piteos.balsãi. thuris masculi. siselei.añ.ʒ.i.reub.
sqnanti.polii.añ.ʒ.ii.gentiane aristol. ro. añ.ʒ.ʒ.
mel quod sufficit.det̃ ad modũ auellãe cũ pozĩate
radicis apii feniculi yris eupatorii apii leuistic̃.ʒ.
.añ.ʒ.

Iacurcuma ualet ad epĩs passionẽ & ad frigi/
ditatẽ stomaci & ad uitium splenis. Rec.
curcũa cĩnami spice asari casie añ.℥.i.costi sqnãti
mirre añ.℥.i.ʒ.mel quod sufficit.dat̃ cũ oxizacara

Iaysopũ. Rec. ysopi yreos thimi melano
pipis.añ.ʒ.xxx.gliconii tymbre. pigãi cĩini
.añ.ʒ.xx.carnis dactilorũ caricarũ passarũ enucle/
atarũ maratri.añ.ʒ.x.zĩzi.anisi.carui.leuistici añ.
.ʒ.v.mel quod sufficit sũat̃ mãe et sero cũ tepida.

Iagalãga q̃ ualet ad nimiã stõaci debilitatẽ
& eius uentositatẽ. digestionem procurat.
stomacum cõfortat.renes frigidos calefac̃.& omne
supfluũ flegma a stõaco dissoluit & expellit.oppi/
lationẽ splenis et epatis apit. sẽsũ acuit.hõinẽ ila/
rẽ reddit. canos añ tẽpus retardat. & õibus frãm
naturã habẽtibus cõuenit. Rec.galãge zĩzi.garo.
spice.cardamõi cinamõi carpob.nucis muscate.
añ.℥.ʒ. costi ligni aloes mac̃ masticis dragg̃. succi
liqricie añ.ʒ.i.musci.℈.i.zuchari.℈.xii.

Esdra dr: qa Esdra ꝓpheta in babylonia in exilio poitus eā prio iuenit. dat melācōicis timidis:& qbus ie malus appetitus ꝓdest.ualet et cōmedētibus carbones & tuffos & testas ollarū: & ad nimiā cerebri frigiditatē.ualet ad dolorē & putredinē auriū ex reumatica causa:si hoc mō fuerit aptata .fac liciniū de panno uel bābace.& i capite licinii pone parū olei muscellini. & supponatur esdra.& i aure patiēte immittat.ad difficilem ptū mulieris satis ualet: si cū succo artemisie fuerit distēpata uel sauine utroq; latere ab ūbilico iferius iūcta.ꝓdest ad tussi ueterē uel hūidā distēpata cum succo ptissane uel amidi . ualet ad scissuras labiorū si exea fuerit iūcta. ualet cōtra uenenosos morsus animaliū serpētū ranarū:& aliorum reptiliū. & cōtra morsum canis rabidi. ꝓdest toxicatis hōiibus. si triū ānorū uel.iiii.fuerit data cū succo mēte distēpata supra uulnus inūctū satis cōfert. .xl.pars cōfecta ē libr.i. Rec.alipte muscate mirr zuchari foliorū rute apii seminis camedreos fenu greci.añ.ʒ.i.&.℈.i.&.ḡ.i. eboris limature pigami lilifagi golene.balaustie.añ.ʒ.i.&.ḡ.vii.ʃ.et parū . plus cīnamōi.gar.xiloaloes spice zedoare lacce.ro. caparis pulegii abrotāi melanopiperis petroselini ossiū dactilorū añ.℈.ii.ʃ.et ḡ.iiii. galāge zizi.cc. ortensis anacardi litodemonis mandragore acori peonie thimi ysopi roris.syriaci basilici dauci feni-

culi altee oliuarū ſēinis:uini ueteris optimi aā.ʒ.
.ſ.ḡ.i.balſāi cc.oriētalis folii coſti gallie calāi.aro.
caſief.mirrb.nardi celtice xilob.dragg.coralli albi
et rubei cōfite.ru. caſtorei oppoponac.bdelii gal-
bani aſpalti terbētine maſtic. tyriace adriāi ſplēis
pultri uentris merguli reupont . ariſto.lo. aſari
hermodactili meu.yreos piretri paucedani gētiane
epithimi uiol. artēiſie cimole foliorū citri laureole
mēte malabatri quīq folii carpob.aniſi amōi cīini
miconis ſēinis ozimi platocīini ſēinis rute ortēſis
baccarū lauri ſanguinis draconis lapidis magnetis
lapidis agapitis oſſis de corde cerui muſcelei muſ-
cellini petrolei.aā.ʒ.i.& terciā ptē alterius.cāpho-
re ambre margaritarū pforatarū & nō pforatarū
blacce bizātie ſābaci ſtorac cala . ſerapini ſulfuris
uiui antīonii armoniaci acatie herbe ſyriace floris
oleādri fu.marubii ſulfurace abſinthii alexandri
euforbii cardamomi ſēinis aneti amei.git.leuiſtic.
ſeminis citri leucopiperis macropipis nigelle uzi-
fur cortic.nere. mabathematicon aque uitis.aā.
.ʒ.ſ.&.ḡ.ii.litargiri amidi opii iūci radicis cala-
menti iuſqami .aā.ḡ.vii.mel quod ſufficit.datur
in ſero ī modū auellane cum uino calido.

Lectuariū ducis dicit:qa abbas decuria illud
cōpoſuit ad opus ducis Rogerii filii Roberti
uiſcardi propter īdigeſtionē & uētoſitatē ſtomaci
& īteſtinorū:& ilii dolorē:& uitiū lapidis . Rec.

ani.ʒ.ii. & g̃.xv. liqricie mastícis .añ.ϑ.ii.&.g̃.v. cãedreos zízi ciãõi galã.mara.karui.añ.ϑ.i.g̃.xv. xilocasie calãẽti dauci piretri pipis al.& lon. cipi sqnãti yreos amomi folii asari.añ.ϑ.i.spice.ĉĉ. gũi arab.dragg̃ seminis aneti calami aro.cubebe. gario.carpob.iũipi alexandri sileris pẽtafilõ sẽiis sparagi citri acori radicis ameos reub. indi urtice reupõ.nuĉ.miristice ligni aloes basilici milii sol. saxifrage seminis citrol. melo. cucũeris & cucurb. scariol. petrosellini been.al. & ru. storaĉ. cala. cardamõi.añ.g̃.xv.penidiorũ.ʒ.ʃ.&.ϑ.ii.&.ʃ. mel quod sufficit datur post prãdiũ:& ad cenam cum uino calido.si dat cõtra lapidis uitiũ sumat cum decoctione millisolis uel scolopẽdrie.

Lectuariũ pliris arcoticon pliris ẽ completa medicina arcoticon prĩcipiũ intpretat.ualet tristibus melãcõicis: & ad magnã stõaci debilitatẽ et cordis.i.sincopi.memoriã reparat. sensũ acuit epilẽtiĉ.aualeticis achataleticis prodest.& omnem debilitatem cerebri reparat.viii.pars libr.i. Rec. cinamomi gar.ligni aloes galãge spice nuĉ.mus. zízi. spodii sqnãti ciperi.ro.uiol.añ.ʒ.i.&.g̃.xv. folii liqricie mastiĉ.storaĉ.sansuci balsamite basilicõis cardamõi macropipis & leucopipis mirtilli cortiĉ.citri.añ.ϑ.ii.&.g̃.v. gẽmarũ been.al.&.ru. coralli syrici cõbusti añ.ϑ.i.&.g̃.ii.musci.g̃.vii.&. .ʃ.cãphore grane.v. syrupi ro.quod sufficit.detur

febricitantibus cum aqua mane & ſero: non febri-
citantibis cum uino.

ELectuarium de ſucco roſarꝫ ab eodem ſucco
dictum eſt. expertum eſt contra guttam ca-
lidam. coleram nig̃. purgat. et conualeſcentes ex
egritudine ſilicet quotidianariis & tertianariis
purgat ſine moleſtia. & reliquias malorum humo-
rum potenter educit que remãſerit. iii. pars libr̃. ii.
. Reccipe zucchari ſucci roſarꝫ ana libram unam &
uncias quatuor. ſandali albi & rubei & citrii. ana
drãmas ſex. ſpodii drãmas tres diagridi drãmas
duodecim camphore ſcropulum unum. tempera
ad modum electuarii cum ſyrupo facto de eodem
zucharo & ſucco roſarꝫ. datur cum aqua calida in-
mane ad modum caſtanee.

ELectuarium frigidum ſecundum Cophonẽ
quod optĩe tercianarios & quotidianarios
et erraticas febres purgando ſanat. & etiam haben-
tibus ſtomacum coleticum familiare. eſt tertia
pars confecta eſt libr̃. quatuor. . Reccipe ſan-
dalorũ alborꝫ & rubeorꝫ & ſpodii dragagãti gũmi
arabici amili raſure eboris reubarbari ſene roſarũ
uiolarum ſeminis fumiterre berberis ſebeſtẽ ſemi-
nis portulace maratri aniſi ana drammas tres em-
blici unciam unam. Conficitur ſic: pſilii uncie

octo ponantur in sufficienti aqua feruenti in qua bullierit libram mediam polipodii quercini uiridis mundati & triti omnes herbe diuretice uiolarū & pruno. & tamdiu dimittatur donec bene congeletur deinde coletur fortiter per saccum ad meliorem uero mucillaginis constrictionem intromittatur ī saccellum aliquantulum aque feruentissie. & colature addantur scamonee uncie sex puluerizate prius tn̄ cū aqua frigida inter manus fricate & bene cum eadem mucillagine fricētur manibus. deinde apponantur zuchari libre quatuor dissoluti prius cum sufficienti aqua decoctionis polipodii et cerarum herbarum diur̄. et colati. deinde super ignem positum bullire permittatur. cumq; ad mediū decoctionis peruenerit addantur uncie due tamarindorum et uncie due casie fistule dissolute prius in sufficienti aqua decoctionis prunorum: et predictarum herbarum diur̄. et per caciam colate usq̄ ad perfectam coctionem bullire permittat̄. signū aūt decoctiōis ē: si sup marmor positum et infrigidatum aliquantulum uiscosū fuerit. et digito adheserit: motione tamen baculi ab ipso decoctionis principio non cessante. Cumque coctum fuerit ab igne deponatur. et in mortario posito puluis predictarū species super spargatur & cum.

piſtello bñ cõterãt uſque ad ipius ius coſitatis & gummoſitatis remotionem . deīde recõdat : det colatura caſief.ī ſero uel media nocte.

EMplaſtrum aplīcõ . emplaſtrum.i.dura cõfectio aplīcon .i. ſuperpoſitum uel ſupra miſſũ īterpretat.quod tumoribus & īflatiõibus ad lucẽ īductũ.& ſup positũ ſãiẽ excludit. optīe fac. ad nimiũ ceruicis dolorẽ.ualet ꝓprie ad ſubtiliãdã cicatricẽ ī quacũq; parte corporis fuerit.ſagittã uel lãceã uel aliquid aliud tale ī mẽbro īfixũ ſine dolore extrahit.ualet etiã dolori ex decurſione īnata ī ipſa ꝑte ubi añia fuerit uulnus atrahendo hũores & putredinẽ. & ualet dolori renũ . ſi ſupponatur .iii. ꝑs cõfecta ẽ libr.ii. Rec.litargiri.℥.vi.cere ru. colofonie añ.℥.ii.populei uiſci quercini .añ.℥.i. armoniaci lapidis calaminaris .añ.ʒ.vi. maſticis mumie.añ.℥.ſ.terbẽtine galbani bdelii mirre calcucẽenõ ſarcocolle lepidos calcis diptami ariſto . ro.praſſii uiridis opononacis. añ.ʒ.iii.Cõficit ſic oppopõacũ & armõiacũ & galbanũ aliq̃tulũ tõſa ponãt ꝑ nocte ī uino ita ut copiãt . & mãe bulliãt donec liquefiãt.& ꝑ catiolã colẽt.& iterũ bulliant ad uini cũſũptionẽ litargirũ ī puluerẽ ſubtilliſſiũ redactũ cũ ſufficiẽti oleo ī caldario diſtẽperet. & ſup ignẽ ponat.& cũ ſpatula iterũ agitet tamdiu donec ſup lapidẽ poītũ ī mõũ cere ī ſpiſſet.& ſtatī addat cera.& liquefẽta cera addat colofõia. poſtea

addat mastix. & olibanū. deīde mirra pōat. & fēo
īteruallo ponat bdelium. deīde uiscus quercinus
liquefacto uisco ponat terbentina. liquefacta ea
caldariū ī terra ponat. & tūc ī ipso gūmi ponant
paulatī. & igni iterū sup ponat. & cū spatula sēp
agitādo aliquātulū pmittāt bullire. postea addat
sarcocolla. & lapis calaminaris facto intuallo po-
natur flos eris & lepidos calcis post hec calcuceme-
nō. sēp cū spatula agitādo donec īcipiat aliquātu-
lū rubere. ad ultimū diptamū & aristol. ro. postea
īfūdat ī aqua frigida. & ab aqua extractū mānibus
exprimendo & malaxādo ita tractet: ut tota aqua
īde exeat. & īūctis manibus oleo laurino magda-
liones īformentur. & usui reseruētur.

Emplastrū psilliticū apsillio dictū ꝓbatum
cōtra co. rub. tercianar acute. fe. ēpic. yctic.
ōīo subuenit. medietas est libr. i. Rec. psilii libr.
.iii. & ī aqua feruēti pone p triduū. postea colet. &
ī colatura admisceant scamonee. ℥. iii. & zucchari
libr. iii. & p duos dies diittāt. & postea coquant.
deponāt ab igne & puluis istarū specierū admisce-
at q. Rec. sādali albi et ru. ro. reub. spo. draganti
gūmarabici uiol. berberis. añ. ℈. ß. sēinis portulace
scariol. añ ʒ. iii. in estate detur apud sōpnum: in
hyēe circa mediā noctē. ī utroq; tpre cū aq calida
ad modū castanee.

Emplastrū ceroneū a cera dictū. precipue ua-

let ad omnem dolorem ſpatulaꝝ & pectoris ex fri-
giditate. & ſi hūor frīdus illuc fecerit diſcurſū mi-
re ſoluit. ſplenē rēollit ualet ad ydropiſī de frā cā
epaticis de eadē cā. matricis frigiditati ſuppoītū
multū reſiſtit. tertia ps cōfca ē libr̄. ii. Rec. picis
naualis bñ colate. cere. añ. ℥. ii. & ʒ. iiii. ſerapini
℥. ii. armoniaci terbētine colofonie croci. añ. ℥. i. &
ʒ. iii. aloes thuris mirre. añ. ℥. i. opoponacis galbāi
ſtoracis calamite maſtic. alūīs feni greci. añ. ʒ. vi.
cōfite. ru. bdelii. añ. ʒ. iii. litargiri. ʒ. i. ſ. Cōficit ſic
ſerapinū galbanū armōiacū opopōacū aliquātulū
tūſa ponāt ī uino et preparentut ī apoſtolicō di-
ctū ē. bulliāt ad uini medietatis cōſūptiōē. et ſta-
gnato ſup ignē poſito: cū īcepit bullire pix naual.
bene colata addatut. & cum ī patula ſemper agit-
tetur. liquefacta pice addatur cera. & ea liquefacta
ponat colofōia. et poſtea ſtorax cū piſtello calido
trita fruſtatī ī ſtagnato ponat. poſt hanc ponatur
maſtix et olibāū. deīde mirra cūbdelio. et īterual-
lo facto ponatur terbētina. et ſequēter alumē: et
litargirū. & ad ultimū fenū grecū. et cū coctū fue-
rit fundat ſup aquā tepidam. & extracto ab aqua
māibus expriat donec tota aqua īde exeat. deīde
puluis aloes ſup marmor īūctū cū oleo laurino
malaxet. deīde cū cē. puluerizato. & īunctis māi-
bus cū eodē oleo māgdaleones īformētur.

EMplaſtrū oxicroceū dicit ab oxi grece latīe

acetum oxicroceū ex aceto et croco nomen habet. ualet precipue ad fracturas ossiū & ad mēbra que dolore aliquo affligūt. apostemata dura ī quacūq; parte corporis fuerint remollit & dissoluit. unde antiqui cirugici salernitani ī fracturis ossiū : & cicatricibus attenuandis : & tumoribus nullo alio emplastro utebantur. iii. pars libr. ii. Rec. picis colofonie cere. añ ℥. iiii. terbētīe galbāi armōiaci mirre olibani masticis añ. ℥. i. & ʒ. iii. Cōficit sic: galbanū armōiacū aliquātulum cōtusa ponantur ī sufficiēti aceto ꝑ noctē. et māe mittāt sup ignē et eliquent. & eliquate ꝑ catiā colēt. & iterꝯ coquant donc ꝑs aceti cōsūet. tūc pix naual. pōat bñ colata. liquata pice addat cera. & ea liquata ponatur colofonia. deīde terbentina. et facto inter uallo ponat mastix et olibanū et mirra cū spatula sēp agitādo. ad ultimū cū bene fuerit coctū ī aqua frigida īfūdatur. & ab aqua extracto manibus expriatur. ut aqua īde exeat. et sup marmor īunctū oleo aureo laurīo cū puluere croci malaxetur & factis magdaliōibus usui reseruetur.

Philoātropos amicus hōis interpretat. ꝑprie ualet strāguiniosis nefretic. calculos ī rēibus hñtibus & ī uesica mirabiliter frāgit. et fractos expellit. ualet etiā ad duritiē splenis et epīs. dolori iliorꝯ subuenit datū cū. ℈. i. ʒ. diagridii. xii. ꝑs libr. i. Rec. folii squinanti cipi asari euforbii thimi

petroſellini macedonici aneti miliiſolis lapidis lyncis añ.℈.ii.&.ʒ.cīāōī calāī aro.polipodii riſali/ di melāopiperis ſeinis leuiſtici & petroſellini & urtice ſemiis citri litoſpermatis bardane. baccar/ edere.añ.℈.ii.galāge nardi zedoarie betonice ru. meu.ſparagi cardamōī apii maratri eruce ſinapis orobi.al. & ru.āñ.ʒ.ʒ.gar.zīzi.caſielignee piretri coſti ſpice celtice mirob.cortic.olibani leucopipis carpobal.carui cimini baccarū lauri ſileris.añ.ʒ.i. uel.℈.i.olei nardini pulegii ſābucini muſcellini. .añ.g̃.xx.mel quod ſufficit dat cū uīo calido.

PIlonium maius.i.nouus amicus.tuſſes cum uino datū & mulſa emēdat. piplemoniā cū ydromelle. ſāguinis ſputū cū ſucco poligonie.īdi/ geſtionē ſtōaci & uomitū cūpuſca uel ydromelle. dolori epīs & ſpleneticis ac uertiginoſis cū oſſiel/ le ſubuēit.ſoliacis cū apozimate pigāi. pleuretic. yliac.nefretic.& cauſis ueſice cum mulſa. colicis peculiariter curat uel medet.iii. ps.libr.i. Rec. leuco pipis iuſqami añ.ʒ.v.opii.ʒ.ii.ʒ.caſief.ʒ.i. &.ʒ.ſēinis apii.ʒ.i.petroſellii maratri dauci cretici .añ.℈.ii.& g̃.v.cc.ʒ.ʒ. nardi piretri zedoarie .añ. g̃.xv.alii addunt cīnamōī .ʒ.i.&.ʒ. euforbii coſti añ.ʒ.i. mel quod ſufficit. dat in mōū ſabe egyp/ tiace.

GAriofilatū dicitur a gariofilis qui ibi ītrant. gariofili ore retenti ſigultū ſtrigūt.cocti &

bulliti ī aqua & bibiti uomitū ſtomaci: & ſubuer-
ſionem mirabiliter reprimit. ualet ꝓprie accide
eructantibus .& digeſtionē optīe celebrat.pororū
opilationē.& ſpūaliū meatuū aꝑit.viii. ꝑs ē libr.
.i. Rec.cinamōi gar.zīzi.liqricie roſarꝝ.añ.ʒ.ii.et
.ḡ.xv.ligni aloes galange cardi miriſtici nardi ze-
doarie uiol.añ.ʒ.i.et.ḡ.vii.et.ſ.reubarb.macis.cc.
alipti coſti cipi cardamōi baſilici aniſi leuiſtici
eboris limat.añ.℈.i.et.ſ.et.ḡ.iii.et.ſ.mellis quod
ſufficit.dat post prādiū ī ſero cū uino uel rodoſto-
mate poſt cenā ī modū auellane.

HYgia greca.hygia.i.ſaluatrix. greca dicit qa
a grecis fuit īuēta.ualet ꝓprie ad reuma gin-
giuarꝝ & dolorem dentium fricata ſuper eos ore
ſepe abluto cum aceto calido.& ſordidas nebulas
ab oculis aufert.vi.ꝑs ē libr.i. Rec.iuſqami ſe-
minis .ʒ.ii. &.℈.ii.opii.ʒ.ii. &.℈.i.coſti.ʒ.i.&.ḡ.
.xv.ſtorac.cala.galbani agarici mirre opoponacis
ſcordeon origani.añ.ʒ.i.& ḡ.x. gentiane pigami
ſticados praſſii cardamōi .an.℈.ii.&.ſ. balſami
nardi.cc.ſqnāti thimi amatis armoniaci terbētine
caſielignee mādragore yrīgi radicis roſe. eupatorii
euforbii melano piꝑis leuiſtic. dauci feniculi tri-
folii ſemīis.añ.℈.ii.mel quod ſufficit. dat cū uīo
calido ī modum auellane.

HYdrotopicō plane ſubſiſtit quotidiane.
Ydrotopion olympiacū.ydrotopīo .i.potus

cōtra rigorē.olympiacum ab auctore dictum.con-
fert ꝓprie quotidianariis : & quartanariis & note
tertiane:ſudores etiā ī diebus creticis ꝓuocat:ante
horā acceſſionis ad modū auellane cū tepida data
.vi.libr.i. Rec.cīāōi.ʒ.iii.et.℈.i.&.g̃.xvi.croci.ʒ.
.ii. et.℈.ii.nardi mirre olibani opii mandragore
macropipis aniſi ameos ſelini ſileris iuſqami añ.
.ʒ.i.et.℈.ii.et.g̃.viii.mel quod ſufficit.dat ad mo-
dum auellane ante horā acceſſionis cum calida.
Iuſtinū multū mingētem reddit uultū.

IVſtinum dicit qa a Iuſtino īpatore primo
fuit inuentum .precipue dat calculoſis: et
patiētibus dolorē ilii.ualet ſtrāguirie.et diſſurie :
et his q mingūt mucos.vi.ps libr.ii. Rec.cīnāōi
folii coſti nardi caſie ariſtol.lō.et.ro.elēpnii yſopi
pulegii artemiſie pentafilon leucopiperis orobi
petroſelini leuiſtici . oxilatri ſeminis urtice ſēinis
granorū ſolis ſaxifragie iuniperi ſparagi ſeminis
ſileris apii aneti pigami ſēinis citri ſēinis feniculi
aniſi baccarū lauri añ.ʒ.i.ſ.mel quod ſufficit.det
cū uino ī quo coctū fuerit miliū ſol.uel ſaxifraga.
Sūme katarticum nāq coleram purgaibt utranq;.

KAtarticū īpiale.i.laxatiuum ꝓ impatoribus
factū & ꝓ aliis delicatis hōinibus.ducit enī
ſine leſiōe . hec precipue cōfert pīguibus hoībus
q ſēp ſūt cōſtipati.ualet multū ilioſis iuuat eos q
ex uētoſitate ſtōaci:& ī teſtīoꝝ laborāt . medietas

libr̃.i. Rec. diagridii zucchari añ.ʒ.iiii.ʒ. cinamomi nardi saxifragie polipodii añ.ʒ.ii.mirob. citri hermodactili polipo.añ.ʒ.ii.gar̃.zizi.celtice melanopiperis macropipis cardamõi amõi añ.ʒ. .i.ʒ.mel quod sufficit sumat̃ cũ uino calido uel aq̃ calida mane uel sero.

Hec lapidẽ renũ ptũdit & inde repellit.

LIrõtripõptundens lapidẽ iterpretat̃.hoc proprie lapidẽ frãgit.& expellit si intestinis uel uesica fuerint.hac medicina utẽtes. nec dolorẽ ili nec lapidis uitiũ icurrũt strãguiriã.& dissuriã sine mora soluit.viii.ps ẽ libr̃.ii. Rec.nardi zizi.xilobal. acori cinamõi peuzedani meu. melanopipis leucopipis macropipis saxifragie añ.ʒ.ii.ʒ.opob. gar̃.costi reupõ.liqricie cipi drag̃. alexadri.camedreos semis apii sparagi basiliconis urtice seminis citri añ.ʒ.i.&.g̃.xv.folii.cc̃. squinanti casie lignee bdelii masticis sẽinis g̃norũ sol.petroselini sẽinis sinoni cardamõi aneti sẽinis euforbii lapis lincis olei nardini muscellini.añ.℈.i.minus.g̃.iiii. mel quod sufficit det̃ in sero cum uino calido.

Multis adest datũ renibus aptũ hoc metridatum

QEtridatum .i. mater oium antidotorũ siue a Metridato rege dictũ faciẽs ad ões passiões capitis uirorũ .& mulierum si fuerit ex frigiditate maxime melãcõicis.& timidis epilẽticis mamacis fãtasticis.mirabilitet ꝓdest cephalargiẽ.emigrãeis

dolorē cilii patiētibus.& lachrymantibus oculis.& ad oīa capitis uitia uel auriū ſubuenit . dētiū doloribus & palato: & ōibus uitiis oris & maxillarū medet ſi ſup locū dolētē ponat.& iterū ad modum emplaſtri ponat ī temporibus unde fit diſcurſio. ſqnātiā ſoluit.apopleticis cū ceruſa acceptū facit. tuſſientibus & aſmaticis emotoicis pipleumōicis & ōibus doloribus q ītra corpus hūaū fiūt ſuccurrit . ciliacis diſcintericis & lienticis optimum eſt. ſi det cū decoctione balauſtie. extenſionē hūerorū thethanos ſiue ſpaſmos patiētes . & paliticos ſine mora curat . diafragmati ypocondrii ſubuenit. renibus & ueſice opitulat . calculos frangit.menſtrua puocat.ōiaq; uitia matricis excludit ſelirosī patientibus.& podagricis ſīgulis preſidiū eſt.precipue dat cōtra uēēū īpoītū ſiue bibitū cū magna admiratione emendat . & contra morſum rabidi canis uel alicuius reptilis ſi diſtēperatū fuerit : & cū ſucco mēte potet uel ſuppōat. quottidiāariis. & quartanaris etiā añ horā acceſſionis datū mirifice pdeſt cū uīo tepido.xxvii.ps cōfecta libr.iii. Rec .ſtorac.cal.ʒ.i.&.ϑ.i.gar. nardi.xilobal. oroboi lētici drag.maſtic.galbani gumi cedri aſpalti caſtorei olphei bdelii terre figuli mellilotī laudani opoponac.armōiac.opii.ſulfuris uiui liquic.nitri. ypoquiſtidos acatie.ro.camedrei ypicō abrotani pionie yſopi origāi elempnii rāi cedri. & dāpnicō

aristol.lõ.epithimi peucedani centauree rorismarini yringi radicis balaustie cimarum mirre psidie romei sqlle carpobal.git.anisi. iusqãi cimii fẽiculi cardamomi siselei tesapii amei sinoni leuistici seminis rute sẽinis micõis apii dauci sẽinis rape macropipis ozimi amõi.añ.ʒ.i.acori illafeos cassãi filis. zuccozarie catariaci.añ.℈.ii.bal.cina.ĉĉ. costi sqnãti zizi.folii.terbẽtine mirre libani casie agarici spice celtice reupõtici yrei asari diptãi prassii interioris sticados artemisie calamenti scordei silfu. camepitheos leucopipis melanopipis ozimi sẽinis petroselini semis anagodã malabatri cardãi pentafilon.añ.℈.i.danpnocri tertiam partẽ.℈.i.& .ḡ.vii.uini uetustissimi.ʒ.i.mel quod sufficit.dat' ĩ sero ĩ mõũ auellãe cũ uio ĩ quo cocta sit saluia. Musa fac̃ sanum patientem quottidianum .

QVsa enea Musa apitissio philosopho iuẽta: faciẽs ad ões accessiões piodice febris .i.quotidiane tertiane quartane si ãte horam accessionis in modũ auellane cũ uino calido det'.& acutarum angustias tollit.tamẽ cũ dederis cõsidera uirtutes eorũ qui patiũt' qa statĩ medelam sẽtiũt .& etiam si cũ tepida distẽperet'. & exea ĩ acutis:& pacutis pulsus & tempora iũgãt'.& si sudorẽ puocat erit signũ euasionis: si uero nõ mortis.ĩflationẽ stõaci emendat suspiriosis ptisicis. & his q putredinem screant subuenit.ydropicis spleneticis & colicis

ſubuenit lapidē ī ueſica frāgit. & his qbus penitus uria denegat. Rec. pipis albi. ḡ. xvii. thuris maſculi mirre gētiāe iuſqami. añ. ʒ. vi. opii. ʒ. iiii. croci. ʒ. iiii. muſ. ḡ. vii. euforbii ariſtol. lon. añ. ʒ. i. & ℈. i. mandragore. ʒ. i. & ℈. i. mel quod ſufficit det ut ſuperius in laude diximus.

Tortio quē uētris cogit ē mideta iuuamen.

Ideta. i. expta. ſ. prie ualet ad morroydas & ad uentris tortionem & rugitum lienterie & diſintie. & optīa ē ōi ſolutioni uentris. medietas ē libr. i. Rec. mirob. citri. indor kebul. mūdator aſſatorū. añ. ʒ. ii. ſ. naſturcii. ʒ. ii. bellerīc. ēblīc. aſſatorū. ʒ. ii. cīini aniſi ameos carui. añ. ʒ. i. & ℈. ī fuſa ī aceto die ac nocte dīittat. & aſſata puluerizēt. tūc adde ſpodiū balauſtias ſumac. maſticē gūmi arab. añ. ʒ. i. & ḡ. xv. fricent ōia cū oleo ro. & temperent ōia cum mirtino ſyrupo. dētur cum aquā pluuiali mane meridie. & ſero.

Mel roſeū ſtōaco cōfert nimiū ſane ſūptū.

El roſaceū quod greci rodomel uocāt ſic fit. in. x. libr. albiſſīi. et puriſſimi mellis diſpumati. ſucci recētium ro. libr. una ponat in cacabo ad ignē poſito. & cū bullire īceperit uiridiū roſar cū forficibus uel cultello īciſarū libr. iiii. addātur. et tam diu bulliant q̄ ad ſucci cōſūptionē uēiat.

et dum bullierit ſép agitet̃. et ī fictili uaſe poīto
quan diu magis tenebit̃ tanto melius erit. ſtōacū
cōfortat et mundificat. cū frā cōfortat et cōſtipat.
cum calida mundificat. dat̃ mãe et meridie. de eo
cōficit̃ diãargaritō gariofilatū & rubea trociſcata.
Eodem mō fit mel uiol. quod ualet tepide febrié-
tibus cum tepida. corpus hūectat et relaxat. ualet
ad ſiccitatē pectoris cum tepida.

Iliacis ꝓdé lapidemq; frangere ſolet.

QEfrocatarticum. i. purgans renes. exptum é
iliosis. difficultati urīe ſi cū apozimate mil-
lii ſolis ſūat̃ ī mōū auellane. de rēibus et ueſica.
lapidē potēter expellit cum apozimate ſaxifragie
ſūptū. mēſtruis imperat cū decoctione artemiſie.
colli tumoré ſedat. cū decoctione coſti. xvi. ꝓs cō-
fecta libr̃. Rec. lapidem lyncis. ℥. ii. et. ℊ. xv. cc.
orientalis. ℥. i. et. ℊ. xviii. zīzi. euforbii mirre olibāi
ueſice apri lapidis ī epate uel ī ueſica porci īuenti
cimini ſeminis iuſqami ſeminis macedonici citri
oīum decem. aã. ℥. i. ℊ. vi. nardi ſquinanti coſti
piretri caſie reupōtici praſſii elēpnii ſāſuci glicōis
roris marini gētiane ſaxifrage gūmi edere cipreſſi
pullularꝫ baccarū dāpnidis piperis nigri et albi
ſēīis rute & iunipi oīū. aã. ℥. ſ. & ℊ. iiii. bal. ſtorac.
ſanguinis hirci ſturci. anſeris acori fu. meu ariſtol.
lō. et ro. betōicefiſaliadis s dauci petroſelini ſēinis

eruce oium.añ.g̃.ii.ſeinis urtice.℈.i.et.g̃.ii.et.ſ. ſucci ſparagi et bruſſi.añ.g̃.v.ſ. mel quod ſufficit. doſis eius ſit.ʒ.iii.et cum uino tepido.

Oleum roſatum.

Oleum roſatum uirtutem habet frām & ſtipticā et ideo ad dolores capitis ex febre ſeu ex calore ſolis optimum eſt. ardores autem: & calores q̃ſtō colib. plenus ſuam uentoſitatem in toto ſeu in parte capitis aufert. doloribus qui fiunt qñdoq; in capite toto uel in parte confert: ſi ex ipſo inungatur caput. confert etiam doloribus exiſtentibus in ſtomaco ſeu in ītestiis ex acredine humorum mixtū cum maſticis drāmis duabus. & ſufficienti cera ī ipſo ſolutis & poſtea locis īūctis. ad eriſipilam eſt utile: quibus in ſuperficie non apparet: & ad alia huiuſmōi multa. & iſtud oleū ſic fit. In duabus libris olei comunis & ad noſtrā doctrinam abluti libra una & media uiridium roſarum aliquantulum contuſarum ponatur in olla plena in caldario pleno aqua ſuſpenſa. & tandiu bulliant quouſq; ad tertiam partem ueniant. quod demum albo panno lini immiſſum. torculari exprimatur: & liquor reſeruetur. Eodē modo fit ſanbucinum. uiolaceum: & myrtinum oleum. Que ſilicet olia ualent in acutis: & peracu-

inuncta ſuper epar:pulſus : tempora : & plantas manuum & pedum calorem omnino extinguit .

Oleum mandragoratum .

OLeum mandragoratū quod facit ad nimios dolores capitis & freneticis male dormientibus fronti illinitum & naribus iniectum ſumme opitulatur : pulſibus brachiorum inunctum & plantis pedum illinitum quocunq; modo uigiliis factis cum omni celeritate ſoporem reddit . Recipe olei libras duas ſucci malorū:mādragore uncias quatuor iuſqami albi ſucci uncias duas papaueris nigri ortenſis capitum ſucci uncias tres uiol. recentium cimarum ſucci cicute ambarum ana unciam unam opii ſtoracis ana unciam mediam : Conficitur ſic in oleo omnes ſucci mittantur.& p decem dies ad ſolem bene admiſceantur.ūdecimo uero die ad conſumptionem ſucci coquantur . Cumq; coctum fuerit ab igne deponatur.& cum infrigidatū fuerit coletur . & in parte ipſius olei opium et ſtorax ſoluti medicamini ſupmittātur. et bene commixtum ī uas reconditum uſui reſeruetur.hoc uero unguentum contra calefactionem epatis ſepe inunctum mirifice ualet :

Oleum camomellinum .

OLeum camomellinũ ſalubre ad feruorem:& dolorem capitis: & ſtomaci.cauſas ex colera rubea ſiẽ aliquo calore commotas compellit.articuliſq; proficit. & ad alia multa facit. Recipe olei dulcis uncias decem et octo florum camomille menſe iulii collectorꝫ libram mediã. Conficitur ſic: flores in oleo comuni mittantur ĩ diebus canicularibus in uitreo uaſe ad ſolem ſuſpendatur. & bene opturato.& poſt quadragĩta dies ĩ lento loco ponatur.& uſui reſeruetur.

Oleum frigidiſſimum.

OLeum frigidiſſimum uiride ſic fit. Recipe olei comunis albi & abluti libras quatuor cimarum rubi tenerrimarum foliorꝫ uiolarꝫ: uermicularis cĩbalarie ſemperuiue ſolatri foliorum papaueris iuſquiami mandragore eraſule maioris portulace lactuce bardene õium ana uncias tres hec omnia iſiul bene terantur.& ĩ ſupradicto oleo mittantur per tres dies. poſt tertium uero diem ſuper ignem ponatur. & uſq; ad ſpiſſitudinem bulliat. poſtea coletur.deĩde ĩ fictili uaſe ponatur ſuper ignem. & bulliat ad ſucci conſumptionem. tunc ab igne deponatur. & permittatur reſidere. & illud clarius quod ſuper natat colligatur.& uſui reſeruetur.ualet in acutis & peracutis: fronti &

temporibus inunctum . ualet & retro inunctum per dorſum a nucha uſq; ad caudam inunctum . & per uentrem ſimiliter.& uole manuum:& plãte pedum eodem modo contra omnem calorem potenter medetur .

Opopira phiſis mire pellit paraliſim .

OPopira magna.opopira dicitur a ſucco : & igne.opos enim grece latine ſuccus.pir ideſt ignis . inde opopira ideſt ignitus ſuccus. proprie ualet contra guttam que oculum: & linguam:& labium diſtemperat ut recte ſermonem non proferat aut non loquatur. peculiariter curat paraliſi oris: & gutturis:& manuum: & pedum atq; crurum: & totius corporis optime medetur cum uino ubi cocta ſit ſaluia:& caſtoreum:& coſtum in ſero ĩ modum auellane . prodeſt tremuloſis cum eadẽ decoctione bibitum contractioni neruorum ſubuenit. colericis cum decoctione polipodii.epilĩcis multis et maniacis cum dococtione thuris maſculi.auxiliatur tuſſientibus in omnibus doloribus pectoris & ſtomaci cum decoctione calamenti et cimini.epaticis cum apozimate apii:et eupatorii. ſpleneticis cum decoctiõe caparis: et abſĩtii .pleureticis cum apozimate yſopi : et pulegi

& pulegii.yliosis cū decoctione yris & macedonici.
calcusolis cū apozimare saxifrage & ozimi tipice.
febriētibus cū decoctione pigami nasturcii piretri
pdest .& ad multas corporis passiones facit.xv.ps
cōfecti libr̄.ii. Recipe opii thebaici.ʒ.ii.&.℈.i.&
g̃.iiii .cīamomi gar̄ nardi galange cc̄ costi zedoarie
zīziberis xilob. reupō. piretri coralli al.& ru.drag̃.
mirre castorei opoponac̄ piperis nigri al. & lon.añ
ʒ.ii. & g̃.vi. rasure eboris lilifagi herbe paralisis añ
ʒ.i.& g̃na.xiiii. balsami musci xiloaloes squināti
casiefis. storac̄ cal.masticis cōfite. ru.galbani sera-
pini asari mellilotī aristol. ro.dragontee assari ellī
ni. meu peonie raphani corticis peucedani acori
mādragore betonice gentiane camedrei pulegii cē-
tauree maioris & minoris celtice absīthii pserpīace
blactei capillorū ue.spōse solis ypicon uincetoxici
prassii pigami mille folii cardamomi calamenti
carpob. anisi semīs leuistici iusquiami sēīs lupini
& pollinis orobi alexandrini baccarū lauri maratri
sileris mōtani añ.℈.i.& g̃.xviii.mel quod sufficit.
detur ut superius diximus.

Cum calida calidis oxi ualet addere morbis.

OXi dicit̄ ab acetoso succo malorū granatorū:
q ibi pōit̄.dat̄ pprie cōtra sinochā & causon
& cōtra ōēs acutas & pacutas egritudīes cū frā. pdē
etiā pleuresi ethice febri pūcture epatis.si tñ ethica
sit cū tussi addat̄ cōfectiōi.ʒ.i. liqricie & succi eius

℥.ſ.ueteri & non recẽti cũ ſcamonea cõfecti libr̃.ii.
Recipe prunorꝫ damaſcenorꝫ libr̃.iii.& decoquãt̃
in libr̃.v.aque uſqꝫ ad medietatẽ . deinde ab aqua
extrahãt̃. & ponãt̃ ĩ cribro & catino ſubter poſito.
tãdiu manibus fricẽt̃ donec pulpa exeat tota .& in
aqua ubi cocta ſũt pruna bulliat.℥.ſ. uiolarum.&
poſtea fiat ſyrupus cum duabus libr̃ zuchari &.ſ.
addito ſucco prunorꝫ predicto:bulliat ad ſpiſſitu-
dinẽ . & poſtea addãt̃ .℥.iiii. tamarĩdorꝫ &.℥.ii.ca-
ſiefiſ.mundate & diſſolute cum aqua ro.& colate.
colatura nãqꝫ ponat̃ in ſyrupo . & cũ inceperit in-
ſpiſſari ponãtur ibi ſucci utrorꝫqꝫ granatorꝫ.℥.viii.
& quãdiu ad perfectã uenerit coctionẽ agitãdo cũ
ſpatula:ſẽp adde pulueré harꝫ ſpẽrꝫ quod. Recipe
pulueré ſandalorũ al.& ru.ſpodii añ.ʒ.iiii.portul.
ʒ.vi.ro.dragã añ.ʒii.Si uero laxatiuũ facere uolueris
ĩ unaq̃qꝫ libr̃ põe.ʒ.vii.ſcamonee puluerizate :tũc
:ſ.qñ ab igne depõit̃.& diaprũis. ſi laxatiuũ facere
uolueris eodẽ modo facias.det̃ mãe ſĩplex:meridie
cum frigida laxatiuũ det̃ ſũmo mane cũ calida in
modum caſtanee.

OXizaccare dr̃ ab oxi quod ẽ acetũ & zucharo
dr̃.ualet tertiane.acutis & quartane nõ uere.
colerã ĩ ſtõaco exiſtẽtẽ purgat. Recipe zuchari li-
br̃.i.ſucci malorꝫ ḡnatorꝫ.℥.viii.aceti.℥.iiii.ad ignẽ
ĩ ſtagnato uaſe põe.& tãdiu bulliat cũ ſpatula ſẽp
agitãdo donec ad quãtitatem zuchari deuẽiat:ut ĩ

pisside portari possit. detur ī mane cū calida. ℥.i.&.ʒ.

OXimel sic fit. Recipe mel. dispumati libr̄ .i. aceti fortissīi libr̄.i.&.ʒ.ī quo bulliāt radices feniculi .ʒ.ii. radices rafani.℥.ʒ. radices apii petroselini macedonici sparagi bruxi frage añ.℥.iiii. polipodii.℥.viii.oīa ista bulliāt ī libr̄.ii.aceti . deinde colet: & colata supradicto melli addat ī stagnato uase semper agitādo cū spatula . tādiu lento igne bulliat donec ad consumptionem succi deueniat. ualet ut oxizaccara : digerit diuidit & flegma mirabiliter purgat. dat in mane cū calida.

POtio sancti Pauli. dr̄ potio apotando. sancti Pauli: qa scūs Paulus eā cōposuit. hec eadē a romāis potio maior uocat: qa Paulus magnus interpretat. dat pprie epilentic cataléticis analéticis stōaticis cū uino in quo coctū sit tus masculū uel pionia mixta. hec eadē cū exdra dat hyemali tpre & uernali q̄rtanariis. & sanat cū uīo ī quo cocta sit gētiana uel saliūca & castoreū āte horā accessionis. medet etiā arteriacis & paliticis cū uīo ī quo cocta sit saluia uel castoreū.xv.ps é libr̄.i. Recipe nitri ʒ.iii.&.ℨ.i.castorei ātimonii sinoni folii dāpnocri sileris apii petro . maratri dauci stafixagrie añ.ʒ.i. &.ℨ.i. calami aromatici mirab. liqricie draḡ.piōie piretri añ .ℨ.iii. costi coloquītide agarici masticis aristol. lon.& ro. rosar mabathēaticō asari lilifagi aaronis diptami basilicō. branceursine balsamite

origani pulegii camedrei uel ysopi saturegie pipis al.& ni.& lō.seminis rute añ.℈.i.& g̃.xviii. cardāi turis añ.℈.i.& g̃na.iiii.balsami nardi croci sq̃nāti casie mirre opopōacis sulfuris mandragore gētiāe braccei euforbii amomi sanguinis merguli añ.℈.i. cīāōi gar. zīziberis anacardi xilob.reupō.peucedāi carpob. storac calamite serapini asari sanguinis draco.coaguli leporis coaguli agni & caprioli & uituli: & fellis ursini sanguinis anatis petrolei añ ℈.i.minus g̃.iiii.herbe peralisis.ʒ.vii.g̃na.iiii. mel quod sufficit .dat capitalibus passionibus in sero ad mōū auellane:uel cū decoctiōibus supradictis. Paulinū magne uirtutis est noue tussi.

PAulinum antidotum.Paulinū .i.magnum: ātidotū.i.cōtradatū : q̃a magnā uirtutem & efficatiam habet . dat proprie ueteri & noue tussi: que fit ex discursiōe reumatis a capite . ualet cōtra uitia pectoris ex frītate:in sero cū uino calido . sed si distempatū accipere nō poterit :fac inde pilulas viiii.uel.xi.facto cum opio . sed si confectū fuerit sine opio :& laxatiuū facere uolueris da.ʒ.ii.cū.℈. ii.scamonee in pilulis factis.caput & stōm ex flegmate & malicia purgat.& oculorꝫ grauedinē tollit. quarta pars est libr.i. quia in unaquaqꝫ receptiōe ponunt libr.i.&.ʒ. mellis dispūati : Recipe aloes ʒ.xi.& g̃na.xv.cc̄ costi anacardi agarici coralli mirre armoniaci terbentine galbani serapini opopōac̄

cõfite.ru.ſtoracis cal. yrei añ.ʒ.iiii. &.ſ.opii olibãi
maſticis bdelii cor zũbr̃. añ.ʒ.ii. & g̃na .xv. balſãi
folii añ.ʒ.i.&.ſ.melliſſe.ʒ.ii.Cõficiãt ſic.galbanũ
ſerapinum armoniacum opoponac̃. iſte gũme ali-
quãtulũ terantur & ĩ albo & odorifero uino ſuffi-
cienter nocte una ĩponantur .mane uero ſup igne
ponantur.& bulliant . poſtea adde mellis diſpũati
℥.iiii.& dimittant bullire quouſq; ĩcipiãt ĩſpiſſari.
tũc ſtorax cal. confite.ru. & cozũbrum cũ piſtello
calido optime trita ponantur in caldario ſemper
agitando cum ſpatula donec liquefiant . & poſtea
addat terbentina.&ſi probare uolueris utrũ coctũ
ſit:pone aliquantulum ſupra marmor.&ſi ſtatim
ad modum mellis ſe coagulauerit : caldario mox
in terra poſito addatur mirra cum bdelio . deinde
maſtix & olibanum . poſtea coſtum anacardum
agaricũ coralli yreos opium folium melliſſa . om-
nia ſimul piſtata & puluerizata in caldario mit-
tantur . & hoc totum ſupra marmor inunctum .
prius oleo laurino ponatur . & cum puluere aloes
malaxetur ſimul crocum cum ſpeciebus terunt.&
ad ultimum cum croco orientali magdaliones in
formẽtur.detur in modũ auellane cũ uino calido.
Item aliud antidotum.

PAncriſtum antidotum .i. totum criſti ideſt
criſmate unctus.typice febriẽtibus datum cũ
mulſa mirabiliter ſubuenit.cũ ydrõelle diſtẽpato

ſine mora menſtrua prouocat .vi. pars eſt libr̃.i:
Recipe opii thebaici.ʒ.vi.zuchari .ʒ.ii.&.℈.i.&.ſ.
ſiſelei.ʒ.ii. calami. aromatici caſtorei carpob. car/
damomi petroſelini añ.ʒ.i. &.℈.i. zinziberis caſie
ſerapini piperis albi iuſquiami ſe.lini ſeminis rute
agreſtis maratri añ.ʒ.℈.ii.anacardi piretri meu eu/
forbii aniſi trifolii acuti dauci cretici añ .℈.i.& .ſ.
mel quod ſufficit.datur in modum auellane ī ſero
cum uino calido.

Pigra Galieni.

PIgra Galieni.pigra :i.amara.Galieni ab īuẽ/
tore dicit̃ . ualet mirabiliter ad omnẽ capitis
frigiditatem.& ſtomaci indigeſtionẽ procurat.uo/
mitũ ſtrīgit.frigiditati matricis ſubuẽit cõceptiõẽ
adiuuat . detur in balneo ſi fieri poteſt : uel eunti
dormitum cum uino calido.vii.eſt libr̃.i. Recipe
aloes optimi.ʒ.xiii.&.ſ. cīnamomi nardi coſti.c̃c̃.
ſquinanti ſilob.caſiefiſ. maſticis aſari ro. amomi
abſinthii añ.ʒ.i. & g̃na.vii. mel quod ſufficit .dat̃
ut ſupra diximus.

Cardiac̃ que ſolet potio muſcata iuuare.

POtio muſcata maior . muſcata a muſco dr̃:
eo ꝙ muſcus precioſior eſt & odoroſior ſit
aliis ſpeciebus.ualet cardiac̃ ſcotomatic̃. & ad om/
nem ſtõi debilitatem & corporis confortationem:
& ad uitia pulmonis.pars .iii.confecta eſt libr̃ .ii.
Recipe ſpice optime piperis lon.zīziberis zedoarie

confite.ru.confite. muſcate gar̃.xiloaloes ro.uiol.
anacardi acori coralli coſti leuiſtici nucis muſcate
raſure eboris margaritarum integrarum & perfo-
ratarum antofali reubarbari amomi oſſis de corde
cerui ćć.piperis al.oſſium dactilorum beliculi ma-
rini ſpodii ſãdalii al.& ru.mać.liquiricie cĩnãomi
alipte aniſi drag̃.blacte biſãtie cardamomi ozimi
ſeminis baſilice limature auri & argenti omnium
xl.añ.℈.ii.muſci camphore ambre omnium trium
añ.℈.i.zuchari candi añ.ʒ.ii.ſyrupus ro.quod ſuf-
ficit. datur mane & meridie & ſero.ſcotomatić &
debilitatis coclearium unum cũ uino.patientibus
in pulmone cum aqua ordei.

Pilule ſine quibus.

PIlule ſine quibus eſſe nolo. pilule a rotun-
ditate dicte. ſine quibus eſſe nolo: propter
ſummam efficaciam quam habent. ſiue quia ſu-
periores purgant humores. ualẽt proprie ad catara
ctas & obſcuritates & caligines oculorum. caput
mirabiliter a colera flegma & malitia purgãt.ab oĩ-
bus prauis humoribus uiſum cuſtodiunt. iliosis
mirabiliter conferunt. aurium dolorem ſanant.in
ſero.x. uel .xiii. ſumantur cum ouo uel farinata.
medietas eſt .℥. iii. Recipe aloes epatici abluti &
odoriferi.ʒ.xiiii.mirob.citri kebulorum belliricorꝫ
emblicorum ĩdorum reubarbari maſticis abſinthii
ro.uiol. ſene agarici cuſcute añ .ʒ.i. tẽperentur cũ

ſucco feniculi ſcamonee bene trite & puluerizate ʒ.vi. &.ſ. admiſceantur ita tantum ꝙ puluis ſcamonee per pannum cum ipſo ſucco ſit expreſſus. & ſit tanta ſucci quantitas que ſufficiat ad confectionem pilularum. & manibus primo inunctis oleo uiol.uel cōmuni ſecundum noſtrā doctrīam ablucti formentur in modum ciceris.

Pilule auree.

PIlule auree. pilule a rotonditate dicte .auree ab excellētia auri dicūtur.ſicut enim aurum inter cetera metella precioſius habetur: ſic pilule iſte inter alias meliores approbantur. proprie purgant caput. lumen oculorum acuunt.uentoſitatē ſtomaci & ī teſtinorum expellunt. & ſine moleſtia purgant.medietas eſt libr̄.ii. &.ʒ.ii. Recipe aloes diagridii añ.ʒ.v.ro. apii ſeminis añ.ʒ.ii.&.ſ.aniſi ſeminis feniculi añ.ʒ.ii. & .ſ. c̄c̄. coloquintide interioris maſticis añ .ʒ.i. informentur in modum ciceris cum aqua īfuſionis drag̃. dentur in ſero.ix. uel.xi.cum mulſa:aut cum uino.

Pilule diacaſtoree proſunt paraliſi.

PIlule diacaſtoree a caſtoreo dicte ſūt: quod intrat.paralitic̄ mirabiliter proſunt.una uel tres diſtemperate cum aqua calida naribus īiiciāt. ita ut ſupinus ipſe patiens iaceat iuxa ignem paruum aliquantulum uertat ſe. & ore aperto ſinat flegma exire. oculos mundificant.& dentes lapſos

confirmant. ſtranguiriam curant. dolorem cilii ex aliquo frigido reumate ſoluūt. iii. pars eſt libr̄. i. & ſ. Recipe caſtorei apii cc̄. zīziberis piretri euforbii elacterii nabatematicon leucopiperis nigelle ſtafiſagrie epithimi ellī al. ſpice añ. ʒ. i. Confice cum ſucco blete. & informa in modum ciceris.

Pilule artetic̄ ualent contra arteticā & podagrā Recipe hermodactili turbiti agaric̄ an. ʒ. iiii. caſie lignee gariof. xilob. carpob. zinziberis maſtic̄ feniculi aniſi ſalſifrage ſemen ſparagi bruxi roſe granorū ſolis ſal gēme añ. ʒ. ſ. aloes ad pondus oīū Conficitur cum ſucco feniculi.

Pilule optomere.

Pilule optomere ideſt de. viii. ſpeciebus hūores ſpiſſos de capite deponūt. & uiſum clarificant. & cataractas oculorum prohibent. Recipe aloes diagridii añ. ʒ. i. coloquintide interioris epithimi dauci cretici maſticis agar̄ kebul. abſinthii omnium. vii. añ. ʒ. i. terantur. & cum ſucco ſtr̄ngni diſtēperentur & in modum ciceris formentur. dēt̄ ex eis. viiii. mane uel ueſpere cum uino.

Ad uentris fluxum faciunt hæ pilule multum.

Pilule probate contra fluxum uentris. maxīe lienteriam & diſinteriam. Recipe mirtili balauſtiarum pſidie ſimphiti ſanguinis draconis boli acacie ypoqſtidos roſarū tartari ſumac trociſci galie muſcate galle cīnamoni ſpodii maſtic̄ gūmi

arabice añ.ʒ.i.opii thebaici.ʒ.ſ.cū ſucco cīaꝝ mirti lentiſci.tempera . & fac pilulas in modum orobi . dentur.ix.uel.xi.cum aqua ro.uel pluuiali.

Pilule de quinq; generibus mirabolanorum. Recipe mirabol.citrinorum chebulorum beliricorum emblicorum indorum agarici dyagridii coloquintide ſene aniſi añ.℥.ſ.turbit aniſi maratri maſticis lapīs lazuli añ.ʒ.ii. &.ſ.& ḡna.vi.aloes.℥. i. fiant pilule.ualent arteticis podagricis ſpleneticis . & ad uiſum clarificandum . coleram purgant aduſtam.

Pilule cinogloſſe.multum ſunt utiles ad acr̄. & tenue reuma.plurimos enī ſcio : q̄uis lōgo tempore reumatizātes his ſubſceptis proculdubio eſſe curatos. Recipe cinogloſſe opii ſeminis iuſq; ami omnium trium añ .ʒ.iiii. mirre troclitē .ʒ.vi. olibani.ʒ.v. gar̄.ʒ.ii. cinnamomi.ʒ.ii.& cor.cubri ʒ.ii. temperentur cum rodoſtomate ideſt cum aq̄ ro . & formentur pilule ad modū ciceris ex q̄bus dent̄.v.uel.vii.eunti dormitum.

Pilule ante cibū:& poſt cibum ad digeſtionem confortandum & uirtutem digeſtiuā. Recipe cinnamomi gariof. galange nuc̄ muſcate mac̄. zīzeberis cardamomi xiloaloes ſtoracis calamite añ ʒ .i. reubarbari ad pondus omnium ſupradictorū aloes ad pondus omniū ſupradictoꝝ . Confice cū uino.ſūmant̄ ante cibum.vii.& poſt cibum.v.

Pilule arabice contra omnem dolorē capitis. &si per .c. annos durauerit: purgant mirabiliter omnes humores .& generāt leticiā .& aufert tristiciam. mentē acuūt. uisum reddunt .auditum restaurāt. memoriam tribuūt .scotomiam uertigīē emiĝneam oculos dentes gingiuas stomacū splenē sōitū auriū oibus hūoribus: etatibus: oibus tpribus sine molestia ī uiris & mulieribus purgāt. Recipe aloes. ℥.iiii. briōie mirob. citri. beliricorum īdorum kebul. ēbli. mastic diagridii asari rose añ. ℥.i. Cōfice cū succo feniculi: uel absītii ēē. ʒ.i. castorei. ʒ.iii.

Pilule de elacterio. Recipe aloes .℥.ii. mastic ℥.i. elacteriō. ℥.iii. Cōficit cum succo siccidis uel cū succo accis uel como. & da. iii. uel. v. suauiter ducunt. & pricipaliter malitiā & flegma purgāt siue coleram ru.

Pilule cotie. G. pbate ad emiĝneū dolorē stōi & iliū. Recipe aloes absītii pulpe coloqntide scamonee eqle pōdus mastic dimidiū unius predictorū. Confice cum succo feniculi uel absintii uel solatri. & fac pilulas. dent secūdū qtitatē uirtutis.

Pilule fetide. Recipe mirabolāorq citrīorū chebulorq beliricorq īdorq ēblicorq dyagridii agaric spice coloqntide añ. ʒ.v. aloes epatici. ʒ.vii. terāt. & cū succo fumiterre īformēt pilule ad mōū ciceris.

Pilule de fumoterre. Recipe mirabolāorum citrinorq chebulorū indorq emblicor. añ. ʒ.v.

aloes.ʒ.vii.dyagridii.ʒi.v.cõficiãt cũ succo fẽiculi.

¶ QVadrumerõ.i.de q̃tuor nũeris:uel.iiii.rebus exptũ ẽ ad asmaticos & ex catarro tussiẽtibus ualet et ad dolorẽ & frĩtatẽ stõi.digestiõẽ ꝓcurat. rẽes debiles releuat.ix ꝑs ẽ libr̃.i.Recipe elẽpnii.℥.i. ʒ.ʒ iii.sẽis maratri.℥.i.pipis.ʒ.vi.cumini.ʒ.iii.mel quod suffic.dat mane uel uespere cũ uino calido.

℞ Osata nouella. rosata dr̃ a rosis nouella respectu ueteris: que recipiebat tibar.i. sulfur uiuũ uoĩtũ:& subuersionẽ stõi aufert.debilitatẽ & sitĩ reprĩit.defẽis ex lõga ĩfirmitate mire subuenit. sudores diaforeticos cõpescit.xx.ꝑs ẽ libr̃.ii.Recipe rose zuchari liq̃r.añ.℥.i.&.ʒ.i.&.ϑ.ii.&.ʒ. cĩamõi ʒ.ii.&.ϑ.ii.g̃.ii.gar̃.nardi zĩzi.galãge nuc̃ mus.zedoarie storac̃ cardamõi apii añ.ϑ.i.& g̃na.viii. mel quod sufficit dat mane meridie & sero cũ frigida.

℞ Vbea trociscata dr̃ ab ipso colore:trociscata a trociscis:q ibi põũt dẽa.ualet tercianar̃ quotidianariis ãte horã accessiõis data cũ rodostõate ad mõũ auellãe.naribus & pulsibus de eadẽ iũctis sãitatẽ prestat. reũati ex acco flegmate fẽo data cũ tipsana subuẽit.viii.ẽ ꝑs libr̃.i.Recipe liquir̃.cĩãõi papaueris al.añ.ʒ.iii.&.ϑ.i.&g̃.v.cẽ.iusq̃ãi ro.apii sẽis añ.ʒ.ii.& g̃.xvi.nardi uiol.añ.ʒ.i.& g̃.viii.gar̃. storac̃.optĩe opii thebaici añ.ϑ.ʒ.trociscī croci magnetis. & ydiocri mirre ãisi añ. g̃.xv.uel syrupi ro. uel todactilis mel quod sufficit.

Reqes magna. uel magna medicīa. reqes dr̄ eo
q̄ reqem patientibus prestat. & sōpnū ma-
xīe typice febrientibus quotidianariis tertianariis
q̄rtanariis acutis & ꝓacutis prestat. vi. ꝓs est libr̄. i.
Recipe rosar̄ & uiol. añ. ʒ. iii. opii iusq̄āi miconis
papaueris al. mādragore scariole lactuce sēīs por-
tulace psilii nuc̄ mus. cīāōi & zuchari añ. ʒ. i. &. ß.
sādali al. & ru. & citri. spodii draḡ añ. ℈. ii. & ḡ. v. da
patiētibus acutā cū syru. uiol. īterpolate cū melle
cōfēa dare possumus. dat q̄rtanariis cū uīo calido
acutas & ꝓacutas. & tertiāariis cū aq̄ calīa uel syru.
reqes ē opiata q̄i fr̄a. precipue ualet ad sōpnū īdu-
cēdū ad mōū castanee data. cū aūt est data hoībus
q̄i sāis tēpestiue debēt multū cōedere uel cēare. &
postea det eūti dormitū q̄si aliqs abhorret sūere
distēpat cū succo ro. uel syru. uio. & colet. & postea
det. lecet oīo nō faciat effectū. nā multū ualet ēt sic
data. Itē attēdēdū est q̄ ex spēbus huius medicine.
syru. factus bonus ē ad sōpnū ꝓuocādū. s. ut spēs
bulliāt ī aq̄ trite. & colēt. & apposito zucharo fiat
syru. Itē ī acutis q̄bus lz pōt dari ad sōpnū īducēdū.
Rodozacara. i. zuchar̄ ro. ualet dolori stōi. &
debilitati fēe ex calore mirabilit. stomacū cō-
fortat. ualet etiā ad diariā. & ōēm fluxū uētris ex
calore factū. ualet cardiac: q̄ ex calore patiūtur. fit
aūt sic ī. ii. libr̄ zuchari ponat libr̄. i. uiridium ro.
mīutatī īcisar̄. & ī mortario postea diutissīe terāt

& ī uase uitreo ad solē p.xxx.dies pōāt.& mane ac
sero bñ agitent. trāsactis uero.xxx.diebus ī terreo
catio pōāt.& libr.i. zuchari modice triti sr posita.
& māibus bñ cōfca ī uase stricte reponāt.dat māe
& meridie cū rodostomate uel cum frigida.

QOdē mō fit zucharꝫ uio.quod facit pleuretic
pipleūonic & ethic.& q maxīe cōstipati sūt.
dat istis cū tipsana mane & meridie cū fra.pectus
humectat. & uentrem laxat.

SOtira magna.i.que iterpretat sa uatrix.si cū
mulsa bibat capitis dolorē ātiquū tollit.ue-
terē uel siluřē frenexī placat. epilētic & malācolic
subuēit.oculorꝫ auriū & dētiū dolorē mirabilr sāat
mulieris lac soluit.& p aurē iiectum auditū redit.
cū tepida sūpta disnoic asmatic medet.tissī ātiqm
& recētē tollit. stomacū uomētē & desīgultu & do-
lore laborātē sanat piplōiā & pleuresī & epatis tē-
siōes depōit.ycterīcos ex abūdātia fellis tu.purgat.
& ad pristinū coloré reuocat. sāguīs sputū cū oxi-
melle sūpta uel de coctiōe polligōie uel plātagīs si
stit.fluxū uētris cōstrīgit.brachiorꝫ & coxarꝫ dolorē
sedat.& his q p dolore dormire non possunt mire-
sōpnū īduc.arteć sciatic & podagric necessario dat
ad serpētīos morsus cū mulsa ppīata pdē.qrtanar
ex lō.īfirmitate patiētibus si ea utāt.vi.ps ē libr ii.
Recipe storac optīe.ʒ iiii.&.ʃ.apii.ʒ.iii.&.ϑ.i.costi
mirre opii petrosel.macedōici añ.ʒ.iii.siseli.ʒ.ii.&

℈.ii.pipis ni.ʒ.ii.&.℈.i.&.ʃ:cīāōi nardi añ.ʒ.ii.&℈.ʃ.
ſqnāti ſynoni ſynaci.aniſi añ .ʒ.ii. caſtorei .ʒ.i. &.ʃ.
reupō.ʒ.i.&.℈.i. trociſci croci magnetis aſari añ.ʒ.i.
pipis al.℈.ii.&.ʃ.ydiocri.ʒ.ʃ.amōi pipis lon. añ.℈.i.
alii apponūt ččʒ.ii.&.℈.ii.mel quod ſufficit . datur
in modum auellane.

Stomaticō fīm facius:quod ualet cōtra ōēm ca-
lorē.ſitī repriit.& patiētibus debilitatē ex nimio
calore potent ſubuēit.acutis & ꝓacutis mirifice ꝓdē.
Recipe zuchari libr̄.i.ſandali al.ru.añ.ʒ.i.&.ʃ.ſpodii
berber̄ ſēīs portu.ſcariol.ſēīs melo.paleſtini ſucci liqr̄
ro.& uio.nēufar̄ añ.ʒ.i. cōficit̄ ſic ſupradictū zuchar̄
pōat̄ īſtagnato cū libr̄.i.aque ro.& tādiu bulliat cum
ſpatula agitādo donec ad aquecōſūptiōē deuēiat.deī-
de puluis predčar̄ ſpēr̄ bñ cribratus īmiſceat̄ cū ſpa-
tula agitādo īſtagnato.cū aūt ꝓbare uolueris utrū ſit
coctū ſupra marmor gutta ꝓiiciat̄:que ſi coagulet̄ bñ
coctū ē.&ſi coctū fuerit tč pōat̄ ſr̄marmor̄ priusablu-
to & īūcto oleo ro.ūl uio.&tčcū cultello eodē mō oleo
īūcto fr̄ſtatī īcidat̄ dū calīūē.dat̄ māe & meri.cū fīa.

Stōaticō calīū ſtōacū cōfortat.digeſtiuā uirtutē
adiuuat & iliosis cōfert. Recipe zuchari libr̄.i.
aque libr̄.i.cīāōi zīzi.añ.ʒ.ii. gar̄ galange āñ.ʒ.i.nuč
muſ.ſpice ligni aloes cardāōi mač añ.ʒ.ʃ.Cōfice eodē
mō ut ſtōaticō fīm . ſi uero laxatiuū facere uolueris
ʒ.i.ſcamonee addatur.

Al ſacerdotale:quo utebāt̄ ſacerdotes in diebus
Helie ꝓphete ꝓpt̄ dolorē capitis & caligīē oculor̄ &

& stōi & dētiū dolorem tussī & anelitū emendat. os odoratū reddit. & corpus humanū in colume seruat. Recipe salis coīs. ℥.xvi. cīnāōi. ℥.iiii. zīz. amōi piretri cūini amei. pipis sileris saturegie ysopi origāi pulegii añ. ℥.i. que oīa terēdo ī pulueré reddige. & ī omni cibo utere. & usui serua.

SIrupus rosaceus sic fit. Recipe ro. recētes. & pōe ī uase & sī sparge aquā feruentē. & copi uas ne fumus exeat īde. & cū frāta é aq̄ piice rosas expriēdo. deīde aquā eādē bulliētē sī alias rosas recētes. iterq̄ piice. & supradicto mō facimus mutando rosas tādiu donec ipsa aq̄ sit ru. deīde ī. iiii. aque libr̄. iiii. zuchari pōe. & cū bullire inceperit albū oui. cū aqua frā pōe. & concutias tantū quousq; spumescat. & spumā illā in syrupū bullientē sup aspge. & cū nigrescere spuma īcepit suauiter cū catia remoueas. & iterū aliā spumā infunde. & supradicto modo fac quousq; clarius fiat syru. & cū ceperit q̄si filū facere: uel sīmarmor̄ positas uel supra unguē nō difūdit̄ coctū é. ualet siccitati & calori febriū. sitī reprimit. cōfortat & cōstipat.

SYrupus uiolatus eodē mō fit. qui multū ualet febricitātibus ptisicis & cōstipatis uētrē hūectat & laxat. & ut breuiter dicā omnes illi qui fiunt de floribus. & syru. nenufarinus. ualet iste syru. cōtra acutas & pacutas. & prouocat sōpnum.

SIru. cōtra pleuresī & pipléōiā ptisic ethic Re. aq̄ lī. iiii. & pōat̄ ibi. ℥.ʃ. uio liq̄r̄. papa. al. añ. ℥.ʃ. sēīs citōi.

& malue mũdate. medulle ſemīs bābac̄. medulle ſemīs citroli melonis cucumeris cucurbit. mundatarum: ſeminis portulace dragaganti gummi arabici añ .ʒ.iii. omnia in aqua uel ſacculo bene trita ponantur.℥. & .ſ. & ſacculus in predicta aq̄ pōat̄.& bulliat ad medietatē.& ſacculo abſtracto ab aq̄ libre.ii.zucchari apponāt̄ .& fiat ſyrup. & clarificetur ut ſupra docuimus.

SYrupus contra acutas et peracutas paſſioēs Recipe ſucci portulace:mellis peleſtini libr̄ .i.uel cū aqua decoctioīs citro.melo.et cuturbite uel capillorꝫ ueneris.herbe epatice politrici adiāci ceterac.in aq̄ iſta.uel in ſucco predicto fac bullire liquiriciam mundatā et tritam.& draḡ.uiol.añ.℥. .i.prunorꝫ numero.v. ſēpuiue aut cotilidon .ʒ.i. deinde colet̄ & colat̄e adde zucchari libr̄.i.& fiat ſyrup.ut diximus clarificet̄ ſecūdū q̄ debet uel ut ſr̄ius docuīus.deīde pſiliū et ſemē citoīorꝫ añ .ϑ. .i.ī ſacculo mitte ſādali al.& ru.& ſpodii berberis roſa.portul .lactuce ſcariole añ .ʒ ſ. pulueriza.& horꝫ puluerē in eodē ſacculo pone et ibidē reubar̄ puluerizati.ʒ.i. hec ſimul bullire facias uſque ad decoctionē.datur contra acutas & peracutas ſine apoſtemate cū aq̄ frigida.

SYrupus contra oēm fluxū uentris. Recipe zucchari libra.i. aq̄ ro.uel plu.libr.i.&.ſ.& in aq̄ iſta ponat̄ mirtini.℥.i. roſarꝫ ſumach acacie

balauſtie ſpodii ypoquiſtidos añ .ʒ.mediā ſorbaꝝ
mūdataꝝ.x.neſpuloꝝ uiridiū numero.v.cornaꝝ
uel prunoꝝ īmaturoꝝ.x. dragā liqꝝ gūmi ara.añ.
.ʒ.ſ.que ſūt terenda terāt. et bulliāt ī ſupradicta
aqua donec ad quātitatē unius libre deueniant.
& colature pōat zucchaꝝ predictū.& fiat ſyrup.
et clarificet ut diximus.

SYrupus de papauere contra omnē uentris
ſolutionē Recipe capita papaueris recētia
ſiue hūida numero.C.l.plātagīs balauſtie gallaꝝ
prunellaꝝ immaturaꝝ añ.ʒ.i. Cōficit ſic oīa iſta
in aq plu.Ɔ.v.dimitte ꝑ biduū.in tertio uero die
coque aquā bene uſq; ad cōſūptionē medietatis.
poſtea cola ꝑ pannū fortiter.cū aūt colata fuerit
admiſce illi colate tertiā ptē mellis.& iteꝝ coque
donec ad ſpiſſitudinē mellis redigat.& tunc cōde
ī uaſe uitreo.et cū opus fuerit ī.ʒ.i.aque ſyrupi.

SPongia ſōnifera Recipe opii thebaici .ʒ.i.
iuſqami ſucci more īmate rubi ſeīs lactuce
ſucci cicute cocōidii.i.papaueris ſucci mādragore
ſucci edere arboree añ.ʒ.i.hec oīa ſimul ī uaſe mit-
te.& ibi ſpōgiā marinā nouā q̄lis de mare exierit.
ut nō tangat eā aqua dulcis. et pone ad ſolem in
canicularibus diebus donec oīa cōſumāt. cūque
opus fuerit aqua nimis calida illā parū fomenta.
& poſtea naribus patiētis appōe.& cito dormiet.
cum aūt excitare uolueris ſuccum radicū feniculi

naribus apponet mox expergiscet.

SYrupus diureticus Recipe apii petrosilini feniculi anisi ameos dauci baucie pentafilō alexādri spagi brusci peucedani meu scolopēdrie capilli ue.adiantī politrici splendilidon caparis tamarisci siselei. ē fimerine ḡnorꝫ solis se.meloīs citrol.cucu.& cucur. cretāi saxifrage se.citri lapis q inuenitur in spongia marina puluis cicadarū amomi thimi camepitheos ossa cerasorꝫ pomorū & psicorꝫ cardamomi yreos spice nardi gar.costi. & nucis mus.añ.ʒ.iii.galā. thii epithii filipēdula ualde bone pinpinelle ciceris nigri.

TYriaca magna Galieni. tyriaca dicit domīa medicinarꝫ.Galieni:qa ab eo cōposita fuit. facit contra grauissimas passiones totius humani corporis epilenticis cathalenticis appopleticis cephalargicis . stomaticis emigranicis . prodē ad raucedinem uocis. & cōstrictionē pectoris. optīa est arteticis asmatic emothoic ycterīcis ydropicis peripleumonicis yliosis : & uulnera in intestinis habētibus. nefreticis calculosis colericis subueit. menstrua educ.et fetū mortuū expellit . lepras & uariolas et frigorem piodicū & ceteras passiones inueteratas emendat.precipue contra oīa uenena & serpentū morsus et reptiliū ualet. sed diuersa est eius dosis ꝑ quātitate & q̄litate uniuscuiusq; passionis que in fine scribitur.ōem defectionem

ſéſuũ releuat.cor cerebrũ epar ſtomacũ cõfortat.
totũ corpus incorruptũ ducit & cuſtodit.viiii. ps
libr̃.ii. Recipe trociſcorꝫ ſquilliticorum .ʒ.ii. &
.ϑ.ii.piperis lon .ʒ. ii.trociſcorꝫ tyri & diacoralli
añ.ʒ.i.&.ϑ.i.xilobalſami.ϑ.i.& g̃.vii.opii agarici
yris roſe ſcordei ſeĩs rape ſilueſtris cinamõi opob.
añ.ϑ.i.& g̃.xiiii. reubar. cere ſpice coſti ſquinãti
zizibeř. caſſie lignee ſtorac̃ cala.mirre terbentine
turis maſculi calamenti diptami ſticados pollii
radic̃ pentafilon petroſilini piperis al.añ .ϑ.i.&
g̃.vii.folii gũmi arab.acori calcanti uſti ſerapini
terre ſigillate ſeu boli ſucci ypoquiſtidos celtice
camedrei gentiane meu carpobal. amomi apii
maratri carui ſilueſtris ſiſelei naſturcii ſeminis
naſturcii aniſi ypericon añ .ϑ.i. mumie caſtorei
oppoponacis aſpalti galbani centauree minoris
ariſtol.lõ.dauci ſiluatici añ.ϑ.i.mellis diſpumati
quod ſufficit.que teréda ſũt tere.& gũmas ĩ uino
liqũfactas cũ puluere & melle cõmiſce ſufficiẽti:
uel cũ ſpeciebus teras.dat̃ in modũ auellane cum
tepida apopleticis ſcotomatic̃ cephalargicis emi-
graĩcis ad raucedinẽ uocis et cõſtrictionẽ pectoris
cum melle aut dragaganto ita ut in ore teneatur.
aſmaticis cum decoctione lilifagi. emotoicis ex
pectore & pulmonis uitio cũ ptiſana.ad ueteratas
paſſiones cũ apozĩate yſopi.yctericis cũ decoctiõe
aſſari . ydropicis cum oximelle uel oxizaccara.

peripleumonicis cū iure uel decoctione marubii. ilioſis cum apozimate apii. in inteſtinis uulnera habentibus cū decoctiōe ſumach. nefreticis calculoſis & colericis cū apozimate ḡnorum ſolis apii ſiluatici uel domeſtici. arteticis cū iure uel pigami decoctione. ad uenena & mēſtrua educēda & fetus cum uino calido: uel mulſa cū aqua ubi cocta ſit menta uel ozimū. & frigori periodico & cunctis paſſionibus cū tepida.

TYriaca diateſereon. tyriaca ut dicit' domina medicinarum. diateſereō ideſt de quattuor rebus dicitur. de q̄bus antiquitus conficiebat'. ſed alii philoſophi poſtea addideřt. ualet ꝓprie toxicatis hominibus. & morſibus a canibus rabioſis aut ab aliis aīalibus uenenoſis. dat' cū ſucco mēte ad bibendū. & ſuper ipſū uulnus de eadē inūgat'. & uenenoſa ſuper inuncta. ſ. bonū īalanū. quod ſalernitani ſcagiam uocant. quartanariis et uere quotidiane data cū decoctiōe pigami uel gētiane ſubuenit. x. ps eſt libr̄. ii. Recipe mirre ariſto. ro. gentiane baccar̄ lauri excorticatar̄ añ. ℥. i. &. ℈. ii. minus ḡ. xi. fenugreci nigelle zedoarie añ. ʒ. i. & ℈. ii. diptami camedrei pigami. ʒ. i. &. ℈. ii. & ḡ. vii. gummi edere calcāti uſti añ. ʒ. i. eſdre magne. ʒ. i. oſſis de corde cerui mumie antefarmaci añ. ʒ. i. cornu cerui uſti. ʒ. iii. mel quod ſufficit. datur ī modū auellane.

TRifera ſaracenica.i.iuuenilis iuuenē hoīem reddit.ſaracenica quia a ſaracenis inuenta. datʒ proprie ycterici epaticis et paciētibus dolorē capitis ex fūoſitate colere rubee.datʒ cōtra duplicē tertianam.& reſtaurat uiſum āmiſſū ex calore.& colorē perditū ad priſtinum reuocat. datur mane cum tepida.viii.ꝗs libr.i. Recipe zucchari.℥.iii. mirabol.citri.cortic medulle caſſief.& tamarīdorꝫ añ.℥.i.&.ſ.kedulorum mundatorꝫ manne añ .ʒ. .vi. et.℈.ii.& g̃.v.indi.uiola. recentium ſi poſſūt īueniri añ.℥.ſ.ani.maratri añ .ʒ.ii.& g̃.xv.maſtic mac añ.ʒ.i. & g̃.vii.&.ſ. bellirici emblici añ.℥.ſ. & g̃.iiii.Conficitʒ ſic in duabus libr aque ponantʒ .℥.iii.uiola.recentium ſi poterunt inueniri:ſi non ſiccarꝫ.et bulliāt donec deueīat aqua ad purpureū coloré & uiole ſīt remiſſe. poſtea leuiter expreſſū coletur.de colatura illa ꝗs accipiatur . & caſſief. & tamarindorꝫ per cacia abluātʒ.& colentʒ per eadē in alia aqua libr.i.& .℥.viii. zucchari īmittantur. & ſuper igne ponantʒ.& ad ſpiſſitudinē bulliat.& & cum inceperit inſpiſſari : addatʒ colata caſief. & tamarīdorꝫ. poſtea māna.cū uolueris ſcire utꝫ ſit coctū pōatʒ gutta ſuꝗ marmor.& ſi quaſi mel colligitur coctū erit. tunc ab igne deponatur . & cū infrigidatū erit:puluis ſupradictarꝫ ſpecierum apponatur: ſemꝗ cum ſpatula agitando donec īcorporetʒ. ad ultimū ſupradictum zuccharꝫ bene

puluerizatū mitte. datur in modum castanee: si sit distēperātia caloris cū frigida: si sit ex abūdātia frigidi hūoris cū calida.

TRifera magna dicitur: quia magnā utilitatem & fructum mulieribus confert. datur contra dolorē stomaci uiroꝝ & mulieꝝ cū aqua in qua cocta sint semina feniculi anisi & mastic. datur contra uitiū matricis ex frigiditate. si distempata bibatur cū uino in quo cocta sit artemisia. prouocat etiā mēstrua si fiat cū artemisia bene trita & oleo muscelino cōmixta. pessariū ex bombace factum si fuerit ex ea inunctū & ī uuluā mulieris īmissū menstrua prouocat mulieri non concipienti. si detur cū uino in quo cocta sit mandragora uel sābucus miro mō prodest pueris q nō possūt dormire. & in nocte nimis garriūt distēperata cū lacte mulieris in modū ciceris: & bibita prodest. viii. ps libr. i.

Recipe opii. ʒ. ii. cinamomi gar. galange spice zedoare zinziber. costi storac cala. calami aromatici ciperi yris peucedani acori mādragore celtice rose piperis anisi apii petroselini macedonici dauci iusqāi feiculi ozimi cimīi añ. ʒ. i. mellis quod sufficit. datur in modū castanee: ut supra diximus.

TRionfilon dicitur a uiridibus foliis rute que in eo ponuntur. ualet proprie quartanariis & uere quotidiane. in hyeme et uere post prandiū: ī sero cū uino. iiii. libr. i. Recipe piperis albi quod

iter nigrũ iuenit.ʒ.i.piperis nigri.ʒ.ii.cimini assi
.ʒ.i.zinziber.nitri piretri añ .ʒ.ii.piperis lon.ʒ.ʃ.
petroselini ameos dauci anisi ebẽpnu. spice cipi
apii siselei costi añ.ʒ.ʃ.gar.ʒ.i.& g̃.v.&.ʃ.dactilo-
rũ mũdatorũ numero .xii. foliorũ rute uiridis.ʒ.i.
&.ʃ.mel quod sufficit.dat ut supra diximus.

TRiasandali dicit a tribus generibus sãdalorũ
que ibi intrant.dat proprie contra calorem
epatis & stomaci ptisicis ycterici.medietas ẽ libr.
.ii. Recipe sandal. al. & ru.& citri rose zucchari
añ.solidos duos reubar.spodii succi liquir.semis
portulace añ.solidũ.i.&.ʃ.amili gũmi ara. dragã.
se.melo. citrol.cucu.& cucurb.se.scariole añ.sol.
.i.cãphore .ℸ.i.&.ʃ.alii quadruplicant põdus ro.
syrupi ro.quod sufficit . dat mane & meridie in
modũ castanee cũ frigida.

THeodoriton yperiston.thedoriton dicitur a
deo datũ.yperistõ.i.bene exptũ iterpretat.
facit eni contra emigraneũ doloẽ & uertiginem
capitis.& contra fluxũ flegmatis quod i faucibus
& gutture decurrit . Vnde fit homo quãdoq; sine
uoce.ualet etiã spleneticis sine febre.coloẽ bonũ
facit si siplex det.sed si prgationẽ facere uolueris
adhibeas.ℸ.ii.scamonee et fortius opabit.xii. ps
libr.ii. Recipe aloes epatici.ʒ.iii.& g̃.iii.et tertiã
partẽ unius gni cinamõi camedrei acori añ .ʒ.iii.
croci casie lignee reupõtic añ.ʒ.ii.& g̃.xvi.agarici

.ʒ.ii.&.ʃ.nardi costi masticis asari silfii sqlle asse armoniac̄.bdelii electuarii indi yperico epithimi polipodii brasice succi piperis al.& lon.aā.ʒ.i.& .ʃ.squinanti zinziber smirne mirabo. coloquīti de serapini smirne oppoponacis castorei absīthii aristologie lon. petroselini gentiane amomi aā. .℈.ii. diagridi pipis nigri aā.℈.i. mel quod sufficit.dat mane & sero cū uino calido.ʒ.iii.

THeodoriton anacardinū ab anacardis dicit: qui ibi reperiunt.datū mirabiliter meoriā reparat.uertiginē capitis & maxime posteriori pte aufert.flegma quod ibi est purgat.causis matricis mirabiliter confert.si eam purgare uolueris .viii. ps confca ē libr.ii. Recipe aloes epatici.ʒ.i.yrei casie aā.ʒ.vii.mus.g̃.xvii.zīziber aācardi carpob. aā.ʒ.iiii.&.ʃ.folii spice mirab.cortic meu epithii aā.ʒ.iii.& .℈.i.gar.reupontic masticis squinanti aā.ʒ.i.& g̃.iii.mel quod sufficit conficit sic:Acē. cortic radic feniculi bene triti & abluti libra .i. & pone in duabus libris aceti.& stet ibi per .vii. & postea tere ipsas radices. & in eodem aceto coque usq; ad tertiā partē.et cū omni diligentia cola p pannū.et pōe in duabus libris mellis dispumati. & bulliat usq; ad aceti consumptionem cum tali melle confice.supradicte aūt radices colligantur ī maio uel iulio:quia ante hoc tpūs humide sunt: et post hoc sicce sunt. dosis ē.ʒ.i.uel.ii.cū mulsa

ualet.

TRocisci diarodon idest rotunda confectio. trocisci isti in diamargariton intrant. & in diarodon.v.ps est.ʒ.x.& g̃.xii. Recipe ĉĉ.℈.ii.& g̃.vii.cāphore g̃.xii.rosarꝫ uiridiū.ʒ.iiii.spodii.ʒ. .ii· sandali ru.ʒ.i.ſ. g̃.vii. sandali al.ʒ.i.& g̃.xii. Conficit̃ sic in marmorea pila recentes rose sine ītermissiōe terant̃. deinde ceterarū subtilissimus puluis speciebꝫ suppōat̃.et cū sufficienti rodostomate cōficiat̃.ad ultimū adhibeat̃ cāphora.deīde trocisci īformēt̃.et ad ūbrā exsiccēt̃.& usui seruēt̃.

TRocisci diani dicunt̃ a uiolis albis.tertia ps est.vi.ʒ.&.ſ. Recipe foliorꝫ uiolarū albarꝫ uiridiū.ʒ.v.seīs plantaginis.ʒ.i.amili.ʒ.iii.semis papaueris al.ʒ.ii. &.℈.i. balsāi.℈.i.reubarba.℈.i. rodostomate quod sufficit : confice ad modum precedentiū trociscorꝫ.

TRrocisci ydiocri qa ī rubea & sotira ītrāt.vi. ps ē .ʒ.vi. Recipe amōi cerefolii mirre casie añ .ʒ.ſ. spice .℈ .i. opobalsami costi squinanti calami aro. xilobalsami asari fu.añ.g̃.vii. mastiĉ maratri añ g̃.x.amarici g̃.v. uini ascalonis quod sufficit.hec omnia tere et cum uino illo trociscos informa.et cū fumo storacis sicca.

TRocisci croci magnetis intrant in rubeā & sotiram Recipe.ĉĉ.ʒ.iii. ros.ameos mirre añ .ʒ.i.& .ſ. xiloaloes.℈.ii.informentur cū aqua

rosata.

TRocisci squillitici sic fiunt. squillā integrā diuide.& inuolue in pasta fermentata.& in furno coque. abstracta de massa et eiectis corticibus eius mediū tere ī mortario.& tantūdē farine orobi adde.& inde trociscos informa. & cū uino aut melle tempera. et in umbra sicca . & si deest orobum tātundē panis assi subtilissime triti pōe. exinde trociscos informa.& ī loco umbroso sicca.

TRocisci diacoralli. Recipe coralli ru.cīamōi mirre amomi papaueris añ.ʒ.iiii.squinanti croci añ.ʒ.ii.calami aro.xilobal.casie lignee folii masticis polii. fu.asari pes colūbini añ.ʒ.i.de his omnibus facto puluere cum uino tempera & trociscos pensantes solidos singulos informa.& in umbra sicca.

TRocisci de aniso ualētes patis ad ydropisī. Recipe ani. eupatorii añ.ʒ.iii.apii absīthii masticis anisi aneti asari spice amigdal.amararū añ.ʒ.i. aloes epatici.ʒ.iiii.&.ʒ. informa trociscos ad pondus.ʒ.i.

TRocisci de tyro qui in magna tyriaca. Gal. recipiunt:sic fiūt Inuenias tyros ī lōgitudīe unius palmi existētes:oculos habentes ru.& līguā mobilē & cornua in modū grani frumenti.caput & caudā tribus digitis mēsuratis abscinde.mediū quod remanet excoria. & ītestinis proiectis optīe

dulci aq̃ laua.& ſic coque donec ſpine a carnibus ſeperēt̃.poſtea ſpinis proiectis carnē ī marmoreo mortario ſatis tere.& cōmixta eiuſdem ponderis farina orobi uel panis aſſi cū iure ſuo tempera.& fac inde trociſcos penſantes ſīgulos ſolidos. & in umbra ſicca.

QOmitus noſter dicit̃ a uomendo: eo q̃ frīos & calidos purgat humores : noſter : quia a nobis compoſitus eſt.purgat proprie coleram ru. & flegma. datur quotidiane uere & tertiane nocte in modum caſtanee cū calida.detur etiā delicatis hominibus cū ſyrupo acetoſo diſtemperato.& p noctē ſub diuo ponat̃.in mane iterum cum aqua calida diſtemperet̃.& coletur per pannum ut tota ſubſtātia remaēat. ſedat uerā tertianā. debilitatē et nauſeā a ſuperfluis et acutis humoribus factā aufert. Recipe tapſie panormitāe uel aragonēſis collecte in mēſe maii ſiue iulii .℥.iii.croci affricāi .ʒ.i.ſ.nuc̄ uoīce.℥.ſ.aſari.℥.i.Confice ſic:ī duabus libris mellis diſpumati adde .℥.iiii. ſucci aſari. & bulliat ad ſucci conſumptionē.& ſi ſuccū habere uolueris pone tapſie aſari añ.℥.ii.&.ſ.& dimidiā cataputiarum. & totū depone in aqua marina.et bulliat uſq; ad medietatem.& aqua ponat̃ ī libr̄. .ii.mellis diſpumati. et coque uſq; ad aque con/ ſumptionē.& cum tali melle confice.detur mane in modum caſtanee cum tepida:uel oxicera duris

hoibus cū tota ſubſtātia:debilibus colata tantū.

QOmitus patriarche. Recipe tapſie libr.i. croci affricani .ʒ.iiii. cinamōi aſari añ.ʒ.ii. catapucie.ʒ.ii.mel quod ſufficit . det cum tepida ante acceſſionem.

QOmitus ualens tertianariis & quartanariis. ſed maxime cōpetit quotidianariis.Recipe tapſie.ʒ.iiii.aſſari baccar .ʒ.i. cīamōi.ʒ.i.croci ortulāi .ʒ.i.ſeis atriplicis.ʒ.ſ.mel quod ſufficit.dat ī modum caſtanee cum calida.

QNguentum marciaton magnū a Martiato peritiſſimo medico dicit a quo fuit iuētū. quod facit ad dolorē & frītatē capitis & pectoris & ſtomaci.& ad ſelirosī ſplenis & epatis:& ad ilii dolorem ad ſolem uel ad ignē īunctū ſtatim ſubueit.paraliticis ſciaticis nefretic podagric pdeſt. tumores reprimit. & cōtra omnes dolores medet potēter .iiii.ps ē libr.viiii. Recipe cere al.libr.ii. olei libr .viii. roris marini foliorꝫ lauri añ .ʒ.viii. rute .ʒ.vii. amarici .ʒ.vi. elbrii ſauine balſamite lilifagi ozimi polii calamenti artemiſie enule betonice brāce urſine ſpergule herbe uēti pīpinelle agrimonie abſinthii herbe paraliſis herbe ſancte marie cimarꝫ ſambuci graſſule millefolii ſēpuiue camedrei centauree fragarie quinq; folii herba tetrait. añ.ʒ.iiii.&.ſ.euiſci.radic. cimīi mirte añ. .ʒ.iiii. fenugreci .ʒ.i.&.ſ.butiri .ʒ.i.&.ʒ.ii. urtice

uiola.papaueris ni. mente ſaracenice.& alie mēte
politrici lapaceoli cardūcelli matris ſilu emature
herbe muſcate alleluia lingue ceruine criſpule cā/
phore ſtoracis medulle ceruine añ .ʒ. &.ſ. adipis
urſini gallinacei maſticis añ .ʒ.i. thuris .ʒ.ſ. olei
nardini.ʒ.ii.herbe colligantur in medietate mēſis
maii.uno die ōes herbe iſte colligātur uel duobus
ſi poteſt ab hora tertia uſq; ad meridiem.Cōficit
ſic:herbas tritas diebus.vii.ī optimo & odorifero
uino infunde. octauo uero die ad lentum ignem
ponantur.& cū uinū aliquātulū cōſumari:addat
ſupradictū oleū.& bulliāt dōec īcipiāt diminui.
deinde ſtudioſe colentur. et proiectis herbis iterū
ſuper ignem ponantur . & cum inceperit bullire
pōe ſtoracē . & cum modicū bullierit pōe butirū
& aſſūgiā aliquantulū tonſā . & oleum nardinū
maſticē & olibanum: & poſtea ceram . & cū cera
liquefacta fuerit ſemp cum ſpatula agitando ab
igne deponatur . & cum coagulātū fuerit in uaſe
reſerua.

UNguētum aragon.aragon ideſt adiutoriū.
ualet ad dolorem ex frigiditate uiri & mu/
lieris tali modo inunctum: in teſta oui primum
calefac ad ignē. deinde ſuperinungatur.& poſtea
teſta calida ſuperponatur loco patienti . ualet ad
ſpaſmū & teranū . & ad dolorē ilii & renum tali
ordīe:ut ſupra diximus.arteticis & ſciatīc multū

prodest. quartanariis si spina inungatur ãte horã accessionis ut dictũ est mirifice prodest .iiii. ps ẽ li.vi. Recipe rorismarii maiorãe radic iariserpilli rute radic siccid. añ. ʒ. iii. &. ʒ. foliorꝫ lauri saluie sauie añ. ℥. iii. policarie maioris & mi. ℥. ix. brionie .℥. iii. laureole. ℥. ix. nepite libr. ʒ. mastic olibãi añ. .ʒ. vii. piretri euforbii zinziber. piperis añ. ℥. i. olei muscellii. ℥. ʒ. petrolei. ℥. i. adipis ursini olei laurii añ. ℥. iii. butiri .℥. iiii. olei cõis libr. v. cere li. i. herbarꝫ radic hora supradicta colligãtur omnes herbe uno uel duobus diebus ut dictũ ẽ supius fortiter contusis ponãtur in oleo. p. vii. die. octauo autem die super ignẽ ponãtur & coquantur dõec herbe destruantur. postea per saccum fortiter colentur. & iterũ super ignẽ ponant. & cum bullire incepit addatur oleũ laurinũ butirũ adeps ursinus & cera q̃ liquefacta adde petroleũ & muscelinũ . postea masticẽ & olibanum zinziber. piperis et piretri euforbii. & tunc ab igne deponat et recondat.

QNguentũ agrippa: quo Agrippa rex iudeorꝫ utebat. quod tãte dignitatis erat q̃ nemini discipulorum tradere uolebat. ualet ydropicis et õibus tũoribus in quacũq; parte corporis fuerit: et ad neruos indignatos. urinã prouocat. inunctũ super uentrem laxat. et dolori renũ ex frigida cã optie facit. iiii. ps est libr. v. Recipe brionie libr. .ii. radic ebuli tribuli marini añ .℥. ii. radic siccid.

libr̃ .i. ſquille .ʒ.vi. yreos .ʒ.iii. radic̃. filicis.ʒ.ii. ōes radices ter uel quater bene abluantur. & in pilo marmoreo terantur. & in quatuor libr̃ olei lentiſci ponantur per duos dies. ſed ſi per.vi.uel ꝑ.vii.dimittatur plus ualet:quia calorẽ & odorẽ ſibi & efficaciam uẽdicat.tertio uero uelut dictũ eſt ad ignem ponatur. & tamdiu bulliat donec incipiat dimitti. deīde ponatur in ſacco et exprimendo coletur. & cum colatum fuerit ſuper ignẽ ponatur. & cum bullire īceperit ponãtur.ʒ.v.cere albiſſime:& liquefacta cera ab igne deponatur.& cũ frigidatũ fuerit collige & ſerua.

ANguẽtum dialtea malaſtic̃. & calauſtico. dialtea a radice euiſci dicitur. malaſticon .i. mollificatum : calaſticon ideſt calefactorium. medietas eſt libr̃ .iiii. Recipe radic̃ euiſci. libr̃. .ii.ſeminis lini & fenugreci añ.libr̃.i.ſquille libr̃. .ʒ. olei libr̃.iiii. cere libr̃.i.terbẽtine gummi edere galbãi añ.ʒ.ii. colofoīe reſine añ.libr̃.ʒ.nota ꝙ ſi iſta non ponãtur.ſ.actis et cidamīs ualet ad conſolidationem uulnerũ : & quidam addũt butir. omnes herbe et radices bene abluantur et terant̃. ſimiliter lini ſe.fenugreci et ſquilla.et cum bene trita fuerint ponãt̃ in.vii.libr̃. aque per tres dies. quarto autem die ponatur ſuper ignem.et bulliãt donec inſpiſſari.deinde paulatim in ſacco ponat̃ et cum exprimere uolueris addatur aliquantulũ

feruētis aque ad abstractiōē illius succi uiscosi. de succo isto accipiāt libr.ii.& pōāt ī quatuor libr. olei.& bulliant ad succi cōsūptionē: quod erit cū nihil succi supnatauerit.postea addat libr.i.cere; & cū liquefca fuerit addat terbētina postea gūmi edere cōtusi galbani .& ad ultimū pōatur puluis colofonie resine.& cū coctū fuerit quod erit tunc cū gutta posita sup marmor īspissabit: depōat ab igne.& cū colatū fuerit: & īfrigidatū diligenter repone. ualet ꝓprie ad dolorē pectoris ex frīditate. & pleuresī prius in testa oui calefactū ad ignē: & super pectus iūctū sanat. ōia loca īfrata: & desiccata calefac:mollificat:& humectat:

Q Nguētū citrinū:Citrinū dr qa ī pomo citrio decoqt.pulcram reddit faciē.lētigines de facie tollit nigrediē a sole īductā destruit.& pustulas ī quacūq; ꝓte corporis ortas salsi flēmatis mirabiliter destruit:& aufert.cicatricē ī corpore subtiliat. leꝓsi faciē si ex eo ungat multum emūdat.rubori oculoꝝ:pruritui: & pallori:& erisipile ualet. medietas ē libr.iii. Rec.borac.ʒ.ii.cāphore.ʒ.i.corali al.ʒ.ʃ.amīti dulcis .℥.i.umbellici marini dragg. albi amidi cristalli antali dētali olibani albi nitri añ.ʒ.iii marmoris al.ʒ.ii.gerse serpētarie.℥.i.ceruse cōūis.℥.vi.hoc mō fit. Tere drag.& umbellicos marinos ī mortario marmoreo cū pistello ferreo īsimul.cetera sigillatī ī eodē mortario terant. &

cū pāno ſubtili albo cribēt.& cū aſſūgia porcina. nouella albiſſīa.libr.i.&.ſ.ſepi pecorini:uel caprīi .ʒ.i.et.ſ.aſſūgie gallinacee.ʒ.i. Cōfice ſic:caldariū plenū aqua ſup igne bulliat.& cacabus cū aſſūgiis ī caldario pēdeat ī ipſa aqua.& de calore aque liq̄fiāt aſſungie . & liquefce p ſubtilē pānū & album colēt ī catinū.& mox totus puluis apponat.preter cāphorā: & boracē cū ſpatula ſēp agitādo : ut oīū bōa fiat īcorporatō.hoc fco ī uno citro cauato uel duobus mittat.& pōat:& cū ſpatula ſēp agitādo bulliāt.& cū īcepit bullire.iterq̄ ī caldario pōatur. & cū ſpatula ſēp agitādo puluis cāphore:& borac. donec īcipiat frigere agitet ſēp . & cū infrigidatū fuerit recōdat.Et nota q̄ ī libr.i.puluēris debēt pōi .viii.libr.aſſūgie.

Unguentū albū ad ſalſū flēma libr.i. Rec. Ceruſe.ʒ.ii.litargiri.ʒ.i.olibāi.ʒ.iii. maſtic. .ʒ.ii.unaq̄q; ſpēs p ſe terat hoc mō: puluis ceruſe cū pauco oleo diſtēpet. & poſtea addat litargiū, deīde maſtix: & olibāū cū piſtello bñ ſēp agitādo paulatī aqua ro.pōat. & cū īcepit īſpiſſari: addat oleū:& aqua ro.& tādiu ducat donec ſit bene incorporatum.et recōdat:et non ſit ſpiſſū multum neque tenue.

Unguentū fuſcū.i.nigrū.ualet ad ōe uulnus. nā ſup uulnus poſitū attrahit.et attrahendo mūdificat.deīde ſanat.medietas ē libr.iii. Rec.

olei libr̃.i.et.ſ.cere.℥.iiii.colofonie.ʒ.ii.gūmi ſerapini picis naual.colate añ.ʒ.iii.maſtic̃.galbani terbētine añ.ʒ.i.Cōfice ſic:oleū in olla ſup ignem mittat̃ et bulliat:tūc apponat̃ cera.deīde colofōia: qua liquefc̃a ponat̃ pix naualis:poſtea gūmi ſerapini et terbentine:ita tñ ut ōia terant̃ prius preter picē naualē.terbētina puluis maſtic̃.et olibani.et cū ſpatula agitādo ſēp donec ōia liquefiāt et bñ coctū ſit.deīde cū īfrigidatū fuerit uſui reſerueť.

Unguētū populeon dr̃ qa fit de oculis populi.ualet cōtra calorem acute febris.et his qui dormire nequeūt iūctis tēporibus et pulſibus: et plantis manuum et pedū.hoc idē cū oleo ro. uel uiol. mixtis et ſup epar īunctū mirabiliter calorē tollit.et ſudorē ꝓuocat ī ūctū ſuper ūbiculū.medietas ē libr̃.ii. Rec. oculorꝫ populi libr̃.i.et.ſ. papaueris ru. foliorū mādragore cimarū rubi tenerrimarꝫ foliorꝫ iuſqami ſolatri uermicularis lactuce ſēpuiue bardēe uiole ſcatunceli.i.umbellici uēeris añ.℥.iii. aſſūgie nouelle porcīe ſīe ſale libr̃. ii.oculorū populi perſe bñ piſtēť. et iterꝫ cū aſſūgia piſtētur:ī magdaleōes īformētur:per duos dies dimittātur.tertio uero die ōes herbe ſupradc̃e colligātur.et ꝑ ſe bñ terāť.et cū magdaleonibus iterꝫ terāť:et miſceāť.et formatis magdaleonibus ꝑ.ix. dies reſerueť.et poſtea uero magdaleōes illi fruſtatī ī caldario cū libr̃.i.odoriferi et optīi uini pōāť.

et bulliat usq; ad cōsūptionē uini cū spatula sēp agitādo.& postea per saccū expressū bñ cola. et colatū dimitte īfrigidari.et in uase reconde.

Unguētū ad mollificādū splenē. Rec.fenugreci sēinis lini caricarū tamarici farine ordei aceti olei et cere al.ōia ista tribus diebus stent ad mollificādum et postea coquāt usq; ad cōsūptiōē aceti.et postea colentur:et reseruētur.et ex eis fiat unguentum.

Unguētū laxatiuum dī qa uētrē laxat.cū aūt uolueris īungere post unctionē abstineat.vi. horis. ualet ēt cōstipatis:et lapidosis nefretic.sup pectinē:et uentrē īūctū.medietas ē libr.iii. Rec. succi cucurbi.agre.succi īterioris sqlle succi cicliīs succi radi.anabule succi radic.ebuli succi mediani cortic sābuci lactis titīalli cāōille.añ.ʒ.ii.uiol.succi radicis cucu.agrestis: et succi pomi eiusdē.& succi mercurilial. et succi radic.polipodii succi herbe laureole succi capillorū ueneris catapucie añ.ʒ.ii. diagridii añ.ʒ.i.&.ʒ.nūc uomitis.i.castāeole īdice .ʒ.i.euforbii.ʒ.i. ōes supradēe herbe & radices in mēse madii colligāt.Cōficit sic:succos & cataputias tritas cū tribus libr.olei.vi.diebus.vii.uero die tādiu coque donec succorū q̄titas cōsūet.tūc adde cere albe libr.i.cū felle taurino.& cū spatula agitādo donec cera & fel liquefiant.& postea addatur puluis terendorum.

Unguētū cōtra ſerpiginē:& impetiginē: atq; elefātiā. Rec.aloes litargiri arſenic. argēti uiui tartari maſtic.olibani cimini picule aſſungie ueteris.que ſūt terenda tere.& tēpera cū aceto & oleo & ſucco lapaceoli & ſucco fūiterre quod ſufficit. & poſtea iungat ad ſolem uel ad ignem.

Yeralogodion mēphytū.yera.i.ſacra logos.i. ſermo mēphytū.i.impeditio. curat eni īpeditam locutionem ex quacūq; cā.ſiplex uel laxatiuū datū purgat meleconiā & flegma mirabiliter cū calida dat.epilentic cum calido ſale& mulſa. curat ſtomaticos & ſpumātes caducos uertiginoſos & q linguā ſibi mordēt.cephalargic. emignic. & qui ita uexāt ex capitis cōmotiōibus ut uideāt q̄i demonium hre. ſingulis menſibus ut diximus data purgatione palitic.tremuloſis medet.pleuretic. epatic. ſplenetic. ſubuenit. & meſtrua educ. nefreticos ſiaticos & arteticos alleuiat.lepras et hernias & uarias maculas emendat.x. ps eſt.libr. Rec.coloqntide īterioris polipodii añ.ʒ.ii.euforbii.polii cocōidii.añ.ʒ.i.&.ſ.& g̈.vi.abſīthii mirre añ.ʒ.i.&.g̈.xii.centauree agarici armoniaci timiamatis folii ſpice ſqlle diagridii añ.ʒ.i.aloes thimi cimarū ru.caſie camedrei bdelii praſſii añ.℈.i. & g̈.xiiii. cinamomi opopanac.caſtorei ariſtologie lō.pipis al.& ni.& lō.cc.ſerapii petroſellini.añ.ʒ. .ſ.ellī.al.&.ni.añ.g̈.vi.mel quod ſuffic.dat mae.

ſero cū calida in modum caſtanee .

YEra Rufini. Yera ut dixīus: Rufīi ab auctore dr̄.dat̄ ꝓprie ſcabioſis ex flāte ſalſo elefātioſis ſerpiginoſis. curat utranq; morpheā cū tepida deſtruit antiquā cephalicā & emigraneā: & monopagiā dolorē capitis uel ſtōatic.epilentic.catalentic.& eos qui ex fumo ſtomaci extenebreſcunt ita ut ſubitaneum timorē uiderēt. uel ex uentoſitate ſtomaci tinitum auriū patiūt: ut īfurias uertant. depoīt cacocimia ſtomaci epatis & ſplenis elefātic.& podagricis cōfert auxiliū: & meſtrua educit. ſed ſi purgationem īn facere uolueris cū.℈.i.ſcamonee fiat.xii.eſt.libr̄.ii. Rec.aloes.ʒ.i.ellī al.& ni.añ.ʒ.ſ.diagridii colloqntide īterioris añ.ʒ.iii: nitri euforbii polipodii ſal.armoniaci.añ.ʒ.ii.& .ḡ.xv.pipis camedrei.cc̄.agaric. maſtic. epithimi an.ʒ.i.&.ſ.caſie lignee xilobalſami opopanac.git. añ.℈.ii.&.ſ.mirre.ḡ.xv.mel.quod ſufficit dat̄ in ſero cū calida in modum caſtanee .

YErapigra. G. Yera.i.ſacra pigra.i.amara que facit ad diuerſas capitis paſſiones.ſiue egritudines aurium oculorū diſtēpantiā . ſtomacum quoq; optīe purgat.cās epīs emendat ſplenis durities & diuerſitatem remouet & extenuat. renibus & ueſice ꝓficit . & matric diſtēpātiā emundat.x. ꝓs eſt libr̄.i. Rec.cīnamōi ſpice.cc.ſqnanti aſari xilocaſie xilobalſami carpobalſāi uiole abſinthii

agarici ro. turbit. coloqntide masticis añ. ℈. ii. aloes ad pōdus ōium: spēx. x. ʒ. & ℈. ii. mel quod suffiē. dosis eius. ʒ. iii. cum abstinentia mane cum calida Si uero pilulas īformes. da. xv. aut. xvii. cum sufficienti diagridio.

Erapigra Constantini dicta ē ab auctore Cōstātino q ea cōposuit. ualet ad uisū recupandū: & retinēdum. tota uenit libr̄. i. et. ʒ. Rec. mirabol. Kbuli indi citrini uiolarū absinthii añ. ʒ. iiii. bellirici emblici casie fistule epithimi agarici sene cuscute sqnanti reubarbari añ ʒ. ii. xilocasie spice anisi masticis xiloaloes sal. gēme nitri añ. ʒ. i. mel quod sufficit. detur ī sero cū uino calido.

Erapigra abbatis de curia flā et melenconiā purgat. et ad guttā que sit de frigido & sicco humore unde mēbra uident cōtracta ualet paraliticis. dat cū tepida uel uino. medietas ē libr̄. i. Rec. agarici coloqntide turbit epithīi cuscute añ. ℈. ii. et. ḡ. v. sqnāti carpobal. xiloaloes xilocasie croci asari cīnamōi masticis rose uiol. absinti reupontici folii lapis lazuli añ. ʒ. ii. diagridii. ʒ. i. & ʒ. aloes epatic. ʒ. iiii. et. ʒ. mel quod sufficit. Si uero pilulas inde facere uolueris tempa cū succo absinthii. et da. viiii. uel. xi.

Era fortissīi Galieni. facit cephalargicis scotomaticis epilempticis melenconicis apopleticis paraliticis maniacis alopithiacis litargicis

& qui ī ſõno meditant̃ mortem ad auriũ auditus
oculoꝝ paſſionibus fauces & arterias facit. dentiũ
dolorẽ ſedat. uocẽ clarã facit. aſmaticos orthõoicos
& lõgīquas egritudies ſanat. pleureticis ydropicis
ycterīcis epaticis & ſpleneticis ꝓdeſt artheticum
colic̃. ciliac̃. deſinteric̃. medet̃ nefreticis: & ſciatic̃.
releuat flãmaticũ quartanarios. & emitriteos ad-
iuuat. febres õnes auertit. elẽfãtioſos purgat. uẽeīs
obſiſtit. & cãcroſis ꝓficit uitia enī mulieris emẽ-
dat. Rec. coloqn. ſqlle agarici armõiaci ellebori
nigri ſelphii ypicon añ. ℥. v. epithimi bdelii cãedrei
batilicon ſucci caſie. añ. ℥. iiii. ſmirnis ſagap. ari-
ſtologie lõge pipis albi & longi cīnãi opopõacis
caſtorei añ. ℥. iii. &. ſ. petroſelini abſīthii pipis ni.
añ. ℥. ii. aloes. ℥. i. &. ſ. mel quod ſufficit. det̃ ex ea
.ʒ. ii. uel. iiii. mane cum calida.

Inziber conditũ ſic fit. Rec. yringoꝝ q̃ hñt
folia ad mõũ cretãi marii: quod ſaracẽi ſeca-
cul uocãt. bñ radãt̃ cũ cultello. poſtea coquãt̃ ī aq̃
donec dimittant ſe ſtrīgi manibus. poſtea abſtra-
hant̃ ab aqua. & a lignis que ſũt īterius mũdent̃.
& cũ cultello fruſtatim īcidant̃. & ī mortario mar-
moreo bñ piſtent̃. & cum manibus exprimant̃: ut
aqua iñ exeat. põderent̃ libr̃. iii. & ponant̃ in libr̃.
.x. mellis diſpumati. et albiſſimi. et coquãt̃ donec
incipiãt rubere. et addat̃ libr̃. ſ. zīzi. fruſtatī īciſi.
et dimitte bullire tam diu q̃ adhereat digito in

marmore ſuppoſito. poſtea tolle ab igne. et impõe puluerẽ iſtarꝝ ſpẽrꝝ. Rec. zizi. ℥. iii. galange gar. cinamõi nuc. muſcate cardamõi añ. ℥. ſ. pinearum mundatarꝝ. ℥. iii. et piſta cearꝝ. ℥. iiii. zedoarie. ℥. i. &. ſ. dactilorꝝ. ℥. iiii. & cũ oibus iſtis cõdiat. ſtõacũ confortat. digeſtiuã uirtutẽ adiuuat. uitio pectoris ex frĩtate ualet. renes cõfortat. libidinẽ ĩcitat.

ET qa ſufficiẽt de diſpẽſatiõe oiũ cõfectiõũ emplaſtrorꝝ: atq; unguẽtorũ diximus: nc̃ uidẽdũ ẽ de ſpeciebus: & herbis ſecũdũ ꝓpriũ põdus & menſuras: quod ad oiũ ſupradc̃arꝝ tã opiatarũ q̃ laxatiuarꝝ medicinarũ: & electuariorꝝ receptione ꝑtinet. pondera igit̃ uel menſure que in arte medicinali repiũt̃: hec ſũt que ſubtili ĩgẽio ac ſolerti ſtudio ſũma ordĩauimus diligẽtia adopus oiũ in arte medicĩali ſtudere: uolẽtiũ ꝑ quod põderari ões ſupradc̃e res ab uno. ℈. uſq; ad libr̃. xii. unciarꝝ per g̃na frumẽti collecta. Incipiẽdũ eſt igit̃ a ſcropulo. Scropulus ẽ pondus. xx. g̃. duo ſcropuli ſũt. g̃. xl. tres ſcropuli ſũt. g̃. lx. q̃ ſiul collecti faciũt. ʒ. i. exagiũ habet. g̃. nõagĩta: que faciũt. ʒ. i. & diidiã. ſed ex totidem granis cõſtat ſolidũ. uñ exagia ſex uel ſolidi ſex faciũt dragmã. i. Itẽ. v. iii. ʒ. faciunt. ℥. i. centum & octo drãme faciunt libram. i. Quarta ꝑs libr̃ ẽ mille &. lxxx. g̃. Item medicinale ſextariũ uini uel olei ſeu aceti quod intrat ĩ unguẽtis ſeu medicinis ẽ põdus libr̃. ii. & dimidie ad recep-

tionem ōium medicinaꝝ ſupradictatum ſufficit. Pondera igit̄ ſingulaꝝ ſpēꝝ pleniter agregādo pōdus ꝓpriū de ōibus poderibus unius cuiuſq; ſpēi collectū ordinauimus. & quātū de qualibet ſpē ad cōfectionē opiataꝝ: & laxatiuarū medicinarū: electuarioꝝ: & ēplaſtroꝝ: trociſcorū: et pilularum ſufficiat cōpetenti ſerie demonſtrauimus. et ut ſcolares medicinarū pondere releuent̄. et in q̄libet terra corā digniſſiis ꝓſōis pondera diſtinguendo et medicinas ualeāt diſpenſare. et cum diſpenſādi habeāt copiā: de nūmorum: et amicorū plenitudīe glorientur.

FINIT ANTIDOTARIVM NICOLAI IMPRESSVM VENETIIS PER NICOlAVM IENSON GALLICVM. M.CCCC.LXXI.

INCIPIT TRACTATVLVS QVID PRO QVO.

PRo Aristologia rotūda lōga uel pōdus eq̃le zurūbet.i.zedoarie:et ttia pōderis de mace: et medietas pōderis sui de costo. Et loco lōge pōit medietas ponderis sui de pipe: et equale pondus zurumbet. Auic.

Pro Absinthio:abrotanū:uel origanū: uel poliū.

Pro Abrotano:absinthiū:uel origanū.

Pro Assaro:zinziber uel polipodium quercinum. Et opndus ipsius et semis acori: et sexta ponderis eius amomi. Auic.

Pro Acoro ī expellendis uentositatibus:et ī iuuamento epatis:& splenis equale pondus de cimino cū tertia ponderis sui de aristologia. Auic.

Pro Acacia succus lentisci: uel ypoquistidos:

Pro Aniso daucius.i.pastinaca:uel sāsucus:idest maiorana.

Pro Aspalto pix liqda:uel semē urtice:uel eruce: uel agni spma.

Pro Ameos:anisum.

Pro Amomo: ameos: uel casia dupla:uel sauina in duplum.

Pro Acanto. i.spina alba. semen licii.

Pro Abrōgi. i.quodā grāo laxatiuo quo caremus serapinum.G.

Pro Acāthe spermate.i.urtice spma lichinida.i.

candelabralis herba.
Pro Auripigmento:ſandaraca.
Pro agarico:epithimum.
Pro Antimonio:plumbum uſtum.
Pro Acoro:radix acanti.
Pro Agarico:epithimum:uel euforbium.
Pro Aſſa fetida:ſerapinũ.
Pro Aloe:ſuccus centauree:uel ſtercus bouis: uel licium.
Pro Apii ſemine:ſemen rape.
Pro Amigdolis amaris: abſinthium: uel nuclei perſicorum.
Pro Amigdolis dulcibus:auellane:uel e cõuerſo.
Pro Affodillorum radice: ſuccus uel radix blete.
Pro Amigdolarũ:lacte lac auellãarũ:& e cõuerſo.
Pro Ambra:ſtorax:calamita in duplum.
Pro Armoniaco maiore:calamus aromaticus.
Pro armoniaco ſale:ſal capadocium:uel ſal fortiter tritum.
Pro Amilo:yris illyrica.
Pro Aſſungia porcina:medulla uituli.
Pro Adipe ceruino:adepſ lupinus.
Pro Adipe urſino uel lupino:uulpinus.
Pro Adipe cocodrili:adeps canis marini.

PRo Balſamo:terbentina diſtillata: uel oleũ laurinum:uel gummi edere.

Pro Balauſtia:pſidia: uel cupule glādiū: uel cortex mali granati .
Pro Butiro:lac uaccinum .
Pro Boragine: cicorea: uel ſcariola .
Pro Berberis: ōes ſandali:& ſpodium .
Pro Buzacharam:ponit zīziber . G.
Pro Bolo armeno : ſanguis draconis: uel puluis balauſtie:uel cupule glandium .

PRo Corallo : ſimphitum .
Pro Coſto : enula
Pro Cocognidio:ſemen coriandri .
Pro Caparo: geneſtra .
Pro Capari radice:radix tamariſci.
Pro Caſia:ſauina:& cīnamomū in duplum .
Pro Calamo: ſilueſtri rafanus.
Pro Cimino:ſemen baſiliconis .
Pro Cedria.i pice liquida:laudanum .
Pro Cardamomo:karui:uel cīnamomum:uel piper longum .
Pro Croco:aloe:uel equale pondus de coſto : & quarta ponderis ipſius de corticibus caſie lignee Auicenna .
Pro Cicidon:galla laudanum .
Pro Camedreos : uel camepitheos : radix lapacii agreſtis .
Pro Cypreſſo:medietas ponderis eius de cortice

granati: & pondus ipſius de ſarcocolla
rubea .Auic.
Pro Cotanis: pira immatura.
Pro Cretano: ſaxifragia:uel grana ſolis.
Pro Colofonia:reſina.
Pro Cotula fetida:camomilla.
Pro Carui:ciminum:uel piper.
Pro Calamento: menta aquatica.
Pro Cubebis:zedoaria.
Pro Carpobalſamo:fructus edere:uel xilobalſãus
equali pondere.S.
Pro Cucurbite ſucco: ſuccus uiolarũ inſipidarũ.
Pro Capillo uenere in aſmate: ponitur pondus
ipſius de flore uiole:cũ medietate põderis ipſius
de ſucco liqritie Auic.
Pro Caſiafiſtula: medium pondus de terrenia-
bi: & triplum ponderis eius de carne paſſularꝝ.
& octaua ponderis ipſius de turbit. & qñq; ponit
loco paſſularum liquiritia .Auic.
Pro Cicorea:ſcariola.
Pro Cinamomo:cortex caſie lignee:aut duplum
ipſius de cubebis.
Pro Caſtoreo:ruta: uel equale pondus de acoro
& medietas ipſius de pipere .Auicenna.
Pro Cordumeni:alkarmel: & ſqnantum .Auic.
Pro Carcoſi:auellana bacce lauri.
Pro Cucumere agreſti:radix titimalli.

Pro Cypressi fructu:cupule glandiū .
Pro Cocodrili adipe:adeps canis marini .
Pro Cerui adipe:adeps anserinus .
Pro Cipero:iuniperus .
Pro Calamento: urtica.
Pro Centaurea: polium .
Pro Cathimia:squama ferri .
Pro Cornu ceruino:caprinum :
Pro Careos: bacca lauri .
Pro Cimolea.i.terra hispania:artemisia .

PRo Diptamo:lilifagus.
Pro Dactilis:ficus .
Pro Dauci semīe : semē pastinace:uel milaciū.i. ciminum .
Pro Draguntea:abrotanum .
Pro Doronigis:zurumbet equali pondere eius : aut due tertie ponderis eius de gariofilis . Auic.
Pro Darsesahan.i.arbor dicta aspalium fructus aliembut.i.due tertie ponderis ipsius. Et in iuuamento neruorū pondus ipsius de assaro:& medietas ponderis eius ex doronigi .Auicenna .

PRo Epithīo:sēen coloquintide:uel cuscute
Pro Emula:centaurea:uel centonicum .
Pro Ebulo:sābucus:& e conuerso .
Pro Elleboro nigro :satirion.

Pro Galbano: ſerapinum.
Pro Eupatorio:camepitheos: uel pondus eius de aſſaro:& medietas ponderis ipſius de abſinthio. Auicenna.
Pro Elephante: ſandaraca.
Pro Eclemptanio:roſa.
Pro Erugine:ſquama ferri.
Pro Euiſco:radix caparis.

PRo Folio: ſpica inda:uel nardi.
Pro Fu.liliſagus:uel ſpica.
Pro Flore ſyriaco:radix lapacii.
Pro Fenogreco: ſemen lini.
Pro Fimo lupino:fimus caprīus: uel canis.
Pro Fraxino:ſauina.
Pro Ferri ſquama:ſpuma ferri.
Pro Felle bouis:fel taurinus.
Pro Foliis oliue: folie plantaginis.
Pro Floribus amigdolarum:uiole.
Pro Felle urſi:fel tauri:uel perdicis:
Pro Faufel:equale pondus ſandalorum rubeorū. & medietas pōderis eius ex coriādro recēti. Auic.
Pro Filipendula:radix lapacii agreſtis.

PRo Galanga herfe:gariofilatū. Auicenna
Pro Gliconio.i.pulegio: yſopus.
Pro Giſaſtereos:chimolea.

Pro Gentiana:pondus eius cũ dīidio ex aſaro: & medietas ponderis eius de radice caparis: uel enula.

Pro Gummi arabico:grana prunorum:uel ceraſorum:uel dragagāti.

PRo Hermodactilis ī doloribus iuncturarū: pondus eius de foliis alchane: & medietas ponderis eius de bdelio. Auicenna.

PRo Ireos: thimum.

PRo Leuiſtico: ſemen paſtinace.

Pro Lacte ficus :lac mororum.

Pro Libantidos : pirerrum.

Pro Litio:poligonia : uel ſuccus arnagloſe : uel amigdolarum.ſed ſecundum Auicennam pōdus equale ex faufel:& ſādalo aggregatis equaliter.

Pro Lentiſci ſemine:ſemen paſtinace.

Pro Lentiſco:radix poligonie.

Pro Leucopipere:nigrum in duplum :

Pre Laudano:pulegium:uel populeon.

Pro Lupi adipe:adeps uulpis.

Pro Lillifago:calamentum.

Pro Lauri bacis:ſerpilium.

Pro Litargiro:ſquama ferri.

Pro Libani cortice:libanum in duplum.

Pro Laterides:cocognidium.

Pro Lepore marino:cācer fluuialis.

Pro Lini ſemine:iuſquiami.

PRo Mororum lacte:ſuccus edere.

Pro Mirabolanis meu.

Pro Medulla ceruina: ſuccus edere nigre: uel albugo oui.

Pro Mirra:pſilium.

Pro Malua:fenū grecum.

Pro myrto:ſumac.

Pro Mororum ſucco:folia rubi.

Pro Mādragora:lachryme oliue:uel aſſari.

Pro Melilloto:pondus eius:&.ſ. de camomilla: & medium de foliis ficus. Auicenna.

Pro Muſco:pondus equale caſtorei.

Pro Maſtice:gūmi pinee: gūmi cipreſſi equalī.

Pro Mirra:medietas pōderis ipſius de pipe nigro ſecūdū Auicennā: ſed ſecunūd Conſtantinum quantum eſt pondus eius de amigdolis amaris: uel calamus aromaticus: uel coſtum amarum.

Pro Melle:ſapam.

Pro Meu:pſilium.

Pro Mororum ſucco:folia rubi.

Pro Maratro:radix ſpagi.

Pro Myrte lacte:ſuccus edere.

PRo Nuce uomica:cataputia.

Pro Nardo ſyriaco:ſquinantum.

Pro Nuce muſcata: ſpica equaliter. Auicenna.

PRo Opio micõio:mãdragora:uel castoreũ.
Pro Opopõace:lac ciclaminis.
Pro Osse sipie:pumex.
Pro Opoponaco:galbanum.
Pro Oleo rosato:oleum de semine absinthii.
Pro Opio papaueris: succus mandragore.
Pro Oxi rodino:uinũ austerũ.
Pro Oleo ueteri: adeps porcinus uetus.
Pro Oliua egyptiaca: adarcem in duplum.
Pro Ozimo: sinsibrium.
PRo Pistachiis: nuclei pinearum.
Pro Pipere: iuniperũ:uel zinziber.
Pro Pampini foliis:folia edere:uel rubi.
Pro Pipe nigro:piper album in duplum.
Pro Politrico:capillus ueneris:uel zinziber.
Pro Passulis:dactili.
Pro Polio in extractione uermiũ: & prouocatiõe urine: & menstruorum: pondus equale de lignis granati uiridibus:& due tertie põderis ipsius de corticibus lignorum casie lignee.
Pro Policarpo:absinthium.
Pro Policarpi semine: semen apii.
Pro Ponfiligono:croci in duplum.
Pro Petrosellino:semen apii.
PRo Reubarbaro: radix myrice:uel duplum reupontici.
Pro Rosis siccis:folia persici sicca.

Pro Ribes:acetosa.Mesue capitulo de rob:ipsius.
Pro Resina:terbentina.
Pro Rore syriaco:radix lapacii.
PRo Spica inda: Gal.Auicenna: & Serapio conueniunt ꝙ loco eius ponatur fu.idest ualeriana.
Pro Seteragi:rubea. Auicenna.
Pro Satirion: semen eruce:uel urtice:uel sticus.
Pro Simphito.i.cõsolida maiore:centaurea.
Pro Spodio:antispodia.
Pro Sticados:camedreos.
Pro Stafisagria: piretrum.
Pro Sumac:myrtum.
Pro Scariola:cicorea.
Pro Scamõea:cucumer agrestis:uel lac titimalli. uel euforbium:
Pro Sisamo:semen lini.
Pro Secacul:buzeiden. Auicenna.
Pro Sepo ceruĩo:medulla cerui:uel adeps ãseris.
Pro Sepo arietino:camedrios.
Pro Sticados:lactuca uiridis.
Pro Salamandra:uiridis lacerta.
Pro Sinsibrio:flos syriacus.i. malue:uel ozimũ.
Pro Sinapi:nasturtium.
Pro Squilla:bulbum.
Pro Sipie osse:pumex:uel mastix:
Pro Sidia:syrupus malorũ granatorũ ĩ calida cã.

Pro Sepo hyrcino:adeps uulpis.
Pro Sãſuco:ſemen ſaturegie.
Pro Squinanto :cardamomum.
Pro Syrico:litargirum.
Pro Sandaria : ſulfur uiuum.

PRo Turbit:eſula.
Pro Tamariſco:ſcolopendria.
Pro Tartaro:nitrum.
Pro Terbentina: maſtix.
Pro Thimo:ſaturegia.
Pro Tamarindis:pruna damaſcena.
Pro Titimallis:ſcamonea.
Pro Tucia:oſſa mirabolanorum.
Pro Tapſie ſucco:ſuccus cãedreos:uel cãeleũte.
Pro Tamariſco:radix geneſtre.
Pro Titimallo:cameleũta.

PRo Vrſi adipe:adeps uulpis.
Pro Vua paſſa:dactili.
Pro Vino granatorũ:uinũ auſterũ
Pro Viſco de quercu: ſuccus turbiſci.

PRo Xilobalſão : lignũ edere: uel leucoradix
Pro Xante: flores ſepie.

Ro Ypoquiſtidos:mandragora.

Pro Ysopo:thimus:uel sansucus.
Pro Ypericon:semen aneti.
Pro Ypoquistidos:medietas ponderis ipsius de cortice oui adusto abluto:& sexta pōderis eius de gallis:& decima ponderis eius de gummi arabico. Auicenna.

PRo Zurumbet ī uenenosis equale pōdus: &.ʒ.de durungi:& due tertie ponderis eius de taraxacō siluestri: & medietas ponderis eius de granis citri. Auicenna.
Pro Zinzibere piretrum.

EXPLICIT TRACTATVS QVID PRO QVO.

INCIPIVNT SINONIMA.

RTEMISIA.i. matricaria.
Acatia:i.ſuccus prunellorum īmaturatorū agreſtium.
Achaneū:orminum: uel ygridia.i.urtica.
Alipiados.i.laureola: & ſemē eius coagidium.
Agīilac.ūl mellātiū.i.git
Amarioca.i.ſemen rapiſtri.
Acorus.i.gladius.
Adaraſca.i.elleborus albus.
Ambra.i.ſperma ceti
Azarud.i.ſarcocolla.
Adragnis.i.portulaca.
Antifarmacū.i.uīcetoxicum
Alogalbra.i. gentiana.
Aumantis.i.ſuccus maiorane.
Agimonia.i.agrimonia.
Aſpaltū.i.bitūē iudaicū.
Anagodā.i.ſumac.
Adarais.i.caro marina.
Aronis:uel aarō.i.iarus.
Anacardi.i. fructus cuiuſdā arboris ī īdia q̄ impiti pediculos elefātum dicunt.
Aniſū.i.cimīum dulce.
Alipta cōfita:i.mixtura.
Antofali:uel auernati.i. gariofoli magni.
Angulus.i.circulus.
Aracō.i.capillus uēeris.
Agaricus.i. fungus cuiuſdam arboris.
Amilū.i.ſuccus frumēti.
Amifuctus:uel acodiaco ſtidos.i iuniperum.
Aliſander: uel oliſacrū .i.petroſel. mace.
Arnogloſſa: uel cantum neruia.i.plantago.
Anagallus:uel ſimphitū cōſolida minor.
Arica lō.i.ariſtol.lō.

Anthera.i.ſemen roſe.
Aſara.i.bacchara:ūl uul-
gus.
Aurigea ſīlis herbe uenti
minori.
Abrotanum ē ī ſepibus
cuius mīe utimur.
Apiū domeſticū ſemen
eius ſelīū.ſpīa & eius fo.
Apiū raninum.
Apiū ēoroieaꝗ ſīle ē rāīo
Aniſi quia hāt guttas
magnas foliis.
Apium etiam eſt qui dr̄
apiū riſus.
Altea bermalua :euiſcus
idem eſt.
Anne utimur foliis:& ra-
dice.
Alegia:baſilica: baſilicō
idē ē ſemīe: & fo.
Achātis .i. urtica pūgēs
utimur.
Ancuſa alba fac̄ ſpinas
albas :nig̃ nigras.
Atriplex: criſolocana ri-
noli idem ē:fo.& ſemine
utimur.
Albus.i.ornus.
Archeotidē.i.bace iūipi.
Atbaliorū fac̄ folia ut ſā-
bucus:ſed aſpiora:& mi-
nora:cuius radix ſi rūpat̄
ſanguinem cum lacte
reddit.
Acuceide ſimilis ē cicute
in foliis: & facit ſpinas.
Amphimerina ſimilis ē
lilio quādo primo creſcit
& habet haſtam.
Alfita.i.cōfita muſcata.
Ameos: amei: ciminella
pepdium idem eſt.
Aſa.i.aſa fetida.
Antimaſis.i.fūoſitas.
Atricū mel.i.albū mel.
Alaſa ſiue albuta.i.galla
Accis ideſt ebulus.
Aneum.i.uinum albū :
uel acetum :
Acopum.i.ſine labore.
Apoforeſis ideſt tarda
detractō ſanguinis cum
īterpoſitione.

Agocanabin.i.cantabrū.
Aidoli.i.fuligo.
Arſeicū.i. auripigmētū.
Ameos.i.murcula uel re/
didomū
Aſpaltū.i.gēeſtelle radix.
Aliephos.i.peonia
Altea.i.euiſcus.
Adiātus.i.herba capillaris
uel aboſobia.
Aſaher .i.cōtineruia.
Afrodis uini.i.acorus ūl
gladiolus.
Aſepias.i.dragūtea.
Accitus.i.lapacium.
Aloecis.i.geneſtella.
Ammomei.i.papa/
uer agreſte.
Ampelle.leuca.i.brionia
uel cucurbita agreſtis.
Arripelos leſchi.i.briōia
uel uitis alba.
Argiltres.i.mercurialis.
Anderginaus.i.cappara.
Anagiis.i.portulaca.
Atiafax.i.atriplex.
Ayzona.i.ſēpuiua

Apidia.i.para.
Alfita.i.farina ordei īma/
turi.
Alo.i.ſal.
A nticrocus.i. flos albutii
uel flos gruci.
Amōrata.i.rapiſtrum.
Antinus. i . camamilla
uel baccara .
Acoīton.i. herba lepora/
lis uel lupatria.
Alpiu.i.ros marinus.
Armōlacu.i.genus mali
ḡnati .
Azaru .i.uulgagia.
Altercus.i.iuiquiamus .
uel cauliculus.
Albeſtus.i.calx uiua .
A loſacritus.i . flos ſalis
uel adarces grece.
Acātis egyptias.i . ſemen
urtice .
Abdios uel tigus.i.barba/
iouis.
Ampeloleucis. i.uitis al/
ba agreſtis.
Agroſpmō.i.ſemen ſalicis

Affor.i.crocū.
Agallis .i.ſoliūuel zina.
Acaru.i.pip apium.
Aglafortes.i.pionia.
Auātu . i. teſta ouorum
ūde populi excludūt.
Amaracus .i.maiorana .
Alicacabō.i.fiſcelina.
Agnus uel agnus caſtus
.i.ſemē ſalis.
Agaricus.i.fūgus albus
cuiuſdam arboris.
Acacia.i.eruce ſuccus.
Agaliſis uel agaloſis. i .
ſemen urtice.
Agatis lentici.i.brionia.
Aloſorctus.i.flos ſalis
montani.
Arō.i.ſēatores uel ſīlisſe
Apupigmētariū.i.gētiā.
Ariri xaūl atrixa.i.ariſto.
Amurca .i.fel olei.
Alipolus ūl alipoclus.i.
camelea.
Achalepes.i.urtica.
Abſtīgalas uel aſtragu-
los.i.pes porcinus.
Alumen rotundū.i.unde
mulieres tingunt.
Ame ſate.ebtilus.
Anahemō:uel anamon.i.
medicamen album.
Aſcella.i.agrimonia: uel
ſarcogrion ſtafilon .i.pa-
ſtinaca agreſtis.
Amel .i. grana ſolis.
Anagalicū .i. ſimphicū.
Adrogmos.i.īterphea.
Agus uel actis.i.lēticula.
Amātus .i.ſaxifragia.
Altionū.i.ſyrica.
Altioneus .i. ueſptilio
auis.
Aſrozarmis.i.rumices.
Aleoruibos.i.caules.
Alfalal.i.cepulla.
Ampellos melonis.i.uitis
nigra agreſtis.
Alcoſolim.i.coriāder.
Alipti.i.rapa.
Afugilla.i.radices.
Alcarad.i.porrus.
Alelica alecca et bidella
.i. ſanguiſſuga.

Amiathos.i.alūē ſciſſū.
Arcella .i.agrimonia.
Abſēaliū.i.abſinthium.
Ancuſa .i. lacca.
Alogaligalice.i.gētiana.
Aſecuabiū.i.ſaturegia.
Andarane.i.ſal lucidū.
Arātili.i.ſemen uue uel arilli.
Alfur.i.faba.
Apoquinatus .i.ſorbido de niue.
Arcimonii.i.malus trianeus.
Apozunatus . i . capreolus uitis.

En .ru.i.radix quæ ī india inuenitur.

Behem album in egypto reperitur.
Bacce lauri uel dapnocochi:idem eſt.
Bratheos.i.ſauitia.
Burit : herba fullonū :ſoponaria:idem eſt.
Balauſtia fructus cuiuſdā arboris que orit admodū mali granati quē impiti caduca mali ḡnati dicūt.
Baucia . i . paſtinaca domeſtica.
Baſiliſcus: ſerpētaria dragū uel ortulana.
Baurach.i.ſalo.
Btea uel colūbina idē eſt.
Bulbus.i.cepa marina.
Balſamita .i. ſiſimbrium ortenſe.
Bugloſa .i.līgua bouina.
Bacce edere uel carpociſci .i.fructus eiuſdem.
Braſica .i. caulus nō trāſplantatus.
Brionia . i . cucurbita agreſtis.
Branca urſina magna folia hēt & īciſa.& ualet apoſtemati.
Bulma.i.teſta bouis.
Barlura : farfara : ungula equina:idem eſt.
Bufagō.i.faciēs appetitū.
Baſale.i.cipola.

Barba iouis.i. herba her-
culis:uel ſticados: uel ba-
nades .
Bumocles.i.marina pix.
Badon .i. rubus teſtinus:
uel mora dõeſtica.
Beneta.i.lĩgua canina.
Baſaſa:ũl biffaſa.i. piga-
men:uel ruta.
Baſilica.i.regina uel gen-
tiana.
Butani nagion.i.artẽiſia.
Balanus.i.glãda:ũl mira-
bolã.
Brui.i.ſaluia.
Benicon: uel beticon .i.
ungula caballina.
Bionie uel bitõie .i.albu-
tii radices.
Bramec:ũl braca:ũl braſ-
ſia.i.ſeruicus albe.
Brumus.i.auena.
Bõbix.i. flos arboris lane
ſimilis.
Biſas.i. emolia : uel ruta
agreſtis.
Bulbus fiſticus:uel ruffus
.i.ſilla.
Bulbus miconas.i.narciſ-
cus.
Bdelliũ.i. gũmi quod in
arabia inuenitur.
Bontracion.i.apiũ riſus:
uel ſeleracus.
Bultamõ.i.oculus bouis.
Berec:uel beſeon .i. fex
cardi ũde coagulat' lac.
Bonadxr̃.i.ſemẽ apii.
Bliſcone.i.pulegiũ.
Bibone.i.betonica.
Beclon:uel bedon.i.caſil-
lago alba.
Bamiſilla:uel batoſilla.i.
cima rubi.
Bulbus ſtudius .i. lupini
flos.

Rocus africanus .i.or-
tenſis.
Cardõeſa.i.ſemẽ naſt'cii.
Carpetarios.i.flos nucis.
Cortex nere.i.cuiuſdã ar-
boris ſimilis ceraſe que in
apulia naſcit' : & fructus

eius uocant micum.
Colofonia.i.pix greca.
Carpotarios .i. se.ferule.
Calcecaumenō:ūl casticū .i.es ustum.
Casia sirīga.i. casiafistu.
Carei pontici.i.dauci.
Casia absolute posita.i. lignea:uel xilocasia rubea & sicca.
Cassamū:malū terre:pāis porcinus.
Cinoglosa.i.lígua cāina.
Cuscuta.i.podagī lini.
Cicidon.i.galla.
Cadon miristicū .i. muscata.
Calcātū.i.uitriolū.
Confica rubea .i. storax rubea.
Carcetium cōbustum .i. bōbix.
Calculi.i.cardamōi.
Carice.i.ficus sicce.
Carenū.i.uinū coctū.
Cunella.i.cameos.
Cēdros libani .i.ros ma.
Custos orci pentadactilis .i.grana solis.
Cimolea.i.terre hispaniensis.
Capellula.i. sanguinaria floré facit albū.
Coriandrū agreste flores facit purpureos.
Cossiē urtica mortua:& é similis pepauo sed pepauus facit flores albos.
Cāeleōta nigra: & cardus asini & cardus maior idē est.foliis utimur.
Cameleōta alba & cardus coagula idē ē.fo.utimur.
Centrix.i.cōsolida media habens testiculos similes enube cāpane:foliis & radice utimur.
Camedreos .i. quercula minor.
Camepitheos .i.quercula maior.
Cētaurea maior contingit folia iuxta stipitē.
Cētaurea mīor febrifugi:

uel fel terre idem ē.& tota herba utimur.
Canforata domestica .i. abrotanū.
Camōilla similis ē cotile fetide: sed cāomilla rdolet cotila fetet.
Crasula maior.i. faba silvestris.
Crasula mīor similis ē ei sed multo mīor.
Capillus ueneris similis ē politrico: nisi qa facit ramusculos in stipite.herba utimur.
Canaparia siilis ē canapis foliis.
Cametrais.i.ebulus.
Cinoglossa .i.līgua canis triāgularis diesseq radice utimur.
Calamētū.i.nepita . qdā dicūt ꝙ tria sunt genera: foliis utimur.
Ciminū ethyopicū similis est ancucelle.fo.&seīe utimur.
Celsus.i.morus.
Catariarori .i. rasura cornu ceruini.
Carei .i. daucus creticus seīe utimur.
Calcantū uitriolū dragagātū idem est.
Calciteos.i.squama ferri.
Cicer eraticus similis est teste bouis in foliis.& fac croceū florem & redolet sed testa bouis nō.
Crispula habet
Celidonia .i.herba petiginaria:uel glātia.
Carpobalsamū .i. semen balsami.
Castoreū istipebi.
Cātabrū.i.furfur.
Castaneola spēs ē:ī india oritur.
Cathithii.i semē ferule.
Carotidis.i.capitales.
Cestō.i.betonica.
Cīnabareos.i.miniū.
Ciclamīos.i.orbicularis.
Colla.i.bleuta.

Cecidos.i.galla aſiana.
Ciſſiros.i.pumef.
Cīocefalicō .i.caput cāis.
Cruſtacimonia .i. puluis de terra ruſſa.
Carcrico.i.lacca.
Cocogridium .i. ſemen laureole.
Ciſſa.i.edere ſemen.
Crominiō .i. cepa caniō.
Capſitis: uel camiti:ideſt ebiduſſ.
Criſinos loiacon.i.lilium album.
Cotilidon .i. cymbalaria.
Cariota.i.paſtinaca agreſtis.
Cōſinice.i.betonica.
Cutinū roſtas .i. caduca mali granati.
Cōitiale.i.gentiana.
Cerſozola.i.camedreos.
Cinocoron.i.
Cīobatus.i.rubus cāinus.
Cadion .i. papauer agreſte.
Cronopos.i.mala citoīa.
Croculus.i.ſtriginis.
Cadia.i.papaueris flos.
Ceforeos.i.dēs caballīus.
Celſa.i.mora domeſtica.
Colofonia.i.reſina frixa.
Cirifolium .i. cardus ſiluaticus.
Cariobaſicon.i.auellana.
Cacrios. i.ros marīus:uel ſemen ferule.
Criſocantes.i.edera arborea.
Camelo : uel camelex .i. cocogridiū:uel
Clabrum ueneris ulcī rubeum.
Cucuriones .i. ramindeī uirides.
Centron.i.miliū.
Ciperum.i. iuncus triangulatus.
Coclia .i.papaueris capita.
Cathinaboto .i.metallū: uel cuprum.
Caſtoreum .i. teſticulus boueris.

Cinetis: uel cimices elefā-
tis .i. anacardi.
Colūbaria. i. uerbena: uel
peristerionon.
Cunnarius. i. cardus.
Cassamū .i. semē balsāi.
Ceruta. i. policaria.
Celtica sialiola.
Cliciza. i. liqricia.
Cicer erraticus .i. serpil-
lus.
Calamētis. i. nepita īiruta
Carabet. i. locusta pricis.
Caulia .i. semē cauliculi.
Caugil. i. rapa.
Crades. i. urtica.
Cedria. i. pix liqda.
Cothibi. i. genesta.
Camice supina .i. semen
cicute.
Cantarides. i. genus mus-
carum.
Comaras. i. citonia.
Cariadādras .i. nucaria:
uel arbor nucū.
Chelon. i. testudo.
Corona bella .i. piganū.
Cissa. i. edera nigra.
Catones. i. artiplices.
Cīdos. i. anticrocū.
Cabria. i. brassia.
Cōgelidos. i. rapa.
Cariō. i. dragūtee semen.
Crucoleucoido. i. affodil-
lus.
Cibustri. i. ordeum.
Crini. i. liliū: unde sapo
fit.
Coloquītida .i. cucurbita
saracenica.
Ciclamē. i. malū terre.
Cromon. i. cepa.
Caranadi: cereum: uel ca-
napum.
Cadiniale .i. coriū mali-
granati.
Calitricum. i. pultricum:
uel calidon.
Camepida. i. camedrea.
Casola .i. sigillū salomo-
nis.
Cameleō. i. cetraria.
Carios. i. coriandrū.
Capseuue. i. ebulus.

Calamus.i.canna.
Cisus melas .i.edera nigra:uel arborea.
Cīnalis.i.adriana.
Ciriogō.i.ḡna solis.
Chīnas.i.mastix.
Ciriō .i.lentiscus.
Cibalaria .i.flos geneste.
Cibalatriū.i.edera.
Crascu.i.crucus.
Cranū.i.fructus cornee.
Clicon.i.pulegiū.
Cinco.i.anetū.
Conissa.i.coriandrū.
Calamo.i.mentastrum.
Carastato.i.anulū.
Cruta sinolea .i. succus carusc.
Calitricū.i.politricū.
Carinoleon .i. cardus benedictus.
Colistan.i.fel tauri.
Cholisartias.i.fel ursi.
Cidopēdria.i.saxifraga.
Calciten.i.flos calcis.
Crustulibar.i.castoreū.
Climasteca.i.litargirū.
Crinibet.i.caulus.

Emelacum .i. sanguis draconis.
Dehercit:elcheyr.i.farina ordei.
Duliū belsē.i. balsamus.
Derisequalis iūcus triangulatus.i.ciperi.
Diamerozi combustū .i: bleta.
Dāpnidonus.i.laurus.
Dampneleon .i. oleum laurinū.
Diaptē.i.polipodiū.
Diagridiū.i.scamonea.
Damechā :uel mulis crodarcū.i.sāguis draconis.
Dēdrolibanū:ros marīus idē est. flos eius sibanotidos antos quo utimur.
Diptamus sīilis ē fraxino ī foliis: & ē quasi frutex. radice eius utimur.
Daucus creticus .i. pastinaca domestica.
Dialomata.i.glādula.

Doronice.i.uenix.
Dris.i.quercus.
Darmi.i.manipuli.
Dorcadis.i.capreolus.
Dipsia.i.sciticula.
Dinula : uel diamula .i. pulegium.
Dapce : uel lepruce dētis .i.lac crudum.
Dicea.i.herba uaccina.
Dragūtea.i.asclepia.
Den.i.galla cruda.
Disitis :uel drisitis .i.camedreos.
Dampnis.i.laurus.
Diris.i.rubus.
Dicea.i.apolonaris.
Ditamē.i.ppoleos.
Diacoregium .i. stercus caprinum.
Diacopna:uel dicopagia .i.cōfectio lactis quod ex lapidibus fluuialibus coquitur.
Diaxibō.i.ceperum.
Deptellium.i.ulmus:uel bulbus.
Des.i.pulegiū agreste.
Deptamē .i. peucedanū.
Dauci semen.i.pastinace semen.
Diaquilō.i.succus fenugreci.
Dafulful.i.pip lōgū.
Deeb.i.aurū.
Digege.i.gallina.

Lenella.i.galaga.
Esbriū.i.flos saluie.
Epitimū.i.supracimum.
Eupatorium .i. saluia agrestis.
Elemiiū.i.enula.
Elleborū albū .i. nartrū.
Esula similis est minori titimallo.
Elleborum nigrum.i. radicula hermodactili habet folia similia nasosco: & habēt cepullas quibus utimur.
Enula ortulana & cāpana differūt:ortulana maior: cāpana mīor.

Epatica crescit in saxis. ut plōnaria : & uidetur quasi fistula membrane habentia: foliis utimur.
Eleotripia : sponsa solis: solsequia: cicorea intiba: idem est. foliis utimur & semine.
Eliga.i.arilli uitis.
Elmō.i.apiū.
Elilifagū.i.saluia.
Egiro.i.populus arbor.
Euiscus.i.bismalua : uel maluauiscus.
Ensafice.i.gladiolus.
Eritrodō: uel eritherodō .i. rubea unde tingit.
Eptafilos .i. septē folia: uel plātago.
Egineus.i. caprificus.
Erion.i.carica.
Epiricum .i.scopa regia.
Eliadī rodion.i.oleū ro.
Eria i.lana.
Erpilon.i.serpillū.
Emptidos.i.cardus.
Elcisma.i. plūbū ustū.
Esbrin.i.brionia.
Erba rustica.i.rosa saluatica.
Erebentis: uel arbentis.i. cicer.
Euscinum.i. semen oleastri.
Elicisapo.i. semen ilicis arboris.
Eucimus.i.eruca.
Eradea.i.sisibriū.
Erūgiū.i.cētū capita.
Eretuginus.i. faba ortensis.
Erifilon .i. decliua : uel ruta.
Euchinus.i.erucinus: uel eritius.
Eristo.i.calcātū.
Erice.i.tamariacū.
Eleeipleum .i. oleum uetus.
Elnus.i. lumbricus : uel paritaria.
Ergauicion.i. ungula caballina.
Eletes.i.oliua.

Eneſton.i.fenũ.
Elehine : uel elchedine .i.paritaria.
Erinon.i.ſemen lini.
Eeruzomon .i. cicer erraticus.
Eſopa cerotis .i. ſudor ouium.
Epah.i.lana.
Ertraneũ.i.calx.
Eliſicũ.i.lenticula.
Eucinus.i.lapa.
Erinicas.i.lũbricus.
Elirica.i.gladiolus.
Eoſman .i. ſerpens unde fit tyriaca.
Erugine campana.i.preſſiũ de ramo.
Elinentos.i.cicer.
Erigo.i.ḡna ſolis.
Emadion.i. ſanguis draconis.
Eruron.i.affronitrũ.
Ericeparõ.i.iuncus triangulatus.
Elbair.i.oua.
Etheũ.i.aleũ.
Elmelle.i.ſal.
Elmia.i.cozũbrũ.
Elmac.i.ḡnum.
Egebel.i.mons.
Eliubẽ.i.caſeus.
Eleben.i.lac.
Eſemũ.i.butirũ.

Ilis.i.caparis.
Floſmus.i. taſſus barbaſſus.cuius ḡna ſũt duo maſ.& fe.
Fel terre febrifuga.i.centaurea mĩor.
Fufulabiat.i.pip nigrũ.
Flos ſiriacus .i. flos malue.
Fiſalidos.i.filipẽdula.
Fu:ualeriana: maturella: benedicta idem eſt.
Fenũ grecũ ſĩile ẽ mellioto:ſed tamẽ mĩores facẽ uaginas.& groſſius habet ſemẽ quo utimur.
Fenicularis:uel feniculus porcinus idem eſt. radice utimur.

Fenda.i.amarasca.
Flamula longam facit hastā ut uolubilis rotū/dam:masticata linguam comburit.& est sīlis uiti albe: nisi qa nō habet fo/lia incisa sicut uitis alba.
Fasigalicū.i.celtica.
Finicus .i. dactilus : uel fenitia.
Fedis.i.fe. nini.
Frictis.i.resina frixa.
Filtra.i.ilia.
Fifalidos .i. herba tusca/go.
Fecor.i.succus.
Fuctial.i.peucedanū.
Felicon.i.foliū.
Faffigalicus.i. elis fagus: uel salium.
Figia .i. feniculus : uel maratrum.
Femmice.i. palma.
Ficus .i. carica : uel cab/dos.
Figos : uel figor .i. alga marina.
Flosgnici.i.anticrocū.
Fila indica.i.pīpinella.
Filibon.i.genesta.
Fubapirū.i. sulfur uiuū.
Fisca solida .i. alisca cabo citrino:uel rūfea:uel ypo/selium.
Fuful abati.i.pip albū.
Feigel.i.ruta.
Fugil.i.radices.
Fuli.i.faba.
Flectios.i.pes colūbinus.

Allicorum citonie .i. flos citonie.
Gallia muscata.i.trocisci de musco cōfecti.
Gummi cedri .i. gummi iuniperi.
Gliconiū.i.pulegiū.
Goletia.i.origanū.
Gelena : uel cucurbita a/lexādrina.i.coloqntida.
Grisolocāna.i.atriplex.
Gisarestenos: uel bulbus .i.cera rubea: que ī arme/nia reperit.

Gipsãpinas : uel gesesta-
rios.i.terra argentarea.
Glicõse.i.liqricie.
Grandin similis ẽ ĩ foliis
ypericõ : nisi quia maior
ẽ ypericõ.
Gariofilata.i.sana mũdi.
Grana solis milium solis
idem ẽ.
Gemion.i.fermẽtũ.
Gesasteria.i.creta.
Glicus.i.sappa.
Glaucia.i.celidonia.
Gimpreti.i.mellantium:
uel niella .
Gleuco.i.mirstũ.
Gligisci: uel glitis.i.rapa
uel sinap.
Glicolus.i.pulegiũ.
Germon . i . lilium : uel
lirius.
Glicis.i.policonia.
Grana armonia.i. stafisa-
gria.
Gri:uel gli.i.balsamũ.
Gigeatis .i. terra argẽtea.
Gagada .i. ẽẽ . centaurea
maior .
Gliquiritia uel quiriliza
.i.radix ũl pionia põtica .
Galanga.i.fructus maris.
Gagatẽmos.i.iusqamus .
Gemotilis:i.mercurialis:
uel paritaria.
Geris:uel gieris.i.iuiuba.
Geroboni.i.plãtago.
Glatiũ.i.mola.
Gladiolus.i.yreos.
Glaueruitici.i.celidonia.
Gẽtiana .i. anagalica:uel
comitialis.
Grudo sperma .i.semen
urtice.
Gligidis.i.pionia.
Gingidiũ .i. cerefolium.
Gillela:uel gelea .i. colo-
quintida.
Gali.i.mustella.
Glasiococa.i.bacce lauri.
Gabẽtitẽ.i.titimallũ.
Gira pirõ.i.sulfur.
Glox.i.terra tenax.
Glix.i.lappa:uel animal.
Galgania.i.iunci radix.

Geromio .i. herba muſcata.
Gidio.i.atriplex.
Gineq; .i.calx.
Ganeti.i.peccora.
Gaxit.i.apiũ.

Erba ſancti petri herba paliſis pañis.
Herba ſancti ioannis herba pforata.
Hypericon: ſcopa regia idẽ eſt.
Hyrcina .i. tetrahit.fetet ut hyrcus.
Het ſiilis ẽ matri ſilue.& dicitur iudaica. & foliis utimur.
Hiſcus.i.uiſcus.
Hidorhibrium.i. aqua pluuialis.
Horineo.i.caprificus.
Higirõtus.i.ſenation.
Hirigiũ.i.cardus marius: uel benedictus.
Hipericum .i. cauda caballina.
Hidria:uel itheas.i.ſalis.
Hidragiros .i. argentum uiuum.
Hinciprũ.i.flos cipri.
Hibercũ.i.maluauiſcũ.
Helorodõa.i.roſa agriſtis.
Hirobotamẽ.i.uerbenca: uel colũbaria.
Hedioſinũ.i.mẽta:
Hicatis:uel igis .i. ſãbucus.
Hicolitis melano.i.edera nigra.
Harte.i. cortex mali granati.
Herba pireſtam .i. colũbaria.
Habelcaraſtis .i. apii ſemen.
Hiſcas.i.papauer.
Haruſca.i.mãdragora.
Habellalu.i.aniſũ.
Humanus.i.cicer.
Hatis.i.leticule.
Hrahamen .i. ſtercus columbinum.
Hatabayl.i.ſtercus cãinũ.

Haranuez .i. ſtercus caprinum.
Haragane.i.ſtercus pecorinum.
Huraheymar .i. ſtercus aſininum.
Harafaras .i. ſtercus caballinũ.
Hamilum .i. ſuccus frumenti.
Hazir.i.porcus.
Hump.i.uua.
Haſel.i.me.
Hal.i.acetũ.

Lafeos bardana .i. lapa inuerſa.
Iantis flos .i. flos uue agreſtis.
Iu.i.uiola alba.
Iuſquiamus caſilago ſiphoriaca.
uerutaria canicularis idem ẽ.
Iarus:barba aron' idem ẽ. radice utimur.
Ipolia creſões creſẽtiões dũirẽ.
Iſculi ſunt uermes terranei na.
Iraber pes cionie idẽ eſt.
Idioſmiũ.i.menta.
Intuba.i.cicorea.
Iris illyrica .i. lilium ſaluaticum.
Ipoqſtidos .i.ſuccus laneouium.
Ioculle.i. gutta aque piſſine.
Idios.i.gladiolus.
Iſtiaſcorpo .i. ſemen ſalicis.
Icax.i.uiſcum.
Igropiſſa.i.pix liqda.
Iſtringus.i.ſolatrũ.
Icropuldũ.i.bu. agreſtis.
Inãtes.i. flores qui ſilfio uocãt.
Iciniſcardo.i. coma liuiſtici.
Inanates .i.flos ſolificii.
Iauſir.i.oppoponacũ.
Iemar.i.preſſiũ de aceto.
Ierebaterio.i.ſãguinaria.

Iarrus.i.flos roris marini.
Irobemel .i. uinum cum melle.
Indicū .i. opiū thebaicū.
Illebut.i.terbentina.
Iuniperi.i.zeneuer.

Iitrie .i. dragagātum.
katoriocō .i. rasura de cornu ceruino.
Kecabre .i. géus uernicis.
Kalédula.i.solqa nostra.
Kacrios.i. ros marinus.
Kipum.i. iunci radix.
Karaminon.i.cepe.
Kareos.i.semen ferule.
Kaunalep.i. farina fabe.
Kiparisus.i.cipressus.
Kestu.i.betonica.
Karpobalsamū.i. fructus balsami.
Kolophonia .i. resina capinata.
Krisolacana.i. atriplex.
Kaldāus.i.cicer erraticus.
Koccimella.i.prunella.
Kopus.i.stercus ūl fimus.

Kiliatricum.i. herba sanguina uel pes colūbinus.
Kambris.i.brasia.
Kiamus.i.saba.
Kitisus folia sūt diuretica
Kirice.i.ordeum.
Kibria.i.sulfur.
Krimon.i.lilium.
Kiromidion.i.cepe.
Kufendafū.i. ciamomū.
Karasis.i.apium.
Kilbu.i.canis.
Kine.i.galbanum.
Katria.i.cedia.

Apis iudaicus.i. lapis agapis.
Lapis lyncis fit de urina lupi ceruini.
Lilifagus .i. saluia agrestis. floribus & foliis utimur.
Lapis magnetis.i.giro uel calaminaris.
Lepidos lyncis.i.batitura eris.
Lycosperma .i. semen

ſaxifrage:uel g̃na ſolis.
Lépr̃neas: arſenicum .i. auripigmentũ .
Leporina priapiſcus .i. ſatyrion.
Litodemon .i. lapis nig̃ qui de india ueit.
Letapodiõ .i. plãta leõis: floré habet rubeũ.
Laureola alipiados angula ſemen eius cogidiũ conſimilis lauro in foliis & cortice.ſeie utimur.
Latides.i. cataputati:uel ſemen eius genus ciceris.
Labula .i. genus titimali maioris: cuius lac expellit ſerpentes.
Lactuca dõeſtica:foliis & ſeie utimur.
Lactuca agreſtis: uel acetoſa dãp.quoſdam.
Leuiſtici ſeie utimur:
Leuiſticum agreſte arbor eſt.
Laurus.i. dampnis.tamẽ danne .i. eius bacce. & dapneleum.
Ligua ceruia ſcolopẽdria ſplenetica idẽ ẽ.
Labrum ueneris cardo ſiilis: ſed ꝓfũdius inciſũ pũgẽs eo utimur.
Lapa caprina ſiilis ũgule caprine ĩ foliis: ſed tamẽ folia eius multo miora.
Lapa iuerſa.i.bardana.
Leucopiper albũ pip.ide leucoffantia .i. de albo flore facta.
Lana ſuccida .i. mollificata.& ab animali recẽter educta.
Libarutidos .i. ros marinus.
Linozoſtis.i.mercurialis.
Lebeumareos .i. tus maſculum.
Libanos manne.i.puluis turis maſculi.
Linichiti.i.gladiolus.
Lecopulgubrũ .i. laehet: uel ſaluia.
Liptotaria.i.lenta febris.

Litridos.i.cucũer amarus
Leuticiprino.i. uiola.
Litargirũ .i. ſpũa argẽti .
Lapa.i.mẽta.
L noteſagria.i.mercuria/
lis.
Licon.i.pulegiũ.
Leuci.i.arbor populus.
Luptiſna.i.caſtanea.
Lapatiũ.i.rumex.
Libana.i.lagana.
Lyris .i. auena .
Lobia.i.faſeolus.
Lagus.i.lepos.
Lotus.i.trifoliũ.
Leucucugio : uel leuchio
.i.uiola alba.
Litron.i nitrũ.
Lyncĩ.i.limus de petra.
Linius.i.panicũ.
Litono.i.uerbena.
Laguſtũ.i. cyprũ .
Liperũ.i.iũci radix.
Lapara.i.caparia herba.
Lamolea.i.cardus.
Liamus.i.faba.
Litrialepra.i.faria fabe.

Luben.i.libanũ.
Lipti.i.rapa.

Vmia.i.collectio ſpẽ/
que iueniũt ĩ ſepulcris
mortuorũ.
Malabatrũ.i.foliũ albũ:
uel nigrũ.
Mabatematicon.i.ſuccus
cauliculi agreſtis.
Marmis .i.olibanum mi/
nutum.
Miliũ ſolis : uel gna ſolis
.i.cauda pecorina.
Miliſofali . i . uẽter apis.
Melilotum corona regis
.i.pratellis.
Mũl fenugrecũ agreſte .
Malua ſyriaca:molochia
.i.flos.
Meuis ſyriacus fo.flo.ra.
utimur.
Meliſſa.i. melago:uel ce/
traria.
Meu.i.ſiſt. uel ſinoni ra/
dix:radice utimur.
Millefolium ambroſia:

ſupciliū ueneris idem ē.
foliis utimur.
Muſcata maior facit ac̄.
ſed redolet.
Marſilion.i.faba lupina.
fere ſimilis eſt electuario
nigro.
Mandragora ſimilis eſt
conſolide maiori in foliis
niſi quia mandragora hēt
groſſiora folia & ſpiſſiora
& quaſi pūgentia.
Morg llīa dōeſtica albos
facit flores.
Morgellina ſilueſtris ru-
beos.
Mirice.i.geneſta.
Miconis.i.papaueris.
Melidina.i.plūbū uſtū.
Matriſiluia: pclidimona
caprifoliū idē ē.
Macropiper.i.
Melanopiper .i. nigrum
piper.
Melāconia.i.colera nig̃.
Macedonicū.i.petroſillū
alexandrinū.

Mirtili.i.ſemē mirte.
Mel atticum.i.ſilueſtre.
Melagina .i. mollificati-
uum.
Melactica.i.calefactiua.
Malfano.i.debilitatio.
Maratrū.i.feīculū.
Menſtrua .i. fluxus ſan-
guinis.
Micōos niger.i.papauer.
ortenſe.
Molochia.i.malua.
Menamphilos .i. draga-
gantum.
Melbellachū .i. līgua cer-
uina.
Mellatia .i.nigella;
Mellanos .i. ſerpillum
maius.
Melacinagria.i.apiſto:ūl
malua agreſtis.
Meculas.i. papauer agre-
ſte.
Mertion.i.millefoliū.
Menino.i.oleſter.
Muſine.i.mirte folia.
Maſtichia.i.alba.

Mirticus.i.folia ferule.
Militiū.i.ſinapis.
Menanachus.i. ſemen de meu.
Minthi.i.nepita.
Milehe.i.malus.
Molipclotū.i.fex argēti: uel plūbū uſtū.
Mis.i.mus:uel muſcus.
Macer.i. cortex mali granati.
Miſores.i.caniculares.
Macton.i.catapula fenugreci:que cōficit cum ſeīe lini.
Miriū.i.formica.
Melicō.i.fraxinus.
Mellandrus.i.ſorbus.
Meliſſe.i.apis.
Moioſox.i.glix.
Marubiū.
Melimiō.i.ſiſibriū.
Muzūgi.i.liliū.
Miliatrū.i.ſinapi.
Miltoitorgo .i. ſanguis hyrcinus.
Miltodragum .i. ſanguis draconis
Millicratum .i. mel :& uinum.
Mirpofilō.i.millefoliū.
Maxibatrum .i. cauda porcina.
Mellannis .i. mel de apidibus.
Miſlici.i.foliū.
Magnetis.i.calāita.
Moclonos.i. artemiſia.
Mezere.i.ruta.
Muriula.i.ameos.
Mecio.i.lēticula.
Mialos.i.uiolas.
Maſcellus.i.ātofalus.
Muchul.i.bdelliū ſecūdū ſaracenos.

Eufar.i.flos nymphee
Nux īdica.i.magī que ab īdia uenit.
Nux uomica.i. caſtāeola indica.
Nux miriſtica:uel caridis
miriſticus.i.nux muſcata
Napeū.i.ſinapis.

Narciſcus ſĩlis ẽ petroſil. in foliis. ſeĩe utimur.
Naſturtiũ ſemẽ eius cardumũ. quo utimur.
Nitrũ. i. ſal gemme.
Nauſea. i. ſubuerſio ſtõi cũ uolũtate uomẽdi.
Nardo ſtachium : ſpica nigra.
Neſion. i. centaurea.
Nixa. i. ceraſa matura : & ſiccata.
Nepita. i. calamẽtũ.
Narcus. i. ferula.
Nardus celtica. i. ſaliũca: uel ſpica celtica.
Narcas. i. botria ſaliunca ulfaſſg.
Nocticoras. i. bubo auis.
Nicceris. i. ueſptilio.
Nar. i. focus arditus.
Nanorachi. i. piculũ cuius ſemen eſt ſemen apii & ſapor ut pip.
Nixa. i. carea: uel putredo ligni.
Naſcader. i. armoniacũ.
Niciflos. i. betonica.
Nebia. i. uinum.
Napta. i. ſulfur : uel oliuarũ cũ.
Namurca ſua : uel herba piloſa que naſcit in cãpis uel quedã cõfectio.

Xiachãtũ. i. berberis.
Oxicitronilli. i. ſucci citrãguli.
Opoſcitũ: uel ofei. i. gũmi edere.
Opobalſamum. i. ſuccus balſami.
Orobani lẽtiſci. i. lacca.
Oxifenicõ: uel fenicia ĩdi. i. tamarindi.
Oximũ. i. baſilicõ.
Oxireũ. i. forte acetũ.
Oſinudi ſĩlis ẽ filici.
Oculus chriſti ſĩlis ẽ oculo conſulis : ſed hẽt latiora folia iuxta ſtipitem: & ſuperius rotũda. & habet florẽ citrinũ.
Origanũ. i. golena ſĩlis ẽ

calamēto: ſed calamentū habet folia piloſa. foliis utimur.
Oculus conſulis ſiilis eſt mentaſtro.
Opos.i.ſuccus.
Olibanum.i. tus.
Obtamicum.i.ſternutatorium.
Ortomia.i.rectus haneli/tus: uel orthoia quando tantum aerem ſumit q̄tū emittit cum difficultate tamen.
Opiū.i.lac papaueris.
Ozigātū.i.oppoponacū.
Onfantium.i. muſtum uue amare.
Opomirfine.i. ſuccus mirte.
Oxis.i. acetū ſiluaticum
Onichas.i.diagridium.
Orodis.i.roſa canina.
Olea.i.oliua.
Opium oxicanaum.i. la/ſer: uel ochilios marinus.
Opium indicum.i.odore graue.
Odicus.i.ebulus.
Onichos.i.ungula.
Oleum onfatinum.i. ui/ride: uel ꝓ grmiale dr.
Oleū ſuccinū.i.liliacum.
Oſis.i.agnus.
Oleum ſuccionium de cu/cumere agreſti.
Oleum mantinum de flo/ribus uuarum.
Oleum mifinum.i. mili/atium uel mirtinum.
Opoponace.i. ſuccus pa/nacis.
Orimus uel oriza.i. ſimi/lia ordei.
Oriona.i.aurum.
Orirodonum.i. acetum & bleum roſaceum.
Onfacū mellis.i. muſtū uue amare & mel.
Ocrodis.i.ſerū de lacte.
Opiū thebaicū.i.laſaerti.
Oleum ſuccinum.i. qui/rilionfacus.
Oliſacrum.i.petroſelliū.

macedonicum.
Oximiliū.i.ceruſa.
Otridirina.i. matriſilua.
Olēga.i.galanga:
Oxamiū.i.acetū cū ſale.
Oxizacara.i.acetum cum zucaro.
Onſilicon.i. baritura ferri: uel fuligo de fornace eris.
Periſtereō.i.uerbena.
Peridemenon.i. matriſilua:
Percenotidos.i. mercurialis.
Perdiacratos:uitreola:paritaria.i.herba mirabilis.
Piſtace ſunt fructus qui ueniunt de damaſco.
Pigamun: ſemen rute agreſtis idem eſt.
Propoleū.i.cera alba.
Pētaſilon.i. qnquefoliū.
Praſſiū.i.marubiū albū.
Praſſiū uiride.i.flos eris.
Peucedanum: feniculum agreſte:cauda porciua: & mafmar: idem eſt.
Proſerpinaca: policonia: centinodia: & corrigiola idem eſt.
Pelios.i.poliū montanū.
Pepones.i.melones.
Pſinuthii.i.ceruſa.
Platociminum.i. montanum.
Pſiſeleos ſemine utimur.
Politaria minor ſilis eſt maiori in foliis multum redolet & foliis utimur.
Pāſiligo.i.barbaſus.
Pīpinella & ſcopaſtella idem eſt.
Planta chriſti guttas facit nigras ī foliis quā qdā dicunt ſatirion eſſe & nō ē.
Polium montanum eſt odoriferum & eſt ſilis canuſcelle niſi qa ſpiſſiora folia habet & diuretica. quibus utimur.
Piluſella pilos habet in foliis.
Polipodium.i. feliſcula

dulcemulia.radice utīur.
Pulpōaria ē minuta uersa
Papauer album semē eius
codiū quo utimur.
Papauer ruffum.
Papauer nigrū ūde fit di-
acodion.
Pes milui sīlis est iaro in
foliis:nisi qa iarus habet
cornuta folia & pes mil-
ui uaria.
Prouāca & timeca idē ē.
Pulegiū.i.gliconium.
Pes colūbinus .i. spagia.
Pes milui.i.cetrac.
Portulaca : ādragius:pes
pulli idem est.
Pentadactylis custos orti:
Propuleos .i. fauus sine
cera.
Panax .i. herba que facit
oppoponacum.
Peroti .i. auricularis :
Ptiuitas .i. lipitudo.
Piganū:ruta : agiō idē ē.
Parocides malū circa au-
res.
Periclimenon:matrisilua
auenula idem est.
Porrū.i.secciuum.
Propte.i.nymphea.
Politricum.i.addiātum.
Pepen.i.pepanos.
Poligoīa.i.sāguinaria.
Psillion.i. policaria.
Panacofriza . i . ferula a-
grestis uel panacus.
Pentebon.i.pionia.
Perdicaber.i.paritaria.
Peonigratum.i.celidoīa.
Pissaria.i.pix liquida.
Pentea.i.silex.petris nas-
citur:uel pion.
Peragilon.i. balanun uel
mirobalanum.
Parumallus.i.granatum.
Personatia. i.bardanum.
Paluirus.i.pampinus.
Pepicularis.i.stafisagria.
Pyturegiū.i.ypicon.
Politria.i.capillus uēeris.
Pysaxara.i.pix dura.
Piponagsi.i.coloqntida.
Pentalon.i.bacteos.

Psidia.i. flos mali granati domestici ūl alia arbor.
Ponadratia.i. aristolis.
Pitogoni radix.i. tute.
Palla.i.genestelle radix.
Prassi .i.succus porri.
Poneide .i.rosata.
Partericon.i.artemisia.
Pofonluagos .i. fominus uel balsamū.
Parasioruia .i. emula capana uel.
Plantago .i. arnoglossa.
Pissa.i.pix ulcera uirgīs.
Psopus.i.personatia: uel dardanū:u el millefoliū.
Piperapū.i.acorum.
Plumideria.i.eleborum.
Picula.i.resina pini.

Vercula maior .i. camepitheos.
Quiamus.i.faba.
Quercula minor.i.camedreos.
Quīq; neruia.i.lanceola.
Quinorapi.i.nuclei pini.

Quirica .i. hasta tribuli marini.
Quinorodampni .i. rosa canina.
Quassa.i.aqua.
Queameos.i.sylla.
Quiricus.i.semen lini.
Quiagolus.i.coagulum.
Qualnuties.i.lac.
Quiconin.i.pulegium.
Quelanea .i.iusqamus.
Quiconus.i.papauer.
Quoroto.i.cucumer.
Quatila.i.lactuca.
Quilionfagus .i. oleum siccionum.
Qrion .i. triangulus uel iunci radix.

Omeō.i.raphanum.
Radix euisci.i.altea.
Ramicedri.i. iuniperi lignum.
Rannus .i. spica alba uel benedicta.
Rodoxiron.i.oleum rosatum & acetum.
Ros syriacus .i. flos orni

uel nucis ſiluatice : ſilis ē
roſe.
Roſa: ſemē eius antera eis
utimur.
Roraſtrum folia habet ut
uicticella: ſed undiq; pū-
gentia .
Ros marinus filōs eius ā-
thos:
Robella q̄ſi piſa uiridia .
Rapiſtrū .i. armoniacū .
Radagia .i. ſiſſura .
Rafanus .i. radix cutica.
Radicula . i . linaria uel
ſtutius .
Rifa .i. radix .
Rodōſiron .i. roſa ſicca .
Reſina .i. gūmi abietis.
Reuponticū .i. barbarū .
Ruffus .i. celſus.
Reſina pina .i. picula .
Rodius uel rodia .i. cor-
tex mali granati.
Rapa .i. congelida.
Ros marinus .i. libanoti-
dos .
Reſia t'bentina .i. gūma .

Rodon .i. roſa.
Raticus .i. anetum.
Rubricā .i. ſynopide.
Rodoleon .i. oleū roſeū .
Riqritia .i. herba dulcis .
Rodoſtoma . i . aqua ro-
ſata.
Regia .i. cauda caballina.
Radiatū .i. iuſquiamū .
Raſia .i. ariſtolis: uel ma-
rubium .
Riſapanace .i. peucedanū
Racceuece .i. feniculum .
Ramilla .i. camomilla .
Reactis .i. petroſellinū .
Rumex .i. lapatium acu-
tum.
Radiolus .i. yreos.
Raſalacana .i. capitellum
unde ſapo fit .
Ragurius .i. g̃na ſolis .
Racardus .i. cardamomū.
Rodonagira uel rana . i .
roſa.
Ralba agreſtis.
Letio .i. pes colūbīus .
Saliūca .i. ſpica celtica

Sanſucus amaricus uel ſpma.i.maiorana.
Seccacul.i. yringi.
Strobilea.i.pinea.
Stuma.i. caulus agreſtis groſſe cepe.
Semen bulbi..i.ſemē domeſtice & groſſe cepe.
Seca.i.yſopus.
Scordeo.i.alumē agreſte.
Stafiſagria herba pedicularis.i.caput purgium.
Siſtrum uel anetū agreſte .i.meu.
Stipterea.i.alumen.
Sinonum.i. petroſellum agreſte.
Smirus.i.
Sandaraca quoddam genus uermicis.
Septemer.i. ſerapinum;
Sebanum.i. ſemen apii uel ſelini.
Simbra.i.ſaturegia.
Sticados; barba.i. poliū marinum.
Sandicus ē confectio que in
Smirue:baſilicō.i.mirca.
Splemō.i.ſcolopendria.
Stagnirotundus. i.abſinthium nigrum
Satirion.i.priapiſcus:uel teſticuli leporis.
Stafiſalidos.i.paſtinaca.
Sticcide: ſagria. i. cucumer agreſtis.
Sſiccaros.i.ſiſibriū.
Stilla.i.bulbus.
Sambuci: medianus cortē uocatur. & quādoq; cortice & radice utimur.
Scanapis flos eius āthos.
Senaton: cardus benedictus:& carducellus idē eſt.
Scifola habet folia lucida & pīguia tota utimur.
Sigillū ſancte marie facit haſtam rectā & aliq̄tulum longam & altam. & folia rara & aſpera:radice utimur.
Sigillum ſalomonis facit haſtā flexā ī arcu & multa

folia ſurſum trahentia. & flores albos plures ſub arcu haſte ſue deorſum trahentes ſemine & radice utimur.

Spondalidon radice utimur. ſilis eſt ſimono: ſed rotundiora habet folia ſimonum & acutiora & lucidiora magis a ſtipite remota. ſemē eius ut ſemē petroſell.

Scrofularia q̄ſi lactucella habens teſticulos.

Serpillus .i. ſaturegia agreſtis. herba utimur.

Symphitū cōſolida maior: anagalicum idem ē. radice utimur.

Sqlla. i. cepa maior.

Spatula fetida ſpatula ſolubris idem eſt.

Siſimbrium. i. balſamita aquatica uel abſinthium ponticum.

Sempuiua. i. arzon.

Scariola: ēdiuiua: troſiſma idem ē foliis & radice utimur.

Sponſa ſolis eleutropia: ſolſeqa: ciorea: intuba idē eſt. foliis et ſeīe utimur.

Sīape agreſtis habet lata folia & rotunda.

Sauina. i. bratheos.

Sentris. i. rubus q̄ facit mora.

Sambucus arbor eſt ſīlis degalee in foliis.

Sariofoas. i. ſarcocolla.

Saponaria: borit: herba fullonis idem eſt.

Saliunca. i. ſpica celtica.

Storax liqda. i. ſagia.

Strobilia. i. ſemen pinee.

Siccides fu. i. cucumer agreſtis.

Sinopide. i. terra rubea.

Samū. i. fructus iūiperi.

Siccidos. i. galla aſiana.

Sqbala. i. dura ſtercora.

Simila. i. folla uel medium furfur.

Semicupimē. i. tīamedia.

Siſelios.i.ſiler mõtanus.
Sterione.i.gaua.
Stiracos.i.ſtorax.
Sileos.i.policaria.
Soluinſia.i. cidamum.
Siſafora.i. contra orientalis.
Sādix.i. auripigmētum.
Scinus.i.lentiſcus.
Simphonica: iuſqamus: caīcularis: latrecula idē ē.
Silfui.i.cariofilis.
Seatuncellus.i. umbelicus ueneris.
Scorfilidos.i. reſina uel corces.
Spedace.i.ceruſa.
Sicaminun.i.celſa mora.
Sarcocolla.i. agrimonia.
Scēdaminun.i.acrifoliū.
Senacis.i.ſpica celtica.
Scarade.i.ſaluia.
Scura.i.lacerta.
Scolopendria.i. lingua ceruina.
Seperos.i. bacca lauri.
Siſama.i.ſemen papauaris agreſtis. ſiſama etiam ſunt quedā ḡna dragg.
Spaguum.i.ſaluia.
Siſamus.i. paſtillus uel ſemē balſami.
Scarius.i.ficus.
Spaltea.i.palma.
Spondagos.i.lagimo que in roſa ſiluatica ſolet eſſe.
Sylla.i.ceraſa.
Sylomachar.i. radix uel cortex ceraſi.
Siſipiū.i.ciprium.
Sui.i.ſinapis.
Sale.i.auena.
Scupio ferrigena.i. petra argenti.
Scafemanice.i.ſuccus papaueris.
Scalia.i.caſia.
Salpadatie.i. affonitrū.
Salcadrne.i. ſal lucidū.
Sapa.i.muſtum coctum.
Sanſicca.i. baſilicon.
Sacrapax.i. atriplices.
Seldago.i.yris illyrica.
Sinō elauer.i.agrimoīa.

Sumbul.i.ſpica.
Sabar.i.aloe.
Sota.i.iunci radix.
Siſan.i.yreos.
Seris.i.ſcariola.
Sumac.i.macer.
Stargil.i.citonia.
Scibeſber.i.alumen.
Sedenigi.i.bace biſātie.

Ibaiarū.i.ſulfur uiuū.
Trociſci.i.rotūda cōfectio.
Tus.i. olibanum longū.
Tuniana.i.cozumbrū.
Trifolii ſemen.i. trifoliū acutum.
Terra ſigillis .i. argilla: uel creta.
Teſapium.i.ſinapis alba
Trozuua uel endia.i. ſcariola.
Turiones.i.ſumitates.
Trifagus .i. trifolium acutum.
Trigon.i.ſonus gutturis.
Thora ut toxicū ualet.

Timbra.i.ſaturegia.
Tapſus maſculus .i. floſnus foliis utimur.
Til uel fibri .i. fenum grecum.
Tribula.i.laccinder.
Trianneti.i.petroſell.
Tridax .i. lactuca.
Titimalus.i.galatites.
Tencādreſta.i.piretrum.
Teruneō.i.pētafilon.
Trigaſo maior .i. camedreos.
Truſagnire.i. ſulfur ſup ignem.
Traiſenochum .i. camomilla.
Tridica agria .i. lactuca ſiluatica.
Tapſia ſuccus ferule.
Tetriga.i.tribulus.
Tybir.i.ros marinus.
Tatites.i.artemiſia.
Tergio.i.filex.
Triocutes.i.betonica.
Triſafice.i.gladiolus.
Tronecaria.i.piſtereon.

Tertis.i.orobus ūl cicercu-
la.
Torobos.i.aqua lactis.
Taras.i.aqua marina.
Tartaꝛ.i.greupa.
Tacumo.i.ebulus.
Tecāti.i.euforbium.
Torra rubea .i. bolus ar-
menicus.
Tici.i.ſulfur.
Teremerbin.i.manna.

Vlga.i.aſara baccara.
Vnfar .i. cinapriū uel
miniun.
Virgia.i.lilium.
Viola . floribus & foliis
utimur.
Vua lupina.i.ſtriguum.
Vmbilicus ueneris coti-
lidones.
Vſcatuncelli: cimbalaria
idem eſt:foliis utimur.
Ventimaior.i.anagall.
Ventimedia.i.bugla.
Vētimīor: cō ſolidamīor
Vermicularis maior: re-
troſellit idem eſt.
Vermicularis minor ſīlis
eſt ei.herba utimur.
Virga paſtoris .i. lupi
pecten.
Verminaca.i.militaris
Vche.i.uitreola quā equi
comedunt.
Vngula .i. pes leonis que
dicitur ungula caballina.
Vnfation.i.flos uitis.
Vatus .i. mora ſiluatica.
Victoriapolicō.i. buglof-
ſa.
Vitūen.i.ſulfur iudaicū.
Vlixatrum.i.petroſell.
Villarū .i. liliū uirgīane.
Vtridos.i.lac quod urine
ſimile eſt.
Vzifur.i.ſinopide.

Illataria.i.lignum cor-
nutū:uel ſilicpua.
Xilobalſamū.i.lignū bal-
ſami.
Xilo.i.lignum.
Xilōacor.i.cortex celſi.

Xiloaloes.i.lignū aloes.
Xilomirra.i.lignū mirre.
Xia.i.ſenationes.
Xilia.i.caſia.
Xiſibriū.i.balſamita.
Xelinon.i.apium.
Xiria.i.unguēta.

Poqſtidos.i.ſuccus cuiuſdā herbe que naſcitur ad pedē herbecanīe.
Ygia.i.ſtorax liqda.
Ydor.i.aqua.
Yriana.i.lambruſca.
Yēctus.i.yreos.
Ympoqſtidos.
Ypoſcelīū: oliſatiū iella.
Ypericus.i. falaſtiū: uel herba ſcē marie.
Yoroceros.i. argētū uiuū
Ypoſtaſis.i.nebula urīe.
Yithimū.i. capillaria.
Yrigerontas.i.ſenatones.
Yſcidioſino.i.ſerpillū.
Yripoton.i. medulla ceruina.
Ypos.i.uiſcago de quercu uel de qualibet arbore.
Ypcrois.i.cauda caballīa.
Ydroargiros.i. argentum uiuum.
Ydroleun.i. olium quod ſupnatat in balneis ſulfureis.
Ypericon:herba ſancti iohannis: herba perforata: ſcopa regia: triſcalamus idem eſt. ſemine & foliis utimur.
Yris illyrica genus gladioli ē:cuius radice utimur.
Yflos purpureus.i. admodum laculi.
Yreos herba ē habēs radicē odoriferā & florem inter album & citrinum: tamē album.radice utimur.

Vcarum.i.pſilium.
Zonamon.i. ſemperuiua.
Zomus.i.fermentum.
Zucozaria.i. agnus caſtus:uel ſalices marini:

Zema.i.ſuccus.
Zizania.i.louū.
Zion.i.ſempuiua.
Zinirna.i.mirra.
Zipi.i.galla.
Zogi.i.forcipes.
Zābacea.i.rara unde oleum fit.flos eius albus & odoriferus.
Zaſtra.i.crocus oriētalis.
Zeunia.i. poligania uel centinodia.
Zīziber.i.radix zīziberis: uel piretri.
Zauco.i.argentū uiuū.
Zarma.i.auripigmētū.
Zerte.i.oleum.
Zerteeria.i.oleū laurinū
Zerte eclirii.i.oleū lētiſcinum.
Zulbe.i.orobus: ūl cicercula.
Ziginara.i. praſſiū raminum.

FINIS ANTIDOTARII NICOLAI: ET QVORVNDAM ALIORVM TRACTATVVM IMPRESSORVM VENETIIS PER NICOLAVM IENSON GALLICVM. M. CCCC. LXXI.

Zenyat. furcus.
Zegnacat. leuiū.
Zeen. i. fen puum.
Zeuma. i. mirra.
Zig. i. galla.
Zeg. i. crocipes.
Zahaca. i. cera unde oleum fit. Hoc eum albus & oliuiferes.
Zalba. i. coccus cerealis.
Zeuma. i. poligamia uel cenumada.

Zabbel. i. dolor stomachi uel pituiti.
Zeuca. i. argentū uiuū.
Zarma. i. sunpigmēti.
Zaira. i. oleum.
Zerqera. i. oleū laurinū.
Zerca edum. i. oleū lēnisc pum.
Zulbe. i. robur uī cocc cula.
Zegnaca. i. prassiū ramū

FINIS ANTIDOTARII NICOLAI ET QVERVNDAM ALIORVM TRACTATVVM IMPRESSORVM VENETIIS PER NICOLAVM IENSON GALLICVM. M. CCCC. LXX.

INCIPIT LIBER SERVITORIS LIBER xxviii. Bulchasī Benaberazerin trāslatus a Simōe ianuēsi īterprete Abraā iudeo tortuosiēsi.

Ixit aggregator huius operis: Postq̄ ego collegi librum hunc magnū ī medicīs cōpositis: q ē liber magni iuuamenti: quem nominaui librum seruitorem. & compleui libros suos omnes secundum uoluntatem meam: inueni in multis medicīs compositis libri huius medicinas multas simplices que indigent preparatione ante horam necessitatis magne earum: quemadmodū succos exprimere: & medicīas cōburere abluere & cōficere aliquas ex eis. Et discernere que ex eis bona sunt: et que non bona. & alia secundum hanc formam. Preuidi igitur aggregare omne quod ē necessariū in hoc: secundum rememorationem meam. Et ordinaui hunc librum in tres tractatus.

Primus eorꝫ ē de prepatiōe lapidū & mineraliū solū: & de ablutiōe eorꝫ: & de adustiōe & cōfectione eorum sicut est marchasita & atramentum & calcantum & colcotar & species aluminū & spēs salis & plūbū & ferꝫ & es & cohol & scoria argēti & scoria auri: & ē de ablutiōe thucie & calcis: & ē de sublimatione argēti uiui & arsenici: & de medicīs

petratis.i.psilotris:& de opatiõe medicĩarꝫ acutarꝫ & de opatione zenzifur.& de preparatione istorũ oĩum.& declaratiõe scĩe iuuamẽtorꝫ istorꝫ oĩũ.

Tractatus secundus est de preparatione radicum plantarum et operatione expressionis succorum earum. & qualiter extrahuntur mucillagines & cortices seminũ & medulle seĩnũ . & de ablutiõe olei & de preparatione fecis eius.& de ablutione aceti & de collectione fecis eius . & de opatione aceti squillitici. & de distillatione aque ipsius sqlle & de assatiõe ipsius: & de distillatione aque cãphore:& de operatione amilli ex frumẽto: & de ordeo & siligine:et de ablutiõe coralli et karabe:& de operatione medicĩarꝫ acutarꝫ et laxatiuarum: sicut ẽ scamonea et coloqntida turbit et mezereõ et anacardi et scebram:idest esula et species eius. Et ad sciendum tempus quo debent colligi herbe necessarie reseruationi: & qualiter debent seruari que colliguntur ex radicibus et floribus et oleis eorum et similibus.

Tertius tractatus est de preparatione medicinarꝫ sumptarum ex animalibus sicut de adustione cõchilium et ostrachorum et cornuum et solearum et unguium et ossium.et de adustione corticum ouorꝫ et de adustione sete et de adustione sartan: idest cancrorũ et scorpionum et tyriorũ et leporꝫ et uespertilionum et yrundinũ.et de mõ colligẽdi

ſanguinē ex aīalibus uiuentibus. et de cādidatiōe cere: et de confectione urine infantiū. et qualiter fit gluten ex coriis : et qualiter colliguntur fella et exſiccāt' ad neceſſitatē alcohol. et de cognitiōe iſtorꝫ oīum que ſūt bona: et que nō bona ex eis.

Tractatus primus capituli primi de ablutione litargiri: et aduſtione eius et electiōe boni ex eo.

T de primo tractatu eſt modus ablutionis litargiri: et de aduſtione ipſius et electionis boni et nō boni ex eo. Spēs igitur litargiri multe ſūt: quia quedā ſpecies eius eſt que fit ex plūbo: et quedam fit ex argento: et quedam fit ex auro: et quedam ex eis eſt nigri coloris: et quedā aurei: que quidem melior eſt ceteris. Nam unguēta que fiunt ex tali litargiro declinant ad albedinem: et ſūt nobiliſſīe boītatis: ſed ſi litargirū fuerit nigꝫ. aut habens in ſe aliquid plumbi erit unguentum ꝙ fiet ex eo nigrum et turpe. Si ergo uolueris ipſū abluere et dealbare neceſſarie ē ꝙ eligas id ꝙ habet colorē auri. et ꝙ ſit graue et mūdum a plumbo: et frāgis idē in fruſta quantitatis fabe. et accipias quantitatem ex eo quam uolueris. et pone in olla rudi. et proiicias ſuper idem aquam. et ponas ſup id de frumēto bono & purgato quātitatē quādā. et accipias de ordeo pugillum unum. et liga eam in pāno lineo nouo ſubtili. et ſuſpēdas eū ligatū in orificio olle intra ipſam. et facias feruere donec

crepet ordeum . deinde auferas ollam ab igne et ponas id quod ē in olla in parua parassiде mūda et proiicias frumentum et funde super litargirū aliam aquam et ablue ipsum fricando manibus fortiter. postea dimitte siccari. deīde accipe et tere ipsum et proiice super ipsum aquam calidam et agita ipsum et dimitte ꝙ resideat et abiice aquam et iterum desicca ut prius. et facias hoc desiccādo terēdo et abluēdo tādiu ꝙ subtiliet & dissoluat ī aq̄. deīde expecta ꝙ resideat et clarificet aqua . et abiice ipsam et tere quotidie sepe in die et in uesperis et pone super eum aquam aliā et dimitte per horam unam et cola. et facias hoc totum ter ī die qnq; diebus cōtinuis: post hoc proiice sr̄ duas libras ex eo. ʒ. ii. salisgēme et infunde super ipsū aquam aliam. et quando fit album pone super eū aquam calidam et facias secūdum ꝙ fecisti prius tādiu ꝙ nihil remaneat in eo salsedinis. et postea dimitte desiccari in sole mouēdo ipsū sepe donec exsiccetur tota humiditas. deīde repone et serua.

Alius modus.

Accipe de litargiro libras .ii. et tere bene. deinde accipe de salgēma nigra libras .vi. et misce cum litargiro: et pone in olla rudi et proiice super ipsū tantū aque ꝙ coperiatur. et agita tota die mane et sero et si aqua uidebitur minui adde paulatim. et fac id .xxx. diebus agitando ut dictum est ne

ab igne. & ſine infrigidari et abſterge ipſum a putredīe. Alii uero quādo extrahunt ipſū ab igne extinguūt eū in aceto uel in uino. et iterꝝ ponūt ī igne. et ſic faciūt tertio & etiā pluries extinguēdo. & poſtea abſtergunt.

Modus operatioīs ceruſe & ablutionis et electioīs ipſius. et que eſt bona & que non.

m Odus faciendi ceruſā ſicut fit in hiſpania: ē ut accipias uas magnū terre habēs orificiū latius fundo eius. & ponas eum in domo obſcura plena fimo pecorum. et ſit remota a uento. et ſit domus ſtricta. et ſepeli duas partes uaſis in illo fimo. & pone ī fūdo uaſis paꝝ aceti boni uetuſti cū fece ſua. & ſuper acetū pone iterū de uua bona & bene matura q̃ attingat uſqꝫ ad mediū uaſis: uel minus parumper. & caue ab uua nigra ne ceruſa deſtruat. & poſtea accipe pannū groſſū de lana uel de pilo: cuius forma ſit rotunda formatū ad menſurā orificii uaſis. et fac in ipſo pāno. xxx. uel. xl. foramīa uel plus uel minus ſecūdū q̃ntitatē orificii uaſis. & ſuſpēde in unoquoqꝫ foramine pāni filū unū groſſū et forte. et ī capitibus filorū liga laminas plūbi: unicuiqꝫ filo laminā unam. & longitudo uniuſcuiuſqꝫ lamine ſit duaꝝ partium palmi unius. & latitudo uniuſcuiuſqꝫ ſit tertia pars palmi. Et ſpiſſitudo eaꝝ ſit ſicut groſſitudo digiti uel circa illud. Et ſuſpende laminas ī uaſe

longe ab uuis circa mensurā .iii. digitorū. deinde coperias uas aliquo copertorio : quod coperiat os uasis cum toto illo copertorio perforato : et strīge copertoriū bene ne aer uel uētus īgrediat̄. & claude hostiū domus ne uentus ingrediatur in domū. et dimitte sic. x. diebus uel circa hoc secundū q̄litatē tēporis . & postea aufer copertorium primū et secūdū ꝑforatū. et aufer lamīas paulatī . Nā tu īuenies in laminis cerusam: que declīat ad nigrediné parū. et tunc rade laminas paulatim unāquāq; ꝑ se. et postea repone eas ī uase secūdū modum predictum. et dimitte sicut fecisti prius. postea iterum auferas & rade . et aduna cerusam simul. & facias ita donec fere cōsūpte fuerīt lamine. deinde pone ibi alias laminas plūbi nouas. & fac ita sepe si uis multam cerusā facere. & caue a fumo uasis : quia multū ledit cerebrū. Postmodū aūt ī tpr̄e ueris accipe quod collegisti & adunasti. & pone totū ī magna pelui. & pone suꝑ eā aquā. et laua et proiice aquā quādo cerusa descenderit ad fūdū peluis. et pone aliā aquā. & fac ita donec nigredo recedat . & fiat alba & purgata a suꝑfluitatibus. deinde facias ex ea magdaleones. & pone super lapidē marmoris ad solem. & sine siccari & custodias ipsā a fumo et a uento et a puluere . et repone et serua.

Modus abluēdi cerusā et assandi et lauandi eam.

4 Ere cerusam & pone in uase fictili concauo
super prunas. et fac igne de subtus donec sit
cõbusta. deide remoue ab igne et repone. Et si uis
ipsam assare: necesse est q̃ ponas eam in patella
terrea sup igne et agita ipsã semp donec cõuertat
in colore cineris. postea aufer ab igne et dimitte
infrigidari et repone. Et si uis eã abluere tere ipsã
ĩ aq̃ sepe et proiice aquã sepe. & ablue sicut lauat
scoria auri et argenti. quorũ modus dicet infra. Et
illa e bona cerusa que e multũ candida. et partes
eius sunt de se clare. & quãdo tangis eam digito
iuenies partes eius lenes sine aspitate. & quãdo tu
frãgis aliquantulum ex ea ungue tuo quod frãgit
e sicut squama.

Modus lauandi plumdũ.

6 Portet q̃ habeas mortarium & pistellum de
plũbo & proiicias in mortario parũ aque. &
agita cũ pistello diu donec aq̃ incipiat denigrari
& ĩgrossari. deinde cola ipsã p pãnũ lineũ. & fac
hoc ter uel ãplius. & dimitte quod colatũ e quo-
usq; descendat plũdũ ad fundũ uasis in quo ipsũ
colasti. & postea proiice aquã eius et pone aliam
aquã. et laua ipsũ sicut lauat scoria auri & argẽti.
et sepe quousq; non remaneat ĩ aq̃ ulla nigredo.
& fac trociscos & repone.

Alius modus lauandi.

5 Vnt q̃ accipiunt plũbũ purũ. et limant eum

cū lima.et terunt eū cū aq̄ modica in uase quod
dicit eorum lingua salaxa.& pistellū é de petra.&
proiiciunt desup ipsā aquā. et lauant ipsā ī uase
sicut dixi supra:et cū manu adunāt.& quod egre
dit de nigredie piiciūt.& scias q̄ non debet lauari
una uice multū ne cōuertat ī cerusā:sed expectare
par et reiterare aliā aq̄m:& sinere quousq; plūbū
descendat in fūdū uasis:& piicere illā:et iterum
mittere aliā.Finaliter uero debet abiici tota aqua:
& fieri ex eo trociscos.Et cā q̄re non debet multū
exqsite ablui est ne cōuertat in cerusam.

Modus qualiter lauat scoria plūbi.

ACcipe de scoria plūbi et tere ipsā bene.& pōe
aquā & ablue.& piice aquā sēp.et iterū pōe
aliā.et fac ita tādiu q̄ bene abluta sit . ī fine uero
expecta q̄ descēdat scoria ad fūdū uasis.et abiice
aquā.& fac trociscos et repone.

Modus adustionis plūbi.

5 Vme laminas plūbeas et pone ī olla fictili
et piice super eas par sulfuris radēdo ipsū
sulfur super eas.deinde accipe alias lamīas plūbi
& pone super primas.et iterum rade super eas de
sulfure.& iter alias laminas superpone.et sulfur
rade.& fac ita quousq; olla sit plena.deīde accēde
sub eas ignē.et quando uideris plūbū inflammari
oportet q̄ cōmisceas cū uirga ferrea donec plūbū
cōuertat ī cinerē ita q̄ nihil remaneat de substātia

plūbi: quī ſit totū in cinerē conuerſū. et quando erit ita aufer ab igne et dimitte infrigidari. & oportet q̃ ille qui hoc facit coperiat faciē ſuam. nā odor multū nocet.

Modus alius comburendi.

ACcipe limaturam plumbi et admiſce cum ea de ſulfure. & pone in ollam ſuper ignem et agita cum uirga modo predicto.

Item alius modus.

Lii accipiūt ceruſā de plūbo loco ſulfuris et īponūt. uel quo uſi ſūt hiſpāi de cōbuſtiōe eius eſt. q̃ accipiunt plumbum et ponunt ī furno aurificis. & ſufflant cum folle donec confletur. & poſt radunt ſuper eum ſulfur donec combuſtum ſit. & colligunt et reponūt. uel etiam ſufflant ſup ipſum ſine aliquo ſulfure: quouſq; comburatur. Veruntamen magnus labor eſt. & nō pōt cōburi niſi in magno tempore & cū difficultate. Accipe ergo ipſum aduſtum. et laua ipſum cum aqua dulci ſicut abluit' id quod ſupra dictū ē ī capitulo de laminis et repone. & ſcias q̃ quando erit bene aduſtū conuertet' in colorē litargiri.

Modus faciendi es uſtum.

INquit Diaſcorides: ſūt qui faciunt es uſtū ex clauis qui reperiuntur in naui in hunc modū. Accipiunt ſulfuris partem et ſalis tātūdē. & terunt utrunq; ſimul. et ponunt clauos in olla

fictili cruda cũ ſulfure et ſale. et gradatim ita q̃
unũ ſolarium faciũt de clauis. et aliud ex puluere
ſalis et ſulfure. et iterum aliud ex clauis et aliud
ex puluere. & ſic faciunt quouſq; olla ſit plena: &
poſtea copiunt uas cũ copertorio terreo. & ponũt
in fornace figuli. et dimittunt quouſq; uas bene
coquatur. et auferunt et reponunt. Et dixit q̃ alii
radũt ſuper ipſum: alumen iameni loco ſulfuris.
Et alii nullum iſtorum ponũt: niſi q̃ comburũt
ſatis. Et alii comburũt cum ſulfure ſolo. ſed id fit
nigrũ. Alii uero liniũt clauos cũ ſulfure et alumĩe
diſſolutis in aceto. & adurũt in uaſe crudo. Et alii
accipiũt clauos. & ponunt in uaſe ereo et ꝓiiciũt
deſuper acetum et comburunt. & poſtq̃ aduſtum
eſt ſemel proiiciunt deſuper acetum. & ſic faciũt
ter et reponũt. Alii uero ſic cõburunt es: accipiũt
enim limaturam eris rubei. et ponunt ſuper eam
octauam partem ſui de ſulfure. et ligant in pecia
et liniunt uel lutãt cum argilla. et ſinunt ſiccari.
et poſtea ſepeliunt in igne facto ex ſtercoribus
animaliũ duobus diebus qa exit aduſtũ. et iſtud
ẽ mirabile es aduſtũ quod me docuit quidam uir
bonus et fidelis. et melius es uſtum omnibus eſt
id quod apportat̃ de babylonia. et poſtea id quod
ueĩt de cypro. quod declĩat ad nigredinẽ et ruborẽ.

Ablutio eius.

5 Ed qui uolunt eum abluere: terant eum in

aqua dulci ſecundum modum illum quo lauat ceruſa mutando aquam ter in die donec nihil remaneat putredinis.

Modus lauandi ſcoriam eris.

5 SCoria eris lauatur eodem modo. & uirtus eius eſt ſicut uirtus illius. Veruntamen ſcoria minoris uirtutis eſt.

Modus lauandi batiturā eris. & eſt illa que cadit ab incude quādo maleat' es.

4 Ixit Diaſcorides ſume batituram eris. & purga ex ea libras duas. et pone ī uaſe quod dicitur ſalaya. et eſt mortarium. et pone ſuper eā aquam claram dulcem. et miſce bene donec ſq̄me deſcendant in fundum uaſis. & aſcendat putredo natans in aqua et proiice aquā. et aufer quod eſt clarificatum. et pone librā .i. &. ʒ. aque pluuialis. et iterum miſce in ſalaya cum manu. & quando uideris eam leuem proiice aquā paulatī quouſq̄ remaneat .ʒ. viiii. & laua iterum lauatione forti. et poſtea comprime ſquamas illas appodiando parietibus uaſis: ut exprimatur ab eis aqua. & tūc accipe aquam illam. & pone ipſam in uaſe eris rubei. quia iſta aqua eſt corpus ſquamarum & ſubtilitas earum: & earum uirtus qua debemus uti ī medicinis oculorum. Illud uero q̄ remaneat habet modicam uirtutem. et oportet q̄ lauetur alia uice: & q̄ miſceatur bene quouſque nihil

remaneat illius lenis . et postea coperi residuum cum panno.& dimitte duobus diebus ita ꝙ non commoueatur . et post duos dies clarificabis. & repone in uase stricti orificii. & alii lauant folia. alii florem eris sicut scoriam et reponunt.

Modus comburendi scoriā. et abluendi ipsam.& eligendi bonam ex ea.

n Otandū ē ꝙ scoria quorūcunq; metallorū noīatur arabice climia.et modus cōbustioīs eius est ꝙ ponas super ignem de prunis donec calefiat.& faciat ebullitiones similes uesicis.sicut facit scoria ferri. & tunc extinguas eam in estate ī uino . & qui eget usu eius in scabie oculorum: oportet ut extīguat eā in aceto.Alii uero accipiūt scoriam combustam in hūc modū:quē ego narro Terunt ipsam in uino.& ponunt eam ī ollā factā ex argilla.& comburunt alia uice quousq; frāgat in modum foliorum . et postea terunt iterum:et comburūt alia uice:et tertio donec uertat ī cinerē. & nihil remaneat grossiciei. & istud est quo utūt quidam loco thucie.

Doctrina qualiter aduritur scoria argenti & auri ex libro almeiamir quibus utimur in colliriis.

a Ccipe de scoria cabrusie quantum uis. & tere ipsam grosso modo.& confice cū melle ipsam.et pone ipsā in uase fictili nouo.& oppila orificiū eius . et lini cum argilla. & facias foramē

penetrans & ſubtilior: oportet q̃ extinguat eam ī
uino uel ſapa. & iſte ē modus coctioīs eius.

Modus ablutionis eius.

MOdus uero ablutionis eſt: q̃ accipias kathi-
miā. et teras groſſo modo ne terātur partes
que ſunt in ea ex lapideis uenis. deinde liga eam
ī pāno groſſo ex lino. et pone coram te paraſſidē
magnā cum aqua dulci. & ſubmergas peciā illam
ī quam ligaſti thuciam ī aqua. et frica manibus.
& inunge cum aqua illa ſepe et diligenter. donec
diſſoluat' quod ē ſubtile ex ea et egrediat' ex pāno
in aquam. Et tua intereſt q̃ reponas aquam illā
cum eo quod egreſſū eſt de pecia ī paraſſide alia.
et frices iterum pannum in aqua alia clara. et hoc
fac quouſq; tota terreitas thucie excolet' a pāno.
ultīo proiice quod remanet ex lapidibus in pecia;
deīde miſce aquam que eſt in paraſſide cū thucia
et proiice aquam illam cum ſubtili illo terreo: &
illa pinguedīe que natat ſuper aquā p agitationē
eius in uaſe alio. & facias hoc cū ſūma facilitate
ita q̃ ſepes illud ſubtiliſſīe ab arena que deſcēdit
in fundo uaſis. & proiicias aquam aliam ſecundo
& tertio quouſq; nihil remaneat de ſorde eius.
deinde proiice arenam que ſua grauitate iacet in
fundo uaſis. reliquū uero quod reſeruaſti dimitte
reſidere in aqua donec deſcendat ad fundum: tūc
proiice aquā cum facilitate: donec remaneat cor

purum. hoc autem pone ſub ſole donec deſiccet, & repone & ſerua.

Alius ad idem.

Erum quidam abluunt iterum hanc ī hūc modū qui eſt q̃ colligunt cor eius & ſpumā ſeu pinguedinem eius de ſuperficie aque cū coto mundo. & proiiciunt ſubſtantiam. & iſte modus ablutionis appellatur arabice altheſiul. i. clarum. & faciunt ita ſepe quouſq; egrediatur tota ſpūa eius et ſubtilitas eius. & abluunt cotum a thucia. que eſt in ipſo qualibet uice. & ponunt ſub ſole quando expleuerint donec ſiccecur. & reponunt neceſſitati.

Modus confectionis kathimie.

Onfectio uero kathimie diuerſificat ſecundum diuerſitates egritudinum oculorum. nam ille qui uult frigiditatem eius ī optalmia. oportet q̃ ponat de aqua roſata bona in una paraſſide. deinde ponat thuciam lotā ſicut dictum eſt ī una pecia. et lauet fricando cum aqua roſata quouſq; tota egrediatur de pecia. poſt hoc ponat ſub ſole. & coperiat cū panno mundo ne cadat ī ea puluis uel aliud. et dimittat donec ſiccet. deīde

infundat eam cum aqua rosata secundo et tertio. ultimo terat eam subtilissime. et terat cum ea aliquantulũ camphore & utatur ea ĩ egritudibus optalmie calide. Et ille qui uult iuuamentũ eius in rubore palpebrarum: & in grossitudine earum quod dicitur arabice sulach. & in scabie oportet ꝙ conficiatur cum aqua mirabolanorũ citrinorũ loco aque rosate. Et qui uult ea uti ĩ egritudibus oculorum frigidis cõficiatur cũ uino ueteri bono odorifero ter. & imbibat eam in aqua maiorane recentis semel aut bis. et terat cũ aliquãtulo spice nardi et aromatizet eam cum modico musci. & utatur ea in lachrymis oculorũ & humiditatibus descendentibus ad oculum: et in uenis rubeis que sunt super texte in coniunctura: que nominatur sebel: et in fluxu palpebrarum. & sũt q cõficiũt eam cum aqua feniculi ad aquam descendentem ad oculum: aut cum aqua sumach. & ille q uult ꝙ sit uirtutis abstergentis et rodentis: oportet ꝙ conficiat eam cum aqua acori et similium.

Alius assationis modus.

a Ssatio uero eius est ꝙ accipias eam et teras bene: aut accipias de lauata & conficias cum aqua & fac trociscos. & põe sup testã nouã. & ponas super prunas. et uolue trociscos cum assiduatione donec siccentur. et fiãt rubei. tunc repone necessitati.

Combuſtio eius.

s Ed modus combuſtionis eius eſt q̃ accipias de thucia lota ſicut dixi ſupra. & confice eã cum melle bono : ita ut fiat ad modum paſte. & pone in olla terrea: que habet orificium ſtrictum. & coperi cum copertorio cõuenienti orificio eius. & oppila liniendo cum argilla. & fac foramen in medio copertorii. & pone in fornace calcis. & dimitte donec uratur. & quando erit aduſta: cuius ſignum eſt q̃ non egreditur a foramine fumus: aufer ab igne et extingue eam calidam in rob. & ſicca & repone.

Modus cõbuſtioĩs marchaſite. et ablutionis eius. et electionis eius: que ẽ bona & que nõ.

m Archaſite due ſunt ſpecies : aurea uidelicet & argentea. et illa que grauior eſt ex ea eſt melior. & modus aduſtionis eius eſt q̃ accipias eam et rores eam melle. et pone ſuper prunas nõ multas et ſuffles cum aſſiduatione donec rubeat. deĩde aufer ab igne. Sed ablutio eius ẽ q̃ accipias de ea que aurea eſt. et tere et cribra. et pone iterũ in mortario. et proiice ſuper eã de aqua pluuiali. et tere et ſicca. et iterum pone aquã aliã. et facias hoc ſeptem diebus continuis. poſtea adde parum muſci. et tere et utere ea in oculo : quia confert hũiditati eius: et cicatricibus ulcer̃ et albedĩi eius.

Modus abluendi antimonium et adurendi.

Blutio eius est sicut ablutio marchasite.et kathimie.et adustio eius est:ut ponatur super prunas et suffletur cū folle donec īflāmet. et auferatur postq̄ inflāmatum est statim ab igne quoniā si nimiū dimitteretur in igne cōuerteret in uirtutem plumbi.

De modo faciendi zimar ex ere et abluēdi ipsū. et colligendi ex eo quod bonum est.

Peratio faciendi zimar: secundum q̄ fit in partibus nostris: scilicet in hispania fit in hunc modum. Accipe uas fictile magnum: cuius orificium sit latius fundo eius. & pone ipsum in domo plena stercoribus ouium et sepeli ipsum ī modum quem dixi in faciendo cerusam: nisi q̄ lamīe ī quibus fit zimar debēt esse ex ere rubeo. et latitudo cuiuscunq; lamine sit secūdū mēsurā dimidii palmi. & longitudo sit secundum duas partes palmi unius. & spissitudo sit sicut grossitudo dimidii digiti. Et non est curandum utrum uua que apponitur in uase sit nigra aut alba. aut si ponas acetū forte solū sine uuis. coperi ergo uas post constructionem laminarum. et stringe os eius et oppila. et reuertere ad uas transactis. x. diebus. & aufer lamīas. et rade zimar de laminis paulatim. & reponas iterum eas ī uase et dimitte diebus totidē. et iterū abrade. Et fac istud donec cōsūment lamine. & postq̄ consūpte fuerint pōe

alias laminas. et fac ut fecisti prius donec habeas zimar quantū uis.

Modus alius.

INqt Diascorides: fit zimar in hunc modū: Pone acetum forte in aliquo uase fictili. & & copi uas cum coptorio facto ex ere curuo. uel plano si nō īueneris curuū sine aliquo foramīe ne uapor aceti exalet extra. et inqras omni. x. die & rade a coptorio zimar. et collige et serua. Vel accipe lamīas ereas et pone. i. suspende eas ī uase ubi sit acetū forte. & sit suspensio eaꝝ ita ut non tangat acetū & in quolibet .x. die reqras et rade quod īuētū ē ī lamīs ex zimar. Et dixit etiā ꝙ fit secūdū hūc modū. et ē ut accipias frustū eris fusi uel plura frusta et sepeli ea in uinatio uue quādo acescit. & sēper quando aliqd orit̄ ex zimar sup frusta collige et serua. Et dixit etiā ꝙ fit ex limat̄a eris. & ex lamīs plūbi extensis subtilibus ꝓiciēdo desup limaturā et lamīas acetū forte ter uel q̄ter in die. & moue q̄libet die semel. & fac ita donec uertat̄ ī colorem uiridem. Et qdā aurifices faciūt zimar secūdū modū diuersū ab istis. & ē ꝙ terunt urinā infantiū ī mortario ex ere cabrusio idest de cupro cū pistello de eodē. et agitant diu quousq; color eius uertat̄ ī uiridē coloré. & cū isto clarificāt auꝝ. Et dixit Diaſ. modū aliū ī zimar quē appellauit uermiculatē uel uermiculosum. Et fit ut

accipias mortariū & piſtellū de cupro.et ꝓice in eo de aceto forti albo.et tere agitando cū piſtello donec acetū ingroſſet.deīde adde acetū iterꝫ & de alumīe rotūdo. & ſal gēma clara lucida et de ſale multū albo et de ſalnitro de quolibet añ .ʒ.ii. & tere agitādo diutius ī ſole eſtiuo quouſq; uertat in colorē zimar. et ingroſſet.deinde coque ipſū. & iſta ſpēs zimar ē pulchri coloris et fortis opatioīs.Alii faciūt ī hūc eūdē modū addētes tātū uni parti aceti duas urine uetuſte . & de medicinis predictis eaſdem portiones.Et ſunt q adulterant zimar cū ere aduſto et gūmi arabico miſcētes. & faciūt in modū ſupradicti uermiculoſi.

Modus alius faciendi zimar.

Ccipe partē ſalis & partē farine ordei.& tere utrāq; cū aceto. & linias cū eo ollā terream apte interiori .& dimitte diebus quouſq; inueīet zimar ſicut zimar nouū.& rade et repone.

Modus cōburendi zimar.

Ccipe zimar et pone in patella terrea ſuper ignē.& miſce quouſq; uideas colorem eius mutari.ita q uertat ad colorem thucie . & poſtea aufer ab igne.& ſine tepeſcere . et collige et ſerua & utere.& habeas de zimar quod generat ī mīeris in īſula cypri: quod aparet ſup aliquos lapides ī qbus ē es.& eſt quod ſtillat a ſpelūca.& id quod ex eo apparet ſuper lapides ē parum ſecundū id

quod iueit ī mieris ē maioris q̄ntitatis et pulchri coloris. sed nō ē bonū ꝓpter nimiā quātitatē que admiscet ei ex lapidibus. & sunt qui adulterāt cū multis rebus sicut cū pumice et marmore pistatis, & sūt q miscēt cū calcāto. & qui uult cognoscere illud quod est adulteratū cū pumice uel cū marmore: madefaciat manū suā in aquā. et pōat sup eū quia statim dissoluet. & sunt qui masticāt ex eo cū dētibus. & sic percipiūt lapides. & discernit id quod ē adulteratū cū uitriolo ponendo ipsū ī lamina ferrea super ignem. & si cōtinet aliquid uitrioli quādo erit cōbustū fiet rubeū. sed id quod nō ē adulteratū remānet ī suo colore & sua figura. Et melior species eius ī nrīs partibus ē: quod est magis uiride fortioris odoris adurens gustum. & fortioris operationis.

Modus comburēdi & albificādi auripigmentū. & sublimādi ipsū. & cōburēdi et uertēdi citrinum ī rubeum.

P One auripigmentum in uase fictili super carbones accensos. et agita ipsū satis sine intermissiōe. & quādo erit ualde calidū: et color mutat auferas ab igne. et dimitte infrigidari. et tere et repōe. et uirtus eius ē quoniā ipsū putrefacit et pungit punctione magna. et aufert carnem superfluā ī ulceribus et abradit pilos.

Sublimatio arsenici.

5 Vme de arſenico citrino id quod ex eo eſt hũidius et laminoſum: uidelicet quod aſſimilat̃ lamĩs auri. & tere cum tantũdẽ ſalis quod comedit̃. et pone inter duas patellas terreas uitreatas. & luta eas cũ terra uitrariorum. et põe ſup ignẽ. et dimitte ipſũ donec diſſoluat̃. et aſcendat fumus eius. et adhereat ad tectũ ſupioris patelle. deĩde aufer ab igne. et ſine tepeſcere. et tũc aperi uas. et rade quod inueĩes adherens tecto ſupioris patelle. et miſce ipſũ cũ eo quod remãſit ĩ patella inferiori. & tere inſimul. et põe iterꝫ ĩter patellas: ut primo feciſti. et pone ſuper ignẽ ad ſublimãdũ iterꝫ et facias hoc tertio et quarto. et tociens ꝙ id quod aſcendit fiat albũ ſicut ceruſa. quod quidẽ collige & ſerua neceſſitati.

Modus uertẽdi arſenicũ citrinũ in rubeum.

6 Erũtamẽ q uult facere ipſũ de citrĩo rubeũ: oportet ꝙ frangat eũ ĩ fruſta mediocria. & põat in olla ſegregatim. et oppilet os olle. & põat ĩ furnopanis. & dimittat ſpatio quĩq; horarum: deĩde frangat & auferat: qa tunc inueĩet arſenicũ rubeũ pulchri coloris.

Modus albificãdi argẽtũ uiuũ ꝑ ſublimationẽ.

7 Ccipe de argento uiuo bono et purificato a plũbo et omni alia ſorde. et tere ipſũ cum pondere eius de calcanto bono. et proiice ſup eũ acetũ. et aſſidua piſtationẽ: quouſq; argẽtũ uiuũ

totū coagulet̃.& nihil de eo appareat in calcāto.
Tunc ergo exsicca ipsum modicū ab humiditate aceti.et pone īter duas patellas.& luta cū argilla. & pōe super ignē.& fac ignem sub eo tāto spatio tpris quāto faceres si uelles coquere carnes.deīde aufer ab igne:et dimitte infrigidari patellas . & accipias et aperi eas.et tūc īuenies partem argēti uiui adherētē tegmīi patelle supioris:& pte eius mortuā:& parte eius uiuā.tūc ergo collige totū & adhibe simul terēs fortiter ut prius.& sēp rora cū aceto.& iterū pone inter patellas.& luta labia cū argilla.& pōe sup igné ut prius fecisti.& hoc totū fac septies uel amplius uel minus : quousq; fiat albū:quod collige et serua.
Modus sublimādi medicinam acutā: que lingua arabica noīat̃ adhichbardic.

5 Vme arsenici citrini puluerizati calcis uiue alkali zimar añ librā.5.argenti uiui librā.i. salis armoīaci quartam partem libre unius:terāt̃ oīa cum aqua primo donec moriatur argentum uiuum. deinde sicca et tere secundo . et pone in alutel ad sublimandum . et forma alutel est q accipias ollā et patellā unā terreā.& facias ī patella foramē ad magnitudinē orificii olle. & cōstrue orificiū olle super foramē: quod fecisti ī patella. & luta eam simul cū argilla sapienter. deinde fac furnū paruū et pōe patellā sup furnū.& luta bene

ab oĩbus partibus eius. deinde pone mediam in olla.& coperi ollã cum parasside uitreata. & luta orificium olle bene cum labiis parassidis undiq;. post hoc accẽde ignẽ sub olla horis sex. qa medicĩa sublimabitur et ascendet supra patellam.& adherebit parassidi cum ergo infrigidatum fuerit aṗi uasa & abrade medicinam a parasside . & repone & utere.illud aũt quod remanserit in fundo olle: serua similiter & utere eo ꝑ corrosiuo.etiam qui uult medicamẽ fortius eo oportet q̃ radat id quod remansit in fũdo olle cum eo quod sublimatũ ẽ. & terat totum simul . & ponat iterum in alutel. & accendat ignem de subtus donec sublimetur.ẽ nãq; fortius satis quod sublimabitur. et q̃ ponet eũ ad sublimãdũ iterum & tertio erit melius.

Modus faciendi zenzifur et est cinapriũ.

a Ccipe argenti uiui et sulfuris citrini añ. Et quidam ponunt minus de sulfure.miste & pone totum in uase uitreato de terra quod possit substinere ignem.& imple tertiam partem eius ex medicina.& duas ꝑtes eius relinque uacuas.deĩde coperias uas cũ parasside uitreata et luta sapiẽter cum creta & pilo confectis insimul.deĩde edifica sibi furnum quadratum . & pone uas in medio furni quadrati:ita q̃ due partes uasis que sunt uacue supra medicinam : sint superantes extra furnũ . et sit fundus uasis distans a solo fornacis

menſura duarum partium palmi. deinde accende ignem ſub eo .xii. horis. deinde permitte furnum frigeſcere: poſtea frange uas et inuenies zenzifur. Modus faciendi calcem et abluendi eam que eſt neceſſaria combuſtioni ignis : et furũculis acutis. & modus faciendi confectionẽ medicine que fit ex ea ad depilandũ pilos.

f It calx in partibus noſtris plurimum ex lapidibus notis in mineris eorum. Et ſunt ex hominibus qui faciũt eam ex petra marmoris albi. & fit ex corticibus ouorum : et ex teſtis oſtrachorum uiuentium in mari. Veruntamen melior calx ad faciendum medicinam eſt illa que fit ex corticibus ouorum. et poſt illam melior eſt illa que fit ex marmore. Sed modus faciendi calcem ex corticibus ouorũ eſt ut accipiat̃ de corticibus ouorum quantitas: & in olla noua ponantur cortices ouorum et coperiatut olla. deinde ĩ fornace figuli ponat̃ ſemper q̃ diu uaſa ſunt in fornace. poſtea detege ollam ſi appareat ſicut calx bene. ſi non autem remitte in fornacem & tamdiu ſic fac ꝙ fiãt albi ſicut calx albiſſima. & ſi furnus figuli non eſt tibi bene paratus accende ſub eis ignem & ſuffla cum folle donec fiant ſicut dixi. Et per hunc modum oportet ꝙ fiat ex marmore & lapidibus aliis: quoniam intentio noſtra non eſt niſi ut incendãtur et adurantur donec fiat calx & fiat

alba.

Modus abluendi calcē que ē necessaria cōbustiōi ignis.

Accipe de calce uiua id quod est de ea albū et mundum. & tere et cribra calcem albam & mundam. & pone in parasside munda. & ꝓice super eam de aqua dulci quantitatē ita ꝙ copiat ab aqua. et dimitte per horam. postea misce. & cū residētiam fecerit ad fundum uasis: proice aquā. & fac ita septem uicibus uel decem. postea ꝓice aquam desuper & repone. & confert ad alcarin. i. rubori & uesicis: & cōbustionibus ignis: dissoluta in aqua uel oleo rosato. Aliter aleoxim. i. rubori cum uesicis in facie.

Modus faciendi medicinam depilantem capillos una hora.

Accipe de calce lapidum uel marmoris uel ouorū uel ostrachorū ꝑtes duas. & de auripigmēto citrīo ꝑtē. i. pōe ī mortario facto ex plūbo. & proice desuper aquā uel aquam ordei. & tere donec fiat nigrum. & postea oportet ꝙ calefiat cum igne: quando linit cum eo in balneo: quoniā ista medicina facit corpus leue et subtiliat pilos nascituros.

Modus psilotri noti.

Accipe calcis partes. viii. auripigmēti citrini partem unam: tere et cribra. et coque ī uase

eneo cū tāta quātitate aque qua copiat.& coque quousq; pēna intromissa in medicia depilet p se facile.

Modus comburendi salem.

Ccipe de sale.et tere.& pōe in uase terreo.et luta labia uasis cū coptorio simul cū argilla. & sepeli uas iter prūas et diitte dōec cōburat. Et sunt qui ponunt salem in pasta. et sepeliunt sub prunis donec pasta fuerit combusta. Et sunt qui abluunt in aqua. et dimittunt desiccari . & postea ponūt ī olla & coperiunt.& accendūt ignē sub ea.& ponunt circum ollam prunas.qa sal nō cessat crepitare donec sit combustus . Et quando qeuerit a crepitatiōe:erit cōbustus.sed ego terebā salē bene.et ponebā ī olla sup ignē : et exsufflabā donec erat combustus.

Forma combustionis calcanti:et species eius:que sunt atramentum et uitriolū.

Ccipe calcantum. et pone super testā nouā et pone testam super prunas et ure . et sit quantitas adustionis:si fuerit calcantū nō multe humiditatis: quādo non apparebunt ampulle.& erit desiccatū desiccatiōe forti. & si fuerit āplius hūiditatis:oportet q dimittat sup prunas quousq; mutetur color eius.et quādo mutabit color eius infra se:et uertetur ad similitudinem mogre idest sinopidis.tunc oportet q auferas ab igne:et

purges.et sūt q ponūt super prunas.et exsufflāt desuper donec declinant ad citrinitatē.aut ponūt super testam.& ponunt super prunas et miscent donec mutat color eius.

Modus adurēdi alumē et cognoscēdi bonū ex eo.

5 Pecies aluminis sunt multe. et melior earū est quod scinditur. & est album et nouum stipticum sine lapide. Post id humidum & clarū cuius partes sunt equales humide sine lapide.sed modus cōbustioīs eius est sicut cōbustio calcāti: nisi q nō fit rubeū sicut illud.

Modus combustionis coralli.

TEratur corallus et ponatur in olla terrea.et ponat ī furno p noctē si bene cōburit bene ē.si nō autē iterū ponatur donec cōburat.Et sūt qui ponunt in crucibulo et exsufflant.& cōburit sicut uis.

Cōbustio spume maris.

p One eam in olla terrea et coperi. & luta cū argilla.et pone in furno quousq; aduratur. deinde accipe et repone. Et quidam ponunt sup prunas et comburūt exsufflādo. Sed ablutio eius est sicut ablutio climie.

Cōbustio nitri.

TEratur et ponat in crucibulo super prunas salnitrum. et exsuffletur donec aduratur quēadmodum dictum est de sale.Et si nō adurit

bene iterum ponatur et exsufflletur donec adurat̃ quantum oportet.

Combustio salnitri.

5 Alnitrũ comburit̃ sicut sal. scilicet ut põat̃ ĩ testa sup̄ prunas et exsufflet̃ dõec adurat̃.

Cõbustio boliarmẽi et iugibat et terre hispane & almogre et aliorum lapidum.

f Range quodcũq; eorum ĩ frusta quãtitatis fabe. & super testam uel laminam ferream pone. et misce sicut est tibi uoluntas adurẽdi uel assandi.

Modus faciendi crocum ferri.

a Ccipe de limatura ferri quantũ uis. & põe in lamina ferrea. postea suffla cũ folle dõec calefiat lamina et limatura. & pone in mortario ferreo ita calidã. et tere bene. et iter̃ põe ĩ lamĩa. et exsuffla secũdo donec calefiat ad ignẽ ut prius fecisti. et tere. & fac ita decies uel amplius: quia quanto plus feceris tanto melius. quando ergo conuersum fuerit in colorem croci: si adheserit alicui rei color eius non seperabitur. Et iuuamẽtũ eius est ꝙ qui depilauerit pilũ supfluũ uel male granatũ in palpebra: & posuerit sup locũ a qũo euulsus est. & ponet de limatura ista sic preparata sepe prohibet ortũ eius. & sunt qui ponunt eã in unguentis quãdo uolunt exsiccationẽ eor̃ fortẽ. Et sunt qui utunt̃ ea sola. & ꝙ proiiciũt ipsã sup

ulcus humidū: cuius ſanatio ē difficilis. & exſiccat eum potenter.

Modus purificandi limaturam ferri.

Q Ligat limaturam ferri puram cum aqua. & non ſit mixtio alicuius alterius metalli. nā ſi ibi eſſ & mixtio alicuius ſicut eris uel plūbi aut uitri: & daret in potu alicui occideret. ponat ergo de ea quantum uis in uaſe mundo: ſuper quam proiiciat par aceti. & pōatur ſub ſextorio mūdo. & iter ſup ſextoriū pōat coriū aliquod. et diittat .xxx. diebus: uel ad mīus. vii. diebus. & poſtmodū extrahe & īuenies colorē eius ſicut zimar. deſicca tere et utere. Et ſunt q abluūt eā cū aq dulci: aut cū aceto. et colāt per pānū et diittūt ſub ſextorio quouſq; putreſcat. & poſtea abluūt et reponūt. & uirtus eius ē q iuuat illos: quorum color faciei ē croceus. et facit inpinguari corpus.

Modus aſſandi ſcoriā ferri.

Eratur tritura groſſa. et ponatur in aceto uel rob. poſtea extrahatur ab eo: et exſiccet. et aſſetur ſuper prunas.

Modus abluēdi ſcoriā ferri.

O Portet q abluat antequā aſſet. et poſt etiā abluat ſicut dixiūs ī climia et marchaſita.

Modus limature auri et argenti: qbus utimur in medicinis cordis ſicut ſeliche.

a Ccipe de auro bono et puro fruſtum. &

habeas corã te paraſſidẽ cũ aquã mũda dulci . &
habeas pannũ de lino aſperũ mũdũ:cuius unum
caput teneas in manu tua:aliud ſtet mixtũ fundo
paraſſidis ĩ aq̃.tunc frica aurũ ĩ panno ſẽp made-
faciẽdo pãnũ cũ aq̃ . et limatura deſcendet ĩ fũdo
uaſis ſubtilis.fac ergo tã diu ꝙ limet̃ de auro illo
quãtũ uolueris. deinde dimitte ꝑ horã.et proiice
aquã cum facilitate.et ablue ter.et ſicca.& ſerua.
Eodẽ modo fac de argẽto. Et ſunt qui limãt lima
ſubtili.et ſic utuntur.

Tractatus ſecũdus de preparatiõe medicinarũ que
fiũt ex plantis. Modus faciendi aloes.

Loes ẽ ſuccus cuiuſdã herbe:que naſcitur ĩ
ſicute uel ſicutra ſecũdũ ꝙ audiuimus . et
modus opationis eius eſt ꝙ teritur herba illa . et
exprimit̃ ſuccus eius.et coqt̃ ſuccus dõec cõgelet̃.
et põit̃ ĩ utribus ex corio.et repõit̃ dõec exſiccet̃.
et melior manerierũ eius ẽ quod cito frãgit̃.& ha-
bet odorẽ bonũ.et color eius ẽ ſicut color epatis.

Modus ablutioĩs aloes ſeu preparatioĩs ad expel-
lẽdã malitiã et acuitatẽ eius. & cõficiẽdi ipſũ.

Ccipe de aloe ſuccutrĩo mũdo quod cito frã-
gĩt̃.& hẽt colorẽ epatis.& odor ẽ bõus põdus
libr.i. tere bene et cribra.deĩde accipe caſſie lignee
ſpice nardi aſari ſqnãti carpobalſami xilobalſãi
cinamõi ligni aloes croci maſticis lacce añ .ʒ.iii.
cõtũde et coque ĩ libris .vi.aque dõec cõſũpta ſit

medietas aque cola & exprīe et repōe ī uase uitreo et rora aloes ex ista aqua donec imbibat totū. & pōe sup uas marmoris aut uitri. et tere ī sole bene et pone ī parasside mūda. et coperi pāno grosso, & dīitte siccari ab illa aqua. et cū desiccatū fuerit reduc iterū ad tritaturā secūdo. & ībibe iterū ex aq̄ ista et dimitte siccari sicut prius. et iterato facies hoc donec aq̄ penetret ptes eius omnes. & sit tota aq̄ cōsūpta uel expleta terendo ībibendo & desiccando sicut dictū ē. & cū ultīo desiccatum fuerit repone ī uase uitreo mundo. et da ex eo solo sine āmixtiōe alterius medicīe pondus aurei. i. & utere eo ī medicīs laxatiuis. & spēbus yere. et aliis medicinis: in quibus aloes ingreditur.

Modus alius ablutionis.

ET qui uult eo uti in egritudinibus melācolicis in quibus eget euacuatione melācolie preparet sic. Recipe croci spice nardi cinamomi xilobalsami carpobalsami cassie lignee assari añ .3.x. sqnanti sticados arabici añ. 3. quinq; coque in libris .x. aque fōtis super ignem leuē & paruū: quousq; remaneat tertia pars. et cola cū colatorio grosso. et exprime. deinde accipe de aloe citrino libras duas. & tere & cribra. & imbibe ex aqua ista supra petram marmoris. et assidua triturā eius & infusionē & desiccationem secūdū supradictā disciplinā: donec biberit aquam illam totā. ultīo

tere. & ſerua ī uaſe ſtricti orificii ne uirtutē aittat & oppila os uaſis. et tua ītereſt ut addas & minuas ex medicinis iſtis ſecūdū oportunitatē egritudīs.

Forma adurendi aloes.

Porret ꝙ ponas aloes in olla munda ſuper prunas donec aduratur.

Modus acceptionis aque cucumeꝝ dulciū.

Vrgat colrā q̄ ē ī ſcō et ī ītestīs. & extīguit acumē eius. & léit pectus. eius doſis ē a tertia libr̄. i. uſqꝫ ad duas tertias li. cū. ʒ. x. zucchari.

Modus decoctionis yere pigre que ē neceſſaria ut reponatur ad horam neceſſitatis.

Ecipe de ſticodos arabico. pulegii añ. ʒ. v. epithimi. ʒ. xx. aniſi feniculi ſeminis aneti añ. ʒ. iii. cīamōi. ʒ. x. agarici. ʒ. v. aduna hec & tūde & īfūde ī libr̄. x. aque calide. & dīitte ī eſtiuo tpr̄e in uaſe ſtricti orificii. et copi. & dīitte. vii. diebus. deīde extrahe in uaſe. & cola cū expreſſiōe. et iteꝝ mitte ī uaſe. & pōe ibi de yera quā ſcripſiūs pōdus. zoo. ʒ. et luta os uaſis cū argilla et pilo. et dīitte ī ſole. xviii. diebus. & poſt repōe uas. & da ex eo ī potu q̄ntitatē libr̄. i. ī egritudībus melācoīcis. & ī egritudībus capitis oī die poſtq̄ miſcueris uas. & miſce cū ea. ʒ. i. olei de karua recētis. et aſſidua hoc ſeptem diebus continuis. quia eſt nobiliſſima et proficiens multum. & ego nominaui operationē eius in libro medicinarum yere pigre.

Forma extrahendi lac ſcamonee.

R Adix huius lacticinii de quo extrahitur ſca-
monea eſt groſſa ſicut cor meſſhude rideſt
uitis nigre. et color eius exterior ē cinericius. et ĩte-
rius ē alba grauis odoris plena humiditate. Et illi q
colligunt lac eius in fine menſis februarii: faciunt
foueam circum radicem arboris. et incidunt ex ue-
nis eius q̃titatē duoꝝ digitorum. et ponunt circa
radicem eius iuxta locum inciſionis duas ollas aut
tres ollas ſecundū q̃ de lacte eius egreditur. et di-
mittunt uſqꝫ mane. poſtea congelatur: et eſt ſca-
monea. Et dixit Dya. ſūt qui fodiunt circa radicem
circulariter et ſternunt circa radicem eius in fouea
folia nucis poſtq̃ inciſe ſunt uene eius. et ſic recipi-
unt ſup ipſa folia huīditatē manantē ex radice. ſ.
lac eius et dimittunt ſiccari et ſeruant. Et melior
ſcamonea ē illa que ē clara et leuis & ſpōgioſa. &
habet colorem ſicut color glutinis coriorum bōzā.
Veruntamen apud nos eſt melior illa que eſt cele-
ſtis coloris: que apportat̃ de ātiochia. Et adulterat̃
ſcamonea cum ſarcocolla et lacte titimalli. Et co-
gnoſcit̃ illa que ē bona nō adulterata que nō pūgit
uel mordicat linguam forti mordicatione. quia
tunc non habet āmixtum lac titimalli. Et peior
ſpērum eius eſt que affertur de canahan et de pa-
leſtīa. Et ſūt iſte due ſpēs graues & groſſe ſubſtā-
tie adulterate cum lacte titimalli et farina ſaliginis

.i.kerſene.

Modus coquēdi ſcamoneā et preparādi ad repreſ-
ſionem eius malitie.

Dixit Melzigiar ex prudētia aliorū medicorū:
ille q uult prepare ſcamoneā oportet q̄ acci-
piat de malis dulcibus et diuidat ea in duas ptes
et extendat illas medietates in fundo unius olle.
Et ſunt qui terunt mala & extendunt ea in fūdo
olle quātitate groſſitudinis unius digiti. et po-
nūt ſcamoneā ſup fruſta malorū uel ſup ipſā car-
nē malorum tritorum: ſi mauis illud quod faciūt.
et facies ſolū unū ex ſcamonea et aliud malorū.
et ſic facies gradatim quouſq; olla ſit ſemipléa.
deinde prepara iterum ollam aliam ſecundū eādē
formā cū malis et ſcamonea. et ita tres uel q̄ttuor
ollas et plures ſecūdū uolūtatē tuā. et pone ollam
ſuper ollam et luta orificium olle cū fūdo alter-
ius cum paſta et copi ſupiorem ollam cum copto-
rio et oppila bene cum paſta etiam. et pone in
medio furni calidi et dimitte nocte una uſq; mā-
et aperi furnū et ollas. et extrahe ſcamoneā. Et ſi ī-
ueneris mala que ſūt ſub ſcamōea et circū ſicca et
combuſta tunc utendum eſt ex ea aliter uero non.
Et ſūt ex medicis qui miſcent cum aniſo uel ſeīe
apii aut danco. ante et conſiciunt cū oleo amīgd.
dulcium: aut aſſāt eam ī malo mundato a granis:
aut ī citonio et utunt. Et talis preparatio ꝓhibet

a potante eam nauſeam et tortiones uentris & ſto-
maci dolores et inteſtinorum .

Forma extrahendi ſuccum titimalli.

Itimalli multe ſpēs ſūt et modus extrahēdi lac ipſius ē talis :īcidat' ſūmitas eius ī mēſe aprilis et ſūmitas eius inciſa inclinetur ſuper uas aliquod mūdū.et exprimantur ramuli ſīgulariter donec lac eius egrediatur totum.et fac hoc ex plu-ribus ramulis et plantis donec habeas de lacte q̄tū uolueris.et deſicca eū ī ſole.et utere eo ī purgādo maliciā et flegma et ad uoītū prouocandū.Et ſūt qui cōficiūt lac in farina ſiligīs:et faciūt pilulas ad magnitudinem ciceris et ſeruāt.Et ſunt qui fa-ciunt lac ipſū diſtillare ſuper ficus ſuper unāq̄q; ficum tres uel.iiii.guttas et eſiccant et ſeruant. Et qui uult prouocare ſeceſſū comedat ex eis tres ficus et ducet multū. Veruntamē lac titīalli gutt' exaſperat.et facit rauceſcere ſumentē ſe.Et ꝓpter hoc qui uult eo uti oportet ut pilulas quas ante diximus inuoluat in melle diſpumato et ſic utat'.

Modus extrahendi ſuccum a tapſia.

Apſia eſt planta que oritur ī terra fes ſigil-meſſa que aſſimilatur plante balach in fi-gura ſua.et lacticinium eius extrahitur in hunc modum:fodias terram circum radicem eius ita q̄ radix detegatur a terra: et ſit fouea rotūda circa ra-dicem.deinde ſcīdatur cortex eius:et copiat' fouea

uſq; mane qa colliget ſuper radicem lacticiniū clarū mūdum quod colliges ſicca et ſerua et lacrimum id uocatur tapſia . Sed qui uult extrahere ſuccum radicis eius fodiat et extrahat radicem . et punget eam et terat . et exprimat eam cum torculo.et extrahat ſuccum.et ſiccetur in ſole in uaſe fictili groſſo uitriato.et ſeruet.Et ſūt qui terunt folia cum radice ſimul et ſic exprimunt ſuccum. et iſte ſuccus eſt debilis uirtutis.et dr̃a eorū eſt q; ſuccus ex radice ſola eſt pinguis ſpiſſus . et ſuccus foliorum et radicis ſimul eſt humidus.et ſuccus radicis quādo habet admixtum ſuccū foliorū deſicat et facit eſiccare ꝓpter uim ulceratiuam quā habet.et oportet q; ille q extrahit lacrimū eius nō extrahat eū ī die in quo ſit uentus .et caueat ab odore uaporis eius.et q; nō tāgat eum ī aliquo mēbro nudo.nā ipſum inflaret tantum et fieret ueſicatū id quod ex mēbris eius eſſet detectū ꝓpter fumoſitatem eius.et liniat cum hoc mēbra ſua nuda ex ceroto liqdo uel oleo roſato.Et uirtus corticis radicis tapſie . et ſucci eius et lacrimi eius eſt laxatiua. Et nrrauit mihi quidam fidelis q; ex ſarracenis ſūt qui quando uolunt cauterizare aliquam partem corporis:aut īcidere aliquod ſuperfluum a mēbro aliquo ponūt ſuper illud de plāta iſta.Nam ipſa urit ſicut ignis.et facit operationē cauterii .

Modus extrahendi ſuccum cucumeris aſinini.

Ccipe de cucumeribus illis qui ſunt bene mati.et dimitte eos ſic collectos una nocte. deinde accipe uas.et pone ſuper eũ cribrũ.et põe ſuper eum cultellũ reſupinatum ita q̃ acies eius ſit uerſus ſuperiorem partem.et oppoſita uerſus cribrum.et diuide p̃ mediũ cucumeres ſigulariter ſuper cribrũ.et exprime id quod eſt in eis de humiditate ſuper cribrum donec deſcendat in uas ſuppoſitũ.et quod cadit de carnoſitate eorũ ſup̃ cribrum exprime donec deſcendat cũ tota ſubſtãtia eius per cribrũ ĩ uas.Deĩde pone ſuper id totũ quod collectũ fuerit ex eis aquã dulcem.et quidã ponũt aquã marinam.et lauãt.et proiiciũt aquã. Et ſũt qui iterum colant cum aqua prima que egreſſa eſt a cucumeribus ſubſtantiã que remãſit ſuper cribrum.et miſcent bene et coperiunt cum panno.et expectant donec groſſicies ad fundum uaſis deſcẽdat.et ſeparatur ſubtilitas et aqueitas que eſt ibi a groſſo.Et cũ hoc feceris aufer aquoſitatem eius.et proiice leuiter extra.Et ſi remanet iterũ aliquid ſuper eum de ſubtili aquoſo collige ipſum cum ſpõgia uel coto.et pone groſſum eius in uaſe lapideo.et tere quaq; die continue donec ĩſpiſſet:et ſit aptũ ad trociſcos formãdos.et fac trociſcos.et ſicca ĩ ũbra.et ſi miſcueris cum eo aliquãtulũ gũmi arabici aut dragg̃ erunt trociſci magis

adherentes in partibus ſuis.et ſubſtantia eorꝫ erit ſicut uitrum.et ſeruabitur per amplius tempus.

Alius modus ſecundum Dya.

Dixit Dya.ſunt aliqui qui cinerem cribratum ſuper terrā extēdūt et faciunt ī medio eius foueā et ponunt pannum triplicatum ſuper cinerem.et proiiciunt ſuccum cum toto quod eſt cū eo ex aqua ſuper pānum:quoniā cinis ſugit quod ē ī eo de aquoſitate cito. et quādo fuerit deſiccata terūt groſſitudinē ſecundū diſciplinā quā narraui prius.Et quod ex electerio hēbit colorē ſicut ſuccus porri uel ſicut zimar:et habet ī ſe turbulentiā ſeu groſſiciem:et grauitatem eſt malum et non eſt laudabile.et melius ex eo eſt quod habet uiriditatem paucam declinantem ad albedinem parūper et quod ē ſīle colori ambre.et eſt cū hoc leuis pōderis et tactus leuis.et ē calidum.Et qui apropinquabit ipſū igni inflāmabitur et comburetur cito.et non eſt nimis uetuſtum decem annorum uſqꝫ ad.vii.et uirtus eius eſt fortior et melior qui uoluerit eo uti in uomitu et laxatione uentris. Et doſis eius cōpleta ē quarta pars.ʒ.unius.et proprietas eius ē attrahere humores flegmaticos et mēlēcoīcos per uomitū et per uentrē.et adulterat cū āmixtione eius de ſucco cucumeris domeſtici aut cum amillo ut aſſimilet electerio bono claro albo leui.

Modus extrahendi ſuccum abſinthii.

a Ccipe abſithiū quādo ē ī fine ſue teneritatis et bōitatis. cōtere eū mā ātē ortū ſolis quia tunc ſuccus eius exibit melius et facilius. deinde ſtringe eum in torculo aut pone in panno groſſo et forti. et preme cum trabe lignea ſicut premunt artifices affor. i. cartamum. et expone ſuccum ſoli donec erit prope deſiccationem. et fac ex eo trociſcos et ſerua. Et ſunt qui ponunt ſuccum eius ſup ignem et coquūt donec coaguletur. et ponunt cū eo parum gummi arabici ut partes eius ſīt melius adherentes. et faciunt trociſcos. et ſeruant. Et qdā adulterant eum cum amurca olei. et propter hoc non recipiatur niſi a fideli uiro. et mundus clarificatus purus ex eo ē fortis odoris et fortis amaritudinis. et uirtus eius ſucci fortior ē uirtute abſithii. Et ſecundum hanc diſciplinam extrahitur ſuccus ex ſcērag. i. fumo terre: niſi q̄ aquoſitas eius ē āplior aquoſitate abſithii quā oportet q̄ īgeīemur ad exſicādū ipſū āplius ī ſole uel ī decoctiōe ſup ignē. Modus exprimendi ſuccum ex gafid. i. eupatorio.

d E menſe maii herba mollis recēs que naſcit ī hortis uel uiridariis colligat ī mane. et quoniam aquoſitas eius eſt pauca ſēper: quanto magis eius que naſcitur in montibus. Accipe ergo ex ramis ſuis tenerellis et caue a uento uel a ſole. et tere ipſam ante ortum ſolis. et exprime ſuccum

c4

eius et coque cum gūmi arabico pauco quousq; coagulet̃.et si poteris ex eo facere trociscos bene. si nō autem serua sicut est. Et sunt qui adulterant ipsū cū aliis succis.quare oportet q̃ non accipiat̃ nisi a fideli uiro.Et sunt qui exponūt succū soli. et dimittunt donec siccatur ut possint facere trociscos et faciunt ex eo.

Modus extrahendi succum ex tribulis marinis.

SVccus hasac.i.tribuli marini exprimit̃ sicut ex gafid.

Forma colligēdi euforbiū:et eligendi ex eo quod bonum est.

VForbium nascitur in terra que dicitur segelmesa et fex. quod sic colligit̃: Accipiunt̃ uentres pecudum et lauantur bene et ligantur ad crus arboris.deinde accipiunt homines lanceas.et stantes a longe figunt acumen ferri in crus arboris:quoniam inde effunditur gūmi copiosum in uentrē:ac si effūderetur ex uase aliquo.Et aliquando emanat ex eo super faciem terre propter fortitudinem sui caloris.Et elegantius ex eo est id quod est clarum urens fortiter.et est grauis saporis ualde propter nimiam acuitatem eius.

Modus faciendi opium.

OPium est lac papaueris nigri.Et dixit Dya. q̃ modus extractionis eius est secundum hanc formam:scilicet q̃ uenias ad papauera que

ſũt cõplete maſitatis:poſtq̃ deſiccata ſũt a rore q cecidit ſup ea ī mane.et ſcīdat' cutis eorũ parum cum facilitate nõ profunde:ne trãſſigat' cutis eorũ ſed ſupficies tãtũ īcidit' quoniam lac ingrediretur intra concauitatẽ papaueris:et non poſſet poſtea colligi . deinde rade papauer circunquaq; ex omni parte eius.et incipe abraſionem tuam a ſumitate capitis papaueris.et extrahe uſq; ad finem ſciſſure quã feciſti directe.et caueat raſor ne radat de cute eius cum lacte.et collige lac cum digito.et pone ī uaſculo uitreo.deīde expecta per tempus aliquod: et reuertere iterũ ad papauera prima quoniam īuenies p ſciſſuras quas abraſiſti iterũ lac egreſſũ. quod colliges ut dixi.Et hoc facies quouſq; aliqd de lacte egreditur.et ſi uides aliqd egredi ſecũda die et tertia collige etiam.deīde adhibe ſimul totũ quod collegiſti .et tere in loco mundo donec coaguletur:ut poſſis ex eo facere trociſcos .et fac et ſerua .

Forma extrahendi ſuccum ex papaueribus ex quo fit opium.

Ccipe capita papauerum et folia eorum . et tere bene et extrahe ſuccum eorum cũ ſtrictorio aut aliter.et tere ſuccum illum aſſidue ī ſole donec coaguletur totaliter:q; poſſint inde fieri trociſci . et fac et ſerua.et uirtus huius debilior eſt uirtute opii.et melior ſpecierum opii eſt graue et

pīgue.et quādo frangitur est ī loco fracture lene et clarum declinans rubedini.et quando fundit' sup eū liquor cito dissoluitur.et qui applicauerit ipsum cādele incendetur.et emittet flāmam non obscuram et odor eius quādo extinctū fuerit remanebit secundum dispositionem suam primam non immutatus.Et adulteratur cum succo lactuce erratice.et succus huius lactuce habet uirtutē sīlē uirtuti papaueris nigri.sed est debilior satis.uerum in colore et odore multum assimilatur sibi. Et sūt alii qui adulterant cum succo memithe et cum dragg.Sed id quod est adulteratum cū succo memithe quādo dissoluit' ī aqua ē odor eius sicut odor uel color croci.et id quod adulteratū ē cum gūmi arabico est clarum et pauce uirtutis.

Modus colligendi lac celidonie et extrahendi succum eius.

Ccipe huius herbe que ē crocei coloris ualde et amari saporis ī cōpleta maturitate īcidāt' sūmitates ramorū eius:scilicet quando incipiunt apparere semina eius. et inclinentur rami super uas mundum ex uitro uel ex alio.ita ꝙ lacrimum eius cadat ī uase:quod expōat' soli donec exsiccet'. et fac trociscos et serua.Sed qui uoluerit succum eius exprimere colligat herbā et terat.et exprimat succum eius.et desiccet : aut decoquat primo donec inspissetur.et postea ponatur in sole donec

desiccetur. Dixit Dya. tere hãc herbam. et exprime succum eius. et misce cũ melle mundo. et coque ĩ uase ex ere puro. et in mundo uase reserua quoniã est magne uirtutis in clarificando uisũ quãdo posueris ex isto medicamĩe ĩ oculũ. Et dixit principium ortus celidonie est quando yrundiues incipiũt apparere. et quãdo desinunt apparere herba desiccatur. et non apparet. et propter hoc appellat herba yrundinum.

Forma extrahẽdi succũ corticũ radicũ mãdragore.

Ccipe cortices radicum mãdragore. dũ sunt tenere et recẽtes. et cõtũde fortiter. et exprĩe sub aliqua re graui et collige succũ. et tere donec ĩgrossetur. et serua necessitati. Et sũt q coqũt radices in uino usq; ad consũptionem tertie partis. et colãt et seruant. Et sunt qui colligunt lacrimũ eius faciẽtes foraĩa ĩ radice. et colligũt quod emanat ex ea de huĩditate. uerũ succus ẽ fortior lacrio. et lacrimum non reperitur ubiq;.

Forma extrahendi succũ ex sucharam. i. iusqamo.

Ccipe fuctũ eius cũ foliis. et extrahe succũ. et pone ĩ sole. et utere eo suo ãno et nõ ãpli us. quia cito corũpit. Et sũt qui terũt semẽ eius siccũ et piiciunt super ipsum aquã. et exprimũt succũ eius. et iste est melior succo foliorum eius in sedãdo dolores. Et sunt qui terunt plantã eius et miscent cũ farina frumenti. et faciunt trociscos

et ſeruant :

Modus exprimendi ſuccum ex memithe.

Nquit Diaſcorides memithe multā habet aquoſitatem et color aque ipſius eſt ſimilis colori croci .oportet ergo ꝙ teratur cum ramis ſuis dum ē recēs et tenera.et quod expreſſū fuerit ponatur ī ſole in uaſe coperto.et dimittatur donec ingroſſetur et fiat ſicut lutum.deīde fiant ex eo ſief quibus utere in alchol et in unguentis ſuper apoſtēata et ī egritudībus podagre calide et aliis. Sed ego accepi memithe et triui.et extraxi ſuccū eius ſicut Dya.dixit:et nō exiuit ſuccus eius glauci coloris quemadmodū dixit.et feci trociſcos eorū et declinauit color eorum uiriditati donec declinauerunt nigredini.et queſiui a mercatoribus q ueniunt ab oriente et dixerunt mihi ꝙ accipiunt ſuccum eius et terunt cum amillo et faciunt ſief. et feci ſicut dixerunt . et declinauit color eorum glaucedini ſed nō totaliter ſicut illi q apportant de oriente . & dixerūt mihi alii ꝙ conficiunt ſubſtantiam eius cum aqua fluminis et faciunt ſief. et hii ſunt illi qui deferuntur ad nos de oriēte . et cum hoc toto ignoro ueritatem eorꝝ.

Modus extrahendi ſuccum prunorum ſilueſtriū ex quo fit acatia.

Chatia fit in miſalim.et eſt ſuccus prunorū ſilueſtrium.et modus extractionis eius eſt ꝙ

colligas plantã hanc cum fructu eius.et pone sup
eam aquam paucam in uase.et dimitte sic diebus
aliquibus.deinde coque super ignem illã colaturã
quousq; coaguletur.deide proiice in uasis silibus
cocleis.et dimitte siccari.et succus huius fructus
q dr̃ acatia quando fit ex fructu maturo perfecta
maturatiõe:itaq; iam acquisiuit dulcedinem est
color eius nigrior et clarior.et non erit stipticus
intestinis propter suam dulcedinem.sed quando
fiet ex fructu non cõplete maturo erit color eius
declinior rubedini magis . et stipticitas eius erit
maior.et elegantior omnibus aliis est acatia:que ẽ
talis sicut dixi nũc.et talis magis ẽ odorifera aliis.
Modus ablutionis eius .

+ Ere eã cum aqua dulci sepe et proiice aquã
que supra natauerit.et fac hoc donec uideas
aquam.claram fac ex ea trociscos et serua . Et sũt
qui lauant eam cum aqua rosata quando uolunt
frigiditatẽ eius amplioré et sedactiorem doloris
magis . Modus uero assationis eius ẽ q; ponat̃ sup
prunas et assetur quantũ ẽ necessarium.
Modus faciendi litium.

5 SVnt qui faciunt litiũ ex radice arboris que
dicitur curtam.et species huius litii noiat̃
cohaculem.et ẽ quoddã quod affert̃ ex aliemẽ.Et
sũt qui faciũt litiũ ĩ hunc modum.et est q; terunt
folia ex arbore sicut sunt et exprimunt succum

aut mollificant ea : aut infundunt eam aliquot diebus in aqua. et coquūt et exprimunt. et iterum ponunt ſuper ignem aquam illam. et decoquūt donec īgroſſatur ſicut mel. Et ſunt qui adulterāt eum cum amurca olei. et miſcent cum ea tpr̄e quo ipſum coquūt: aut cum ſucco abſinthii : aut cum felle bouino. et melius litium eſt quod facit ſpumam: et habet colorem ſīlem ſāguini : quoniā ante ipſū inflāmatur ī igne: et extinguit in aqua. et color eius exterior eſt niger. et interius declinat ad nigredinem. et etiā non habet in ſe pinguedinē. et habet ſtipticitatē cū amaritudine. et color eius eſt ſicut color croci. et ſicut color litii indici quod fit ī hūc modū quē dixi. Etiā ſunt q faciūt ex amurca olei ſimilitudinē litii. accipiunt enim amurcā olei ueterem que non habet terram nec arenā et decoquūt in uaſe eris donec ingroſſetur. et ponunt ſuper dentes dolentes. nam facit dolorē qeſcere. et q decoxerit ipſū cū agreſta quouſq; fiat ſicut mel: et ponit ex eo ſuper dentes corroſos eradicat eos uel preparat ad faciliorem eradicationē. Modus extrahendi ſuccum ypoquiſtidos.

Ccipe roſam caninam in fine menſis maii. et tere et exprime ſuccū eius. et coque donec ingroſſetur. et dimitte ſiccari. et ſunt qui apponūt modicū gummi arabici: ut partes eius melius adhereant.

Modus extrahendi ſuccum ex balauſtia:

Dixit Dya. extrahunt quidam ex balauſtia ſilueſtri ſuccum ſicut ex roſa canina. et eſt ſtipticus et uirtus eius eſt ſicut uirtus ypoqſtidos.

Forma extrahendi ſuccū galbani.

Accipe bautiā ſilueſtrē fetentē cum ſuis ſūmitatibus. et incide eam in fruſta longitudīs. iiii. digitorū. et hoc facies quādo erit glauci coloris in fine menſis iulii. et pone in uaſe eneo. et proiice ſuper ipſam herbā aquam qua copiatur et plus. et bulli magno igne quouſq; diſſoluātur rami et ſtipites eius. deīde aufer ab igne et cola cū colatorio ex pilo: id ē ex ſetis et proiice ligna. deīde proiice ſuper aquam illam colatam tantū quātū eſt medietas eius de trebentina et eſt helzelebat. et coque cum pauco igne donec cōſumatur aqua et remaneat gummi. et non oportet q̄ coperias illud quando coquis ipſum. et poſt hoc repone ipſum in marſupiis uel utribus et ſerua et utere. et ſi ſiccetur plus q̄ oportet quando decoquitur pone in eo parum olei de kerua: aut parum ſepi anatis. et ſignum in hoc eſt q̄ accipias ex eo parum decoquitur. et pone ſuper marmore. et ſi nimis eſt durū pone de oleo. et ſi eſt ſatis molle nil addas. Et ſunt qui adulterant ipſum cū raxina pini: et farina fabarum. Et melior ſpecierum eius eſt que habet odorem ſue herbe.

Modus faciendi ſuccum liquiricie.

4 Ccipe radicem liquiricie quando eſt magis humida et plena ſucco: ſcilicet in mēſe iulii. et contūde ipſam. et proiice ſuper ipſam de aqua donec coperiat uel plus. et pone ī uaſe ſr̄ igne. et coque cū pauco igne donec mel eius. ſ. pīgue eius egrediat de ipā. et cola. et piice ligna et pone iterꝫ aquā ſup igne. et coque quouſq; coagulet. deīde expone ſoli donec deſiccetur et utere.

Modus extrahendi ſuccum uue acerbe.

5 Vnt qui exprimūt ſuccum ex uuis acerbis in fine acredinis. et alii faciunt ex participā tibus aliquantulum dulcoris et maturitatis. ſed prior eſt frigidior et ſtipticior. et ſecūdus ē minus ſtipticus et minus frigidus. et modus eius ē q; accipias ex uuis īmatis. et piſta et exprīe. et pone ī uaſe ex ere rubeo ſuper ignem. et coque donec propinquet coagulationi. deinde pone in uaſe extēſo et expone ſoli donec exſiccetur et ſerua. et quidam ponūt ad ſiccandū in ſole abſq; decoctiōe aliqua ſi adeſt ſol calidus. et ſunt qui miſcent cū eo parū gūmi arabici. Verum ſimplex eſt melior. et melior ex eo ē crocei coloris qui declinat alii colori facile frangibilis. et fortis ſtipticitatis et pūgens linguā. et ſūt qui coquunt ipſum cum melle: aut cū uino et utuntur eo in tūoribus neruorum et ceruicis. et gucturis: et tumor faucium palati adaltola.

Modus extrahendi ſuccum centauree.

Ccipe de centaurea dum eſt recens et tenera et tere eā bene anteq̄ ſol oriatur. et ſi ſuccus eius egreditur bene. ſi non autē oportet q̄ ponas eam tritam in uaſe. et proiice ſuper ipſam aquam qua coperiat̄. deinde coque eam. et exprime ſuccū eius ſicut exprimunt tīctores affor et ē crocus hortolanus uel ſicut gētianā. et pone ſuccū ſup ignē. et coque donec in groſſetur et ſerua. et qui uult q̄ partes eius adhereant magis ponat in eo parum gūmi. uerū ſīplex eſt melior ſerua ipſum et utere.

Modus faciendi ſuccum ex berberis.

Ccipe de berberis bene maturis. et cōtere eos et miſce cū aq̄ et frica maibus. et cola. et pōe aquam colatam ſuper ignem. et bulli donec coaguletur. et ſicca et ſerua.

Modus exprimendi ſuccum ſolatri.

Ccipe plantā ſolatri cum foliis et granis. et tere et exprīe ſuccū. et coque ſup ignem uel exſicca expoſitū ſoli quouſq̄ coagulet̄ et ſiccetur. et ſerua.

Modus extrahendi ſuccum hauſig.

Portet q̄ colligantur folia eius donec ſunt humida. et terantur ante ortū ſolis ſicut iā dixi. et exprimatur ſuccus eorum. et coquatur ſup ignē uel deſiccetur in ſole. et ſic ſeruetur. et iſte eſt modus extrahendi ſuccum plantaginis et lactuce

et sẽpuiue et portulace et rostri porcini et scariole et feniculi et apii et cussus idest uolubilis et lapatii : et ceterarum huiusmodi herbarum ex quibus possunt succi extrahi.

Modus preparandi squillam in omnibus modis prepatiõis eius et ẽ cepa muris. et primo de modo assandi squillam.

Oportet q̃ eligantur squille que declinãt ad albedinẽ in suo colore. et sint mediocres ĩter magnas et paruas et que oriũt ĩter grossa et sicca. et que sunt dure pauce humiditatis. et que euaserũt a corruptiõe. Et caue a cepe quod est unum solum: scilicet quod est natum in terra ubi nõ sũt alie squille. Nam non debes accipere nisi squillas que habent circa se squillas: scilicet cepas multas: q̃ illa que nascitur sola est scelerata mortalis. Accipe ergo de hiis quas diximus . et excoria eas ex corticibus suis exterioribus siccis. et abscide ex ĩferiori parte foliorum eius id quod est deficcatum. et abscide radicẽ eius. & purga eam bene totam. et inuolue eam in pasta facta ex farina ordei uel alterius: aut ĩ maxa facta ex argilla rubea dulci aut nigra. et sit ĩuolutio eius quo ĩuoluis eã grossitudinis unius digiti. et pone eam sic inuolutam ĩ furno: aut in atanor ubi sint prune incẽse. et ibi dimitte tota una nocte uel plus donec sit assata pasta et cõpleat decoctio eius. & color eius fiat

rubeus deīde aufer ab igne et ſīe īfrigidari.& aufer paſtam qua inuoluiſti eam.et conſidera ſi uidet̃ tibi bene aſſata: ita.ſ. ut ſit mollis tractabilis. ſi ergo cōpleuit ignis opus ſuum ī ea bene.ſed ſi nō coque iterum īuoluta paſta uel in argilla quouſq; ſit equaliter per totum aſſata.nam niſi bene aſſetur remanet ī ea acuitas mala: que nocet ſtomaco et uentri ualde.et facit uomitum et nauſeam.

Forma deſiccandi ſquillam.

Ccipe cepe crudum et aufer corticem exteriorem eius.et ſcinde in duas partes per longitudinem cum cultello facto ex ligno pini.deīde ſepera tunicas ab īuicem: et configas eas in filo lineo.et imple filum ex fruſtis eius diſtanter: ita q̃ fruſta non tangant ſe ad inuicem.et ſuſpende ī umbra in loco uentoſo.et dimitte donec deſiccet̃ a uento abſq; ſole.

Forma caſtrandi ſquillā.

Ccipe ſquillas anteq̃ incipiant germinare folia eius et ſtipes: et cauteriza eā cum ueru ex ferro cādēti & ure bene in loco illo ubi ſtipes.et folia oriuntur uel oriri debebant.fac ergo id anteq̃ germinet ſtipes.nam quando ortus eſt ſtipes eius non eſt amplius ingenium in caſtrando eam niſi q̃ incidatur totum id quod ortū eſt.et cauterizet̃ et uratur bene locus ubi oriebatur: ita q̃ āplius nō germinet ibi aliquid.

Modus conficiendi acetum squilliticum.

Cape cor squlle cum tuicis suis mollioribus que sunt prope cor eius. et incide in duobus uel tribus frustis cum cultello ligneo et nō ferreo. et imple fila de lino facta ex ipsis frustis. deinde accipe passidem terream et line interius eam totā pice. et erige lignum ī medio scilicet passidis eius ad modum columne. et liga plurima fila sūmitati columne seu ligni huius. et extēde fila ipsa eque distanter trahendo ipsa per labia passidis. deīde p latera eius donec ipsa anectētur oīa pedi passidis. et fiat sicut tētorium super parassidem. et tu iam precepisti q̄ lignum debet esse tante longitudinis q̄ superemineat labio parassidis. deinde pone in passide de aceto bono forti quantitatem qua due parassidis ptes impleantur. post modum ordire circulariter filum in quo fixisti frusta cepe supra fila illa que stant sicut tētorium: tali modo frusta sint suspensa super faciem aceti: ita q̄ non tangant acetū. et coperi parassidem cum coptorio habente culmē sicut uides esse necessariū ad opus tuum. uel cum parasside alia coperi inferiori in latitudine. et sit copertorium linitum pice etiā īterius. deinde oppila bene lutādo orificia uasorū cum argilla. et pone in sole quatuor diebus ī mēse iulii uel augusti. cū ergo cōplebūtur dies oportet ut coles acetū ī uase uitreo. et reponat necessitati

Et dixit Hebēgizar: cuius expoſtio eſt filius macel-
larii: q̃ qdā ex philoſophis gētiliū. ſ. incircūciſorū
ponunt p̃ qualibet libra cepe libras. vi. aceti et iuſ-
ſerunt ſuſpendi fruſta longe ab aceto digitis. iiii.
cum pondere. ii. ℥. ex iuiubis recentibus et tantūdē
ex pulegio regali. et ſuſpendunt cum fruſtis cepe
ſicut ipſa ſuſpenſa ſunt. et poſt. xl. dies colant
acetum in uaſe mundo ſuffumigando prius ex
ligno aloes. Et ſunt ex medicis qui dicūt q̃ ī libras
tres aceti ponatur libra. i. ſquille. ſed modus prior
eſt apud me melior. et oportet q̃ poſtq̃ ſteterit in
ſole ī mēſe iulii: aut auguſti ſicut dixi. vii. diebus q̃
auferat argilla qua lutate ſūt paraſſides. et aptis
paſſidibus proiiciant cepe ī acetū. et p̃ qbuſlibet
libris tribus aceti accipe apii balſamite. ſ. ſiſibrū et
pulegii recētis dequolibet añ. ℥. i. herbe anisi feiculi
ābor recētiū añ. M. i. ex his oibus fac faſciculos. et
ſuſpēde ſup faciē aceti ſicut ſuſpēdiſti ſqllas: et ex-
pone ſoli duabus ſeptimaīs ī eſtiuo tēpore. deinde
aufer iſta: et p̃iice. et accipe ſpice nardi cinamōi
aniſi amigdolarum amarar añ. ℥. i. gariofilorum
℥. ſ. et repone in paraſſide cum cepis. et luta et di-
mitte ſeptē diebus. et poſt aufer argillā. et apī uaſa
et cola acetum in uaſe uitreo. nam tali modo pre-
parato utebantur reges gentilium.

Operatio eius ſecundum Diaſcoridē.

Ed Dya. faciebat acetū ſquilliticum in hūc

modū quē ego narro: Accipe de cepis ſqlle albis. et ſcinde in fruſta et infige ea filo. et ſepera ita fruſta q̃ ſe nō cōtīgāt. et deſicca ī ūbra ī loco uētoſo uerſus orientalem uel uerſus occidentalē partem .xxxx. diebus integris. deinde accipe de his ita ſiccis pondus librarū. ii. et proiice ſuper eas libras .xiiii. aceti. et dicit alibi libras. x. et coperi uas cum coptorio. et luta cū argilla labia uaſorū. et expone ſoli. xxxx. diebus. et poſtea cola acetum et exprime ſquillas. et proiice earum ſubſtantiam. et ſerua neceſſitati. Et dixit iterum q̃ quidā ponunt ex cepis recentibus ſine exſiccatiōe modo predicto ī aceto. et dimittunt ſeptem mēſibus. et colant acetum. et utūt̄. et dixit q̃ hoc acetum factum in hunc modum incidit humores groſſos fortiter pluſq̄ factū aliquo alio mō. et dixit q̃ eſt optimū egritudībus corporis omībus: preter habentes intrīſecus ſcabiem uel ulcera ſeu excoriationes intrinſecas. et oportet q̃ quando incipiemus ipſum dare in potu alicui q̃ demus in primis quantitatē paucā. poſtea addamus ī quātitate eius paulatim donec perueniatur ad. ʒ. i. ſ.

Modus alius breuis pro his qui uolunt q̃ cito fiat propter neceſſitatem.

Ccipe. ʒ. i. aceti. et pondus. ʒ. i. cepe ſqlle. et pone totū ſup ignē. et bulliat duabus bullitioībus. deīde aufer ab igne et cola et utere. Et ex iuuamētis

aceti squillitici sunt q̃ ipsum ingrossat tracheam artariā. et fortificat carnem eius. et clarificat uōcē. et confert doloribus stomaci et male digestioni. et ualet oppilationibus et suffocatioibus matricis. et fortificat cor debile. et reddit sanitatem. et clarificat colorem. et acuit uisum. et frangit lapidē. et īcidit humores grossos. et apit uias et canales ōes. et cōfert apoplesie. et iuuat uniuersaliter omnibus egritudinibus frigidis iuuamēto maximo.

Modus distillādi aquā ex sq̃lla que occidit mures: et que poīt ī medicīs: ex qua fit syrupus acetosus.

Ccipe de cepis nouis recentibus. et excoria eas cortice supiori. et proiice id et īcide residuū cū cultello. deīde accipe ollam et pfora eā in fundo foraminibus puis. et imple eā ex ipsis cepis īcisis. deīde fac foueā rotundam in terra. et sepeli in fouea illā ollā uitreatā. et pone ollā cum cepis sup ollā aliā uacuā quā tu sepelisti: ita q̃ supioris olle fūdus īgrediat os īferioris olle. deīde luta eas īuicē ut cōtīgāt se. et cop̃i ollā superiorē cop̃torio ydoneo et luta. deīde cop̃i circūquaque ex terra: itaq̃ cū īcēderis ignē circū: ignis nō attīgat īferiorem ollā et superior sit stās ī medio ignis. deīde accēde ignē circa supiorē ollam. et super eā ex stercore aīalium uel ex alio. et fac ignē nocte una tota. ī mane uero īuenies aquā distillatā ī olla īferiori quā cola. et serua. et qui uult ex ea occidere mures

cõficiat cũ ea farinam uel panẽ. et ponat ĩ loco ubi abũdant mures. et morient ex eo qui comederint cito. et si miscueris pax ex litargiro erit uelocior ad occidendum.

Mõus albificãdi acetũ ex quo fit syrupus acetosus.

Onstrue atanor sile illi in quo distillat aqua rosacea. et sr̃pone ei uas distillatoriũ ex uitro uel ex terra uitreata. et imple tres ꝑtes ex aceto bono. et quarta pars uasis supius sit uacua ne cũ ebullierit acetũ effũdat extra. deide opi uas cũ uase aliquo supius sicut nouisti habẽte nasũ sicut fit ĩ aq̃ rosacea. et fac ignẽ leuẽ nõ fortẽ. nam si eẽt fortis nõ fieret acetũ albũ tãte albedinis. et est necesse ꝙ acetũ quod distillat sit ex uuis albis clarũ et acre in fine acredinis. quia tunc distillat albũ et purũ. Repone ergo ipsũ et serua necessitati. et secũdũ hãc disciplinã põt distillari uinũ q uult ipsũ distillatum.

Modus faciendi aquam camphore.

Accipe uas ex uasis aque rosacee quod dr̃ batã. et expositio eius ẽ uẽter. & imple ipsum ex lignis pini que habet magna folia. et impleat uas aque rosacee. et coperi uas ipsum cum coꝑtorio habente nasum. et pone uentrẽ ĩ uas eneũ plenum aque. et pone suꝑ ignẽ quousq; incipiat aq̃ bullire. nã distillabit oleũ subtile boni odoris: quod appellat aqua cãphore. aut si uis distilla in

furno aque rosacee secūdū disciplinā eius. et serua
repositū quod ex eo distillatū est. et utere.
Modus preparādi colloqntidā ad usū potionum.
c Olloqntida ex uirtute sua purgat flegma uiscosū. et humores grossos et purgat cerebrū.
sed ipsa īducit dolores et tortiones et pūctiones ī
ītestīs et tenasmō et malitiā seu nocumētū. et ex-
primit malitia si terat et cribret. et addat ei quā-
tū ē q̄rta ps seu qnta pulueris eius ex dragg̃. et fac
īde trociscos et serua necessitati. Et sūt q ponunt
loco dragg̃. gūmi arabicū. quoīā ābo reprimūt ma-
litiā eius: nisi q gūmi hēt aliquātulū stipticitatis
et dragg̃. iuuat ad laxandū. et qui uult eā miscere
cū dragg̃. oportet q terat dragg̃. et dissoluat ī aqua
et colet. et cōficiat colloqntidā cū eo. et misceat bñ
ī mortario quousq; fiat unū corpus. et fac troci-
scos. et oportet ut nō multū terat qa adhereret īte-
stīs et excoriaret ea. et oportet q eligat colloqntida
que hēt colorē ī cute subcitrineū. et hēt sr̄ficiē leuē
sine ulla asperitate. et īterius eius albū declinans
citrītati pax pleuis pōderis spōgiosa: quia ista sūt
signa q fuit collecta matura quantū oportet. quā
oportet q nō utaris ex ea nisi pulpa eius. et abiici-
as g̃na eius et corticē. et dosis eius solius ē pōdus
octaue ptis aurei unius usq; ad q̄rtū unius aurei.
TModus preparationis turbit.
Vrbit ex uirtute sua purgat flegma. sed

ĩducit ſĩcopũ et tortiones. Sed eius prepatio eſt q̃ terat̃ et roret̃ oleo amigdolar̃ dulciũ qa̧ phibet partẽ ſue malicie. q̃ ſi nõ habes accipe ſiſãinũ uel butirũ uel oleũ cõe quodcũq̃ habes ꝑatum. Et t̃bit melius eſt quod eſt album multũ et leuẽ hẽt corticẽ. et lignũ ĩterius ſubtile ſine aſpitate. et nõ eſt groſſũ. et hẽt gũmi ſup capita eius. et doſis eius quod ẽ nouũ ẽ põdus. 3. unius uſq; ad. 3. ii. et hoc ẽ cũ magna cuſtodia: et de ueteri plus. et nõ dat̃ ſolũ et poſt acceptiõẽ eius ſumat̃ brodiũ pĩgue et expĩguedinibus ſubtilibus.

Modus preparandi euforbium.

Vforbiũ purgat ex uirtu te ſua flegma uiſcoſũ quod ẽ ĩ ſcia et lũbis et ĩteſtĩs. ſed ipſũ facit triſticiã et debilitatẽ et ſiccitatẽ. et rectificatio eius ẽ q̃ nõ multũ terat̃ et miſceat̃ cũ oleo. et cũ eo põe bdeliũ aut ſuccũ liqricie: aut ex ſpẽbus ſicut ſpica cĩamomũ caſſia lignea et ſilia. et oportet ut fũdat̃ ĩ oleo roſaceo bono. et eligat̃ ex eo clar̃ nouũ citrinũ fortis odoris amar̃ cui ſ̃trãſiuerit ãnus unus uſq; ad tres ãnos. et doſis eius eſt a granis ſex uſq; ad grana duodecim.

Modus preparandi elleborum album.

Lleborus albus purgat uirtute ſua flegma ꝑ uoĩtũ. et mõus acceptiõis eius ẽ q̃ cõedat̃ ante aſſũptiõẽ eius cibus aliqs leuis: et poſtea accipiat̃ cõtritus bene cũ pulte facta ex farĩa frumẽti uel

ordei.et melior est quod ē pūgitiui saporis adurēs
līguā:extēsus lōgus albus.et cito frāgibilis:cui ap-
peat ī fractura sīle texture aranee tele subtilis .et
dosis eius ē pōdus.ʒ.ʃ.usq; ad duas et infra.
Preparatio ellebori nigri.

T niger elleborus purgat de uirtute sua fleg-
ma et malitiā.et opatio eius ē fortior opati-
ōe ellebori albi.et prepat' eodē mō sicut elleborus
albus.eligit' aūt cuius radicule sūt plene pīgues et
subtiles.in cuius fractione apparet sīle subtili are-
ne acutū habēs saporē.et melior ē ille q nascit' in
terra petrosa alta sicca.et dosis ē.ʒ.ʃ.usq; ad.ʒ.ii.
et tpūs colligēdi utq; ellebrū ē ī mēse iulii:qa sūt
ī fine boītatis. Forma exhibēdi polipodium.

POlipodiū purgat uirtute sua flegma et ma-
litiā sine molestia et grauedīe.et prepat' ad
sumēdū ipsū solū qa coqt' ī aq̄ ordei:aut sicle aut
decoctiōe cucumeris:aut aqua mellis cocta. Et q
uult eo uti ī potōibus radat ipsū bn̄.et terat et mi-
sceat ī medicīs.et eligit' citrinū cuius sapor appī-
quet sapori gallar; cū dulcedine.et ē grossus sicut
digitus minor.et dosis eius ī decoctione est a .ʒ.
.ii.usq; ad.ʒ.v.et sīliter substātia p se dosis a.ʒ.i.
usq; ad.ʒ.ii.et dixit phūs Iehana q; istud pōdus
.ʒ.i.ītelligit' de sicco. Verūtn̄ quādo ē recēs dosis
eius solius ē usq; ad.ʒ.ii.aut.iii.et ī potioībus.ʒ.i.
et oportet q; colligat' ī uere.Et sūt ēt qui colligunt

in autūno.ſed primum eſt melius.
Mōus exhibitiōis et prepatiōis ḡnoꝝ nil et ē īdicū.
h Ec purgāt de uirtute ſua flegma.et modus
prepatiōis eoꝝ ē ꝙ ipſa terāt et īfūdāt ī oleo
amigdolaꝝ dulciū.& bulliāt ī aq̄ uſqꝫ ad cōſūpti-
onē aque.& remāeat oleū.et dēt ſola: aut cōficiāt
alie mēdicīe cū eis ſecūdū uolūtatē recipiētis.& do-
ſis eoꝝ ē a.ʒ.iii.uſqꝫ ad.v.et melius nil ē cuius folia
ſūt groſſa ſīlia folii oliuaꝝ pū minora.et ſūt calidi
ſaporis.et faciūt raucedīē uocis .Sermo de alkā.
o Mne amaꝝ appellat apud arabes alkā et īhoc
multū laborauerūt expoſitores.nā qdā ex eis
dixerūt ꝙ erat coloqntida.et alii ꝙ erat aliud.ſed
ad ultīū nō ē uerificatū apud eos qd ſit. et pur-
gat uirtute ſua aquā citrīā abſqꝫ ꝙ ledat ſtomacū.
et purgat ēt flegma.et mōus exhibitōis eius ē ꝙ det
ī potu cu melle cocto:aut cū rob.et melior ex ea ē
lōga q̄ aſſīlat cucūeri mīori ſatis magne amaritu-
dīs que īueīt ī terra huīda.et caueri oportet ab illa
q̄ īueīt ī terra ſicca petroſa:et q̄ repit ī montibus
ꝓpter fortitudīē ſue uirtutis.et doſis ē ab.viii.ḡnis
uſqꝫ ad.x. Mōus prepādi ſcebrā.i. eſulā.
s Cebrā ſua ꝓprietate nocet epati.et purgat
aquā citrinā.et doſis eius ē ſicut dixīus de laureo-
la.et prepatō eius ē:ut pōat ī lacte horis.xxiiii.et
poſtea deſiccet.et ſūt q pōūt ī aceto cū ea q̄titatē
pōderis eius de roſis.et dragḡ.et dāt cū melle:aut

ſucco uue:aut cū aq̄ ubi ſit decocte lētes:aut ſicla:
doſis ē pōdus ℊ.vi.ad.xii. Mōus prepādi yreos.
IReos purgat uirtute ſua aq̄ citriā.et hūores
groſſos & uiſcoſos et maliā.et apit oppilati-
ōes epatis.ſed īducit triſticiā uel ſolicitudiē.et bo-
nū ē q̄ admiſceat aliis medicīs ad reprimēdū mali-
ciā eius .et prepatio eius ē ut det ī potu cū aq̄ et
melle ſimul coctis.et eligat ex eo aquoſū multū:
ptes cuius lacrimāt.et breuis ſtate.et ptes eius eq̄-
les.et color eius ppe citrītatē:boī odoris.doſis eius
pōdus aur.ii.uſq; ad.iii.uel.iiii.aut potet tritū ex
eo pōdus.ʒ.i.uſq; ad.ʒ.ii.cū melle cocto.

Modus preparandi achorum .

vIrtus achori ē ppīqua uirtuti yreos.et doſis
eius ē ſicut doſis yreos. Mōus prepādi cētaureā.
CEntaurea purgat uirtute ſua flegma uiſcoſū
et coleram ſilē feci et hūores q ſūt ī ſcia et
lateribus et āchis:qn̄ aqua eius bibit:uel cliſterizat
cū ea.eligat ergo ſubtilis q̄ repit ī mōtibus amara
multū.q̄ uero repit ī uallibus ē debilis opatōīs.&
potō eius aque ē.ʒ.ii.ī cliſtiis.ʒ.iiii.cū oleo ſiſāio
Modus exhibendi fumum terre.

IVuat ſtōacū uirtute ſua.et cōfert ſcabiei pru
ritui et bothor.nā purgat colerā aduſtā . et
mūdifacat ſāguīē.et ꝓuocat uriā.et q uult eo uti
oʒ q̄ eligat recēs amaꝝ multū et uiridis coloris:
et potio eius indecoctōe ē.ʒ.i.uſq; ad.ʒ.ii.ſ.ſine

decoctõe a.ʒ.iii.uſq; ad.vii.cũ tãtũdẽ de mirabolãis citrĩs.et q uult bibere de ſucco eius nõ oʒ q decoqt eũ. et q̃titas potõis eius ẽ a.iiii.ʒ.uſq; ĩ octo cũ põdre .ʒ.iii. mirabolãi citrĩi.et q uult eo uti ĩterpõat ſẽp die unũ ĩ acceptõe eius. Modus aſſũptiois abſithii.

a Bſithiũ prg̃t uirtute ſua colrã a ſtõaco leit et ite-
ſtĩs.apit oppilatiões et puocat urĩã et fortificat epar.et nõ habet efficaciã ĩ purgãdo flegma.et q uult uti ĩ decoctõe uel ĩ potu:potet ex eo.ʒ.v.uel.vii.et q uult eũ ſũere abſq; ĩfuſiõe uel decoctõe accipiat aur̃ .i.uſq; ad.ʒ.ii. Modus exhibitõis cuſcute.

c Vſcute prg̃t uirtute ſua colrã et cõfert ſtõaco.et apit oppilões uẽaꝝ et cõfert febrĩbus lõgis.et fõtitudo opatiõis eius ẽ melior et fortior opatõe abſithii.et potõ aque eius ẽ q̃titas libre.ʒ.bullite et colate.et ſiqs uult bibere de aq̃ ſua abſq; decoctone oʒ q apponat cũ eo de zucharo bono.ʒ.x. Forma prepãdi cuſſus.

f Vrgat uirtute ſua colrã.et mõus acceptõis eius ẽ
q ſumat de aqua ſua ſine ebullitione pondus tertie ptis libre unius uſq; ad.ii.ptes libre cũ.ʒ. .x.zuchari boĩ uel peĩdioꝝ Mõus prepatõis kakille

f Vrgat uirtute ſua aq̃ citrĩã cũ magna leuitate ſie
leſiõe et ſũit de aq̃ eius ſie decoctõe tertia ps libr̃ uſq; ad.ii.ptes. Mõus acceptõis capilli uẽeris.

f Vrgat uirtute ſua colrã a ſtõaco et ĩteſtĩs.et do-
ſis eius eſt a.ʒ.iii. ad.vii.Modus prepatioĩs ſẽe

f Vrg̃t hũres groſſos et cõfrt dolori ſcie et lũboꝝ
et ĩ fũdi debʒ oleo ãigdolaꝝ dul. uel butiro.et doſis eius ẽ a.ʒ.iiii. ad.v. Mõus prepatõis abalgar

P Vrgat aq̃ citrīā cuius uirtus ē ſicut uirtus eſule
ī corrūpēdo uīrtutē corporis. et prgat colrā fortit'. & do
ſis eorꝫ ē a gnis v ad. vii. mūdata cū aq̃ et melle cocto
qa laxant laxatōe forti. Mōus prepatōis cartāi
P Vrgt uirtute ſua flegma: et hoc faciūt gna eius
mūda a cortice cuius doſis ex gīs ē. ʒ. zo et oʒ q̃ picias
ſrēā li. ſ aq̃ calide. et frica maibus. et cola et pōe eis ex
peidiis albis ʒ. x. et potēt'. Mōus acceptōis ligue bouis
P Vrgat uīrtute ſua colrā et cōfrt pulſatōi cordis
que contīgit a coleta cum bolo armēio.
Modus preparationis mirabolanorum citrinorum
P Vrgt uirtute ſua colrā et cōfert ſtōaco. et q uult
uti eis eligat citrīos apud uiriditatē gues ple
nos et nō criſpos. et doſis eorꝫ ē ſi fuerīt decocti uel ī
fuſi a ʒ x ad. ʒo. et de his q nō ſūt decocti uel īfuſi a ʒ
. iii. uſqꝫ ad vii. Mōus exhibitōis mirabolanorꝫ īdorꝫ
P Vrgāt uirtute ſua mlīā et cōfortāt ſtōm. et do
ſis īfuſorꝫ ūl decōc. ē a ʒ. v. ad. zo. et de nō īfu
ſis ūl decōc. ʒ ii ūl v. Mōus exibōis mirabol. kebulorꝫ
P Vrgāt uīrtute ſua mlīā laxatōe debili. et cōferūt
orifio ani. eligāt' declñtes rbori et nigdī pū q ſt'
gues et plēī. et doſis īfuſorꝫ ūl decoctorꝫ ē a ʒ iii ad. x.
nō decōc. īfuſorꝫ a ʒ i ad v. Mōus exibīōis uiolarꝫ ſicarꝫ
P Vrgāt uīrtute ſua colrā q ē ī ſcō et ītestīs et cōfrt
fūōitatibus rſolutis ab eis et ſqñcie q̃ acidit pu
eris qñ ipē acipiūt' cū aq̃. et doſis earꝫ ē a ʒ iii ad vii de
ſiccis et ſi fuerīt recētes accipiāt' īfuſe uel decocte pō
dere. ʒ. x. Forma exhibitōis prūorꝫ et tāarīdorꝫ.

Vrgāt uīrtute ſua colrā et reprimūt acuitatē eius et phibēt uoītū. et faciūt eū qeſcere. et cōferunt pruritui. et q uult eis uti eligat recētia et multū acria et doſis aq̄ eorū poſtq̄ fuerīt decocta: ē pōdus li. ſ. uerū tñ tāarīdi ſūt fortiores ad laxādū et acriores: quare doſis eorū ē mīor doſi illorū.

Forma exhibitiōis manne.

Ollificat uīrtute ſua ītestīa et leīt ea et pectus lenificatōe pauca et eligat alba recēs. eius doſis ſit ab auī. x. uſq̄ ad. zo:

Forma exhibitōis caſie fiſtule.

Vrgt uīrtute ſua cōlrā aduſtā purificat ſāguīē et clrīficat eū aufrēdo groſſiciē. eius doſis ē a ʒ. iii. ad. x. et eligat que ē ī cāna eius: et color carnis eius eſt nig̃ lucidus et g̃uis. Mōus exibōis g̃atorū acriū et dul.

Ranata expreſſa cū carne ſua īteriori prīgāt colrā et cōfortāt ſcōm ſua ſtipticitate. et doſis aque eorū ē. li. ſ. cū. ʒ. x. zucari bōi.

Forma prepatōis armoīaci.

Onfrt dolori uēe ſciatice. et eligī quod ē ſīle olibāo cuius odor urgit ad odorē caſtorei pū pīgue. hñs cōtīuitatē ptiū ſuarū mūdū a ligno amari ſaporis. et doſis eius ſolius aut cū aliis medicīs ē pōdus aurei. i. ad auī. ſ. cū rob īfuſo.

Mōus prepatōis oppoponacis

Vuamētū eius ē ſicut iuuamētū armoīaci. et eligit illud cuius ſrficies ē citrīa. et īterius albū amari ſaporis pīgue cito frāgibilis fortis odoris. et caue a nigro. et doſis eius ē a. ʒ. ſ. uſq̄ ad aureū. i. infuſū ī rob.

Forma exhibitionis bdelii.

Vuat uirtute ſua ad tenaſmon & ad excoriationē ītestīorū que accidit ex aſſūptiōe medicīarū acutarū. Et cōfert emoroydibus: & collectioībus īterioribus qñ bibit: & collectionibus extrinſecis fcō ex eo emplaſtro cum rob dulci. Et qui miſcuerit eum cum medicinis acutis flegma purgantibus, phibet excoriationē eorum & nocumētum ab eis. Et eligatur amari ſaporis clarum uiſu & lene & cito frāgibile & boni odoris. Et quando proiicitur ſuper ignem eius odor aſſimilat odori blacte bizantie. Cuius doſis ſolius eſt. ʒ. i. cū aliis medicinis. ʒ. ſ.

Forma exhibitionis ſerapini.

Onfert dolori colice & uētoſitati īteſtinorū & dolori oſſis caude et coxarū & ſcie. & purgat flegma uiſcoſū. cuius doſis p ſe ſūpti ē. ʒ. i. uſq; ad ad aureū. i. infuſum in rob aut ī oleo amigd. dulciū aut cum melle. & cum aliis medicinis a. ʒ. ſ. uſq; ad. ʒ. i. īfuſi ut prius. Et eligatur cuius color interior declinat rubedini & de foris albedini. et eſt clarum fortis odoris et pungitiui ſaporis.

Forma exhibitionis ſarcocolle.

Vrgat uirtute ſua flegma uiſcoſū et īcarnat ulcera et ueſtit ea corio et cōtrahit uiſcoſitatē carnis que eſt nutrimentū carnis ex quo fit gñatio carnis ī ulcere et incarnatio. et prohibet hūores

nociuos descendentes ad oculos. et qui uult ea uti oportet ꝙ eligat illam : cuius color est similis colori olibāi declinās citrītati . et que ē amari saporis et cito frāgibilis. cuius dosis est cū aliis medicinis. 3. ʃ. usq; ad. 3. i. infuse in rob decocto. Et oportet ꝙ nunq̄ accipiatur sola sed semp ꝑmixta cum aliis medicinis .

Modus exhibitionis predictarū . iiii . gūmarum q est alius a predictis .

ISte gūme quas nominaui hic sicut armoīacum oppoponacum bdelium et serapinum quādo debēt alicui exhiberi et ipse abhorret acceptionem earū in pilulis factis ex eis solis. et diligit magis acceptōem earꝫ cum rob tunc oportet ꝙ tu īfundas eas ī aqua bullienti donec dissoluātur. et cola et īfunde oleum amig̃d. dulciū et da in potu cum rob .

Modus preparationis salium et proprietates eorū in purgando. et de aqua salsa.

Omnes spēs salis purgāt flegma . et mundificāt stomacū et dissoluunt humores grossos. Et de uirtute salis est ꝙ faciat descendere uirtutes medicīarꝫ solutīarꝫ cito et id quod coagulat̄ ī stō ex lacte qñ sūitur in potu cum melicrato . Et melior specierum salis est illa que reperitur in minera . Et q uult potar̄ aquā salis eligat sal mūdū qa melior ē aliis omibus. purgat enī flegma et malitiā et

humores grossos. dosis eius solius in .3. ii. usq; ad .iiii. cū aq̄ frā. Et si tardabit nīis laxatio eius bibat post ipsum aqua frā qa laxabit et stringet uenter eius q potauerit post ipsū aquā calidā. et post purgationem recipiat ius galline ad frāgendum acuitatē punctiois eius et acumen. et ad ꝓhibēdum nocumentum eius a neruis stomaci et ī testīorꝫ. sed aqua maris oportet ꝙ potetur sola sicut sal de quo dixi. Et sunt qui bibunt eā cū oximelle mixto cū uīo bono et dulci. et bibūt post purgationē eius elixaturā galline. et dosis eius est a quarta libra usq; ad libr̄. 5.

Forma purificandi aquas turbidas:

Ccipe ollam magnam et imple eā aqua illa et construe super orificium duo ligna secātia se in modū crucis. et pone sup illa ligna uellus lane mundum et multa ablutione ablutum. et accende ignem sub olla leuem. et quicqd imbibetur in uellere ex uapore qui eleuatur ab aqua exprime et serua. et fac hoc q̄diu aliquid ascendit ab aq̄. Et quidam distillant eam sicut aqua rosata. Et sunt qui clarificant aquam ponendo super eam aliquid aneti aut amilli aut farine. quoniam ista descendunt: et trahunt secum ad fundum uasis grossitiem aque et sic clarificatur aqua.

Modus faciendi almuri.

Lmuri purgat flegma uiscosum et incidit

eum & iuuat in dolore colice qñ miſcetur in criſte-
riis cum medicinis conuenientibus. & ſumitur in
cibo pro dolore ſcie qui fit a flegmate. & eſt ſubti-
lius q̃ ſal et q̃ ſalnitrũ & q̃ aqua piſcium ſalſor̃
ueterum. & uirtus eorum eſt debilior uirtute eius.
cuius opatio eſt in hunc modũ : Accipe de farina
ordei partes. ii. ſalis partem .i. confice cum aqua
& fac focacias azimas & pone in furno & dimitte
ibi donec comburãtur intus & extra. deĩde extrahe
a furno & diuide q̃libet earꝯ in. iii. uel in. iiii. ptes.
& pone in olla magna munda & coperi cum aqua
& pone cum eo de ciffolionibus palmarum plenã
manum. & pone ollam in furno panis a principio
noctis uſq; mane. Et ſunt qui coquunt panem cũ
aqua ſuper igne uſq; ad cõſumptionẽ medie aque
& tollunt. & ponunt in aquam ex melle ſecundũ
uoluntatem eorum ad frangendum ſalſedinem
eius. & ſeruãt . & hoc eſt caput almuri. Et qui uult
facere almuri ſecundum minus primo: ponat ſup
reſiduum panis mediã q̃titatẽ aq̃ que primo po-
ſita fuit & cum olla mittat ĩ furnum uſq; ad con-
ſũptionẽ duarum partiũ aque. et colet & ſeruet.
Et ſunt qui miſcent almuri ſecũdum cum primo
& ſeruant neceſſitati ad comedẽdum uel ponẽdũ
in criſteriis. Et ĩ almuri ſũt operationes longe alie
ab iſta quã dixi que ſũt ydõee comeſtioĩbus regũ;
& non oportet rememorari eas ĩ hoc loco quia ſu-

ficit nunc de modo isto quantum ad medicine necessitatem.

Modus faciendi oleum stipticum. & seruādi ipsū secundum doctrinam Dyas.

m Odus stipticandi oleū & ad faciendū oleū rosatum est q̃ accipias squinanti libr̃. v. & ℥. viii. olei oliuarū libr̃. xx. & ℥. v. tere squinātum & confice cum aqua. Et adde de aqua tantum q̃ ipsū cooperiat̃. & coque cum oleo & misce in tpr̃e coctionis & aufer ab igne. & permitte infrigidari & cola & serua. & fac ex isto oleo oleum ro. Et ego narraui operationem eius in libro oleorum.

Forma stipticandi oleum ad faciendum oleum de lilio.

a Ccipe olei libras. viiii. & ℥. v. calami. aro. libr̃. v. et ℥. v. mirre aureos. v. tere calamū. aro. cū uino bono. & bulli tantum in oleo. deinde cola sup libr̃. iii ʃ ex carui agresti: & est cordumeni quod primo triuisti: et infudisti in aqua pluuie. et dimitte quousq; bene imbibatur in oleo. et exprime et cola et serua ad faciendum oleum de lilio.

Forma stipticandi oleum ad faciendum oleum de narcischo.

a Ccipe olei libr̃. viiii. et ℥. v. darsisāan libr̃. vi. et ℥. ii. tere darsisanan. et infunde in tāta aqua q̃tū est oleū. et accipe calmi aromatici libr̃:

.v.ʒ.viii.et deinde accipe frustum et tere et cribra et coque. cola et serua necessitati ad faciendū oleū de narcisco.

Forma stipticandi oleū ad faciēdū oleum de nil.

Ccipe olei abluti partem .i. aque pluuialis ptē.ʒ.proiice partem aque super oleum. et in alia infūde species quibus uis stipticare oleū et misce. Accipe ergo darsiham libr.v.ʒ. calami aro.libr.vi.ʒ.mirre libr.ii. caruy agrestis libr.iii. et.ʒ.viiii.olei libr.viiii.ʒ.ii.tere darsisaham et ī fūde in aqua et proiice super oleum et bulli. sīiliter mirrā īfūde ī uino bōi odoris et tere calamū aro. et pone mirram et cōfice.et aufer darsisaham ab oleo et pone calamū aro.confectum cum mirra et bulli simul.et post ebullitionem sufficientem cola ab his. et proiice super caruy agreste oleū colatū postq̄ triuisti caruy et cōfecisti.et misce sēp donec infrigidetur. et cola totum et serua necessitati ad faciēdum oleum de nil.

Form aalbificandi oleum ad faciendū omnia olea. et nominatur oleum compositum.

IAm dixi albificationem eius in libro operationis oleorꝫ.et modus operationis eius est q̄ tu accipias de oleo boni odoris et saporis. et pone ī olla et misce cum aqua calida.deinde pone in sole quousq; albescat.deinde pone in sole quousq; sepet oleū ab aqua.et collige oleum desuper

ficie aque cum cocleari et repone. Et si fuerit al bum una uice bene. et si non iterum repone ī aqua sicut prius. et misce secundo & tertio donec albescat. Et sunt qui albificant in hunc modum: Accipe uas uitriatum intus et extra. et fac foramē in fundo eius. deīde pone digitum super foramē. et pollicem super os uasis. et agita uas cum oleo et aqua agitatione forti et dimitte per horam. s. quousq; seperetur oleum ab aqua et natet oleum super aquam. tunc aufer digitum a foramine uasis quousq; egrediat aqua et incipiat egredi oleum. tunc oppila iterum foramen et pone aliā aquam calidam super oleum. et agita sicut prius. et hoc fac tādiu donec oleum albescat secundum uoluntatem tuam.

Forma lauandi oleum sisaminum:

Portet ꝙ proiicias aquam dulcem super eum aut bullias primo una ebullitione cum igne leui et coles. tunc proiice super aquā dulcem donec eleuetur pinguedo eius et serua necessitati quando pinguedo eius ablata fuerit.

Modus faciendi oleum de lateribus.

Go dixi iuuamentum eius in libro de oleis.

Accipe lateres rubeos nouos quos aqua non tetigit. et frange in frusta pusilla circa quātitatē. .ʒ.i. & pone eos in igne. & dimitte ibi donec inflammentur ultima inflāmatione. & fiant cādida.

deinde ſingulariter unumquodq; fruſtum ꝑ ſe extrahe ab igne . & ſubito ſūmerge in oleo uetuſtiſſimo quod iam paratum poſuiſti iuxta te in uaſe.& cum extincta fuerīt extrahe ab oleo:& cum hoc feceris de omnibus fruſtis tere eos tritura groſſa & pōe ī uaſe uitreo uel terreo uitreato quod poſſit ignem ſubſtinere. uel in pluribus ſi habes parata uaſa.& ſint uaſa iſta ydonee facta cum ſuo copertorio.et nominātur uētres quia ſunt rotūda in inferiori parte.& extenſa ad ſuperiora quemadmodum nouerunt illi qui occupantur in arte alkimie.& cum poſueris in eis de lateribus tritis ſicut dixi uſq; ad duas partes uaſis uel plus:claude uaſa cum ſuo copertorio habente naſum ſicut eſt id cum quo fit aqua ro.luta bene uaſa ad inuicem cum argilla & pilo . deinde edifica fornacem ſapienter ita ꝙ poſſis ordinare.iii.uel.iiii. uaſa.& cum deſiccatū fuerit lutum quo lutaſti uaſa ordinētur in fornace ſicut fit in aqua ro. niſi ꝙ inter iſta & ignem nullum debet eſſe medium . deinde accende ignem leuem ſub uaſis a principio.& poſt auge paulatim ignem ſecundum ꝙ uideris uaſa calefieri . quoniā propter hoc ſaluātur uaſa a crepata .nam timendum eſt ne frangantur ſi ſubito nimis fieret ignis fortis a principio.cumq; uideris exire aquam per naſum uaſis collige eam per ſe ſi uis.& auge ignem donec uideas oleū egredi rubeū

q̃ recipias ī uaſe mundo. Caue ne ignis ſeu flāma appropinquet illi oleo quia cito accēderetur: et nō cito extīgueretur. et quādo nihil emanabit de oleo aufer ignem a furno. & dimitte infrigidari. & ap̄i uaſa et extrahe fecē ab eis. Que ſi fuerīt ſana pōe iterum de lateribus ſanis in eis: ſi non autē reuertere ad opus tuum cū aliis nouis ſicut prius quouſq̃ habeas oleum quantum uis. & repone ipſum ī uaſe uitreo ſtricti orificii. Cuius orificium oppila bene cū cera & terra: quoniā ſi haberet reſpiraculū euaneſceret. & egrederetur totū a uaſe propter ſubtilitatem ſue ſubſtantie. ſerua ergo eum. & utere in egritudinibus frigidis ſicut epilēſia apopleſia grauitate auditus & artetica fr̄a. cuius iuuamenta dixi ī libro de oleis. & ē de ſecretis philoſophorū. Forma operationis medicine qua uti poteris q̃ñ non habes tutiam.

a Ccipe folia oliue ſilueſtris. pone ea gradatī in uaſe terreo. & coperi orificium uaſis cum argilla & pilo. & pone in furno figuli. & dimitte ibi a prīcipio decoctionis uaſorum quouſq̃ uaſa figuli ſint cocta. & pone ollam in loco ubi fuerit ignis fortior. & cum infrigidabitur furnus extrahe ollam. & accipe quod ē in ea de cinere quē ſi non inueneris petrificatum ita quod ſint fruſta tere. & ablue in ſole calido cum aqua ſepe. & accipe ſubtile ex eo. & ſerua. & utere ī medicinis oculorū

quia ista medicina non habet precium cui comparetur propter iuuamenta sua. nam superat in iuuamento omnes species thutie in auferendo albuginem & pānum oculi .et hoc est de secretis medicine .

Modus faciendi amillum ex frumento. Accipe de frumēto bono & nouo. & purga ab omni re extranea in eo. & elige illud quod est rubeum & graue. color cuius sit sicut color cere . & facias eum teri tritura grossa. s. solum frangi. & pone ī uase terreo uitreato mundo. & pone super eum aquam ita ꝙ coperiat & superet duobus uel. iii .digitis . & dimitte per noctem in mane uero exprime cum manu bene quousq; descendat amillum totum. cola & proiice substātiā. & dimitte aquā ī olla quousq; descendat amillū in fundo olle: & aqua supernaret. Tūc eiice aquā suauiter ita ꝙ ex ea nihil remaneat . & exsicca cum modico coto. fiat hoc in tpre estiuo. & cito siccetur ne acescat & destruatur . & coperi ollam cum pāno subtili ita ꝙ nihil cadat intus . postmodum cum erit siccum repone ī uase stricti orificii obturādo os uasis ne aliquis uermiculus ingrediatur uel aliquid aliud. Si autem fiat ī hyeme magis oportet custodiri ne acescat. quare oportet ut fiat ingenium : ut cito siccetur in sole uento uel prope ignem. Et secundum hunc modū fit amillum ex rizo .

Forma faciendi amillum ex ordeo .

Elige ordeū quod eſt melius graue lenius p̄piquū ſue meſſi. & facias ex eo ſicut docui te facere ex frumento equali diſciplina : niſi q̄ oportet ut coletur colatorio groſſiori: quia multū habet de furfure : & propter ſuam groſſiciem .

Forma faciendi amillum ex orobo .

Accipe ex orobo quod hēt pīguia grana propinquum ſue collectioni. & quod euaſit a p̄foratione . & tere ipſum tritura groſſa.ſ.frange. & exſuffla ab eo corticem : ita q̄ non remaneat niſi caro eius.& pone ſuper eū aquam . & dimitte .vi.horis . & proiice illam aquam ter uel quater quouſq; clarificetur aqua.& remaneat corpus ſuū mundum ſine acumine & furfure.et tunc dimitte eū in aqua qua coperiatur una nocte . in mane uero malaxa cum manu quouſq; diſſoluatur ex eo lac eius.& dimitte lac in uaſe quouſq; aqua ſupernatet quā eiice ſuauiter.& expone ſoli donec exſicetur.& ſerua .

Modus faciendi far ſeu ſimilam ex orobo .

Accipe de orobo bono ſicut dixi.& dimitte in aqua lōgo tempore. & poſt eiice aquā illam & dimitte donec conſumpta ſit aqua illa que eſt in eo abſq; q̄ ſiccent grana . deinde facias bulliri in aqua alia donec crepentur grana . & ſeperentur a cortice eius.& tere tritura groſſa & ex ſuffla abeo

corticem eius. et ſerua.

Modus faciendi penidios

¶ Enidii fiunt ex melle cāne: et ex puluere zuchari. et fiunt etiam ex zucharo bono forti ſicco albo et mūdo. Et modus ē q̃ accipias zuchar libr̄. i. uel. ii. uel ad plus. iii. quia nō poſſunt bene fieri in multa quātitate. et pone in uaſe eneo ſtagnato uel in uaſe terreo interius uitriato: cuius os ſit latū. ſed uas eneū ē melius ſatis. et liquefac zuchar cū tāta quātitate aque dulcis qua coperiat̄. et ſi zucharū eſt forte pone cum eo pro qualibet libra eius. ℥. i. mellis. et diſtilla ſuper ipſū de oleo amigdolarum dulcium ſi habes. et ſi non habes mitte loco eius aliud oleū. et pone uas ſuper ignē ex prunis ſine fumo et miſce ſemper equaliter. et coque quouſq; ſit prope cōſumptionem aque: et experire proiecta gutta ex eo ſuper marmore: et cū digitis. et quando īueneris q̃ fiant fila īter digitos ſiue adherētia oportet cito auferri ab igne. et piice extēdēdo ſup petrā marmoris poſtq̄ unxiſti eam oleo amigdolarum dulciū uel ſiſamino. et collige partes eius undiq; cū ſuo calore et īquātū poſſūt ſubſtinere manus operantis. poſtea trahe et extēde īter manus ſicut trahūtur electuaria dulcia: et fige clauū curuū ad ſupiora ī pariete. et proiice ſuper eum. et trahe a clauo apponēdo ſuper eum. et trahendo ſicut trahūntur electuaria dulcia quouſq;

dealbetur ī fine ſue albedīis. et appone iuxta ignē quandiu traxeris ut calefiat : et fiat obedientior extenſioni . et iterum appone clauo trahendo ut albeſcant q̄tū uolueris. deinde incide cū forficibus ad uoluntatem tuam. et ſi uolueris facere formas rotundas uel oblongas uel alias diuerſas: accipe de amillo albo et tere. et pōe ſup marmore. et extēde ſr̄ ipſū de paſta illa pēidion̄ et plica et uolue et īcide. et fac q̄ſcūq; formas uolueris tamē cito facias ne īfrigidetur īter manus tuas. deinde pone ſuper cribrū. et pone iuxta prunas ad horam. et aufer et dimitte donec īfrigidetur et ſerua. Et qui uult eos facere ex puluere liquefaciat eam in aqua ſicut prius dixi. deinde colet ab arena et aliis ſuperfluitatibus et coquatur et faciat ſicut dictum eſt. Et qui facit eos ex melle canne caueat ne ſit nimis forte: et ſi eſt ponat in eo de zucharo albo quantitatē. duarum partiū eius et parū aque: colet et coquat. et faciat ſecundum diſciplinam ſupradictam. et ſi mel ē ſubtile oportet q̄ ponat medietatem eius de zucharo. et ſūt qui ponunt ex melle duas et ex zucharo tertiā. et coquunt et faciunt ut dixi. Et ſunt etiam qui faciunt penidios ſecūdum alias formas diuerſas ab iſtis. ſ. ponentes ſupra eos aquā roſatā et parum camphore ad equandam uirtutem eorū

Modus faciendi aquam roſatam

Que roſate operatio ſcita eſt apud multas

gẽtes. Sed ego propoſui narrare operationem eius in hoc libro ꝓpter duas cauſas: una eſt quia cõueit tractatui huius libri ad hoc ut ſit cõpleta ſcientia noſtra in eo: et ſecunda eſt ut oſtẽdam operationẽ eius illi q̃ neſcit eam: et illi qui uult eã facere. Et opatio eius eſt ſecundum quatuor modos. Vnus modus ẽ eius que fit cum aqua: et ignis eius eſt ex lignis. Et que fit cum aqua etiam: et ignis eius eſt ex carbonibus. Et que fit ſine aqua: & ignis eius eſt ex lignis. Et que fit ſine aqua cuius ignis ẽ ex carboĩbus. et illa que fit cum aqua et cum igne ex lignis: eſt illa que ſepius fit & eſt generalior: quam plures homines faciunt in noſtris ꝓtibus. et iſta ẽ minoris odoris q̃ illa que fit cum igne carbonũ. et illa que fit ſine aqua et cũ igne carbonũ eſt maioris odoris ſatis q̃ que fit ſine aq̃ etiam cum igne lignorum. Et que fit ſine aqua et cum igne lignorum minoris odoris eſt q̃ que fit cum aqua et igne lignorũ. Sed modum operationis eius que fit cum aqua et igne lignorum: ego monſtrabo ſecundum formam quã faciunt reges aharach. et hic eſt modus eius.

Facias berchile paruum in domo ampla cuius fundus et latera ſint ex plumbo adeo diſcrete ſimul ſolidata ut aqua non poſſit egredi ab eo et facias ſibi copertorium ex uitro cum ſagacitate uel ex terra uitreata. et facĩ eo formam ſecũdũ formam

uasorꝫ distillationis .c.uel.cc. secūdum quātitatē magnitudinis berchilis uel paruitatē eius secundū uolūtatē tuā faciēdi multā uel paucā aquā rosatā. deinde pone ollam magnam ex ere uel cachabum post parietē iuxta quā posuisti berchile secūdum formā olle balnei. et cōstrue eā super furnū. et berchile sit constitutum super furnum inferius ab olla ita ꝙ applicet de calore ignis berchilis ad ollā. & facias caminum cum foraminibus ꝑ que possit fumus extra domum egredi ita ꝙ fumus totus a domo egrediatur et non noceat aque rosate. deinde imple ollā ex aqua que fit in puteo fcō iuxta ollam sicut est puteus balnei. & accende ignem sub ea quousqꝫ bulliat aqua bene. deinde dimitte uenire aquam per canalē quod fecisti per discretionē ad barchile. deinde pone aliam aquā frigidā in ollam ex puteo sicut ī olla balnei fit. & cōstitue in berchile canale ꝑ quod egrediatur aqua quādo fuerit plenū. & sit exitus eius extra domū. deīde pone cucurbitas siue uentres. & sunt uasa distillatoria in foraībus berchilis. & stringe cum panno lini discrete ita ꝙ bene sedeant in foraībus suis & uapor aque non egrediatur extra. Sīiliter et capita eorum stringes cum panno lini. & sunt uasa ista ex uitro uel ex terra uitreata. deinde pone rosas intus & coperi cū copertorio suo. & superpone unicuiqꝫ uasi fialā suā ad recipiēdum quod distillabitur ex

aque rose & sēper quando finietur distillatio eius
proiice rosas primas & pone alias nouas recentes
quousq; compleat' totum opus. Et scitū est ꝙ aq̄
rosata que fit ex rosis siluestribus que oriuntur p
se sine irrigatione aque ē melioris odoris q̄ que fit
ex rosariis domesticis que nascūt' ī locis cultiuatis
et rigatis aqua. Et operatio eius que fit ī terra nr̄a
est leuior & breuior q̄ illa quam dixi. Et est ꝙ
accipias ollam ex ere sicut est olla tinctorum. &
pone post parietē & pone supe eam coptoriū dis-
crete factum cū foraminibus ī qbus uētres ponūt'.
& pone in eo uentres cum sagacitate. & postea īple
ollā aqua. & accende ignem sub ea cum lignis ex
uite uel similibus. & fac distillare: & qn̄ mediabr̄
distillatio oportet ꝙ coperias os furni donec cō-
pleatur tota distillatio. & qui uult loco lignorum
cōponere carbones aqua magis erit odorifera. Sed
operatio eius sine aqua & cum igne carbonum est
ꝙ facias furnum quadrum aut rotūdum et habeat
copertoriū superius super quod stabūt uentres ex
terra uitreata ut possīt substinere ignem. & quādo
accendentur carbones & incipiet aqua ro. distillar̄
claude os furni & dimitte foramina aperta per que
fumus egrediat'. & dimitte sic donec fuerit distil-
lata tota. deīde abiectis prīis rosis. pōe alias recētes
Modus alius breuis qui uult distillare paucam
aquam.

Ccipe ollam ex ere & imple eã aqua. & pone
ſuper larem ignis. & pone ſuper os eius cop-
torium perforatum foraminibus duobus uel tri-
bus uel pluribus aut paucioribus uẽtribus ſecũdũ
quod poterit capere copertoriũ olle. & ſint uẽtres
ex uitro. et accende ignem ex ſarmẽtis de uitibus
uel carboĩbus ſub olla donec bulliat aqua que tũc
diſtillatur aqua roſata in una uice uel in duabus
quanta uolueris.

Modus faciendi aquam roſaceã cum muſco.

Ccipe aque roſacee libras. ii. & pone ĩ ea de
muſco trito bono auĩ. i. & pone in uentre
diſtillationis de uitro facto. & diſtilla paulatim
ſicut dixi ſupra quouſq; tota diſtilletur. et repone
eam in uaſe uitreo. & ſtringe os eius quia bona eſt
regibus ad odorandũ quãdo liniunt ex ea pannos
ſuos ut ſint odoriferi.

Modus faciendi aquam roſaceam cum croco:

Ccipe ex croco bõo. ℥. ſ. et libr̃. ii. aque roſate.
et pone crocũ in aqua roſata ut infundatur
in ea bene. deinde diſtilla ſicut dixi quoniã bona ẽ
ad ponendum in medicinis et odorandum. & or-
nandum in decorationibus.

Modus faciendi aquam roſatam cum gariofilis.

Ccipe. ℥. i. gariofilorũ et libr̃. i. ſ. aque roſate
et pone gariofila in aqua illa die et nocte.
et poſtea diſtilla ſicut dixi et ſerua.

Modus faciendi aquam rosatam cum camphora.

℞ Ccipe.℥.i.camphore et pone libr̃.i.aque ro. et distilla et serua et utere ī medicinis regū.

Et secundum hunc modum fit aqua rosata cum sandalis et aliis speciebus cum quibus uolueris. Et sunt qui distillant hec omnia ī aqua simplici loco aque rosacee.

Modus faciendi aquam rosatam cum rosis siccis.

Nō

℞ Ccipe de rosis siccis.et pone super eas aquā qua infundātur solum:et non plus. deinde imple ex eis uentres uitreos seu plūbeos.et distilla paulatim cum discretione:quia erit conueniens ī medicinis et decorationibus. Et dixit mihi quidā ꝙ posuit in libr̃.i.rosar̃ siccar̃ libr̃.x. aque. et fecit distillari.et fuit aqua rosata satis bōa.sed nō faciunt istā nisi ī necessitate quando nō reperitur alia.

Modus faciendi ramich.

℞ Ccipe de passullis bonis rubeis libr̃.iii. et pone super eas aquam ad pondus earum. et coquantur.postea cola cum expressione. et ꝓice substantiam.deinde accipe libr̃.ii.mellis optimi. et misce cū aqua passularū.et libram.i.ʒ.olei sisamini uel sabacini et bulli totum simul quousq; sit ꝓpe coagulatiōē.et caue ne desiccēt.ꝙ si īcipiāt desiccari: adde parum aque ne adurantur. deīde accipe cassie li.ro.cinamomi aā tantum ꝙ sūma

ſit libre.i.et gallarum libr̃.x.tere et cribra ſubtiliter.et confice cum aqua paſſularum et melle in olla.et pone ollam ſuper ignem ſuauiſſimum . et dimitte quouſq; conuertat̃ ad modum pultis fcẽ ex farina.deinde extende medicinam hanc ſuper ſextorium ad ſolem donec propĩquet coagulatiõi et ſit ydoneum ad operationem.deinde pone ſup marmore unto oleo de keyri uel de zambuc et ũge manus tuas ex eodem oleo. & fac trociſcos ſi uis facere ramich .

Modus faciendi trociſcos de gallia

5 Ed ſi uis facere trõc alios de ſuch.i. gallia accipe de muſco q̃tũ uis.et tere bñ & malaxa cũ eo ſicut malaxat̃ paſta dura ex qua fit panis. et fac trõc magnos uel paruos:quos extende ſuper cribrum ex ſetis.& dimitte.ii.uel.iii.diebus donec ſint rubei.deinde perfora eos & pone in eis filum. & interpone in medio ipſorum fruſtula ligni ſimiliter perforati ne ſe contingant. & ſuſpende in loco ubi non tãgãtur a rore uel re nociua.quãdo autẽ tranſiuerit ſuper eos annus erit gallia bona. et quanto amplius tempus habuerit tãto erit gallia melior.Et gallie quatuor ſunt ſpecies.ſ.gallia ex muſco.& gallia ex uẽtribus:& ex corio:& ex aq̃. Opatõ gallie ex muſco eſt illa quã dixi.et iterabo operatiõem eius breuiter qñ ramich fuerit ſiccum & eſt ꝙ accipias ex muſco.et teras ipſum per ſe.

& teras ramich per se & cribra cũ cribro mediocri & proiice super ipsum muscum & malaxa in uase quod arab. dicit salakya cũ oleo de keyri aut de zabath. & fac trõc. & pone super cribrũ donec siccẽt. & perfora eos & intromitte filum per foramina eorum. et suspende & sicca ut dixi : Sed operatio gallie ex uentribus est ꝙ accipias uentriculos ex quibus extractum est muscũ. & īcide eos cũ forficibus ultima minutione. & facias sicut fecisti de musco cum ramich. et hec est gallia ex uentribus. Et opõ gallie ex corio est ꝙ accipias coriũ pilosum quod est super marsupium a quo extractum est muscũ. & tunde pilos eius cum forficibus bene. et postea rade cum cultello acuto uel uitro . et quere bene radices pilorum. ita ꝙ nihil de eis remaneat: sed fiat sicut corium. deinde incide cũ forficibus subtilissīe. et tere et cribra cũ cribro subtili. & fac totã operationem sicut fecisti in gallia cum musco et ī gallia uentrium. Et operatio gallie ex aqua est ꝙ accipias ex uentriculis musci quos predixi tibi cũ toto corio piloso. & incide cum pilo suo postq̃ erunt uacui et pone in uase uitreo simili urinali . et proiice super unamq̃q; bursam seu uentriclũ libr̃. ii. aque et pone in sole uiginti diebus. et cola aquã. deinde tere ramich et cribra et confice cum aqua uentriculorũ. et fac trõc sicut fecisti de gallia muscata et aliis. et suspende per annum integrum

ita q̃ nõ tãgant manu. quia tũc recedet fetor eorũ et remanebit bonitas eorũ. Et tẽpus faciẽdi gallias omnes est tẽpus ueris. et oportet q̃ non fiant tẽpi hyemis: quia remaneret in eis huiditas. et destruerẽt et ipsa non recipent odorem specierũ nisi siccarentur bene. et scias hoc.

Modus adhurendi ramulos arborum et radices et folia quecunq; ex eis egent combustione.

T deipsis ẽ modus combustionis sarmentorum uitis: que quidem oportet comburi qñ de nouo sũt ãputate. et habẽt ĩ se satis de huiditate. Accipe ergo ea. & absterge bene a terra. & laua bene cũ aqua donec nihil remaneat in eis ex terra uel alia putredine. deinde ĩple ex eis ollam magnã quantum oportet. & claude eam cum copertorio perforato: ut fumus eorũ inde egrediatur. deinde pone ĩ furno panis a sero usq; ad mãe. et extrahe ollã & uidebis sarmenta facta sicut carbones. tũc tere ergo eos bene. & pone eos ĩ olla mĩori prima: & pone iterũ in furno & facias hoc sepe donec ĩuenies cinerem album bonũ leuem tactu: quẽ serua necessitati. Et in hunc modum cõburuntur ligna ficus et lentisci. i. zaru et terebinti. et radix canne & omnia folia et cortices & radices & cortices auellanarũ & castanearũ & glandium quando uolueris ex eis cineres facere. Et qui uult ea comburere cũ minori artificio et mĩore laborẽ oportet q̃ fiat sĩle

huic in omni re cuius combuſtio eſt neceſſaria in opatione medicine.

Forma aſſādi mirabolāos citrinos: chebulos indos: belliricos: et emblicos: pro illis qui emittūt ſāguinem: et habēt emoroydas: et deſinteriam: et tenaſmon.

OPortet q̄ imbibas mirabolāos in aq̄ citoīoꝝ .i. ſucco aut granatoꝝ acetoſoꝝ aut in ſucco uue acerbe aut citri aut ī aqua ubi decocti ſīt berberi aut lētes aut ubi coctum eſt lapatium acutū: deinde ſicca eos bene. & madefac in oleo roſato uel in oleo de lentiſco. & eſt de zarur aut oleo maſticiō uel butyro uel oleo oliue. deinde aſſa ſuper patellā ferream uel textam calefactā primo. & caue ne adurantur et deſtruatur uirtus eorum.

Modus aſſandi ſeīa que admīiſtrant in medicīs fluxus uētris ſicut ſūt ſemē portulace naſtci altee plantaginis pſilii grana myrthi caruy aniſi cimini albi & grana granatorū ſemē lini marubii & ſīiliū.

Ccipe patellā ferream aut terream aut eneā aut lebetem cum lato orificio. & calefac eā bene. deinde aufer ab igne & ſtatī cito ſuper pone ſemina dū ipſa eſt calida ante q̄ īfrigidetur. et cōmiſce eam ſemper donec uideris aſſationem eius cōpletam ad uoluntatē tuam. et ſi non fuerit cōpleta una uice: pone iterum patellam ſuper ignē ſine ſeminibus donec calefiat. & pone ſeīna deſup

cum abſtuleris eam ab igne.et fac ut prius.& caue ne cōburantur .& non apponas ad aſſandum oīa ſemīa & plura ſimul ſed unāq̄q; ſpecie p ſe:qa ſūt quedam ſemina que ſunt minora aliis : & quedā groſſiora.& quedam habent multam uiſcoſitatē : & quedam paucā . et ſunt ex eis que debēt āplius aſſari ſicut pſilium . et ſūt ex eis que parum ſicut caruy et aniſum:& ciminum album.et ita de aliis ſecundum q̄ oportet cuiq; ſpeciei .

Forma aſſandi dragg̃.gūmi arabicū.et omnes alias gummas .

¶ Vi uult aſſare gūmi arabicū frangat eum ī fruſta ad magnitudinem orobi . deīde accipiat patellam & calefaciat eam.et auferat ab igne. et ponat ſup eā gūmi arabicū.et miſceat bene ſine intermiſſione donec albeſcat.et ſi nō albeſcit prīa uice fac iterum ut prius donec ſit album. eodē mō facias ex dragg̃to et gummi amigdolarū .

Forma aſſandi karabe & comburendi .

¶ Rangitur ſicut dixi fracturis paruis. et aſſa una uice uel duabus & ſerua . Sed cōbuſtio eius eſt in hunc modū:Accipe ollā fictilem.& pōe karabe intus et claude os eius cum luto & pone in igne atāor una nocte.deīde extrahe.& tere & utere.

Forma aſſandi gallas qui uult eis uti ī capillis .

¶ Range unamquanq; gallam in.iiii. uel ī.v. partes.et infunde eas in oleo oliuarum una

hora: deīde assa secundū disciplinā mirabolanorū. & aufer cito cum sagacitate: ne cōburantur et destruantur. Et qui uult frangere stipticitatē earū infundat eas in butyro uel oleo sisamino. et terat & seruet sine assatione. Et q uult augere stipticitatē earum imbibat eas in aqua citoniorum aut cum una aquarū stipticarū: quas dixi: aut succo stiptico & seruet.

Forma comburendi fecem uini & aceti.

Accipe fecem uini & munda & desicca eam in texteo uase super ignem magnum. & dimitte donec comburatur. Et signum combustioīs eius est quando mutabitur color eius in albedinē, et pungit linguam cum īflāmatione. Et cōbustio fecis aceti fit in hūc modū. et uirtus utriusq; adu ste est q; desiccat multum et sunt absterſiue. & auferunt carnem superfluam ab ulceribus. & sunt stiptice. & purificant purificatione forti.

Modus conficiendi sarcacollam:

Accipe de sarcacolla bona alba grossa. & pone in uase uitreo ampli orificii. & demulge sup eam lac asine in quantitate pauca. s. ne infundat ī ea ut liquefiat: sed remaneat q̄si sicca. et pone subito in sole ut cito desiccet. et quando erit sicca oportet q; iterum mulgeas secundum quātitatem quā dixi. et semper caueas ne coperias eam lacte: ne acescat lac anteq̄ desiccetur et destruat. fac ita

quater uel quinquies .et cum hoc feceris ſicca bñ et ſerua. Et ſi non habes lac aſine patum fac cum lacte mulieris: quia eſt melius. Et ſũt qui conficiũt cũ lacte eque et capre: et aliis ſpeciebus lactis . ſed lac mulieris eſt precioſius .

Forma cõficiendi carui cum lacte ad fluxũ uẽtris :

℞ Ccipe de carui et pone in uaſe mundo . et pone uas ſuper ignẽ una hora donec ſit fere calidum. deinde infunde ſuper eũ lac capre quãtitatis qua coperiatur . et dimitte duabus horis. et extrahe. et ſicca et ſerua .

Forma cõficiendi mirabolanos emblicos cũ lacte :

℞ . Ccipe de emblicis melioribus et pone ſuper eos lac acetoſũ. et dimitte ſic die ac nocte . Et quando lac deſiccabitur pone iterum aliud lac donec ſint infuſi ad uoluntatem tuam :

Forma conficiendi cordumeni & ciminum ĩ aceto ad ponendum in confectionibus .

℞ Ccipe cordumeni aut de cimino nouo albo. et purifica a lignis & a ſorde. & pone in olla lapidea. & coperi cum aceto forti . cuius quãtitas ſit ita ꝙ totum ĩbibat̃ a cimino. & nihil remaneat. deinde extende eum ſuper ſextorium in umbra donec ſit prope exſiccationem . poſtmodũ aſſa eũ ſuper patellã ferream ſecundum diſciplinam quã narraui tibi in aſſatione ſeminum .

Modus purificandi et colandi gũmi arabicum et

dragg.ad ponendum in alcofol.

ACcipe de gūmi arabico.et tere tritura grossa ne terātur cū eo ligna eius.et pone ī olla uitreata. et coperi cum aqua clara et mūda:uel cum aqua rosacea . et dimitte per noctem et in mane aspice si est necessaria alia aqua: et adde.et si non misce bene cū manu donec totū liquescat. et piice eam super cribrum mūdissimum. et duc cū manu hinc īde donec descendat de cribro totum colatū. Et sunt qui desiccāt et seruāt desiccatum. Et sunt qui utuntur sicut sunt :

Modus preparandi opium quod administratur in colliriis .

ACcipe laminam eream aut caciam lancis in qua ponuntur res que pensantur.et pone eā sup prunas donec bene calefiat.et aufer ab igne. & pone ibi subito de opio mundo.Et quādo uideris eū liquefactū aufer ne desiccet ne fiat frāgibile. et refrigera.et utere.

Modus preparandi dragg.quando uolumus ipsū ponere in loch .

OPortet ut liquefiat in melle et aqua die ac nocte.et si in mane oportuerit ꝙ addatur de aqua fiat.& si nō misce cum manu: et cola. & fac sicut sciuisti de gūmi arabico.et utere.

Forma comburendi olibanum:et accipiendi fumū eius .

Ccipe de olibano bono et claro. & accēde cū lumine candele. et pone ī olla terrea uitreata quousq; cōburatur. deinde coperi ollā subito ut colligatur olibanum post cōbustionem eius: quia si nō oppilares ollā subito conuerteretur in cinerem. Et sunt qui ī hora cōbustionis coperiunt ollā copertorio ereo habente culum ad colligendum fumum eius.

Forma colligendi olibanū quod ponit' in alcofol.

Erū forma collectionis fumi eius ē q̄ apprehendas frustum olibani cum toto suo cortice cum forficibus. et pone flāme: ut accendatur. et piice ī uase terreo paruo quod habeat copertoriū ex ere delicate factū. et non oportet ut tu accēdas granum secundum ante q̄ extinguatur primū granū. et oportet q̄ copertorium sit taliter situatum super os uasis q̄ cognoscat' qualiter et quātū colligetur ex fumo in coperculo. et est q̄ interponas lapillum inter labiū uasis et coperculi tāte grossitudinis: ut per illam distantiā uidere possis collectionem fumi. et rora super copertorium cū spongia uel pecia madefacta in aqua frigida: ne copertorium nimis calefiat. et iungatur unus fumus cū alio. nam si hoc non fieret fumus propter calorē coperculi cōuerteretur ad īferiora. et misceretur cum cinere olibani. et non colligeretur tātū. Et uirtus fumi eius ē q̄ ipse sedat a postema oculi

quod dicit' ſarcan. Et hoc mõ colligit' fumus mirre ſtoracis et gallie et omnium ſpecierum gummi.

Forma accipiendi fumum picis liquide.

a Ccipe crucibulum ſeu lucernam ferream uel terreã. & põe ĩ eo liciniũ et pũ picis. et accẽde licinium. et deinde coperi ſuper flãmam luminis eius copertorio terreo ĩ terius uitreato. et ſit forma eius ſimilis furnulo: habens culmen cuius ſũĩtas tendat in acutum: et ſit ſtricta. et ſũmitas eius habeat ſicut foramẽ atanor. et dimitte ſic flãmã ſub copertorio. nam fumus eius adherebit parietibus coperculi. & quãdo pix minuetur adde picem aliam. & facias hoc tã diu ꝙ colligatur ex fumo quãtum uolueris. et caue ne nimium calefiat copertorium: et fumus non adhereat fumo ſed cõuertat' ad inferiora. quia oportet ꝙ euentes cum flabello hora poſt horã. & uirtus huius fumi eſt calida & ſtiptica. et uſus eius eſt utilis ualde in alcofol & in medicinis oculorum. Et nos utimur eo in emplaſtris. et ĩ debilitate oculorum et lacrimis & bothor. et ita accipitur fumus ex butyro.

Forma coquendi alkitram.

s SVme uas terreum oblongum. et luta cum argilla et pilo. et pone uſq; ad duas partes eius de alkitram et pone ſuper pruuas: et coque donec remaneat medium eius. deinde fige lignum ſeu acum ferream ĩ ea. et extrahe ad aerẽ. nam ſi deſic-

cabitur ſcias ꝙ erit coctum: & tunc aufer ab igne. et deſicca. & utere.

Modus abradendi ſãdalũ quod adminiſtratur in medicinis apoſtematum calidorum.

5 Andalorum quoddam ẽ rubeũ et ẽ frigidius aliis: & aliud eſt citrinũ. & aliud ẽ album. & illud quo magis utũtur medici ad infrigidandũ ẽ rubeũ. et utuntur eo in medicinis podagre calide & medicinis furunculorũ calidorũ. & modus eius ẽ ꝙ accipias ex eo fruſtũ quod ſua groſſicie ĩpleat manum tuam. & frica ipſũ ſuper ferrum drachir ideſt azarium: uel ſuper petram duram ne aliquid ex petra miſceatur cum ſandalo in fricatione. Et fuit conſilium aliquorum ut fricetur ſuper cotem cerdonum: quia ſi aliquid ex ea diſſoluitur cũ ſandalo nõ nocet ymo auget ĩ frigore eius et iuuãẽto. quia natura huius cotis ẽ frigida et deſiccatiua. et oportet ꝙ diſtilletur ſuper ipſum ſemper in tempore fricationis aqua frigida uel aqua roſata: aut de ſuccis herbarũ frigidarũ ſicut ſuccus ſolatri & memite et ſẽperuiue et lactuce & plãtaginis: uel aliud ſimile aliorum ſuccorũ frigidorum. & tunc habeas paraſſidẽ mundã corã te ſuper quam facias fricationem ĩ quam deſcendit aqua: uel ſuccus cũ fricatione ſandali. & quãdo deſcenderit de ſãdalo quãtum uolueris cũ huius ſucco. & ſi de ſucco uel de aqua nimis erit dimitte deſcendere ſandalum

ī fūdo uasis.& piice supfluū quod supnatauerit ex aq̄ uel succo.et residuū collige.& utere eo ī omī quod oportet solo uel cōposito cū emplastris qa sedabit dolores calidos cū auxilio dei. Et quidam ex medicis qui erant in nostris partibus fricabant sandalum cū testa terrea alba noua dura.& utebāt in furunculis & clauis.& dicebant q̄ in testa alba erat proprietas conferendi furunculis. Et sunt etiā qui fricant in mola fabrorum q̄ acuūtur gladii.et ita faciebant egyptii . Sed sandalum citrinum et sandalum album fricant secundum eandē disciplinam: q̄ rubeum .

Modus extractionis mucillaginum ex seminibus sicut psilii fenigreci se.lini se.malue & radicum eius et seminis altee & radicū eius &.se.citonioꝝ & marubii & ceterorum huiusmodi .

Odus eius est q̄ accipias de bono psilio quātum uis.& munda eū a terra et a qualibet re extranea.& pōe ī olla mūda.& pōe sup ipsū de aq̄ calida libras q̄tuor ad unāq̄q; librā psilii aut plus secundū q̄ tu uolueris pingue esse mucillaginem uel subtilem. & dimitte simul per noctem .mane uero calefacias parum super ignem . et proiicias in marsupiū factum ex tela lini forti noua grossa. & stringe os marsupii cum ligamento fortiter: ne aliquid ex psilio lubricet extra. deinde eum suspēde super orificiū olle uitriate.& percute marsupiū

ab omni ꝑte eius cũ uirga lignea uel ferrea ſubtili. et quod egrediet̃ de mucillagine trahe mulgẽdo ad inferiora cum uirga donec deſcendat mucillago in ollã . et fac id donec nihil egrediatur a marſupio. deĩde diſſolue os eius.et liga iterum magis ĩferius a loco ĩ quo ligaſti prius.et percute iterũ cum uirga quouſq; egrediatur tota mucillago.nam pſiliũ egredietur totum ſiccum ex marſupio cum hoc artificio ; Et ſecũdum hanc formam fiunt omnes alie mucillagines . Et ſunt quidam qui ponunt ſuper ſemina aquam calidam.et miſcent bene . et ponũt ĩ pãno uel cribro . & prẽũt donec tota mucillago egrediat̃.ſed prĩus modus apud me eſt melior.

Modus extrahendi mel ex anacardis.

Ccipe de anacardis:et aufer pedem eorum : ſcilicet id quod adheret ramo eorũ.et pone in olla munda cum aqua . et bulli quouſq; ſuper faciẽ aque uideas natare ſicut mel: quod colliges cum cocleari paulatim quouſq; nihil remaneat de eo ſuper aqua: quod repone : et ſerua neceſſitati.

Forma extrahendi cor ſeminum.i.medullas ſicut cor cartami ſeminis cucurbite cucumeris citri melonis & ſimilium.

ACcipe de cartamo.& purga a ſupfluitatibus eius.et ſi habet aliquam humiditatẽ oportet q; de ſiccetur in ſole . deinde pone in mortario.& frange leuiter cortices eius ; & frica manibus quo-

uſq; ſeperetur cortex a corde. deinde cribra paulatī cum cribro facto ad hec: quia cor eius deſcendet & cortex remanebit ſup cribrum. et ita oportet fieri de aliis ſemīibus. Et ſūt qui auferunt medullā eius cum manu ſigilatim. & colligunt cor eius cum forficibus puis uel cū unguibus. ſed hoc opus eſt magni laboris. & nō pōt fieri ex eis niſi modicū. & prior mōus ē melior ſatis. et ē modus quo uſi ſumus Forma excoriandi grana alkerua: et eſt catapucia maior ſiue pentadactilus.

¶ Vando accipiuntur ex arbore ſua recentes. ſunt a cortice ſuo difficilis ſeperationis. Et qui uult excoriare ea ſine labore oportet q̃ extēdat in ſole calido et dimittat tota die. et moueat hora poſt horam: quia quando ſol calefacit grana facit crepare corticem illū ab omni parte eius. et facit egredi grana eius. colligat ergo ea que egreſſa ſunt Et ſi remanēt aliqua grana que nō ſīt ſeperata a cortice fricentur cū manibus uel cum panno aſpo quouſq; egrediātur mundata. et ſi aliqua non crepuerunt ponantur iterum in ſole donec crepēt et fiant ut prius. ſed ſi eges excoriatione earum in breui tempore pone patellam ſuper ignem donec ſit prope calefactionem. & auferas ab igni. & pone grana ī ea et miſce & ſit calor patelle aliquantulum fortior calore ſolis. ſcindentur ergo cortices. et egredientur grana. Verum ad auferēdū

corticem eius ſecũdum: eſt labor magnus. Et ꝓpter hoc multi extrahunt oleũ eius abſq; ꝙ auferãt corticẽ illũ. Et qui uult auferre corticem ſecũdũ: nõ habet ĩgeniũ aliud niſi mundãdo grana ſĩgulariter unũ poſt unum: aut quaſſet ea leuiter ſicut dixi de grano cartami. & cribret. Veruntamẽ ipſa adherent ſimul et cõglobãtur propter multã eorũ hũitatem: quare oportet ut terantur paulatim cũ magna leĩtate et ingeio. Et ſecundum hanc formã oportet ꝙ terantur grana abalgar. i. laureole & bace quia ſunt prope figuram horum.

Modus excoriandi grana ſiſami.

ACcipe de ſiſamo. & purga a terra que eſt cũ eo & aliis ſuperfluitatibus. & pone in uaſe fictili cum aqua frigida. & dimitte per noctem & ĩ mane cola & dimitte ſiccari parum ab humiditate aque. & pone in pecia lini forti. et liga os eius. et percute ſiſamũ ab omni parte eius donec excoriet totum. et proiice in uaſe et proiice ſuper ipſum aquam frigidam. & miſce bene. nam cum uidebis corticem eius natare ſuper faciem aque: proiice cum aqua. Et fiat ita quouſq; nihil remaneat ex cortice. deinde ſicca ab aqua & ſerua neceſſitati.

Modus excoriãdi amigdolas & pineas et nuces & & cetera horum ſimilia.

Omnia iſta excoriantur in aqua calida. & hoc eſt notum omnibus. Et ſunt qui ponunt

in aquam frigidam per noctē. et ī mane excoriāt̄.
Et sūt qui ponunt ī patellam super ignem paruū
quousq; excorient̄. Et sūt q sepeliūt qñ recentes
colligūtur in palea frumenti. quia tūc cadit cortex
eorum superior.

Modus desiccandi rosas ad reponendum eas:

Ccipe de rosis cum fuerint immediate sue
apertionis neq; adhuc egressa folia earum
a camerula sua. & expone soli cum tota camerula
sua ī fine mēsis aprilis. & expone eas soli eadē die
qua collecte fuerint. nā si reseruarēt̄ usq; ad mane
maxīe coaceruate in unum minuerentur multum
ī suo odore & rubore. & cū desiccas moue eas sepe
in die. & qñ marcescēt aliter māserīt: & fuerīt ꝓpe
desiccationē: aufer folia earum a camerulis suis. &
serua folia reposita. Et iā scitū ē apud nos ꝙ ille
que siccāt̄ eodē die qua collecte fuerīt sūt meliores
satis. & rubor earū rēanet ī eis & odor. & si nō possūt
exponi soli eadē die qua colligūt̄: oportet ꝙ ponāt̄
ī loco uētoso ī quo nō sit huīditas: & sequēti die
quā cito potueris ponāt̄ ī sole donec cōpleat̄ earū
desiccatio. & iā scitū ē ꝙ desiccatio earū melior ē
ī umbra: nisi qa ē maioris laboris: et piculū ē ne de
struat̄ odor et color earū ꝓpter huīditatē que ē cā
destructionis earū qñ nimis remānet ī eis: q̄ ꝓpter si
uolueris desiccationē earū ī ūbra oportet ꝙ ponas
eas extēsas ī loco calido ꝓcul ab huīditate. & uisi-
tes sepe et reuoluas eas assidue sed ī possibile ē ꝙ

euadāt a deuastatiōe qñ desiccāt ī umbra. et oꝫ ꝙ repōāt qñ cōplebit desiccatio earꝫ ī uase t reo: et ꝙ strīgat os eius ꝙ odor et color rēaneat ī eis. et scitū ē ꝙ q siccauerit libr.x. rosarꝫ mūdatarꝫ cōuertēt ad libr.i. qñ erūt sicce. et si rose fuerīt ex mōtibus possibile ē ꝙ rēaneāt plus. et rose de mōtibus sūt fortioris odoris q̄ ortulāe: et aq̄ q̄ fit ex ortulāis. et ita ē de oībus herbis et de oī flore qa odor et uirtus fortior ē earꝫ que nascūt īmōtibus q̄ que nascūt ī ortis et locis depressis. Modus desiccādi uiolas.

Iole colligūt in mense aprilis. et oꝫ ꝙ flores uiolarꝫ colligāt qñ sūt ī fie bōitatis et maturitatis. et extendantur in sole: eadem die q̄ colligūt sicut dixi de rosis neqꝫ plus neqꝫ mīus: q uult coloré et odoré earꝫ seruare sicut ē. et uiole mōtiū sūt meliores ortulāis et libr.x. ex recētibus cōuertūt ad unā qñ sicce fuerīt: sicut et rose.

Forma desiccādi oēs cortices radicū sicut feni apii scariole plātagīs buglosse & cortices radicū mori.

Modus disiccatiōis earꝫ ē iste ut abluas eas bñ ea die q̄ colligūt a terra et luto. & abscissis foliis ab his: excoria medullas ab eis ī hūc mōū: unāq̄ radicē ꝑse q̄sses cū maleo ꝑuo ferreo: qa tali mō citius et melius seperabit cortex a corde q̄ alio mō. deīde expōe soli ea die. et non oportet ut expectes nisi una die qa destruerēt: & maxīe in tpre hyeis. Et qñ siccas reuolue sepe ī sole. & in nocte

ponas eas ī loco uētoso ꝑcul ab hūiditate. & ī die
pōe itū ī sole dōec desiccēt. et si dies sit nubilosa sīe
appitiōe solis oꝫ ꝙ extendas eas in cribro ex pale-
is: aut sup craticulam ex cānis subtilibus. et suspē-
das sup ignē. ita ꝙ calor ignis ascēdēs eas desiccet.
Et q uult desiccationē earꝫ subito īinēte necessitate
oportet ꝙ accipiat patellā terreā latā: & calefaciat
eā sup ignē. deīde auferat ab igne et extēdat sup
eā radicē aut aliud ꝙcūq; uoluerit desiccar. Et re-
uoluat sepe cū mānu. et qñ patella refrigerabit' rēo-
ueat radices a patella. et iterꝫ calefaciat eā. et cale-
factā tollat ab igne. et iterū suppōat radices. et fa-
ciat hocquousq; siccēt'. et caueat ne cōburāt'. Et hic
ē modus desicatiōis earꝫ ī hora necessitatis magne:
et in diebus pluuie nubium et humiditatum:
Forma accipiēdi cortices citri et ceterorꝫ pomorꝫ
odoriferorꝫ. et eorū desiccatio.

Lle q uult uti corticibus pōorꝫ citri in cōfec-
tiōibus: eligat illa q̄ hñt maiorem acetosita-
tē ītrīsecus: qa cortices eorū sunt magis odoriferi.
Et oportet ꝙ excorient' illa die q̄ collecta sūt ab ar-
bore. tergāt' ergo prīo cū mātili mūdo et excoriēt' cū
cultello acute aciei paulatī leuiter: ne accipiatur
ex carne cū cortice. et sīili mō oꝫ fieri ex citōiis et a-
liis pōis. deīñ siccēt' cū cautela ut dixi et seruēt' ñcīti
Mōus īfūdēdi armōiacū et gūās q̄ pōūt' ī medicīs.

Ccipe armōiacū et pōe ī aceto ꝑ noctē. et in
mānē aspice si armoīacū biberit totū acetū et nō bñ

fuerit dissolutum addas de aceto parum & dimitte donec bene dissoluat' totū. deinde pone sup cribrū ex setis & frica cū manu donec descēdat de cribro. & ligna eius & frōdes remaneant sup cribrū & sic utere. Et secūdū hunc modū preparāt' omnes alie gūme similes armoniaco sicut oppoponacū serapinū assafetida bdeliū & similia.

Modus faciendi sigillum quo sigillant' trocisci.

Ccipe frustū ligni hebani aut buxi aut eboris aut alterius cuiuscunq; uis. & sit grossitudo eius mēsura duoꝝ digitoꝝ & latitudo triū & lōgitudo unius palme & preparet' forma eius bene. deīde seca ipsū ī lōgitudinē eius in duas partes eq̄les ita q̄ unicuiq; tabule sit grossitudo unius digiti. deinde fac ābas facies eius politas lenes bene īuicē coherētes. deīde sculpe ī ābabus faciebus tabularū sculpturas rotūdas secūdū q̄ntitatē trociscorū quos uolueris sigillare siue magnos siue paruos. deinde sculpe īter unūquēq; circulū nomē trocisci q̄cūq; uolueris. s. ex quo fuerit factus. ut trociscus rosatus uel trociscus uiolatus & similiū. & sit script'a opposito mō quādo trociscus fuerit sigillatus reddat' lr̄a recta. Et q uult sculpe ī una tabula plr̄a noīa trociscoꝝ oportetq̄ sigillet ī ea diuersos trociscos secūdū noīa ipsoꝝ unūq̄q; trociscū īsuo noīe. Et q uult ī una tabula solū nomē unius trocisci oportet q; non sigillet ī ea nisi illā solā speciē trociscoꝝ. Et

quādo uolueris ſigillare cū ea trociſcos oportet q̃
īungas unāq̃q; tabulam cū oleo roſato & trōc.dy-
ani cū oleo uiolato & ſigilla ſecūdū uolūtatē tuā.
Et hec ē forma ſigillandi. Sed ſūt q̃ faciunt ſigilla
breuia ſecūdum hanc formā. Accipe ex hebano uel
buſſo & fac ſigilla rotūda & ſculpe ī unoquoq; ſigil-
lo foueā rotūdā q̃te groſſitudīs ē diidius trociſcus
uel medius lupinus & ſculpe in una ex tabulis no-
men trociſci ſi uis. & ſi non uis dimitte planam ut
poſſis ex ea ſigillare diuerſas ſpecies trociſcorū. Et
ſunt q̃ faciūt ī hūc modū ſigilla multa: ſculpunt ī
unoquoq; ſigillo nomē alicuius trociſci & hec eſt
forma eorꝝ. Sed q̃ uult ut ſigillū reddat trociſcū ſe-
cūdū certū pondus oportet q̃ faciat trociſcū unū
& pōderet eū recētē ſecūdū q̃titatē pōderis quā uult
& prefodiat ī ſigillo foramē trociſci ad menſuram
illius. qa pondus eius erit ſecūdū pōdus illius.
Modus colādi potiones & coctiones & figura cola-
toriorum.

Oportet q̃ habeas tria colatoria ad colandas
potiōes & de coctiōes ſyruporum. Primū co-
latoriū ſit minus q̃ ſecūdū & pānus eius ſit rarior.
& ſecūdū ſit maius prio & pānus eius ſit ſpiſſior q̃
pānus primi. & tertiū ſit maius ſecundo & pānus
eius ſit ſpiſſior ſatis & hec ē figura colatoriorꝝ.
Modus clarificandi.

T q̃ uult clarificare aliquā potiōē uel ſyrupū

ſicut ſyrupū de radicibus uel ſyrupū de yſopo aut de lapacio. aut quēcūq; aliū ſyrupū ſicut oximel & ſpēs ſyrupoꝝ & potionū oīū. quādo erit completa decoctio eorum oportet ꝙ prīo colent̄ ī cribello ex ſetis. deīde ſuſpēde colatoria oīa unū ītra aliud. ſ. paruum intra mediū & medium ītra maius. deīde ponat in paruo folia cifolionū uel palmaꝝ cōcuſſa bene a puluere aut de ſetis eq bene ablutis. & impleat ex eis q̄ſi medietatē colatorii: & ſīt colatoria diſtantia ab īuicē q̄titate triū digitoꝝ. & ſuſpende colatoria ī pariete. & ſuſpēde ſub eis uas ad recipiēdū quod colabit. deīde īfūde ītra colatoriū ſupius potiōē coctā uel id quod uolueris colare: & dimitte ſic colari p ſe ſine aliquo cōtactu manus: qa deſcēdet de prīo colatorio ī ſecūdū & de ſecūdo ī tertiū. & ſi opilet̄ aliquod ex colatoriis a groſſicie decoctiōis ita ꝙ nō deſcēdat ex aqua aliqd opottet ꝙ effūdas quod ē ī eo & abluas ipſū a groſſicie illa. & poſtea remitte decoctiōē ī eo. & dimitte donec clarificet̄: & fac ita donec deſcendat tota decoctio. & piice ſubſtātiā eius & utere decoctione clarificata. & q uoluerit facere ſyrupū ex ea erit maioris iuuamenti & facilior ad potandum.

Operatio ſalis alkali & ē ſalnitrum qui īgreditur ī medicinis multis.

Ccipe de herba illa que dicitur alkali & fac ī terra foueā magnā. & īple eā ex herba illa dū

ē recēs & accēde ignē ī ea & qñ erit cōbusta illa quā posuisti pone de aq̄ super eā & fac ita donec fouea erit plena ex illa herba. & tota herba erit bene cōbusta. & dimitte extingui ignē & īfrigidari cinerem. deīde detege qa tu īde ī uenies salē cineris petrificatū uel coagulatum ī magno globo ī fundo fouee quod accipies & frāges ī frusta & serua necessitati.

Modus dealbandi salem eundem.

5 I uolueris dealbare hūc salē. Accipe ex eo ita magno sicut ē & tere & cribra & pone ī uase & ꝓiice super eum tantū ex aqua qua coperiat & supet eum duobus uel tribus digitis. & misce & dimitte descendere feces eius in fūdo uasis. & subtile supstet. deīde clarifica ī hūc modū. Accipe frusta ex filtro mundo quoꝝ longitudo sit duoꝝ palmorum uel amplius: & latitudo duorū digitorum. & pone caput unū filtri ī aqua & aliud ꝑ labiū uasis exeat pendēs extra. & suppone parassidem aliā sub filtro ad recipiēdū quod emanabit ex aq̄ ꝑ filtrū. & dimitte sic donec distillet aquā totā: quā pone in olla noua & pone eā in furno panis & dimitte per noctē uel āplius: qa cōuertet ī salē coagulatū sicut cāphora. & si nō coagulat una uice pone pluribus uicibus donec coagulet. Et sūt q ponūt aquā illā ī patella terrea noua & accendūt ignem sub ea & sic coagulat & seruant.

Modus alius.

Accipe de ſodra & ē ille niger conglobatus librā unā & pone ſup eā libras ſex aque. alit quatuor. & prepara ſecundū prepationē quā dixi. & clarifica diſtillando & coagula & repone in loco hūido ubi nō appximat ſol: qa diſolueret ſicut ſal & zucharꝫ. & alii dicūt nō: ſed oportet ꝙ ponatur in ſole & nō tāgat ab humiditate: quia reſeruabit melius & non liquefiet.

Modus cōburēdi alkali albificatum.

Ccipe ipſū & tere & cōbure ſecūdū diſciplinā quā dixi ī cōburēdo plūbū ī tractatu primo.

Forma deſicādi radices ariſtologie longe & affodillorꝫ & ē eradriulach & ſpecierꝫ luf. i. ſerpentarie. et radicē diptami et ē azem ſhalē et radicē alfeſyre. i. uitis nigre et radicem altee et radicem ahalkiam et radicem bugloſſe. et meu. et radicē fu. et ſathirionū et ſecacul. i. ſigilli ſalomonis. & radicē mori celſi et alias radices ſimiles his ſpeciebus.

Portet ꝙ lauentur ea die qua effodiunt ita bene ꝙ mundētur a terra et aluto que adherēt eis. deinde īcide ī fruſta parua et fige ī eis filū. & deīde īter utrūq; fruſtū ne ſe cōtāgāt. & expone uēto ī loco ubi uētus frequēter ſufflet uel ſi ē hyems ſuſpēde ad fumū donec ſiccēt & ſerua neceſſitati.

Modus colligendi herbas medicinales. et tempus repoſitionis earꝫ.

Portet ꝙ herbe colligant in tpre ſereno claro

nō uentoſo. Et nō oportet q̃ colligantur niſi ī fine bonitatis & maſitatis earꝫ: & ſuo tp̃re & nō q̃ndo iā ſunt cōſūpte uetuſtate: uel ꝓpter aliquā īfirmitatem earꝫ. Et herbe que colligūt in terris mōtuoſis & duris ſunt fortioris uirtutis q̃ ille que colligunt in uallibus & terra pingui & uiridariis & hortis. Et oportet ut eligas ex herbis que ſūt magis ramoſe. et que ſūt cōplete cū ſeminibus ſuis ſicut debent eſſe ſicut ſticados arabicū & meſcamethaſir. i. mētaſtrum & haſach. i. tribuli marini & yſopus & ſimilia. Et flores oportet colligi āte q̃ cadāt ſicut flos alchanem. i. cotulla fetida & camomille & uiole & zambac. i. yenſemi & ſimilia. Sed tpūs colligendi fructus ē qñ ſūt bene maturi ſicut uua ficus & dactili pira pruna & ſimilia. Et ſemina oportet colligi qñ īcipiunt ſiccari & cadere: & ante q̃ cadat ſup ea aqua q̃ deſtruāt. Et tpūs colligēdi radices & ramos & cortices eſt quando īcipiūt cadere folia earum.

Forma exprimendi ſuccos plantarꝫ.

OPortet q̃ ſucci plātarꝫ ex foliis & ramis earꝫ exprīant dum ſūt adhuc tenere ſicut memithe gafid ſēpuiua ſuccus ypoquiſtidos abſinthii & ſimilū. Et oportet q̃ uulneret plāta ſeu arbor quādo uolueris accipere lac eius uel lacrimū donec uiget adhuc īterra nō poſtq̃ eſt euulſa: ſicut cū uolueris facere opium euforbium & ſimilia.

Modus deſiccandi omnes herbas.

ꝯ Eneraliter ſcire debes ꝙ radices & folia & rami nō debent deſiccari ante q̄ ſint abluti a terra & a ſordibus eorum. et ꝙ deſiccentur in loco ubi non ſint humiditates.

Modus repoſitionis herbarꝝ & florꝝ & ſeminum & aliorum ad ſeruandum.

Portet ꝙ reponas flores herbarꝝ medicinaliū ī capſis ex ligno. Et ſemīa ſtrīgāt̄ ī ſacculis ex corio uel papiro quia iuuat ea ad meliorem conſeruationē. et hoc ſecūdum ſētentiā Dya. Et repoſitio rerꝝ humidarꝝ ſicut ſunt ſucci & gūme liqde & cōfectiones & ſimilia debeāt eſſe in uaſis groſſis de uitro uel de terra uitriata uel de argento uel cornu & ſimilibus. Sed medicine molles: que ſunt conueniētes medicinis oculi debent reponi ī uaſis eneis. Sed unguēta ī qbus ingrediūt̄ pix & albatrā & acetū: oportet ꝙ reponas ī uaſis eneis. Et pīguedines & cerebella: et omne pīgue oportet reponi in uaſis factis ex ſtagno. Et omne ꝙ ē ex pulueribus ſi ē puluis yerepigre & ſīlia: oportet reponi ī uaſe terreo ſtricti orificii. et oppiletur os eius cū cera uel creta ne reſoluāt̄ & minuat̄ uirtus eorꝝ. Et oportet ꝙ reponat̄ rob ſicut uue & citoniorum & malorū & myrti & ſimiliū ī uaſe terreo nouo qa terra trahit ad ſe hūiditatē que ē in eis: quia magis preſeruāt̄ a deſtructiōe. Et olea debēt reponi ī uaſis uitreis. et os uaſorꝝ ſtrīgi debet ne deſtruāt̄ & feteant. Et

oportet reponi omnes ſpecies aromaticas zebete &
galie:& omnes ſpēs aromaticas ad aromaticandū ī
uaſis aureis uel argenteis deauratis aut ī uaſis ex
porcellionibus uel ex uitro. Et omne acetoſū quod
debet ſeruari oportet reponi ī uaſe linito cera uel
pice. & oportet reponi ī uaſe uitreo. omne uinum
quod habet ſubſtātiā eq̄lē: que ē ſignū ſup durabi-
litatē eius: & ſup phibitiōē ſue corruptiōis. & ōne
uinū cuius ſubſtātia ē ieq̄lis: cuius ſignū ē ſr̄ corrup
tionē eius facilē: & ꝙ diu nō poſſit ſeruari: opor-
tet ſeruari ī uaſe terreo ut terra exſiccet humiditatē
eius ſupfluā: que ē cauſa ſue corruptionis.
Modus colligēdi colloqntidā & deſiccādi eam.

c Olloqntide debēt colligi ī fine menſis ſeptē-
bris qa tunc ſūt ī fine bonitatis earꝫ & mat̄a-
tionis. Et oportet ꝙ nō colligas ex eis niſi illas q̄rū
color declīat citrinitati. & quādo īcipiūt folia earꝫ
exſiccari & attenuari. & elige ex eis maiores ī q̄ti-
tate. & oportet ꝙ non accipias illā que ē ſola orta
ī ſua arbore qa ipſa ē multū mala & pniciosa. Sed
modus deſiccatiōis earꝫ eſt ꝙ cuſtodias eas bene qa
non deſiccātur in breui tpr̄e. pone ergo eas ī ſole &
uertere eas q̄libet die ſepe. & ī nocte pone eas ī loco
remoto ab omni humiditate: & cuſtodi bene donec
ſiccent. & q nō poterit eas deſiccare ī ſole quoniā
tpūs erit fortaſſe nubiloſū oportet ꝙ īpleat fila ex
eis īfixis & ſuſpēdat ppe ignē ad fumū ut deſiccēt

& cū bene deſiccate fuerīt mūda eas a cortice ſuo &
a ſeibus que ſūt ī eis . & ſerua medullā earū ī corio.
Cōpletus ē ſecūdus tractatus. Incipit tertius tracta-
tus de prepatiōe medicīarū que ſumūt ex aīalibus.
Forma comburēdi omnes ſpēs cōchilium.

Portet q uult cōburere teſtas conchilium q
terāt & ponāt in olla munda: & ponat olla ī
furno figuli una nocte. deīde extrahāt ſi ſūt cōbu-
ſte ſicut cinis albus bene. ſi nō aūt ponas iterū ī fur-
no panis uel eodē: & dimitte donec ſīt alba calcīata.
Et ſūt q ponūt cocleas ſuper prunas et exſufflāt &
dimittūt donec fuerīt albe & terūt & ponūt ſuper
teſtā terreā ſuper carbones & exſufflant donec ſint
albe ſecundum uoluntatē eorū.

Forma cōburēdi cortices ouorum.

Portet q aſpicias ad illud quod dixi de con-
chiliis. & combure ſicut dixi de eis. quoniam
idem eſt modus nec plus nec minus.

Forma comburendi cornu ceruorum.

Ccipe de coruu ceruino ſicut ē: & pone ſuper
prunas & exſuffla donec albeſcat. Et qui uult cōbu-
rere ſecūdum aliam formam: frangat eum ī fruſta
& ponat in olla & faciat ſicut dixi de cōchiliis.

Modus ablutionis eius.

Ed q uult eū lauare lauet ſecūdū diſciplinā
quā dixīus ī abluēdo ſcoria: & utat eo ī medi-
cīs oculorū qñ currūt ad eos hūores: & ad bothor &

ad grossiciē palpebrarū. Et q facit ex eo dentifriciū purgat dentes a sordibus. Et secundum hāc formā preparant omnes ungule & solee.

Forma cōburendi ossa.

Modus eorū é sicut modus cōbustiōis coclearū: Et sūt q ponūt sup prunas & exsufflant donec dealbantur.

Ablutio horum omnium.

Et ablutio cōchilium adustorū & corticum ouorum & cornuū: é sicut ablutio chachimie nec plus nec minus.

Forma cōburēdi setā uel siricū quod administrat in diamusco:

Accipe de folliculis sirici noui q nondū ptrāseunt ānū unum. & aperi & extrahe uermes mortuos q sūt in eis. & purga eos bene. & pone in fūdo olle noue: & pone sup os eius lapidē. & pone ollā sup ignem & fac sub ea ignem leuē. uel pone eā ī furno panis. & nō oportet ut adurāt sed solū assent ita q possint teri. repone & utere.

Forma cōburendi lanam.

Laua eā bene & pectīa cū pectīe. & pone ī olla fictili & cōbure sicut cōburit seta. Et sūt qui pectināt cum sua sordicie: & post lauāt. & faciunt sicut dixi.

Forma abluendi cinerē lane aduste.

Accipe cinerē lane & pone ī parasside. & īfūde

ſuper eā aquā & miſce & expecta donec clarificet aq̄ & cinis deſcēdat. & ꝓiice illā aquā: fūde & iterū ſup illū aliā aquā: & fiat ut prius tādiu donec cinis nō pūgat līguā qñ guſtat: ſed ſit ſtipticus guſtui. poſtea ſicca & ſerua & pone ī medicinis oculorū.

Forma cōburēdi ſartā. i. cācros ad dādū ī potu illis quos mordit canis rabidus: & ad dādū ptiſicis & emoptoicis.

℞ Ccipe cācros fluuiales uiuos qñ ſol fuerit ī ſigno arietis. xiii. die mēſis: ītelligo lunaris: & pōe ī attāor uel ī furno pāis quouſq; cōburāt & nō cōuertāt ī cinerē. Et qdā īcendūt attanor cū lignis uitis. & forma eſt eadem. Et q ſūt ꝓ ptiſicis & emothoicis abſcindūt pedes eoꝝ & dētes & ſic cōburūt.

Modus cōburēdi ſcorpiōes ad frāgēdū lapidem.

℞ Ccipe decem ſcorpiōes uiuos: & pone in olla noua & luta eā cū paſta aut cū terra. & pone ī furno. & accende igné ī eo cū lignis uitis quouſq; calefiat. & dimitte ibi ollā die ac nocte. & extrahe. & da cinerem horū ī potu ī hora doloris renū quādo fuerit ex lapide ḡna. vi. ī pōdere cū ſyrupo de radicibus qa frāgit lapidé. Et ſūt q ponūt ollā ī attāor panis & dimittūt. x. horis: poſtea terunt ſcorpiōes & ſeruāt.

Forma cōburendi tyros qui adminiſtrant ī tyriacha & alios ſerpentes.

℞ Ccipe ſerpētes tyrias feminas: que ſūt rubei

coloris:& habent caput extẽsum:uenare eas hyeme ĩ locis ubi sũt ꝓpe aquas & arbores.& pone in olla noua.& luta os eius cum argilla & pilo.& mitte in furno nocte una :Accipe ergo de cinere horꝫ & mitte ĩ alcofol:aut tere & cõfice cũ oleo.& fac ẽplastrũ super scrofulas : qa liquefaciet eas . & sic oportet cõburi serpẽtes alios:nisi qa debẽt cõburi ꝑ ãplius tpũs quia ipsi sũt maiores corpore & pinguiores. & operatio eorum ĩ scrofulis ẽ sicut opatio tyrorꝫ.

Forma cõburẽdi caput tyri quod ponit̃ ĩ alcofol.

a Accipe de capitibus tyri statĩ post abscissionẽ eorꝫ absq; qꝫ saliantur.& pone ĩ olla fictili uitriata.& ĩuolue eã pasta . & pone eã super ignẽ ex prunis .et nõ oportet qꝫ cõburãt̃ ita qꝫ fiãt sicut carbones:sed remaneat in eis aliquid humiditatis ita qꝫ possit̃ teri solum & cribrari.

Forma cõburẽdi leporẽ pro illo q habet lapidem.

a Accipe leporem & decolla & pone ĩ ollã nouã cũ suo corio.& cõbure donec fiat cinis.deĩde tere cinerẽ istũ:& da ex eo.ʒ.ii.quia est mirabilis in frangendo lapidem.

Forma cõburẽdi yricios & ranulas.

c Ombure sicut dixi de lepore tantũ nec plus nec minus.

Forma cõburendi yrundĩes q administrantur ĩegritudĩbus gule.

a Accipe de pullis yrũdinũ ãte q̃ nascãt̃ plume

eorꝫ. Et dixit Gal. oportet ꝙ cõburãt cũ plũis eorꝫ: & ꝙ ponat sup eas aliquãtulũ salis & ponãt ĩ olla noua que coperiat & lutet. & ponat sup prunas uel ĩ furno panis donec cõburent & serua. & utere qñ oportuerit. Et dixit Dia. ꝙ q acceperit yrũdines cũ mre earꝫ. & cõburet ĩ olla & miscuerit cinerẽ earꝫ cũ melle & posuerit in oculo ꝙ acuit uisum. Et q usserit cũ eo brãchos iuuat & cõfert tumori gucturis & febri & squinantie & tumori uue.

Forma colligẽdi cãtarides & reponẽdi eas.

Oportet ueneris eas ĩ tpre ueris. & elige ex eis rubeas magnas leues tactu. Et caue a nigris & asperis. & habeat uenator ĩ manu sua forficulas de ferro uel de ligno. & ponat eas cũ illis forficulis ĩ uas stricti orificii. deĩde pone sup eas oleũ uetus. & suspende in sole pluribus diebus donec putrescant. & utere. Et sũt q cõburũt eas sicut cõburunt yrũdines. Et dixit Dia. ꝙ cãtarides que generãt in tritico sũt calide. & oportet ut ponãt ĩ uase nõ uitriato. & copiat os uasis cũ panno leni. & pforetur fundus olle. et ponat orificiũ olle sup fumũ aceti fortis bulliẽtis. & dimittat sup fumũ illum donec cantarides moriãt. & ĩ fige ĩ eis filũ lini. & serua. Et fortiores cãtarides sũt: que trãsmutãt ĩ diuersis coloribus. & habẽt maculas citrias. & sunt magni corporis lõge & plene. & que sũt unius coloris absq; ꝙ trãsmutẽt ad diuersos colores sũt debilis opatõis

& iste ē modus omniū speciēꝫ cātaridaꝫ.
Forma colligēdi stercus canis quod administrat̄ in medicinis gucturis.

o Portet q̄ eligas stercus quod ē albū: quoniā signū ē q̄ fuit ex comestiōe ossiū. et colligat̄ recens unius diei uel duorum. & fac eum siccari: & serua necessitati.

Forma colligendi sanguinem testudinis aquatice qui administrat̄ in medicinis uenenoꝫ.

a Ccipe testudinē aque. & pone eā resupinam sup̄ parassidē. & abscīde caput eius subito. & dimitte egredi sāguinē eius: & qñ coagulabit̄ op̄i parassidē cū cribro ex setis uel pāno lini. & ex pone soli donec siccetur & serua. & dosis eius qñ tyrus mordebit hoīē ē. ʒ. iii. cū. ℥. iii. aceti: & tertia die det̄ pondus. ℥. i. cū. ℥. v. aceti: qa ē cura uerissima.

Forma colligēdi sāguinē aīaliū q̄ ponit̄ ī medicinis uenēis cōferētibus sicut ē sāguis edi āserū & sīliū.

o Portet ut eligant̄ aīalia huiusmodi sana. & iugulet̄ unūquodq; eoꝫ. & pone sāguīē eius ī uase uitreo mūdo: & exsicca ī sole serua & utere.

Forma accipiēdi cerebella auiū que administrātur in medicinis coitus.

b Ee sūt auicule quaꝫ cerebella sūt necessaria ut accipiāt̄. sūt auicule que nidificāt ī domibus. & uenari debēt ī autūno uel uere. & decolles eas. & euelle cerebella eaꝫ: & pone ī uase mūdo. &

purga a uētriculis circūdātibus ea.& pone cū eis p
oībus.x.cerebellis uitellū unū oui recētis quod fue-
rit ex gallīa:que hūerit masculū . & cōfice simul.&
pone ī patella sup cinerē calidā.& dimitte quousq;
coagulet.& desiccet ab humiditate:que ē ī medica-
mine . & aufer ab igne.& pone ī sole ut desiccetur.
aut pone iterꝫ sup ignē donec siccet . & utere ī me-
dicinis coitus . Et sūt q faciūt hoc medicamē sine
uitellis.Et sūt q utūt ita recētibus sicut extrahunt
a capitibus post decollationem . Et sunt q addūt
cerebellis & ouis parꝫ mellis. & coagulant sup ignē
& seruant & utunt.

Modus accipiēdi fel oīum aīalium q̄drupedum &
uolatiliū.& forma reponendi ea.

Ccipe fel dū ē recens & liga os eius.& pone ī
olla cū aqua bulliēti . & dimitte ibi tāto tpre
quo posses facere tres passus.& extrahe statī ab aq̄
& desicca ī loco ūbroso nō hūido & serua & utere.
Sed fella qbus uolumus uti ī medicinis oculorum
oportet ligari orificia eorꝫ cū filo lini.& pōe ī uase
uitri:ī quo positū ē aliq̄ntulū mellis:& liget aliud
caput fili ori uasis.& seruet necessitati.

Forma accipiēdi coagula omniū animaliū.

ACcipe coagula aīaliū dū sūt recenter mortua
scilicet postq̄ decollaueris . & īuoluas ea sale
& suspende ad solem & serua.

Forma extrahēdi hūiditatē de limacis.

Ccipe haalzā. i. līacas & ſtatī cū accepis pfora carnē eius cum cultello acuto qa exibit ex ea humiditas multa uiſcoſa : que ē utilis ad euellēdū pilos palpebraꝝ. & utere ī unguentis: que ponunt ī frōte ad prohibēdū humores ueniētes ad oculū.

Forma accipiēdi urinam īfatiū que ponit in medicinis acutis.

Portet q̃ colligas urinā īfātiū ī uaſe pluribus diebus. Et qn̄ colliget fex eius ī fūdo uaſis reſidēs ꝓiice ſubtille eius ſupnatās. & fac ita pluribus diebus donec colligatur ſatis ex fece eius. & utere ea ita liquida ſicut ē: uel ſicca. & repone quia ē acuta ſicut ſal armoniacum.

Forma ſeruādi aquā marinā ne corrumpat.

Ccipe aquā marinā clarā mūdā cui nihil ſit admixtū ex aqua dulci. & repōe ī uaſe nouo quia pīguedo eius finiet. Et ſūt q̃ coquūt eā bene ante q̃ ipſam reponunt.

Forma faciēdi gluten ex coriis boum & pecudum quod ponit ī emplīs crepature hernie.

Ccipe de extremitatibus coriorum boum aut pecudū. i. coria manuū & pedū & capitū. & ablue bene ab omni ſorde eoꝝ & a terra. & imple ex eis ollā magnā. & coperi coria cū aqua. & pōe ollā ī furno panis a prīcipio noctis uſq; mane. deinde extrahe & cola. Et ſi aqua coagulatur bene: ſi non oportet q̃ iteꝝ ponas ī furno ſecūda uice uel plus

donec aq̃ illa ī grosset. Et qñ erit refrigerata coagu-
let. deīde īcide ī frusta. & dīitte siccari ī loco uētoso
nō hūido uel calido donec fiat sicut uitrū & serua.
Modus preparādi adipes & reponēdi eas secundū
doctrinam Dia.

Ccipe de adipe secundū uolūtatē tuā sicut ē
adeps hyrci uel pecudū seu porcorꝫ & siliū.
Et accipe de eo q ē magis pīguis sicut ē adeps renū
uel zirbus uētris. & pone ī uase. & ꝓiice super eū de
aqua pluuiali frigida. & frica manibus bene & pu-
rifica a sāguīe eius & uenis & pelliculis. et laua ite-
rū donec mūdet & albescat. deīde pone ī olla noua
cuius capacitas sit duplex a quātitate sepi. & pone
sup ipsū aquā: qua copiat. & pone uas sup ignem
paruū leuē. & misce donec dissoluat. Et cū disolu-
tus fuerit adeps ꝓiice ī uase quod habeat aquā frā
& laua & absterge ollā suā bene. et dimitte eā sicca-
ri ab aqua. & liquefac secūdo adipem. & iterꝫ ꝓiice
sup aquā frigidā & sine īfrari. & fac hoc ter. q̃rta
uero uice dissolue sine aq̃. & ꝓiice ī uase quod sit
calefactū cū aq̃ calida. & collige quod clarificabit
ex adipe. & ꝓiice substātiā si ē aliqd. & repōe neces-
sitati. Et secūdū hūc mōū preparat pīguedo porci
et ursi et aliorum animalium.

Forma preparādi adipem renum uaccarum.

Ccipe ex eo et mūda a sua pellicula. et ablue
cū aq̃ maria. et pone ī mortario et tere bene

& ꝓiice ſr̃ eũ aquã maris dũ teris & facias hoc ſepe.
tãdẽ pone ĩ olla fictili.& ſup eũ ꝓiice aquã marinã
qua coperiat.& coque tãdiu ꝙ ſumatur odor natalis.deinde pone ad omnes libras.iiii.adipis .ʒ.iiii.
cere & liquefac ſimul. Et qñ ĩfrigidatũ fuerit: ac
cipe ſupiorẽ ptẽ eius. & pone ĩ olla noua & expõe
ſoli qualibet die copta pãno ut albificet.& recedat
odor eius & fetor.Et ſũt q ponũt ĩ uaſe paruo ſicut
fit ex cera qñ dealbat. Sed adeps bouis debet preparari ĩ hãc formã.Prĩo ablue cũ aqua marina uel
cũ aq̃ & ſale ſecundũ formã ſupradictã.deinde coque cũ tãto bono uino: quantus ẽ adeps.& quãdo
bullierit duabus ebullitionibus:oportet ꝙ auferas
ollam ab igne: et dimittas adipem.xiiii.horis.& ſi
remãſerit ĩ eo defetore aliqd. põe ĩ alia olla noua.
Et ſũt q abluũt ſine ſale ꝓ egritudinibus qbus nocet ſal.Et q preparat ĩ hũc modũ nõ ẽ magne albedinis.& ſic preparabis adipes omnes & ſepes.

Modus preparationis adipis anſeris & anatis.

Accipe adipes earũ qñ recẽter fuerũt occiſe. & purga bene a pelliculis ſuis.& põe ĩ olla noua terrea cuius capacitas ſit dupla quãtitatis adipis & copi uas.& pone ĩ ſole calidiſſĩo.& aufer quod diſſoluet ex adipe.& põe ĩ alio uaſe.& fac ita aſſidue ad illud ſecũdũ clarificãdũ ꝙ egrediet ex eo donec nihil de eo remaneat.deĩde accipe quod clarificatũ fuerit.& repone ĩ loco frigido.& utere ĩ neceſſitate.

Et ille q uult facere opus cũ preparatione oportet q̃ dissoluat eũ ĩ olla duplici secũdũ hãc formam: Accipe ollã nouã & pone ĩ ea de adipe. & hãc ollã pone ĩtra aliã ollã plenã aqua. & pone ãbas super ignẽ. et qcquid dissoluet̃ de adipe clarifica in alio uase quousq; totus dissoluat̃. & repone ĩ loco frigido. Et sũt q̃ piiciũt sup eũ modicũ salis quãdo reponũt qa cõfert laxitudini qñ miscet̃ cũ medicĩs iuuãtibus ad hoc. Et quod ẽ de eo sine sale confert doloribus matricis. & ponit̃ ĩ emplĩs: que ponunt̃ sup oculũ & scissuris labiorũ & doloribus auris & aspitati faciei. & meliorat colorẽ. Et q uult seruare sepũ anatis uel galline & similiũ quodcunq; horũ uolueris: dũ ẽ recẽs laua bene & sepe. & cola ĩ ũbra p cribrũ. et qñ fuerit siccũ: pone ĩ pãno lini. cõprĩe bene. & liga cũ filo lini. & suspẽde ĩ ũbra. & dimitte multis diebus. & põe ĩ pãno nouo & serua ĩ ũbra. Et sũt q̃ ponũt ĩ melle. & reponũt p ãplius tpũs.

Forma preparãdi cerebella aĩaliũ & reponẽdi ea.

Accipe cerebella sicut sunt recẽtia. & euelle a craneis suis. & purga fricãdo cũ manu. & aq̃ frigida. & laua bene. & cola cũ pãno & repone. Et sũt q̃ lauãt sic. & ponũt ĩ olla duplici ad ignẽ donec liquefiat medulla. & colãt ĩ aliquo uase terreo nouo. Et q uult reponere sine preparatione faciat: ut docui de sepis gallinarũ & anserũ.

Modus preparãdi medullas aĩaliũ & reponẽdi eas.

Ccipe medullas ſicut ſũt recẽtes. & extrahe ab oſſibus ſuis. & purga fricãdo cũ manu. & põe de aq̃ frã & laua bene. & cola cũ páno & repõe. Et ſũt ét q lauãt ſic: ponũt ĩ olla duplici. & ponũt ollã ſup ignẽ. & dimittũt donec liquefiat medulla. & colãt ĩ alio uaſe: deide accipiũt illud colatũ clarificatum: & reponũt ĩ uaſe terreo nouo. Et q uult reponere ſine preparatione oportet ꝙ faciat ſicut docui de adipibus gallinarum & anſerum.

Forma ſeruãdi zucherach. i. yſopũ humidam.

Ccipe de lana ſuccida & ſordida ſicut tũdit̃. & laua ĩ uaſe aliquo quouſq; colligat̃ de pĩguedĩe ſua ſupernatante in aqua ſatis. poſtea cola aquã ab ea. & pone pĩguedinẽ ĩ uaſe eneo. & pone ſup eã aquã. & bulli pauco igne. & accipe pĩguedĩẽ illã colatã. & põe ĩ paraſſide cũ aqua frigida ſepe. Et modus abluẽdi é ꝙ miſceas ſatis cũ manu quouſq; aſcendit ſpuma eius. deinde accipe paꝛ aque maris. et ꝓiice ſuper illam ſpumã donec quieſcat ebullitio. & collige pĩguedĩẽ illã mũdã. deide adde ſup eã aliã aquã. & miſce donec aſcẽdat ſpũa eius. & ꝓiice ſuper eã paꝛ aque marine. et qñ quieuerit ſpuma eius: collige pĩguedinẽ eius que ſup aquã natauerit. & frica cũ manu. & ſi nõ uideris aliquid ex ſorde eius in ea bene: ſed ſi aderit iterum laua ſecũdũ hanc diſciplinã. & é ꝙ ꝓiicias ſup eã aquã aliã. & muta aquã ſepe donec albeſcat. Et hoc opus

oportet fieri in sole calido . deīde repone & serua. Et sūt q accipiūt de illa pīguedine.& ponūt ī uase quod sit calefactū aqua calida . & ponūt super eū pānū unū grossū.& exponūt soli quousq; īgrosset pinguedo illa bene & albescat .Et ysopus humida bona est qñ non habet odorē lane . et q ponit eam cū aqua frigida ī coclea & agitat dealbatur.et non reperiet ī ea aliqua asperitas nec aliqd coagulatū sicut reperit in illa que ē adulterata cū cera liquefacta cū pice uel cū sepo .Et uirtus huius ē calida. et mollit apostemata dura.et maxīe apostēata stomaci et matricis .Et ponitur ī multis unguentis et emplastris .et adustio eius est q ponat sup ignem in olla noua .et dimittat ibi donec fiat sicut cinis. et ingrosset pīguedo eius . Et sūt q colligūt fumū eius.et ponunt ī medicinis oculorum.

Modus colligendi stercus īfātiū quod admīstrat ī medicinis egritudinū oris sicut dixit.G.ī libro Almeymur secūdū sententiā antiquorū.

f Aciebat uenire pueros ad domum suam . et faciebat eos comedere pānē et lupīos .et erat hoc ut plurimū cibus eorū.et accipiebat stercus eorū et exsiccabat.et utebat ī curatiōibus apostēatū oris & ī apostēatibus fraudulētis . nā ungebat exterius cū illo stercore cū melle mixto.& iuuabat iuuamēto maximo . & dixit ī libro quē posuit ī medicinis simplicibus : q quidam usus fuerat multum isto

ſtercore. Et ſepe fuarat expertus iuuãentũ magnũ; Et nõ dabat pueris comedere lupinos: niſi ut ſtercus nõ haberet tantũ fetorẽ, et dabat pueris comedere carnes gallĩarũ & pullorũ & colũbarũ. & ſtercus eorũ faciebat eãdẽ operationẽ nec plus nec minus.

Forma coquẽdi mel cũ aqua ad faciẽdũ ſyrupos.

Ccipe de melle albo mũdo unius anni quod habeat paucũ ardorẽ & ſit fortis dulcedinis. & quod nũquã tetigit calor ignis. & põe in olla terrea lati orificii: que aſſimilat alkaſene. & põe ĩ q̃libet menſura mellis decẽ menſuras aque clare. & fac ſignum in latere olle uſq; ad quẽ locũ peruenit mel ſine aqua. deinde accende ignẽ ſuauẽ ſub olla. et qñ mel bulliuerit mũda a ſorde ſua cũ cacia donec remaneat mundum & clarum. & miſce cõtinue cũ pauco igne. & caue ne cõburatur & deſtruatur. et qñ mel deſcenderit prope ſignũ ſue q̃titatis quod feciſti ĩ olla: oportet q̃ proiicias ſup eũ. v. mẽſuras aque & cõtĩua coctiõẽ eius & miſce abſq; ĩterriſſiõẽ donec iterũ apropinquet ſigno ſup menſurã unius digiti. Et ſũt q̃ ponunt iterũ aliã aquã ad coquẽdũ ãplius & colãt. & reponũt ĩ uaſe uitreo. Et oportet ſicut dixit Gal. q̃ coquat in die claro ſereno q̃tò ab omni uento. & caue ne cadat intus aliq̃d ſordis ne deſtruat mel. & caueat a fumo lignorũ qñ coqt qa oportet q̃ ligna ſĩt ſicca. et hic eſt modus.

Forma dealbandi cerã.

a Ccipe de cera quā accepisti ab alueari cuius color declīet albedini si potes . & si nō potes de cera mūda & meliori. & pōe ī olla noua cum medietate q̄titatis eius ex aq̄ clara mūda . & pone sup ignē dōec liquefiat cera tota . & natet sr̄ faciē aque. deīde accipe uas uitri cuius ps exterior sit lenis . & madefac eū ī aq̄ fr̄a. & submerge mīus medietatis eius ī cera liquefacta . & extrahe cum cera que sibi adheserit. & dimitte īfr̄ari cerā illā. et sepera ceram illā a usae: qa ipsa ē habens formā passidis . & fac ita donec totā cerā tali mō extraxeris. deinde pone istas formas ī sole pluribus diebus . & uolue sepe ab oī pte earū donec albescāt . & fiat cera alba sicut cerusa . Et sūt q dealbāt eā ī tribus diebus in iulio qñ sol ē ī maiori calore. Et dixit Dia. q̄ secūdum hāc formā possumus dealbare gūmi arab. qñ decoqtur ī aq̄ marīa donec albescat . & ego fui expertus illud & nō fuit uerū. Modus alius dealbādi cerā.

c Oque cerā in aq̄ donec nigrescat aqua. pīice aquā illā. & pone aliam & fac ita sepe donec fiat alba. collige ceram & serua.

Modus faciendi gūmi ex marmore.

a Ccipe de marmore albo. & tere tritura grossa. & cōmisce cū glutīo corii . & facias laīas uel tabulas ex eo sr̄ petrā marmoreā planā. & dimitte siccari . Et sūt q accipiunt de marmore pisto sicut dixi . & cōficiūt cū terbētīa liquefacta sr̄ ignē cōfec-

tiõe mediocri. & extẽdũt ſĩ tabulã marmoris dõec ĩfrẽt. Et hec ẽ gũmi marmoris: quod fit cũ opatõe. Verꝫ illud quod portat ad nos nõ uidi q̃lĩ fiat: nec uidi aliquẽ q uiderit. Et q puluerizabit ex eo ſĩ uulnera recẽtia qñ ſũt cũ ſãguine ſuo cõſolidat ea: nec ſinit ea facere ſanie. & ẽ cõueniẽs apoſtẽati molli. Modus faciẽdi ſalẽ armoniacum.

Ccipe lapides q repiũt ĩ ſterqliniis balneorꝫ q icẽdũt cũ igne ſordiciei illius loci. & ſunt lapides nigri q coagulãt ex uirtute ſalſedinis que ẽ ĩ illa ſordicie. Accipe ergo ex illis & tere bñ. & pone ĩ olla ãplũ habẽte orificiũ. & põe ſĩ os eius paſſidẽ terreã uitriatã. & pfora fundum eius. & luta labia olle & paſſidis ſiul. & facias ei furnũ diſcrete: ita ꝙ poſſit olla ĩ medio manere. et ſit oĩa ex terra que poſſit ſubſtĩere ignẽ magnũ. & luta os furni cũ argilla. & accẽde ignẽ ſub olla. & aſpice foramẽ quod ẽ ĩ paſſide: ſi uideris ĩde egredi aq̃m uel uaporẽ exire dimitte foramẽ aptũ ſicut ẽ donec egrediat tota hũiditas illa: & ĩcipiat fumus egredi albus ſĩlis ſali armõiaco. tũc oportet ꝙ claudas foramẽ bñ: & augeas ignẽ tota die. deĩde dimitte furnũ ĩfrari. et qñ erit ĩfrigidatus detege uas: & frãge paſſidẽ. & aufer ſalẽ q eſt in ea cum facilitate. & ſerua.

Finit liber Seruitoris de prepatõe medĩarꝫ ſĩpliciũ ĩpreſſus Venetiis p Nicolaũ Iẽſõ gallicũ. M cccclxxi.

28
7/
51

1828
1471
351

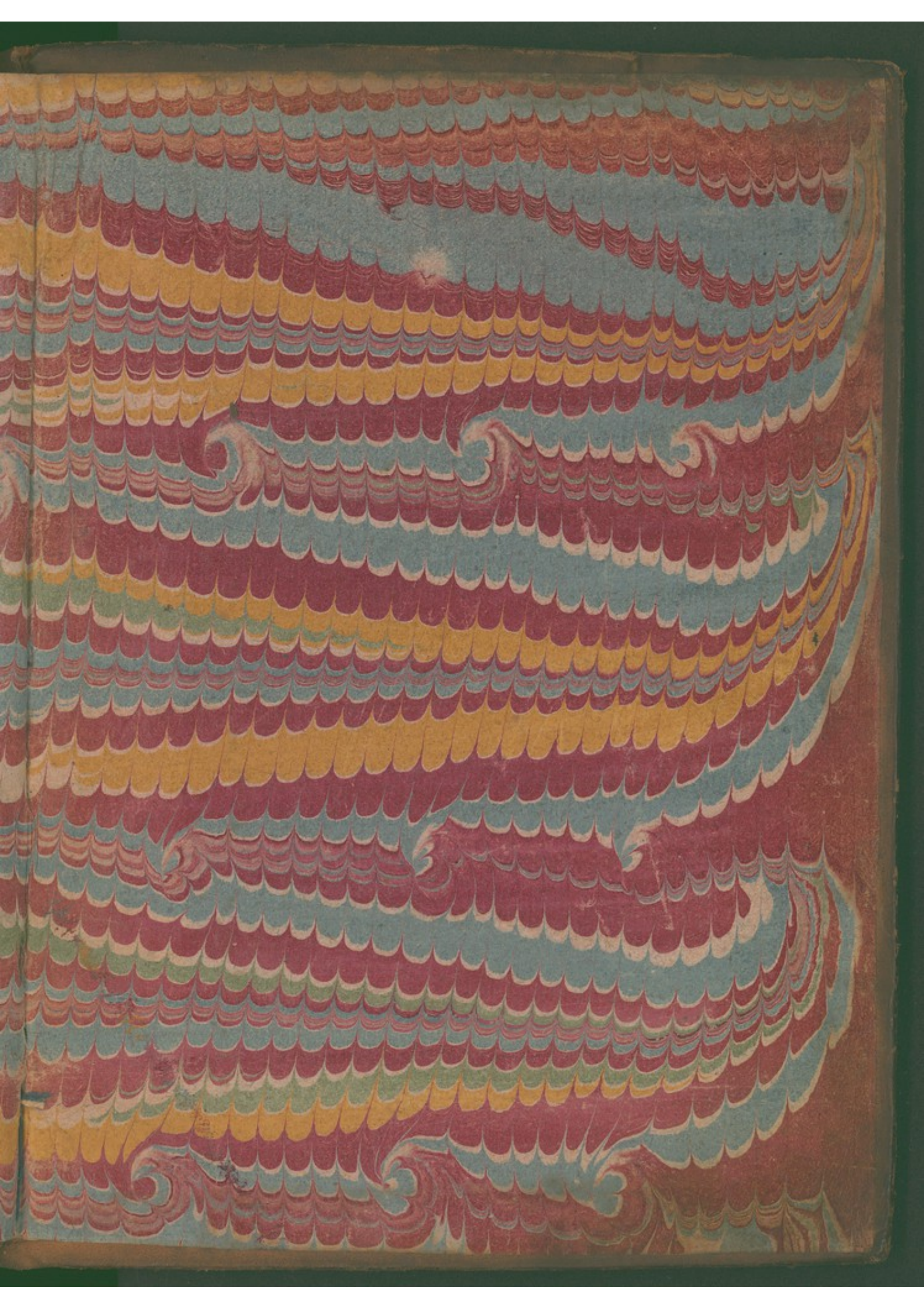

NICOLAUS
ET
SERVITOR
VEN. 1472.
JENSON